

USAID | **SRBIJA**
OD AMERIČKOG NARODA

USAID BUSINESS ENABLING PROJECT

PRIRUČNIK ZA IZVRŠITELJE (drugo izmenjeno i dopunjeno izdanje)

ODABRANE TEME ZA PRAKTIČNU PRIMENU PROPISA O IZVRŠENJU

Autor: Miloš V. Milošević

03. February 2012

This report is made possible by the support of the American People through the United States Agency for International Development (USAID). The contents of this report are the sole responsibility of the authors and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

Ova knjiga je namenjena izvršiteljima. Informacije, sugestije i prikazi propisa i procedura prezentovani u ovoj knjizi ne predstavljaju pravni savet vezan za ma koji konkretan pravni slučaj ili predmet. Sadržaj ove knjige ne može biti predmet nikakvih garancija, niti izdavač ili autor mogu biti odgovorni za eventualnu štetu nastalu korišćenjem tog sadržaja.

Copyright USAID Business Enabling Project

SVA PRAVA ZADRŽANA. Nijedan deo ove publikacije ne može biti reprodukovan niti smešten u sistem za skladištenje podataka ili prenesen u bilo kom obliku: elektronski, mehanički, fotokopiranjem, snimanjem ili na drugi način, bez prethodne pismene dozvole nosioca autorskih prava.

Zahteve za dozvolu umnožavanja poslati poštom na adresu: USAID Projekat za bolje uslove poslovanja, Francuska 6, 11000 Beograd, ili na e-mail adresu predstavniku projekta Joe Lowther-u na adresu: jlowther@bep.rs

SADRŽAJ

UVODNE NAPOMENE	9
DEO PRVI: OPŠTA PRAVILA O POSTUPKU IZVRŠENJA	13
GLAVA I: OPŠTI POJMOVI	13
1. <i>O IZVRŠENJU I OBEZBEĐENJU</i>	<i>13</i>
2. <i>OPŠTI PREGLED STRUKTURE POSTUPKA</i>	<i>15</i>
2.1. Opšta struktura kod izvršenja na osnovu izvršne isprave kada u postupku ne postupa izvršitelj	16
2.2. Struktura kod izvršenja na osnovu izvršne isprave kada se postupak sprovodi pred izvršiteljem	17
2.3. Struktura u postupku izvršenja na osnovu verodostojne isprave kad izvršenje sprovodi sud	18
2.4. Struktura u postupku izvršenja na osnovu verodost. isprave kad izvršenje sprovodi izvršitelj	19
2.5. Struktura u postupku za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i sličnih usluga	20
3. <i>OSNOVNA NAČELA IZVRŠNOG POSTUPKA</i>	<i>21</i>
3.1. Načelo formalnog legaliteta	21
3.2. Načelo dispozicije i oficijelnosti	22
3.3. Zaštita interesa izvršnog poverioca i izvršnog dužnika	22
3.4. Načelo vremenskog reda	23
3.5. Načelo hitnosti i rokovi u izvršnom postupku	24
4. <i>SUBJEKTI IZVRŠNOG POSTUPKA I NJIHOVA ULOGA</i>	<i>30</i>
4.1. Sud kao subjekat izvršnog postupka i nadležnost suda	31
4.2. Izvršitelj kao subjekat izvršnog postupka	35
4.3. Pomoćni organi u postupku izvršenja	36
4.4. Stranke u postupku izvršenja i obezbeđenja	37
4.5. Učesnici u postupku i učešće trećih lica	38
5. <i>OPŠTE PROCESNE ODREDBE O POSTUPKU IZVRŠENJA</i>	<i>39</i>
5.1. Osnovna pravila	39
5.2. Podnesci	40
5.3. Dostavljanje	40
5.4. Dostavljanje rešenja o izvršenju	41
5.5. Vraćanje u pređašnje stanje	42
5.6. Mere obezbeđenja procesne discipline	42
5.7. Troškovi postupka	43
5.8. Jemstvo	44
GLAVA II: ODREĐIVANJE IZVRŠENJA	46
1. <i>OSNOVI ZA ODREĐIVANJE IZVRŠENJA</i>	<i>46</i>
1.1. Izvršna isprava – pojam, svojstva i vrste	46
1.2. Verodostojna isprava	48
1.3. Strana izvršna i verodostojna isprava	49
1.4. Pojedine vrste obaveza	50
2. <i>IMOVINA NA KOJOJ SE MOŽE TRAŽITI IZVRŠENJE, NAČIN I OBIM IZVRŠENJA</i>	<i>50</i>
2.1. Postojanje poznate imovine – uslov za delotvorno izvršenje	50
2.2. Neki načini osiguranja naplate kada dužnik prikriva ili otuđuje imovinu ili kada je prezadužen ..	54
2.3. Sredstva izvršenja	56
2.4. Predmeti izvršenja	57
2.5. Obim izvršenja i obezbeđenja	58
3. <i>POKRETANJE POSTUPKA</i>	<i>59</i>
3.1. Predlog za izvršenje	59
3.2. Prilozi uz predlog za izvršenje	60

4.	ODLUČIVANJE O PREDLOGU ZA IZVRŠENJE.....	62
4.1.	Odluke koje se donose u izvršnom postupku	62
4.2.	Sadržina rešenja o izvršenju	62
4.3.	Dozvola izvršenja otiskom štambilja suda na predlogu za izvršenje	64
5.	PRIMERI IZREKA	64
5.1.	Izreke rešenja o izvršenju kod izvršenja na osnovu izvršne isprave radi namirenja novčanog potraživanja	64
5.2.	Izreke rešenja kod izvršenja na osnovu izvršne isprave radi namirenja nenovčanog potraživanja	69
5.3.	Izreke rešenja o izvršenju na osnovu verodostojne isprave i zaključka izvršitelja u posebnom postupku za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i sličnih usluga	72
6.	POSTUPAK PO PRAVNIM LEKOVIMA	74
6.1.	Opšta razmatranja o pravnom leku u izvršnom postupku	74
6.2.	Razlozi za prigovor.	76
6.3.	Postupak po prigovoru pre meritornog odlučivanja.	78
6.4.	Meritorno odlučivanje o prigovoru u postupku izvršenja na osnovu izvršne isprave.	79
6.5.	Meritorno odlučivanje o prigovoru u postupku izvršenja na osnovu verodostojne isprave.	80
7.	UČEŠĆE TREĆIH LICA.....	81
7.1.	Prigovor trećeg lica	81
GLAVA III: SPROVOĐENJE IZVRŠENJA		83
1.	SPROVOĐENJE IZVRŠENJA KAO FAZA IZVRŠNOG POSTUPKA.....	83
1.1.	Rešenje i zaključak kao osnov za sprovođenje izvršenja	83
1.2.	Sprovođenje izvršenja pred sudom.....	84
1.3.	Sprovođenje izvršenja pred izvršiteljem	85
1.4.	Primer predloga za sprovođenje izvršenja	87
1.5.	Primer ovlašćenja izvršitelju.....	88
1.6.	Opšta pravila koja se tiču preduzimanja radnji u sprovođenju izvršenja	89
1.7.	Mere prinude i pomoć policije u sprovođenju izvršenja	89
1.8.	Nepravilnosti u sprovođenju izvršenja i zahtev za otklanjanje nepravilnosti	90
1.9.	Primeri izreka rešenja po zahtevu za otklanjanje nepravilnosti	91
GLAVA V: OKONČANJE IZVRŠENJA.....		92
1.	OBUSTAVA I ZAKLJUČENJE KAO NAČINI OKONČANJA IZVRŠNOG POSTUPKA.....	92
2.	SLUČAJEVI U KOJIMA SE OBUSTAVLJA POSTUPAK IZVRŠENJA I OBEZBEĐENJA	93
3.	PRIMERI IZREKA	95
3.1.	Izreke rešenja suda i zaključka izvršitelja o obustavi.....	95
3.2.	Izreke kod zaključenja izvršenja	96
GLAVA VI: ADHEZIONI I INCIDENTNI POSTUPCI		97
1.	RAZGRANIČENJE POJMOVA.....	97
2.	PROTIVIZVRŠENJE.....	97
2.1.	Pojam i osnovna pravila.....	97
2.2.	Postupak protivizvršenja	98
2.3.	Primer izreke rešenja o protivizvršenju.....	99
3.	NOVČANE KAZNE.....	99
3.1.	Pojam i slučajevi u kojim se izriče novčana kazna	99
3.2.	Postupak izricanja novčane kazne	101
3.3.	Primer izreke rešenja o izricanju novčane kazne.....	101
4.	SUDSKI PENALI	102
5.	POSTUPAK ZA DOBIJANJE IZJAVE O IMOVINI IZVRŠNOG DUŽNIKA.....	102

5.1.	Pojam, svrha i karakteristike postupka	102
5.2.	Procesne radnje suda, izvršnog poverioca i izvršnog dužnika.....	103
5.3.	Forma i sadržina izjave o imovini.....	104
5.4.	Davanje netačnih i nepotpunih podataka u izjavi	105
5.5.	Upis u knjigu izvršnih dužnika i brisanje iz knjige	106
5.6.	Publicitet.....	108
5.7.	Obrazac izjave o imovini.....	110
5.8.	Primeri izreka rešenja u postupku za dobijanje izjave o imovini.....	113
DEO DRUGI: POSEBNA PRAVILA O IZVRŠENJU		115
GLAVA I: IZVRŠENJE RADI NAPLATE NOVČANOG POTRAŽIVANJA		115
1. DEJSTVA ODREĐENIH AKATA SUDA I IZVRŠITELJA U SPROVOĐENJU IZVRŠENJA		115
1.1.	Najvažnija rešenja suda koja se donose u sprovođenju izvršenja	115
1.2.	Najvažniji zaključci koji se donose u sprovođenju izvršenja	116
1.3.	Najvažniji zapisnici koji se pojavljuju u fazi sprovođenja izvršenja.....	117
2. OPŠTA RAZMATRANJA POVODOM NAPLATE NOVČANIH POTRAŽIVANJA		118
3. IDENTIFIKACIJA PREDMETA, PRVA IZVRŠNA RADNJA I STICANJE ZALOŽNOG PRAVA KOD NAPLATE NOVČANOG POTRAŽIVANJA		119
4. PROCENA.....		123
4.1.	Procena vrednosti pokretnih stvari (čl. 92).....	123
4.2.	Procena vrednosti nepokretnosti (čl. 116).....	124
4.3.	Procena vrednosti akcija (čl. 195)	124
4.4.	Procena vrednosti udela u privrednom društvu (čl. 200).....	124
5. PRODAJA (unovčenje).....		125
5.1.	Prodaja pokretnih stvari (čl. 95)	125
5.2.	Prodaja nepokretnosti (čl. 119).....	127
5.3.	Prodaja akcija (čl. 195).....	128
5.4.	Prodaja udela u privrednom društvu (čl. 200).....	128
6. NAMIRENJE IZVRŠNOG POVERIOCA		129
6.1.	Namirenje isplatom novčanog iznosa.....	129
6.2.	Namirenje dosuđenjem (dodeljivanjem) predmeta izvršnom poveriocu	130
6.3.	Obustava u fazi namirenja zbog nedostatka pokrića (čl. 204)	131
6.4.	Primer zapisnika o javnoj prodaji.....	132
7. PLENIDBA I PRENOS KAO METOD IZVRŠENJA NA POTRAŽIVANJU IZVRŠNOG DUŽNIKA		133
7.1.	Opšta pravila o izvršenju na potraživanju izvršnog dužnika (čl. 146-173)	134
7.2.	Izvršenje na zaradi i drugim stalnim novčanim primanjima izvršnog dužnika (čl. 175)	135
7.3.	Izvršenje na sredstvima na računu izvršnog dužnika (čl. 183, 192).....	136
7.4.	Izvršenje na štednom ulogu (čl. 191).....	136
7.5.	Izvršenje na hartijama od vrednosti (čl. 196-198).....	137
7.6.	Posebno o izvršenju na akcijama kao hartijama od vrednosti (čl. 193-195).....	137
7.7.	Posebno o izvršenju na udelima u privrednom društvu (čl. 193, 199-201).....	138
GLAVA II: IZVRŠENJE RADI NAPLATE NENOVČANOG POTRAŽIVANJA.....		139
1. PREDAJA POKRETNIH STVARI.....		139
1.1.	Predaja individualno određenih stvari	139
1.2.	Predaja zamenljivih stvari	139
2. ISPRAŽNJENJE I PREDAJA NEPOKRETNOSTI		140
3. IZVRŠENJE OBAVEZE NA ČINJENJE, NEČINJENJE I TRPLJENJE		140
DEO TREĆI: POSEBAN POSTUPAK ZA NAMIRENJE POTRAŽIVANJA PO OSNOVU KOMUNALNIH I SLIČNIH USLUGA		142

1. OPŠTA RAZMATRANJA.....	142
2. POSTUPAK.....	142
2.1. Pokretanje postupka i odluke o predlogu	142
2.2. Prigovor kao pravno sredstvo protiv zaključka izvršitelja.....	143
2.3. Postupak po prigovoru	143
DEO ČETVRTI: IZVRŠITELJI.....	144
GLAVA I: POLOŽAJ IZVRŠITELJA, ZAMENIKA I POMOĆNIKA IZVRŠITELJA.....	144
1. STATUS IZVRŠITELJA	144
1.1. Izvršitelj kao nosilac javnih ovlašćenja	144
1.2. Samostalnost izvršitelja.....	144
1.3. Izvršitelj kao izabrano lice i stupanje na dužnost izvršitelja.....	144
1.4. Delotvorna kontrola rada izvršitelja	145
1.5. Delotvorni mehanizmi zaštite oštećenih.....	147
2. OVLAŠĆENJA I DUŽNOSTI IZVRŠITELJA.....	147
2.1. Ovlašćenja izvršitelja.....	147
2.2. Dužnosti izvršitelja.....	149
3. ZAMENICI I POMOĆNICI IZVRŠITELJA	151
3.1. Zamenik izvršitelja	151
3.2. Privremeni zamenik izvršitelja.....	151
3.3. Pomoćnik izvršitelja.....	152
4. USLOVI ZA OBAVLJANJE DELATNOSTI IZVRŠITELJA	152
4.1. Oblik u kom se obavlja delatnost	152
4.2. Uslovi stručnosti i osposobljenosti.....	152
4.3. Prostor potreban za obavljanje delatnosti i oprema	152
4.4. Pečat, štambilj, potpis i legitimacija izvršitelja	153
4.5. Upravljanje i raspolaganje novčanim sredstvima i bankovni račun izvršitelja.....	153
4.6. Osiguranje od odgovornosti za štetu.....	154
5. PRESTANAK OBAVLJANJA DELATNOSTI IZVRŠITELJA	155
5.1. Prestanak na sopstveni zahtev i zbog odlaska u penziju.....	155
5.2. Prestanak kao disciplinska mera i razrešenje izvršitelja.....	155
GLAVA II: ISPIT IZVRŠITELJA.....	157
1. PROGRAM POLAGANJA ISPITA	157
2. ISPITNA KOMISIJA	157
3. ISPIT.....	158
3.1. Zakazivanje ispita	158
3.2. Prijavljivanje ispita.....	158
3.3. Tok ispita	159
GLAVA III: IMENOVANJE IZVRŠITELJA	163
1. ZNAČAJ PRAVILA O IMENOVANJU	163
2. USLOVI ZA IMENOVANJE I POSTUPAK IMENOVANJA.....	163
2.1. Opšti uslovi za imenovanje izvršitelja.....	163
2.2. Konkurs i sprovođenje konkursa	164
2.3. Izbor.....	164
2.4. Polaganje zakletve i stupanje na dužnost	165
GLAVA IV: PRAVILA PROFESIONALNOG POSTUPANJA IZVRŠITELJA	165
1. O STANDARDIMA PROFESIONALNOG POSTUPANJA.....	165

2. OSNOVNA NAČELA.....	166
2.1. Samostalnost.....	166
2.2. Nepriistrasnost	166
2.3. Stručnost	166
2.4. Savesnost	166
2.5. Dostojnost.....	167
2.6. Efikasnost.....	167
2.7. Zakonitost	167
2.8. Dužnost postupanja	168
2.9. Redosled postupanja	168
2.10. Javnost rada.....	168
2.11. Poverljivost podataka.....	168
2.12. Nespojivost.....	169
2.13. Sukob interesa.....	169
2.14. Ograničenje reklamiranja.....	169
2.16. Finansijsko poslovanje	170
3. ODNOS IZVRŠITELJA PREMA DRUGIM IZVRŠITELJIMA, UČESNICIMA U POSTUPKU I TREĆIM LICIMA.....	170
3.1. Odnos prema učesnicima u postupku i trećim licima	170
3.2. Odnos prema izvršnom poveriocu	171
3.3. Odnos prema drugim izvršiteljima	171
GLAVA V: KOMORA IZVRŠITELJA	172
1. ULOGA KOMORE IZVRŠITELJA, delokrug i PRAVNI IZVORI.....	172
2. ORGANI KOMORE IZVRŠITELJA, NJIHOVE FUNKCIJE I IZBOR.....	173
2.1. Organi Komore	173
2.2. Izbor za organe Komore (prema modelu Statuta Komore).....	173
2.3. Skupština Komore.....	174
2.4. Izvršni odbor Komore	174
2.5. Predsednik Komore	176
2.6. Nadzorni odbor	177
2.7. Radna tela i odbori (model Statuta Komore)	177
2.8. Stručni i administrativni poslovi Komore i sekretar Komore (model Statuta Komore)	178
3. AKTI I EVIDENCIJE KOMORE.....	178
3.1. Akti Komore (model Statuta Komore).....	178
3.2. Evidencije i registri koje vodi Komora (model Statuta Komore)	179
4. FINANSIRANJE KOMORE (MODEL STATUTA KOMORE).....	179
5. PRIZNANJA KOMORE (MODEL STATUTA KOMORE).....	180
GLAVA VI: NADZOR NAD RADOM I DISCIPLINSKA ODGOVORNOST IZVRŠITELJA.....	182
1. NADZOR NAD RADOM.....	182
1.1. Nadzor od strane suda	182
1.2. Nadzor od strane Ministarstva pravde.....	182
1.3. Nadzor od strane Komore izvršitelja	183
2. DISCIPLINSKA ODGOVORNOST IZVRŠITELJA	183
2.1. Opšte pravilo o odgovornosti izvršitelja i odnos disciplinskog sa drugim kaznenim postupcima	183
2.2. Disciplinske povrede	183
2.3. Disciplinski organi	184
2.4. Disciplinske mere.....	185
2.5. Disciplinski postupak.....	185
RADNA GRUPA.....	187
BELEŠKA O AUTORU.....	188

UVODNE NAPOMENE

1. Napomene uz prvo izdanje

Zakon o izvršnom postupku iz 1978. godine, koji tokom više od 20 godina nije imao značajnije izmene, nakon 2000. godine dva puta je u bitnom izmenjen: prvi put 2000. godine („Službeni glasnik SRJ“ br. 28/2000) i drugi put 2004. godine („Službeni glasnik RS“ br. 125/2004). Osim što su navedene izmene imale za cilj usaglašavanje novog zakona sa ustavnim promenama, vidljivo je i nastojanje zakonodavca da postupak učini delotvornijim.

Zakonom iz 2000. godine učinjen je pokušaj da se postupak ubrza izmenom sistema pravnih lekova, odnosno ukidanjem žalbe kao pravnog leka i prigovora trećeg lica kao pravnog sredstva. Prva posledica ove izmene bila je neujednačena sudska praksa, budući da žalbeni sudovi (okružni sudovi i Viši trgovinski sud) nisu imali mogućnost kontrole nad odlukama sudova nižeg stepena. Svaki prvostepeni sud (ukupno 126 opštinskih i 16 privrednih sudova) gradio je sopstvenu sudsku praksu, koja čak nije ni uredno evidentirana i objavljivana.

Druga posledica ogledala se u velikom broju povreda prava trećih lica. Ona nisu imala delotvorno pravno sredstvo da se u izvršnom postupku zaštite u slučaju namere izvršnog poverioca ili dužnika da se namirenje sprovede na imovini koja dužniku ne pripada.

Takođe, sudije istog ranga u istom sudu rešavale su zahteve za pravne lekove protiv odluka svojih kolega, što je u određenom broju slučajeva imalo uticaja na njihovu objektivnost i nepristrasnost.

Da bi se uklonili navedeni nedostaci, tokom 2004. godine donet je nov Zakon o izvršnom postupku, kojim je vraćen raniji sistem pravnih lekova i ustanovljeni strogi rokovi za postupanje suda i stranaka. Mada su na ovaj način otklonjeni neki problemi koji su se javljali u praksi, ipak nije dao željene rezultate □ sprovođenje izvršenja je u najvećem broju slučajeva trajalo nedopustivo dugo.

Prema istraživanju koje je u periodu od 2006. do 2009. godine sprovedla Svetska banka i USAID □ BES, u trgovinskim sudovima Republike Srbije stopa naplate novčanih potraživanja iznosila je 5%, za donošenje rešenja o izvršenju bilo je potrebno prosečno od 10 do 17 dana, prosečno trajanje predmeta od otvaranja do zaključenja iznosilo je

526 dana, do prvog pokušaja plenidbe prosečno je prolazilo 142 dana, a između dva pokušaja plenidbe – 120 .

Prosečan godišnji broj novih izvršnih predmeta u najvećem trgovinskom sudu u Republici Srbiji – Trgovinskom sudu u Beogradu – iznosio je 34.000 predmeta, novih predmeta po jednom sudskom izvršitelju mesečno bilo je od 200 do 300, dok je izvršitelja u navedenom sudu bilo ukupno 9.

U sklopu istog istraživanja izvršena je i uporedna analiza vremena potrebnog za izvršenje u Republici Srbiji i u drugim zemljama Istočne Evrope i Azije¹. Republika Srbija je zauzela 23. mesto od 27 zemalja koje su obuhvaćene istraživanjem. Primera radi, istraživanje je pokazalo sledeće rezultate:

- SAD: 300 dana
- Francuska: 331 dan
- Makedonija: 370 dana
- Finska: 375 dana
- Nemačka: 394 dana
- Mađarska 395 dana
- Hrvatska 561 dan
- Srbija: 635 dana

Istraživanja su pokazala da nedelotvornost u sprovođenju izvršenja ima nekoliko glavnih uzroka, od kojih bi se mogli izdvojiti:

- 1) neažuran rad sudskih izvršitelja usled nedovoljnih materijalnih resursa i nedovoljnog broja stručnog i obučenog osoblja;
- 2) loš sistem dostavljanja, koji omogućava dužnicima da vrše opstrukciju;
- 3) otežan pristup informacijama o imovini izvršnih dužnika i odsustvo delotvornih mehanizama koji bi sprečili izvršne dužnike da prikrivaju svoju imovinu;
- 4) procesne odredbe koje omogućavaju niz zloupotreba u svrhu odugovlačenja postupka.

Cilj novog Zakona o izvršenju i obezbeđenju je da otkloni navedene nedostatke i postupak izvršenja učini delotvornijim.

Prvo izdanje je priređeno u vreme kada je Skica Zakona o izvršenju i obezbeđenju, koju je izradila radna grupa Ministarstva pravde, nakon javne rasprave predata na razmatranje tom Ministarstvu. Do završetka knjige nije bilo informacija da li će Ministarstvo prihvatiti predloženi sistem devolutivnih pravnih lekova i kakav će konačni tekst predložiti na usvajanje, pa sistem pravnih lekova u knjizi nije bio detaljno obrađen, već je za to planirano posebno izdanje. Prilikom pozivanja na pojedine odredbe, korišćena je numeracija prema Skici Zakona o izvršenju i obezbeđenju.

¹ Izvor: World Bank Doing Bussines, www.doingbussines.org

2. Napomene uz drugo izdanje

Prvo izdanje Priručnika izrađeno je dok je Zakon o izvršenju i obezbeđenju bio u fazi razmatranja prednacrt. Izvori na osnovu kojih je to izdanje priređeno bili su Skica Zakona o izvršenju i obezbeđenju, kao i skice i modeli sledećih akata:

- skica Pravilnika o profesionalnom postupanju izvršitelja;
- skica Pravilnika o ispitu za izvršitelje;
- skica Pravilnika o uređenju kancelarije izvršitelja;
- skica Pravilnika o legitimaciji izvršitelja;
- skica Pravilnika o stručnom ispitu za izvršitelje;
- skica Pravilnika o vođenju evidencije i godišnjem izveštaju izvršitelja;
- skica Pravilnika o bankovnom računu izvršitelja;
- skica Pravilnika o nagradi i naknadi troškova izvršitelja;
- skica Pravilnika o obaveznom osiguranju izvršitelja;
- model Statuta Komore izvršitelja.

U međuvremenu, Skupština Republike Srbije je, na predlog Vlade RS, donela Zakon o izvršenju i obezbeđenju koji je objavljen u „Službenom glasniku RS“ br. 31/2011. Pored toga, donet je i Pravilnik o ispitu za izvršitelja, koji je objavljen u „Službenom glasniku RS“ br. 81/2011.

Konačni tekst Zakona o izvršenju i obezbeđenju se u pojedinim segmentima razlikuje od rešenja koja su bila predložena Skicom ZIO, što je stvorilo potrebu za novim izdanjem Priručnika.

Drugo izdanje je priređeno nakon stupanja na snagu Zakona o izvršenju i obezbeđenju, i namenjeno je budućim izvršiteljima za pripremu polaganja prvog ispita. U trenutku izrade Priručnika nisu bili doneti svi podzakonski akti, nije formirana Komora izvršitelja i nisu doneti Statut Komore izvršitelja i Pravilnik o profesionalnom postupanju izvršitelja. Donošenje ovih akata tek predstoji i oni će biti predmet posebne obrade.

3. Zakon o izvršenju i obezbeđenju kao rezultat usklađivanja sa evropskim standardima.

Izmena propisa o izvršenju i obezbeđenju najvećim delom je bila motivisana opredeljenjem da Republika Srbija, kao članica Saveta Evrope², obezbedi delotvorniji postupak i na taj način stvori preduslove da se u najvećoj meri otkloni opasnost od mogućih povreda čl. 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Stoga su prilikom pripremanja Skice ZIO bile od naročitog značaja Preporuke Komiteta Ministara Saveta Evrope: Preporuka o izvršenju Rec (2003) 16 od 9.9.2003. godine, Preporuka o izvršenju administrativnih i sudskih odluka u upravnoj materiji Rec (2003) 17 od 9.9.2003. godine i Preporuka o načinima za rešavanje problema dugovanja Rec (2007) 8 od 20.6.2007. godine.

Ove Preporuke su poslužile kao smernica u dva pravca. Prvo, poslužile su za razradu metoda koji su podobni da postupak učine delotvornijim, ali koji nisu bili u dovoljnoj meri primenjeni u dosadašnjim propisima, kao što je upotreba efikasnijih ali primerenih sredstava prinude da bi se izvršni dužnik privoleo na ispunjenja obaveze, naročito u porodičnim stvarima; obezbeđenje boljeg mehanizma da bi se izvršni dužnik privoleo da saopšti podatke o sopstvenoj imovini; upotreba pravnih sredstava kod kojih je mogućnost zloupotrebe svedena na najmanju meru; vođenje računa o najboljem interesu deteta kod izvršenja u porodičnim stvarima; efikasnija pravila o dostavljanju.

S druge strane, kao rezultat uvažavanja Preporuke o izvršenju Rec (2003) 16 od 9.9.2003. godine, u domaći sistem izvršenja i obezbeđenja po prvi put su uvedeni izvršitelji, kao posebna profesija sa javnim ovlašćenjima, uz primenu preporučenih standarda kod uslova za izbor i obavljanje delatnosti, kod obuke, imenovanja, postupanja, kontrole, disciplinske odgovornosti i prestanka funkcije.

² Državna zajednica Srbija i Crna Gora postala je članica Saveta Evrope potpisivanjem Statututa Saveta Evrope 3. Aprila 2003. Godine, čime se obavezala da će u narednih godinu dana ratifikovati Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Konvencija je ratifikovana Zakonom o ratifikaciji EKZLJP koi je objavljen u Službenom listu Državne zajednice Srbija i Crna Gora br. 9/03 od 26. decembra 2003. godine, a deponovanje instrumenata ratifikacije, što je bio uslov da konvencija stupi na snagu u domaćem pravnom poretku propisan čl. 59 Konvencije, izvršeno je 3. marta 2004. godine. Od toga datuma, ova konvencija je sastavni deo domaćeg pravnog poretka, pa i nakon donošenja novog Ustava Republike Srbije budući da je Republika Srbija sukcesor Državne zajednice Srbija i Crna Gora i da su Ustav RS iz 2006. Godine i Ustavni zakon iz 2006. Godine doneti na način kojim se obezbeđuje ustavnopravni kontinuitet.

DEO PRVI: OPŠTA PRAVILA O POSTUPKU IZVRŠENJA

GLAVA I: OPŠTI POJMOVI

1. O IZVRŠENJU I OBEZBEĐENJU

Da bismo bolje shvatili koncept izvršenja po novom Zakonu o izvršenju i obezbeđenju, kratko ćemo izložiti osnovne pojmove s tim u vezi.

Izvršni postupak predstavlja sistem pravnih normi koje uređuju procesne, ali i materijalnopravne aspekte prinudnog pojedinačnog izvršenja i obezbeđenja potraživanja.

- U procesnom smislu, ova pravila uređuju određivanje i sprovođenje izvršenja i obezbeđenja, kao i procesni položaj učesnika u postupku.
- U materijalnopravnom smislu, ona uređuju dejstva izvršne i verodostojne isprave i materijalnopravna dejstva pojedinih radnji preduzetih u okviru izvršnog postupka ili izvan njega.

Dobro poznavanje pravila o izvršenju i obezbeđenju pretpostavlja i dobro poznavanje procesnih pravila Zakona o parničnom postupku – jer se ona supsidijarno primenjuju i na postupak izvršenja i obezbeđenja.

Svrha izvršnog postupka jeste prinudno izvršenje dospеле obaveze sadržane u ispravi kojoj zakon priznaje svojstvo izvršne ili verodostojne isprave. Cilj obezbeđenja je da izvršnom poveriocu omogući ostvarivanje nekog njegovog potraživanja u budućnosti, kada postoji opasnost da bi izvršni dužnik nekim svojim radnjama mogao osujetiti ili znatno otežati ostvarivanje potraživanja, ili kada postoje neke druge naročite okolnosti koje opravdavaju obezbeđenje.

Da bi se izvršenje moglo odrediti i sprovesti, potrebno je da postoji izvršni naslov. Osnov za određivanje izvršenja mogu biti samo isprave kojima zakon priznaje svojstvo izvršne ili verodostojne isprave. S druge strane, osnov za sprovođenje izvršenja je rešenje o izvršenju.

Izvršenje i obezbeđenje se uvek određuju i sprovode na nekoj stvari ili imovinskom pravu izvršnog dužnika. Ta stvar, odnosno pravo je *predmet izvršenja*.

PRIMER:

Kod izvršenja prodajom pokretne stvari, predmet izvršenja je određena pokretna stvar.

Kod izvršenja na računu izvršnog dužnika, predmet izvršenja su novčana sredstva.

Kod izvršenja iseljenjem iz nepokretnosti, predmet izvršenja će biti određena nepokretnost.

Kod obezbeđenja privremenom merom zabrane raspolaganja nekom stvari, predmet obezbeđenja je stvar nad kojom je zabrana izrečena.

Da bi se na predmetu moglo sprovesti izvršenje, potrebno je da sud ili izvršitelj, odnosno njihovi pomoćni organi preduzmu određene pravne i faktičke radnje koje su zakonom propisane. Skup tih radnji predstavlja *sredstvo izvršenja*.

Zakon deli sredstva izvršenja u dve grupe:

- a) ona koja služe namirenju (obezbeđenju) novčanih potraživanja, i
- b) ona koja služe namirenju (obezbeđenju) nenovčanih potraživanja.

PRIMER:

Izvršenje na pokretnim stvarima radi namirenja novčanog potraživanja sprovodi se popisom i procenom stvari, upisom založnog prava u registar, prodajom stvari i namirenjem izvršnog poverioca od iznosa dobijenog prodajom.

Izvršenje na zaradi izvršnog dužnika sprovodi se plenidbom određenog dela zarade i nalogom poslodavcu da novčani iznos za koji je određeno izvršenje isplaćuje izvršnom poveriocu.

Izvršenje radi predaje individualno određenih stvari sprovodi se oduzimanjem stvari od izvršnog dužnika i predajom tih stvari izvršnom poveriocu.

Osim posrednih mera prinude, što je opšta karakteristika izvršnog postupka, u sprovođenju izvršenja mogu se primeniti i neposredne *mere prinude* –kada je to neophodno da bi se izvršni dužnik primorao da ispuni svoju obavezu, u meri u kojoj je to nužno i na način propisan zakonom. Neposredne mere prinude određuje sud, po službenoj dužnosti ili na zahtev izvršitelja, i one su pre svega usmerene na imovinu dužnika (npr. izricanje novčane kazne). Određene mere prinude mogu se, pod određenim uslovima, izreći i na zahtev izvršnog poverioca (sudski penali). Pored ovog, sud i izvršitelj mogu zahtevati od policije, u skladu sa zakonom, da primeni mere fizičke prinude prema izvršnom dužniku ili trećem licu koje ometa sprovođenje izvršenja.

PRIMER:

U mere koje sprovodi policija spadaju: provera i utvrđivanje identiteta lica i identifikacija predmeta; traganje za licima i predmetima; oduzimanje motornog vozila ili druge stvari; mere radi obezbeđenja lica i imovine prilikom sprovođenja izvršenja.

2. OPŠTI PREGLED STRUKTURE POSTUPKA

Izvršni postupak se u osnovi sastoji od dve faze. Prva faza je *određivanje* izvršenja, a druga *spvođenje* izvršenja.

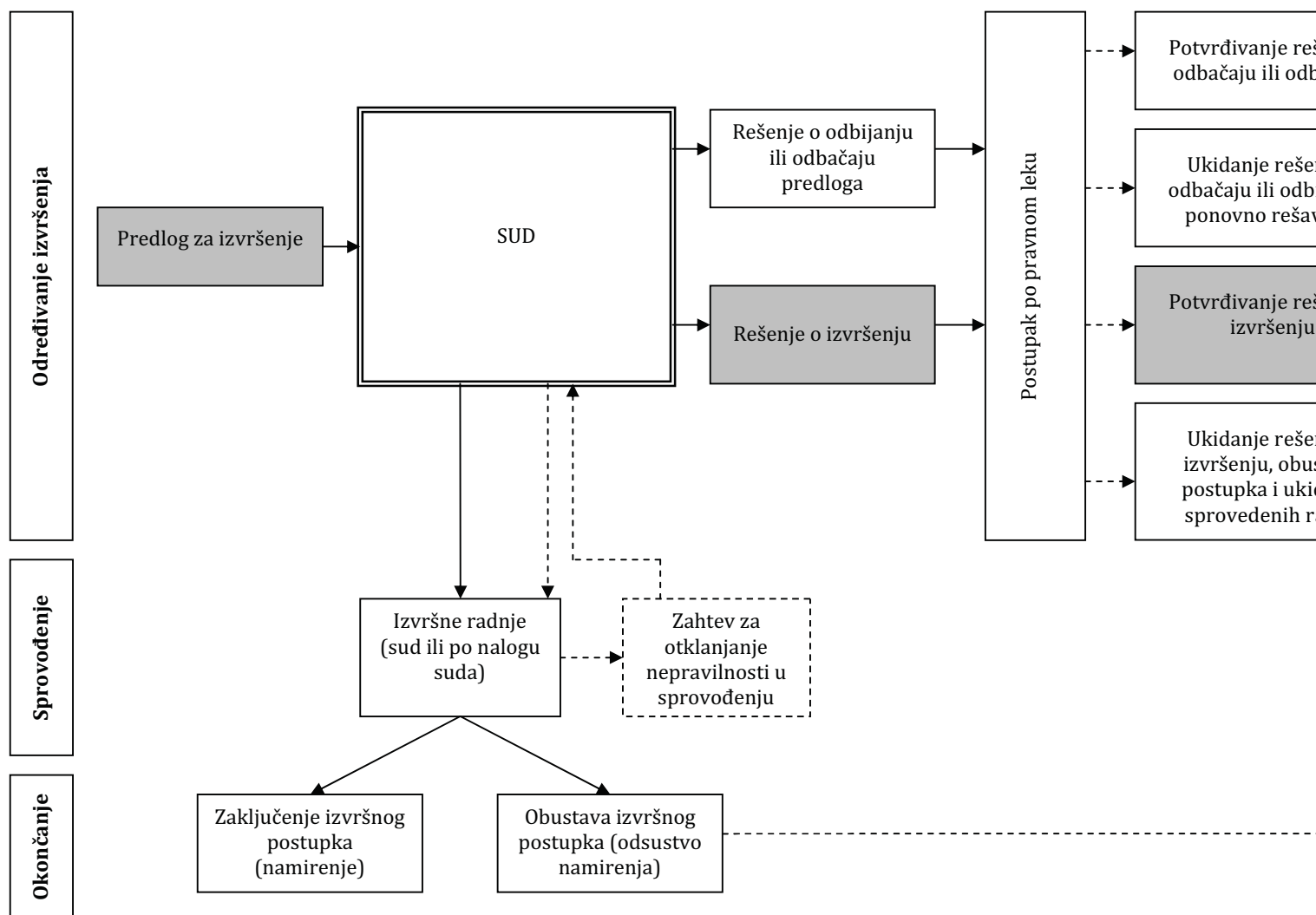
U fazi određivanja izvršenja procenjuje se da li su ispunjeni uslovi da se donese rešenje (u nekim slučajevima i zaključak) o izvršenju. Izvršenje po pravilu određuje sud, a samo izuzetno izvršitelj. Uspešno okončana faza određivanja izvršenja rezultiraće rešenjem suda, a u nekim slučajevima zaključkom izvršitelja o izvršenju. Ishod neuspešno okončane faze određivanja izvršenja može biti odbacivanje predloga za izvršenje (ako za izvršenje nisu ispunjene procesne pretpostavke) ili odbijanje tog predloga (ako nisu ispunjene materijalnopravne pretpostavke za izvršenje).

Faza sprovođenja izvršenja nastupa nakon što je izvršenje određeno. U toj fazi preduzimaju se izvršne radnje koje imaju za cilj namirenje izvršnog poverioca u granicama onog što je određeno rešenjem o izvršenju. Uspešno okončana faza sprovođenja izvršenja rezultiraće namirenjem izvršnog poverioca i aktom kojim se konstatuje zaključenje izvršenja. Neuspešno okončana faza sprovođenja izvršenja rezultiraće obustavom izvršnog postupka, sa ukidanjem sprovedenih izvršnih radnji ili bez njega.

Struktura postupka može biti različita, što zavisi od toga da li izvršenje sprovodi sud ili izvršitelj. Osim toga, postoje i neka posebna pravila u određenim izvršenjima, koja oblikuju specifičnu strukturu postupka.

Na grafičkim prikazima koji slede sagledaćemo osnovne razlike u opštoj strukturi postupka u kom izvršenje sprovodi sud, postupka u kom izvršenje sprovodi izvršitelj, kao i posebnog postupka za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i drugih usluga.

2.1. Opšta struktura kod izvršenja na osnovu izvršne isprave kada u postupku ne postupa iz

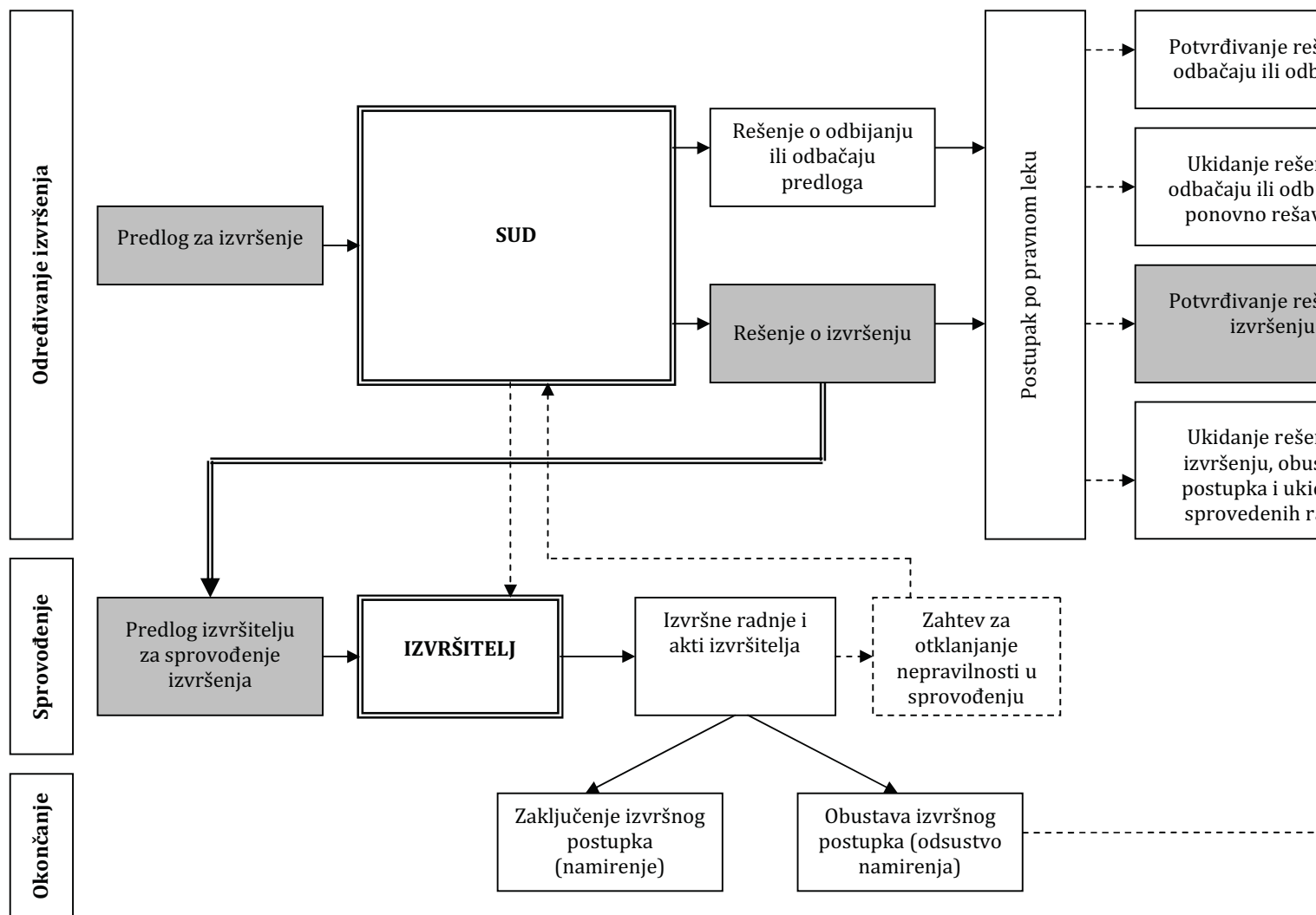

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

2.2. Struktura kod izvršenja na osnovu izvršne isprave kada se postupak sprovodi pred izvrši

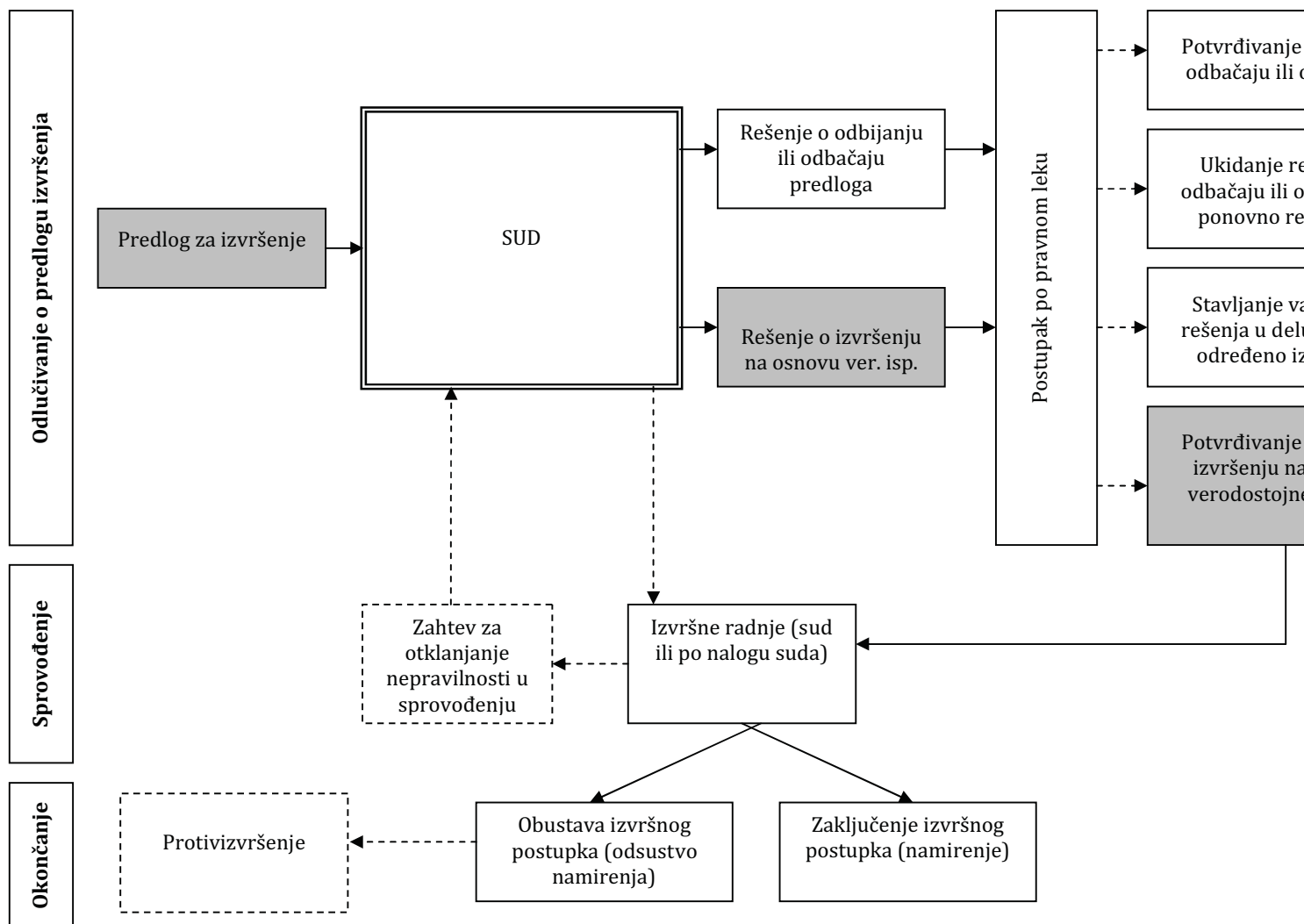

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

2.3. Struktura u postupku izvršenja na osnovu verodostojne isprave kad izvršenje sprovodi s

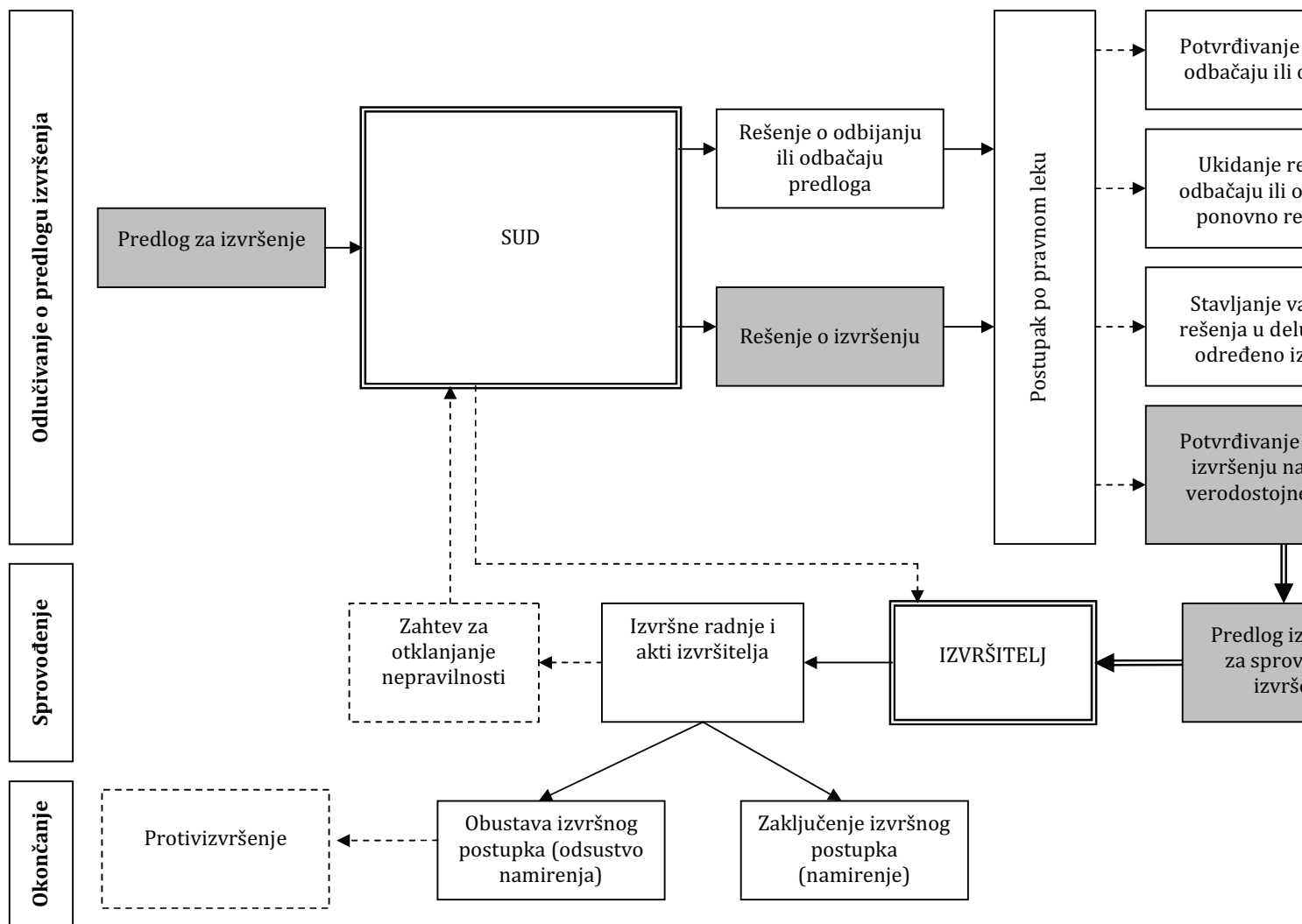

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

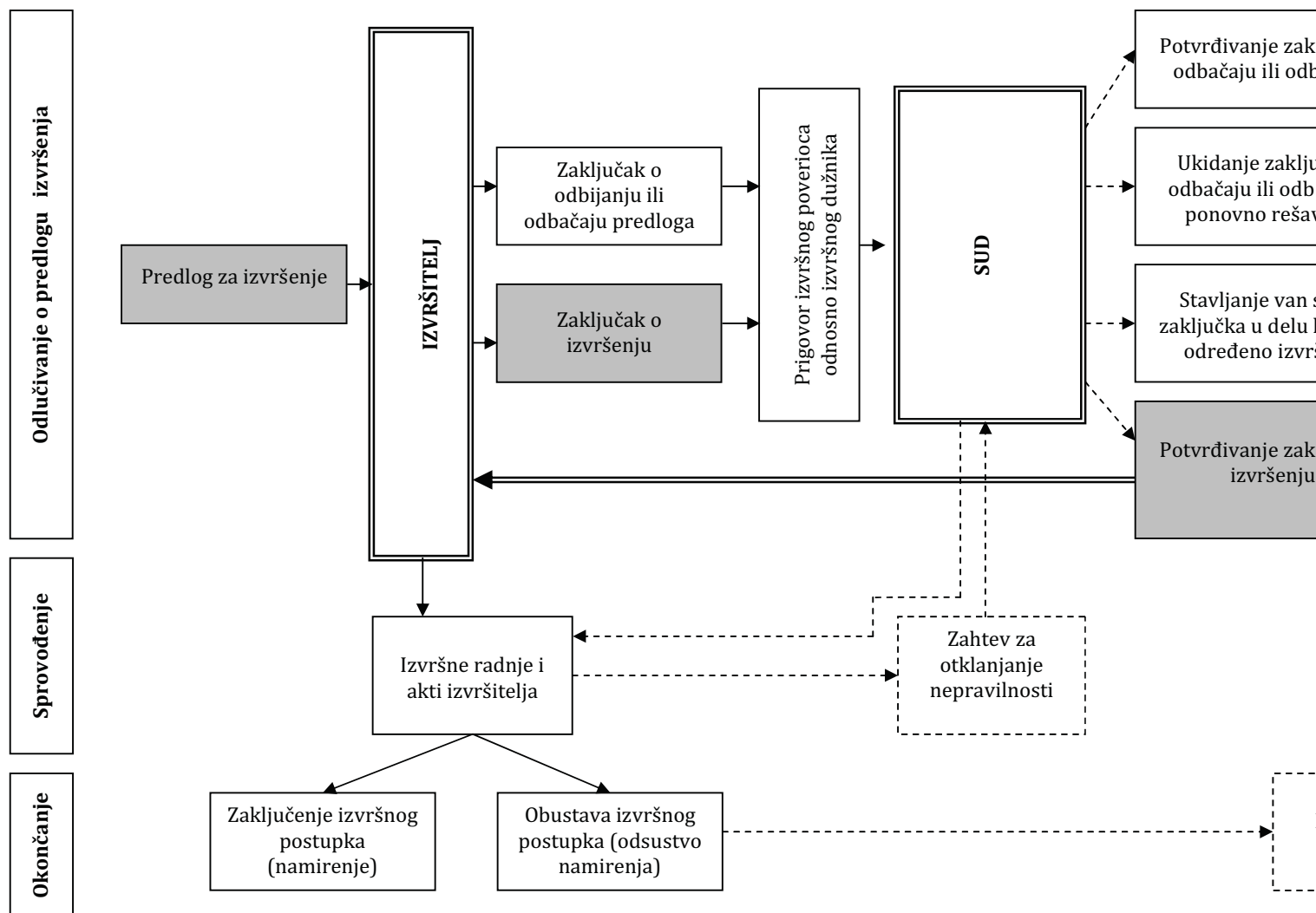
Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

2.4. Struktura u postupku izvršenja na osnovu verodost. isprave kad izvršenje sprovodi izvrš

2.5. Struktura u postupku za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i sličnih usluga

3. OSNOVNA NAČELA IZVRŠNOG POSTUPKA

Da bismo bolje razumeli sam postupak, potrebno je ukratko se osvrnuti na najvažnija načela koja ga određuju.

3.1. Načelo formalnog legaliteta

Ovo načelo specifično je za izvršni postupak i ima nekoliko značenja.

Prilikom određivanja izvršenja, sud je vezan aktom koji predstavlja izvršni naslov (izvršnu ili verodostojnu ispravu). Ako su ispunjene procesne i materijalne pretpostavke za donošenje rešenja o izvršenju, sud je dužan da takvo rešenje donese i odredi izvršenje. Sud se ne može upuštati u zakonitost izvršnog naslova, već samo oceniti da li postoje svi potrebni elementi, kao što su postojanje izvršnog naslova, njegova podobnost za izvršenje i drugi formalni elementi.

Osnov za sprovođenje izvršenja jeste rešenje o izvršenju. Izvršenje se sprovodi u granicama rešenja o izvršenju, dakle – u odnosu na subjekte koji su navedeni u rešenju o izvršenju, u pogledu obaveze čije je ispunjenje određeno rešenjem, te u pogledu sredstva i predmeta izvršenja koje je rešenjem određeno³. Kada su ispunjeni svi uslovi za sprovođenje izvršenja, sud, odnosno izvršitelj dužni su da preduzmu odgovarajuće radnje sprovođenja.

PRIMER IZ SUDSKE PRAKSE:

- „Izvršenje se određuje i na teret lica koje u izvršnoj ispravi nije označeno kao izvršni dužnik, ali samo ako se javnom ili po zakonu overenom ispravom, ili pravnosnažnom odlukom donesenom u parničnom, odnosno upravnom ili prekršajnom postupku dokaže da je dugovanje preneseno na to lice...” (Okružni sud u Beogradu, GŽ 634/06)
- „Bez uticaja su navodi žalbe kojim izvršni dužnik, ukazujući na razloge koji sprečavaju izvršenje, zapravo raspravlja o valjanosti izvršne isprave. Ti razlozi mogu biti predmet razmatranja jedino povodom pravnih lekova u postupku donošenja izvršne isprave, ali ne i u izvršnom postupku, u kom sud postupa po načelu formalnog legaliteta u smislu čl. 7. ZIP.” (Okružni sud u Beogradu, GŽ br. 11275/05)

³ Što se tiče pravila o vezanosti sredstvom i predmetom izvršenja, postoji jedno pravo i dva prividna odstupanja. Kada izvršenje sprovodi izvršitelj, rešenjem ne mora biti određeno sredstvo i predmet izvršenja, pa izvršitelj u formalnom smislu ovim elementima nije vezan. To je pravo odstupanje od navedenog pravila. U situaciji kada izvršni poverilac od suda zahteva da pribavi izjavu o imovini izvršnog dužnika ili kada zahteva da se izvršenje sprovede na celokupnoj imovini izvršnog dužnika, u predlogu i u rešenju o izvršenju ne moraju biti navedeni sredstvo i predmet izvršenja. Međutim, oni će biti naknadno opredeljeni zaključkom suda, kada se pronađe konkretna imovina, pa će se i izvršenje sprovoditi u granicama tog zaključka, kojim će sud biti vezan.

3.2. Načelo dispozicije i oficijelnosti

Pokretanje postupka i sprovođenje izvršenja. Izvršni postupak se pokreće predlogom izvršnog poverioca ili po službenoj dužnosti (čl. 2). Kada se postupak sprovodi pred sudom, sud ga, nakon što je izvršenje određeno, sprovodi po službenoj dužnosti.

Kada se sprovodi pred izvršiteljem, sprovođenje izvršenja se započinje na predlog izvršnog poverioca.

Određivanje i promena načina (sredstva i predmeta) izvršenja. Kada se postupak sprovodi na predlog izvršnog poverioca, on je ovlašćen da odredi sredstvo i predmet izvršenja (čl. 20 st. 1 i st. 4), da ih u toku postupka promeni (čl. 20 st. 1) ili dopuni (čl. 20 st. 5), a sud i izvršitelj postupaju u granicama njegovih predloga. Od ovog osnovnog principa postoje odstupanja:

- kada izvršni poverilac traži izvršenje na celokupnoj imovini izvršnog dužnika, sud određuje ili tokom postupka menja sredstvo i predmet izvršenja po službenoj dužnosti (čl. 20 st. 3);

- kada izvršni poverilac uz predlog podnese i zahtev za dobijanje izjave o imovini izvršnog dužnika bez navođenja sredstava i predmeta izvršenja (čl. 20 st. 3);

- kada izvršni poverilac zahteva sprovođenje izvršenja pred izvršiteljem, bez posebnog naznačenja imovine na kojoj se izvršenje ima sprovesti (čl. 20 st. 4).

Povlačenje predloga. U svakoj fazi postupka, bilo pred sudom ili izvršiteljem, izvršni poverilac je ovlašćen da delimično ili u celosti povuče predlog i tako dovede do obustave izvršenja.

3.3. Zaštita interesa izvršnog poverioca i izvršnog dužnika

Interes izvršnog poverioca. Zaštita izvršnog poverioca, osim kroz hitnost samog postupka, ogleda se i u tome što je izvršni postupak usmeren u cilju njegovog namirenja, čak i kada mu imovina izvršnog dužnika nije poznata ili kada izvršenje na poznatoj imovini ostane bezuspešno. U tom slučaju, postoji mogućnost da se od izvršnih dužnika uz upotrebu mera prinude pribave podaci o imovini, mogućnost promene sredstva i predmeta izvršenja tokom postupka (čl. 20 st. 5), kao i mogućnost sprovođenja izvršenja na celokupnoj imovini izvršnog dužnika (čl. 20 st. 3). Tada sud i izvršitelj imaju aktivniju ulogu u pronalaženju te imovine, a izvršitelj sprovodi izvršenje

na način kojim se najpovoljnije ostvaruje njegovo namirenje (čl. 20. st. 4). Interes izvršnog poverioca u odnosu na treća lica koja pretenduju na predmet izvršenja zaštićen je i pravilom da raspolaganja imovinom koja izvršni dužnik učini nakon prijema rešenja, odnosno zaključka o izvršenju ne proizvode pravno dejstvo (čl. 20 st. 7).

Interes izvršnog dužnika. Interes izvršnog dužnika zaštićen je, u bitnom, pravilom da sud vodi računa o srazmernosti između visine obaveze izvršnog dužnika i sredstva i predmeta izvršenja, odnosno obezbeđenja (čl. 20 st. 8). To praktično znači da će sud, kada je rešenjem odnosno zaključkom (čl. 20 st. 3) određeno više sredstava i predmeta izvršenja, ili kada se izvršenje sprovodi na celoj imovini izvršnog dužnika, sprovesti izvršenje onim sredstvom i na onim predmetima koji su u boljoj srazmeri sa visinom potraživanja, a kojima se obezbeđuje namirenje izvršnog poverioca.

NAPOMENA:

Ovo pravilo treba tumačiti tako da se može postići namirenje izvršnog poverioca. U slučaju da je izvršenje nužno sprovesti na predmetu čija vrednost prevazilazi visinu potraživanja, a izvršni dužnik nema druge imovine, odredba čl. 20 st. 8 ne može biti osnov da se odbije predlog za izvršenje, ili da se izvršenje obustavi – jer je u izvršnom postupku pretežniji interes izvršnog poverioca da se namiri od interesa izvršnog dužnika da predmet izvršenja bude u srazmeri sa potraživanjem.

Pored navedenog pravila, interes izvršnog dužnika zaštićen je i pravilima o **ograničenju** izvršenja (čl. 148) o čemu će biti više reči u delu o predmetima izvršenja.

3.4. Načelo vremenskog reda

U slučaju kada predlog za izvršenje podnese više izvršnih poverilaca protiv istog izvršnog dužnika na istom predmetu izvršenja, izvršenje se sprovodi po načelu vremenskog reda.

Kod običnih (hirografernih) poverilaca ovo pravilo se ostvaruje tako što se prvo namiruju oni koju su u izvršnom postupku prvi stekli sudska založna prava (*prior tempore, potior iure*), dakle, prvi obezbedili da se u sprovođenju izvršenja preduzme radnja koja rezultira sticanjem sudskog založnog prava (vidi: čl. 87)⁴.

S druge strane, založni poverioci (koji su imali založna prava na predmetu izvršenja pre pokretanja izvršnog postupka), namiruju se onim redom kojim su stekli založna prava na predmetu izvršenja (čl. 101, čl. 202 ZIP), a način njihovog namirenja

⁴ To je npr. radnja upisa zabeležbe izvršenja u javni registar.

može zavisiti od toga da li je reč o dospelom ili nedospelom potraživanju (čl. 203), odnosno da li se radi o bezuslovnom ili o budućem uslovnom potraživanju (čl. 206). Pritom, kada se izvršenje sprovodi na predmetu na kom već postoji nečije založno pravo, u postupku moraju učestvovati i oni založni poverioci koji nisu pokrenuli postupak. Oni u ovom slučaju imaju položaj jedinstvenih suparničara (čl. 108 st. 1 i 109 ZIO u vezi sa čl. 207 ZPP).

PRIMERI:

1) Protiv istog izvršnog dužnika, preduzeće A i preduzeće B podnose predloge za izvršenje radi prodaje nepokretnosti, kao obični (neobezbeđeni, hirografni) poverioci. Preduzeće A je podnelo predlog 1.10.2011. godine, a preduzeće B 5.10.2011. godine. Nakon donošenja rešenja o izvršenju, u javni registar bude sproveden upis sudskog založnog prava u korist preduzeća B dana 5.12.2011. godine, a u korist preduzeća A dana 6.12.2011. godine. Nakon prodaje nepokretnosti, prvo se namiruje preduzeće B, pa potom preduzeće A.

2) Preduzeće A ima hipoteku prvog, a preduzeće B hipoteku drugog reda na istoj nepokretnosti. Ako preduzeće B kao hipotekarni poverilac pokrene izvršni postupak radi prodaje opterećene nepokretnosti, sud će o tom obavestiti i preduzeće A i dužan je da mu omogući da u postupku učestvuje. Preduzeće A može pristupiti izvršnom poveriocu B sve do donošenja zaključka o dosuđenju nepokretnosti kupcu u slučaju neposredne pogodbe, odnosno do donošenja zaključka o predaji nepokretnosti u slučaju javnog nadmetanja (čl. 108 st. 3). Nakon prodaje nepokretnosti, prvo će se namiriti potraživanje preduzeća A, pa tek potom potraživanje preduzeća B. Ako potraživanje preduzeća A još nije dospelo u vreme namirenja, novčana sredstva se do dospelosti uplaćuju u depozit suda, s tim da založni poverilac može tražiti isplatu pre dospelosti, uz odgovarajući odbitak kamata (čl. 203).

Da bi se načelo vremenskog reda moglo u potpunosti primeniti, Zakon o izvršenju i obezbeđenju propisuje i pravilo da se, nakon određene faze postupka, na istom predmetu ne može istim sredstvom posebno sprovoditi izvršenje radi namirenja drugog potraživanja, već se izvršenje mora jednovremeno sprovesti u odnosu na sva potraživanja (vidi: čl. 108 st. 1). S druge strane, nakon određene faze postupka, pristupanje više neće biti moguće (vidi: čl. 108 st. 3).

3.5. Načelo hitnosti i rokovi u izvršnom postupku

Zakon o izvršenju i obezbeđenju propisuje kratke rokove za preduzimanje procesnih radnji, kako za sud, tako i za same učesnike u postupku. Rokovi koji se odnose na stranke su po pravilu prekluzivni (čl. 7 st. 3), a vraćanje u pređašnje stanje moguće je samo zbog propuštanja roka za prigovor (čl. 30 st. 2).

VAŽNO: Jedna od karakteristika rokova u izvršnom postupku je ta da su oni, zbog hitnosti postupka, kratki. Da bi se kod tako kratkih rokova za sve učesnike obezbedio jednak tretman, zakonodavac je izmenio i opšte pravilo o računanju rokova, tako da se kod kraćih rokova po pravilu uzimaju u obzir samo **radni dani**, o čemu naročito treba voditi računa prilikom računanja tih rokova.

Najznačajniji rokovi mogu se videti u narednim tabelama.

TABELA PREKLUZIVNIH ROKOVA				
Radnja	Rok	Odredba	Subjekt na koga se rok odnosi	Posledica propuštanja
Zahtev za naknadu troškova izvršenja	8 dana	čl. 34 st. 8	Izvršni poverilac	Gubitak prava na naknadu troškova nastalih posle donošenja rešenja
Paricioni rok kod rešenja za izvršenje na osnovu verodostojne isprave	8 dana odnosno 3 dana	čl. 37 st. 4	Izvršni dužnik	Sprovođenje izvršenja kada rešenje postane pravnosnažno
Rok za prigovor protiv rešenja o izvršenju na osnovu izvršne isprave	5 radnih dana	čl. 39 st. 3	Izvršni dužnik, izvršni poverilac	Gubitak prava na pravno sredstvo
Odgovor na prigovor trećeg lica	5 radnih dana	čl. 50 st. 2	Izvršni poverilac, izvršni dužnik	Gubitak prava na izjašnjenje
Rok za plaćanje novčane kazne	5 radnih dana od prijema rešenja	čl. 51 st. 5	Lice kom je izrečena kazna	Prinudna naplata
Prigovor protiv rešenja o izricanju novčane kazne	5 radnih dana	čl. 51 st. 6	Lice kom je izrečena kazna	Pravnosnažnost
Naknadni rok za ispunjenje obaveze	5 radnih dana	čl. 52 st. 4	Izvršni dužnik	Prinudno izvršenje odluke o plaćanju sudskih penala
Rok za davanje izjave o imovini	Najviše 5 dana	čl. 55 st. 1	Izvršni dužnik	Primena prinudnih mera
Zahtev za dopunu izjave ili novu izjavu	5 radnih dana	čl. 57 st. 2	Izvršni poverilac	Početak prekluzivnog roka za dopunu predloga za izvršenje navođenjem sredstva i predmeta
Dopuna predloga nakon dobijanja izjave o imovini	5 radnih dana	čl. 57 st. 4	Izvršni poverilac	Obustava izvršenja
Prigovor protiv rešenja o upisu u knjigu izvršnih dužnika	5 radnih dana	čl. 63 st. 1	Izvršni dužnik	Pravnosnažnost rešenja o upisu

Predlog za protivizvršenje	15 dana od dostave dužniku odnosno 15 dana od okončanja postupka	čl. 78 st. 2	Izvršni dužnik	Nemogućnost protivizvršenja i ostvarivanje prava tužbom u parničnom postupku
Rok za izjašnjenje poverioca na predlog za protivizvršenje	5 radnih dana	čl. 79 st. 2	Izvršni poverilac	Gubitak prava na izjašnjenje o predlogu
Paricioni rok kod protivizvršenja	5 radnih dana	čl. 79 st. 3	Izvršni dužnik	Izvršnost rešenja o protivizvršenju
Zahtev za izmenu popisa, teče od dana popisa	5 radnih dana	čl. 87 st. 2	Izvršni poverilac	Gubitak prava na novi popis sa dejstvima od dana prvog popisa
Predlog za novi popis u slučaju bezuspešnog popisa	45 dana od obaveštenja	čl. 91 st. 4	Izvršni poverilac	Obustava postupka
Izjašnjenje poverioca da li zahteva dosuđenje	8 dana	čl. 97 st. 10	Izvršni poverilac	Obustava postupka
Isplata cene nakon objavljivanja rezultata	odmah	čl. 98 st. 1	Najpovoljniji ponudilac	Poziva se sledeći najpovoljniji ponudilac na zaključenje ugovora
Izjašnjenje titulara zakonskog prava preče kupovine	Odmah po zaključenju nadmetanja	čl. 120 st. 1	Nosilac prava preče kupovine	Gubitak prava preče kupovine
Osporavanje potraživanja drugom licu koje se namiruje iz prodajne cene	15 dana od donošenja zaključka o namirenju	čl. 140 st. 1	Izvršni poverilac ili treći koji se namiruje iz cene	Gubitak prava na osporavanje
Pokretanje parnice o osporenju potraživanja	Najduže 15 dana	čl. 141 st. 1	Lice koje osporava potraživanje prilikom namirenja	Smatra se da potraživanje nije osporeno
Predaja predloga za namirenje nakon dostave rešenja o zapleni potraživanja	30 dana	čl. 150 st. 2	Izvršni poverilac	Obustava postupka

Izjašnjenje izvršnog poverioca po prijemu obaveštenja o blokadi dužnika	5 radnih dana	čl. 187 st. 3	Izvršni poverilac	Obustava postupka
Predlog za obustavu zbog nedostatka pokrića	8 dana	čl. 204 st. 2	Izvršni poverilac višeg reda	Gubitak prava da se predloži obustava
Predlog za isplatu umesto predaje nezamenljive stvari	8 dana	čl. 210 st. 2	Izvršni poverilac	Obustava postupka
Predlog da se o trošku izvršnog dužnika pribave zamenljive stvari na drugoj strani	8 dana	čl. 212 st. 2	Izvršni poverilac	Obustava postupka
Rok za podnošenje predloga nakon saznanja za ponovno smetanje državine	30 dana	čl. 222	Izvršni poverilac	Odbačaj predloga
Rok za podnošenje predloga za vraćanje na rad	60 dana	čl. 237	Izvršni poverilac	Odbačaj predloga
Paricioni rok u posebnom postupku za namirenje komunalnih i drugih usluga	8 dana	čl. 253 st. 4	Izvršni dužnik	Izvršnost zaključka izvršitelja
Rok za prigovor protiv rešenja po predlogu za obezbeđenje	5 radnih dana	čl. 264 st. 2	Izvršni poverilac i izvršni dužnik	Pravnosnažnost rešenja
Rok za održanje prethodne mere predlaganjem izvršenja po okončanju postupka	8 dana	čl. 282	Izvršni poverilac	Obustava postupka po prethodnoj meri

Rok za žalbu protiv rešenja o odbačaju zahteva za upis u registar sudskih zabrana	15 dana	čl. 309	Izvršni poverilac	Gubitak prava na žalbu
---	---------	---------	-------------------	------------------------

TABELA INSTRUKTIVNIH ROKOVA				
Radnja	Rok	Odredba	Subjekt na koga se rok odnosi	Posledica propuštanja
Odlučivanje o predlogu za izvršenje	5 radnih dana	čl. 7	Sud	Disciplinski postupak protiv sudije ako se propuštanje može pripisati sudiji u krivicu
Predujmljivanje troškova izvršenja	Sud određuje rok	čl. 34 st. 2	Izvršni poverilac	Obustava izvršenja
Rešenje o prigovoru protiv rešenja na osnovu verodostojne isprave	5 radnih dana	čl. 49 st. 6	Sud	Disciplinski postupak protiv sudije ako se propuštanje može pripisati sudiji u krivicu
Pokretanje parnice radi proglašenja izvršenja nedopuštenim	15 dana	čl. 50 st. 4	Treće lice	Sprovođenje izvršenja na spornom predmetu i nedozvoljenost tužbe za proglašenje izvršenja nedopuštenim.
Nalog za davanje izjave o imovini	Najviše 5 radnih dana	čl. 55 st. 1	Izvršni dužnik	Mogućnost izricanja novčane kazne
Rok za predaju isprava o stvarima iz izjave o imovini	5 radnih dana	čl. 59 st. 1	Izvršni dužnik	Izricanje novčane kazne ili izricanje zatvora.
Rok za donošenje rešenja o upisu u knjigu dužnika	5 radnih dana	čl. 62 st. 2	Sud	Nema direktne posledice u samom postupku
Rok za upis u knjigu izvršnih dužnika koji teče od pravnosnažnosti rešenja o upisu	3 dana	čl. 61 st. 5	Sud	Nema direktne posledice u samom postupku
Rok nakon koga se može tražiti brisanje upisa u knjigu	1 godine odnosno 2 godine	čl. 64	Izvršni dužnik	Postojanje upisa sve dok se ne traži i ne dozvoli brisanje

Rok za dostavu obaveštenja o upisu zainteresovanom licu	5 radnih dana	čl. 65 st. 2	Sud	Nema direktne posledice u samom postupku
Rok za odlučivanje o zahtevu za pregledanje zbirke isprava sa izjavom o imovini dužnika	5 radnih dana	čl. 66 st. 2	Sud	Nema direktne posledice u samom postupku
Rok koji mora proći između popisa i prodaje pokretnih stvari	15 do 30 dana	čl. 95 st. 2	Sud	Nema direktne posledice u samom postupku
Rok za zakazivanje drugog nadmetanja	15 do 30 dana	čl. 97 st. 2	Sud	Mogućnost izjavljivanja zahteva za otklanjanje nepravilnosti u sprovođenju izvršenja
Oglas o novoj javnoj prodaji	8 dana od zakazivanja	čl. 97 st. 3	Sud	Mogućnost izjavljivanja zahteva za otklanjanje nepravilnosti u sprovođenju izvršenja
Rok za zaključenje ugovora o prodaji nakon sporazuma o prodaji neposrednom pogodbom	15 dana	čl. 97 st. 7	Sud odnosno izvršitelj	Nalog suda da se poverilac izjasni da li traži namirenje dosuđenjem
Prenos sredstava koja budu uplaćena sa računa izvršitelja na račun izvršnog poverioca	1 dan	čl. 175 st. 2	Izvršitelj	Zahtev za otklanjanje nepravilnosti u sprovođenju izvršenja
Obaveštenje NBS da nije sprovedeno izvršenje	15 dana od prijema rešenja	čl. 187 st. 2	Narodna banka Srbije	Nema direktne posledice u samom postupku
Izjašnjenje izvr. poverioca nakon obaveštenja NBS da nije sprovedeno izvršenje	Sud određuje	čl. 187 st. 3	Izvršni poverilac	Obustava postupka

Rok za donošenje zaključka izvršitelja po predlogu u posebnom postupku za namirenje komunalnih i dr. usluga	8 dana od prijema predloga	čl. 253 st. 5	Izvršitelj	Nema direktne posledice u samom postupku
Rok za dostavu sudu nacrtu odluke izvršitelja po prigovoru izvršnog dužnika	5 radnih dana	čl. 256 st. 2	Izvršitelj	Nema direktne posledice u samom postupku
Rok za odlučivanje o žalbi protiv rešenja o obezbeđenju	5 radnih dana	čl. 264 st. 3	Sud	Nema direktne posledice u samom postupku

4. SUBJEKTI IZVRŠNOG POSTUPKA I NJIHOVA ULOGA

Sud i stranke (izvršni poverilac i izvršni dužnik) tradicionalno su glavni subjekti izvršnog postupka. Novi Zakon o izvršenju i obezbeđenju takvo svojstvo daje i izvršitelju.

Osim glavnih subjekata, u izvršnom postupku često će se pojaviti i neki drugi subjekti. Njihovo učešće nekad je uzrokovano potrebom da zaštite svoj interes, a nekad je nužno radi efikasnog sprovođenja izvršenja.

Sve učesnike možemo podeliti na nekoliko kategorija:

- 1) Glavni učesnici (sud, izvršitelj, izvršni poverilac i izvršni dužnik);
- 2) Treće lice kao učesnik;
- 3) Pomoćni organi u postupku (Narodna banka Srbije, Agencija za privredne registre, Republički geodetski zavod, policija, i sl.);
- 4) Sporedni učesnici (stručna lica⁵, tumači i sl.).

⁵ Novi ZIO u čl. 30 st. 4 zabranjuje veštačenje, ali u narednim članovima (čl. 195) određuje da sud može angažovati „stručna lica“ radi procene vrednosti. Ovakvo pravilo nije postojalo u Skici ZIO i uključeno je u tekst zakona tek nakon javne rasprave. Ostaje da praksa pokaže u kojoj meri će to olakšati ili otežati sam

Potrebno je naglasiti da sud i izvršitelj, iako spadaju u glavne učesnike, nemaju istu ulogu u postupku. Sud je i po novom Zakonu o izvršenju i obezbeđenju zadržao ulogu glavnog organa, pa je tako ovlašćen da po inicijativi drugih učesnika vrši nadzor nad zakonitošću rada i akata izvršitelja, o čemu će kasnije biti više reči.

4.1. Sud kao subjekat izvršnog postupka i nadležnost suda

Položaj suda kao subjekta u postupku izvršenja i obezbeđenja pre svega određuju pravila o nadležnosti i sastavu suda. Na ovom mestu upoznaćemo se sa tim pravilima, dok će druge norme koje uređuju položaj suda biti predmet kasnijeg razmatranja.

a) Nadležnost suda kao organa

Nadležnost suda kao organa određena je korpusom izvršnih naslova povodom kojih sud može postupati. To mogu biti:

- 1) *akti u sudskom postupku*: izvršna odluka suda i izvršno sudsko poravnanje, plan reorganizacije u stečajnom postupku čije je usvajanje potvrđeno rešenjem suda;
- 2) *akti u upravnom i prekršajnom postupku*: izvršna odluka donesena u upravnom i prekršajnom postupku i poravnanje u upravnom postupku, ako glase na ispunjenje novčane obaveze i ako posebnim zakonom nije drugačije određeno;
- 3) *akti pred arbitražom*: odluka ili poravnanje u postupku pred arbitražom ili Sudom časti Privredne komore;
- 4) izvod iz registra založnih prava na pokretnim stvarima i pravima i izvod iz registra finansijskog lizinga koji sadrži podatke o ugovoru o finansijskom lizingu i predmetu finansijskog lizinga;
- 5) ugovor o hipoteci, odnosno založna izjava sačinjena saglasno propisima kojim se uređuje hipoteka;
- 6) druga isprava koja je zakonom određena kao izvršna isprava i za čije izvršenje nije propisana nadležnost drugog organa.

postupak, budući da angažovanje stručnog lica nije isto što i veštačenje, jer ne podrazumeva primenu istog procesnog metoda, koji je uobičajen za ovo dokazno sredstvo.

Nenadležnost suda kao organa naziva se još i *apsolutna nenadležnost*.

U zavisnosti u kojoj fazi postupka sud odlučuje o svojoj apsolutnoj nenadležnosti moguće su dve situacije.

Ako već prilikom odlučivanja o predlogu za izvršenje nađe da nije nadležan, sud će se oglasiti apsolutno nenadležnim i odbaciti predlog za izvršenje.

Ako nakon donošenja rešenja o izvršenju sud nađe da je apsolutno nenadležan, sud će obustaviti izvršenje i ukinuti sprovedene radnje.

b) Stvarna nadležnost suda

Zakon o izvršenju i obezbeđenju ne sadrži odredbe o stvarnoj nadležnosti – kao i za sve druge sudske postupke, te odredbe se nalaze u Zakonu o uređenju sudova („Službeni glasnik RS" br. 116/2008 i 104/2009). Ipak, poznavanje ovih pravila važno je i za primenu Zakona o izvršenju i obezbeđenju.

U prvom stepenu, za izvršenje i obezbeđenje nadležni su osnovni sudovi i privredni sudovi. Pošto je stvarna nadležnost osnovnog suda propisana kao supsidijarna, norme koje uređuju nadležnost privrednih sudova predstavljaju i okvir koji bliže određuje nadležnost osnovnih.

Privredni sud je stvarno nadležan u sledećim slučajevima:

1) izvršenje na osnovu verodostojne isprave:	- kada su izvršni poverilac i izvršni dužnik domaći ili strani privredni subjekt; - kada je samo jedno od tih lica privredni subjekt, ako je sporni odnos nastao u obavljanju njegove delatnosti.
2) izvršenje i obezbeđenje na osnovu izvršne isprave	- kada je izvršni naslov odluka privrednog suda
3) izvršenje odluka izabranih sudova:	- kada je izvršni naslov donet u sporu između domaćih ili stranih privrednih subjekta
4) izvršenje i obezbeđenje na brodovima i vazduhoplovima	- u svakom slučaju
5) priznanje i izvršenje stranih sudskih i arbitražnih odluka	- koje su donete u sporu između privrednih subjekata; - koje su donete u sporu gde je samo jedno lice privredni subjekt, ako je spor nastao u obavljanju njegove delatnosti.

U svim drugim slučajevima, za izvršenje i obezbeđenje nadležan je osnovni sud.

c) Mesna nadležnost suda

Pravila o mesnoj nadležnosti određuju koji će sud, s obzirom na svoje područje, biti ovlašćen i dužan da postupa u određenom predmetu.

Prema opštem pravilu, za određivanje i sprovođenje izvršenja nadležan je sud na čijem području *izvršni dužnik ima prebivalište, boravište ili sedište*.

Od ovog opšteg pravila postoje određena odstupanja. U tabeli koja sledi nalazi se pregled najvažnijih posebnih odredbi o posebnoj mesnoj nadležnosti.

PREGLED POSEBNIH PRAVILA O MESNOJ NADLEŽNOSTI SUDA

1)	izvršenje i obezbeđenje na nepokretnosti, uključujući i izvršenje radi iseljenja i predaje stvari:	čl. 3 st. 4	- sud područja na kom se nepokretnost nalazi, a ako na području više sudova, nadležan je onaj sud kome je podneo predlog za izvršenje;
2)	izvršenje i obezbeđenje na pokretnim stvarima:	čl. 81	- sud na čijem se području nalaze stvari;
3)	izvršenje na potraživanju izvršnog dužnika:	čl. 146	- sud prebivališta dužnikovog dužnika, ili sud bo prebivalište u Republici Srbiji; - pravilo se shodno primenjuje i na pravno lice koje je
4)	predaja određene stvari ili isporuka određene količine zamenljivih stvari:	čl. 208	- sud na čijem se području stvari nalaze;
5)	izvršenje obaveze na činjenje, nečinjenje ili trpljenje:	čl. 217	- opšte mesno nadležan sud, ili - sud na čijem području treba da se izvrši obaveza;
6)	predaja deteta roditelju:	čl. 224	- sud koji je opšte mesno nadležan, ili - sud gde se dete nalazi, ili - sud gde se dete zatekne;
7)	vraćanje zaposlenog na rad;	čl. 236	- sud na čijem području je sedište poslodavca;
8)	izvršenje odluke o deobi:	čl. 240	- sud na čijem području se nalazi suvlasnička stvar;
9)	izvršenje radi zasnivanja prava na nepokretnosti upisom u javnu knjigu	čl. 244	- sud na čijem području se vodi javna knjiga u koju tre
10)	obezbeđenje zasnivanjem založnog prava na pokretnoj stvari:	čl. 265	- sud na čijem području se stvar nalazi;
11)	obezbeđenje zasnivanjem založnog prava na nepokretnosti na osnovu izvršne isprave:	čl. 268	- sud na čijem području se nalazi nepokretnost;
12)	obezbeđenje prethodnom merom:	čl. 275	- sud koji bi bio nadležan za izvršenje na predmetu obezbeđenje.

4.2. Izvršitelj kao subjekat izvršnog postupka

Izvršitelj je fizičko lice koje imenuje ministar nadležan za poslove pravosuđa da u statusu službenog lica sprovodi izvršenje u granicama rešenja o izvršenju i da vrši druga javna ovlašćenja koja su mu ovim zakonom poverena.

Za razliku od sudskog izvršitelja, izvršitelj nije pomoćni organ suda već subjekt koji samostalno odlučuje u sprovođenju izvršenja za koje je nadležan, u granicama rešenja o izvršenju i ovlašćenja izvršnog poverioca.

Izvorna i izvedena ovlašćenja izvršitelja. Za razliku od sprovođenja izvršenja pred sudom, izvršitelj je ovlašćen da u sprovođenju izvršenja preduzima određene radnje i bez posebnog predloga izvršnog poverioca (čl. 70 st. 3). U vezi sa tim radnjama, izvršni poverilac uz predlog za izvršenje predaje izvršitelju i opšte ovlašćenje za preduzimanje radnji u njegovo ime i za njegov račun (čl. 28). Izvršni poverilac u opštem ovlašćenju može usloviti preduzimanje pojedinih radnji izvršitelja svojim posebnim odobrenjem (čl. 20 st. 6).

Izvršitelj je, na osnovu opšteg ovlašćenja, ovlašćen da: prikuplja podatke o imovinskom stanju dužnika; odredi način izvršenja ako ga poverilac nije odredio u predlogu; sprovodi izvršenje na onim sredstvima i onim predmetima kojim se najpovoljnije ostvaruje namirenje izvršnog poverioca; poverava trećim licima prodaju imovine; upravlja sredstvima izvršnog poverioca u sprovođenju izvršenja.

Pored radnji koje je ovlašćen da preduzme po samom zakonu i na osnovu opšteg ovlašćenja izvršnog poverioca, izvršitelj može u njegovo ime i za njegov račun preduzimati i druge radnje, na osnovu njegovog posebnog ovlašćenja.

Uz posebno ovlašćenje izvršitelj može podneti sudu zahtev za dobijanje izjave o imovini (čl. 54 st. 3), pribaviti dokaze o svojini izvršnog dužnika (čl. 144 st. 3); pribaviti ispravu podobnu za upis svojine izvršnog dužnika (čl. 247 st. 2 i 248 st. 2).

Odgovornost izvršitelja. Izvršitelj je svojom imovinom odgovoran za štetu koja tokom postupka izvršenja nastane njegovom krivicom, bilo da je šteta nastala na strani izvršnog poverioca, izvršnog dužnika ili nekog od učesnika u postupku.

Nadležnost izvršitelja određena je u nekoliko pravaca.

Prema opštem pravilu, izvršitelj je nadležan za sprovođenje izvršenja (čl. 2 st. 2), izuzev ako je za sprovođenje izvršenja u određenim stvarima isključivo nadležan sud. Nadležnost izvršitelja isključena je (čl. 3 st. 2) kod izvršenja odluka u porodičnim stvarima i vraćanja zaposlenog na rad, ali i kod izricanja novčanih kazni i sprovođenja postupka za dobijanje izjave o imovini izvršnog dužnika.

Izvršitelj je, izuzetno, nadležan i da zaključkom odredi izvršenje u slučajevima koje zakon izričito propisuje: kod posebnog postupka za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i sličnih usluga (čl. 252) i u slučaju naplate troškova postupka nastalih pred izvršiteljem (čl. 34 st. 7).

U pogledu mesne nadležnosti, izvršitelj postupka na onom području za koje je imenovan, s tim da određene radnje može preduzimati i na drugom području, lično ili preko izvršitelja sa tog područja (čl. 4).

Kada je za isto područje imenovano više izvršitelja, izvršni poverilac može podneti predlog za sprovođenje izvršenja bilo kom od njih, po sopstvenom izboru.

4.3. Pomoćni organi u postupku izvršenja

Osim suda i izvršitelja u sprovođenju izvršenja i obezbeđenja učestvuju i pomoćni organi. Najvažnije ćemo prikazati u narednoj tabeli:

Narodna banka Srbije	zadužena je za prinudnu naplatu sa računa izvršnih dužnika, koju sprovodi preko svog posebnog organizacionog dela – Odsek za prinudnu naplatu. Postupak naplate, osim odredaba Zakona o izvršenju i obezbeđenju, bliže uređuju propisi o platnom prometu: Zakon o platnom prometu („Službeni list SRJ“ br. 3/2002 i 5/2003 i „Službeni glasnik RS“ br. 43/2004, 62/2006 i 111/2009) i Odluka o načinu sprovođenja prinudne naplate s računa klijenta („Službeni glasnik RS“ br. 58/2004, 116/2004, 122/2004, 109/2005, 8/2006, 42/2006, 67/2006, 71/2007, 27/2009 i 101/2009);
Poslovne banke	postupaju po nalogima Narodne banke Srbije, suda i izvršitelja, takođe primenjujući propise o platnom prometu;
Agencija za privredne registre	dostavlja potrebne podatke i vrši sve upise u okviru svoje nadležnosti, uključujući upise u Registar založnih prava i u Registar sudskih zabrana;
Republički geodetski zavod	Služba RGZ za katastar nepokretnosti vrši upise u okviru svoje nadležnosti i dostavlja potrebne podatke;
Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti	vrši odgovarajuće upise kod izvršenja na akcijama i hartijama od vrednosti i pruža podatke o zalozi na nematerijalizovanim hartijama od vrednosti;
Fond za socijalno i penzijsko osiguranje	<ul style="list-style-type: none">- dostavlja potrebne podatke iz evidencije o osiguranicima i njihovim poslodavcima;- preduzima radnje po nalogu suda kod izvršenja na penziji;
Policija	<ul style="list-style-type: none">- dostavlja potrebne podatke iz svoje evidencije (adrese i lični podaci fizičkih lica, podaci o registraciji motornih vozila i sl.);- primenjuje mere prinude po nalogu suda i izvršitelja kada je to neophodno za sprovođenje izvršenja;- preduzima mere potrage i objave kada je to neophodno za sprovođenje izvršenja.

4.4. Stranke u postupku izvršenja i obezbeđenja

Izvršni postupak zasnovan je na dvostranačkoj konstrukciji, u kojoj se kao stranke pojavljuju *izvršni poverilac* i *izvršni dužnik*. Izvršni poverilac je stranka koja podnosi predlog za izvršenje, predlog za obezbeđenje ili predlog za sprovođenje izvršenja, dok je izvršni dužnik pasivna stranka protiv koje se taj predlog podnosi.

Na sva pitanja koja se tiču stranačke sposobnosti, parnične sposobnosti i zastupanja stranaka shodno se primenjuju pravila Zakona o parničnom postupku.

Izvršni dužnik ne mora nužno biti i dužnik iz materijalnopravnog odnosa. Tako će, na primer, zalagodavac ili vlasnik opterećene nepokretnosti koji nije dužnik iz obligacionopravnog odnosa, imati svojstvo izvršnog dužnika kada izvršni poverilac u izvršnom postupku zahteva namirenje na objektu založnog prava.

VAŽNO: Kod realizacije hipoteke čiji je vlasnik treće lice, koje nije ujedno i dužnik po osnovu izvršne isprave, predlogom će, kao izvršni dužnik, biti obuhvaćen samo vlasnik nepokretnosti na kojoj se traži namirenje.

Sukcesija u postupku izvršenja. Moguće je da od momenta nastanka izvršne isprave pa do podnošenja predloga dođe do imovinskopravne sukcesije na strani izvršnog poverioca ili izvršnog dužnika, u vidu prenosa ili prelaza potraživanja ili obaveze. Tada će se kao izvršni poverilac, odnosno izvršni dužnik, pojaviti imovinskopravni sukcesor.

Takva sukcesija moguća je, na primer: u slučaju nasleđivanja, statusne promene privrednog subjekta, prenosa prava na stvari koja treba da bude predmet izvršenja, ustupanja potraživanja iz izvršne isprave.

Sukcesija pre donošenja rešenja o izvršenju (čl. 23). U ovom slučaju, izvršni poverilac je dužan da uz predlog dostavi javnu ili po zakonu overenu ispravu ili pravnosnažnu sudsku odluku kojim dokazuje da je potraživanje na njega preneseno ili na drugi način prešlo, odnosno, da je potraživanje preneseno ili da je na drugi način prešlo na izvršnog dužnika.

Sukcesija nakon donošenja rešenja o izvršenju (čl. 23 st. 5). Zakon o izvršenju i obezbeđenju, za razliku od drugih zakona pre njega, u pogledu sukcesije izričito reguliše i situaciju kada je ona nastupila nakon donošenja rešenja o izvršenju, i dopušta takav vid sukcesije.

S obzirom da je po pitanju sukcesije nakon donošenja rešenja o izvršenju postojala pravna praznina, dosadašnja sudska praksa je tu razlikovala dve situacije: kada do prenosa dođe derivativnim putem (npr. ugovorom o cesiji) i kada do prelaza dođe po samom zakonu. Dugogodišnja praksa privrednih sudova bila je da, u slučaju sukcesije derivativnim putem (prenosa potraživanja ili obaveze), nakon donošenja rešenja o izvršenju, ne može biti procesnopravne sukcesije i da se postupak u tom slučaju mora obustaviti jer stranka gubi aktivnu, odnosno pasivnu stvarnu legitimaciju, kao u sledećem primeru:

„...Ukoliko je doneto rešenje o izvršenju, više ne postoji mogućnost promene izvršnog dužnika i u takvoj situaciji izvršni poverilac mora da podnese novi predlog za izvršenje protiv izvršnog dužnika na koga je prešla obaveza iz izvršne isprave...” (Rešenje Višeg trgovinskog suda Iž br. 2073/07 od 6.9.2007. godine, Bilten VTS 4/07 st. 121—123, sentenca 8)

S druge strane, sudska praksa sudova opšte nadležnosti (kako ranijih opštinskih, a sadašnjih osnovnih sudova, tako i Vrhovnog kasacionog suda u vezi sa praksom osnovnih sudova) po ovom pitanju nije imala jedinstven stav, pa je ovakvo rešenje Zakona o izvršenju i obezbeđenju sada omogućilo jedinstvenu primenu prava u istovrsnim situacijama.

Pristupanje izvršnih poverilaca. U toku izvršnog postupka uz jednog izvršnog poverioca mogu pristupiti i drugi, koji su inicirali postupak izvršenja istim sredstvom, na istom predmetu. Kada se izvršenje sprovodi prodajom stvari (pokretne ili nepokretne) i namirenjem iz dobijene cene, izvršni poverilac koji je kasnije pokrenuo postupak po samom zakonu stupa u ranije pokrenuti izvršni postupak (čl. 108 st. 1) ako još nije donet zaključak o dosuđenju kupcu (u slučaju neposredne pogodbe), odnosno zaključak o predaji (u slučaju javne prodaje).

Jedinstveno suparničarstvo. Kada se izvršenje sprovodi na predmetu na kom već postoji nečije založno pravo, u postupku učestvuju i oni založni poverioci koji nisu pokrenuli postupak (čl. 109). Oni u ovom slučaju imaju položaj jedinstvenih suparničara. Sud, odnosno izvršitelj dužni su da ih obaveste o postupku i da im omoguće da u njemu učestvuju.

Jednostranački izvršni postupak. Postupak izvršenja može biti i jednostranački (čl. 2 st. 1). U jednostranačkom postupku kao stranka se pojavljuje samo izvršni dužnik.

PRIMER jednostranačkog postupka je kada parnični sud naloži trećem licu predaju isprave (čl. 234 Zakona o parničnom postupku) i potom po službenoj dužnosti inicira postupak prinudnog izvršenja.

4.5. Učesnici u postupku i učešće trećih lica

U postupku izvršenja, osim stranaka, mogu sudelovati i druga lica koja ostvaruju svoja prava ili interese (čl. 12 st. 1 t. 5).

Svojstvo učesnika mogu imati: titular prava preče kupovine; titular prava službenosti; dužnik izvršnog dužnika; kupac u postupku prodaje.

Treće lice kao učesnik. Licu koje tvrdi da u pogledu predmeta izvršenja ima pravo koje sprečava izvršenje Zakon o izvršenju i obezbeđenju daje poseban procesnopravni položaj (čl. 50). Ovaj učesnik, koga Zakon imenuje „trećim licem“, ovlašćen je da izjavi prigovor radi proglašenja izvršenja nedopuštenim, te da protiv izvršnog poverioca i izvršnog dužnika koji mu osporavaju postojanje takvog prava podnese tužbu u parničnom postupku sa zahtevom za proglašenje izvršenja nedopuštenim. Ako treće lice u parničnom postupku ishoduje pravnosnažnu presudu kojom se izvršenje proglašava nedopuštenim, izvršni sud će na osnovu takve presude obustaviti izvršni postupak, ako izvršni poverilac ne promeni predmet izvršenja.

Izreka presude po tužbi trećeg lica glasila bi:

"UTVRĐUJE SE da je tužilac vlasnik motornog vozila marke BMW tip M3 reg. oznake BG 111-111 broja šasije BZF222222 i broja motora WTD333333, proizvedenog 2009. godine, pa se PROGLAŠAVA NEDOPUŠTENIM izvršenje na tom motornom vozilu određeno rešenjem Privrednog suda u Beogradu I br. 4444/10 od 5.5.2010. godine."

Dozvoljenost tužbe trećeg lica. Tužba trećeg lica za proglašenje izvršenja nedopuštenim dozvoljena je samo ako ga sud uputi na tu parnicu (čl. 50 st. 4). Ovakav uput suda predstavlja posebnu procesnu pretpostavku za dozvoljenost tužbe, pa će parnični sud, u odsustvu uputa izvršnog suda, tužbu odbaciti kao nedozvoljenu.

Za razliku od Skice ZIO, koja je dopuštala vođenje parnice za proglašenje izvršenja nedopuštenim i bez uputa suda, u konačnom tekstu Zakona takva je odredba brisana. *Ratio legis* takvog rešenja je u nameri zakonodavca da spreči vođenje parnice kada treće lice ni u izvršnom postupku nije učinilo verovatnim da na predmetu izvršenja ima neko pravo koje sprečava izvršenje.

5. OPŠTE PROCESNE ODREDBE O POSTUPKU IZVRŠENJA

5.1. Osnovna pravila

Procesne norme koje uređuju postupak izvršenja i obezbeđenja mogu se podeliti u tri grupe: 1) opšte procesne norme uređene Zakonom o izvršenju i obezbeđenju; 2) opšte procesne norme Zakona o parničnom postupku koje se

supsidijarno primenjuju (čl. 10); 3) posebne procesne norme Zakona o izvršenju i obezbeđenju.

Opšte procesne odredbe koje uređuje Zakon o izvršenju i obezbeđenju odnose se na podneske, dostavljanje, vraćanje u pređašnje stanje, dokazna sredstva, mere obezbeđenja procesne discipline i troškove postupka.

5.2. Podnesci

U postupku izvršenja i obezbeđenja izraženo je načelo pismenosti – sud i izvršitelj postupaju na osnovu podnesaka i drugih pismena, a izvršitelj i na osnovu sudske odluke i opšteg ovlašćenja izvršnog poverioca (čl. 28).

I pored toga što ZIO ne propisuje izričito mogućnost održavanja ročišta, on je i ne isključuje, pa ima osnova da se ovde supsidijarno primenjuju pravila ZPP, tako da izvršni sud, kao i izvršitelj imaju ovlašćenje da zakažu ročište kada je to neophodno (pribavljanje izjava; izjašnjenje stranaka; preduzimanje radnji u zgradi suda ili van nje). Ipak, treba imati u vidu da je namera zakonodavca da ovo bude izuzetak, a ne pravilo.

5.3. Dostavljanje

Dostavljanje se vrši po posebnim pravilima (čl. 29):

Osnovno pravilo je da se dostava izvršnom dužniku vrši na adresu na kojoj je prijavljen u zvaničnoj evidenciji. Za pravna lica i preduzetnike, to je adresa sedišta, upisana u javnom registru (čl. 29 st. 1). Za fizička lica, to je adresa prebivališta ili boravišta, upisana kod organa koji vodi evidenciju o ličnim kartama..

Poverilac je uz predlog dužan da dostavi adresu koja odgovara adresi prijavljenoj u zvaničnoj evidenciji. Ovo pravilo, koje je naknadno propisano u završnoj fazi predlaganja Zakona, u praksi može stvarati problem kod pribavljanja podataka za fizička lica – budući da policija, u praksi, često odbija da izda podatak bez sudske odluke, pozivajući se na Zakon o zaštiti podataka o ličnosti.

Zbog ovog pravila, izvršni poverilac u predlogu treba da navede sve podatke o identitetu koji su mu dostupni, da bi po potrebi sud mogao službenim putem pribaviti te podatke ako to poverilac nije u mogućnosti.

Ako nije moguće izvršiti dostavu na navedene adrese u roku od 5 radnih dana od dana upućivanja pismena, dostavljanje se vrši isticanjem na oglasnu tablu suda⁶. Ako je reč o rešenju o izvršenju na osnovu verodostojne isprave, pokušaće se još jedna dostava po proteku 15 dana. Ako ni ta dostava ne bude uspešna, ona će biti izvršena isticanjem na oglasnu tablu suda. U slučaju dostave isticanjem na oglasnu tablu, ona se smatra izvršenom po proteku 5 radnih dana od isticanja na oglasnu tablu.

Korisno: Pošto se u izvršnom postupku supsidijarno primenjuju pravila Zakona o parničnom postupku, nije isključena ni primena pravila o sporazumu o adresi dostavljanja (čl. 143 ZPP). Ako se ugovorne strane prilikom zaključenja ugovora sporazumeju o adresi dostavljanja, to može znatno ubrzati ne samo parnični, već i izvršni postupak.

Navedena pravila shodno se primenjuju i kod dostavljanja izvršnom poveriocu i drugim učesnicima u postupku.

Pored osnovnih pravila o dostavljanju izvršnom dužniku, kod određenih načina izvršenja postoje i neka posebna pravila. Tako, kod izvršenja popisom i procenom pokretnih stvari rešenje o izvršenju predaje se izvršnom dužniku prilikom te izvršne radnje (čl. 84)⁷.

Ovo pravilo treba posebno sagledati kada izvršenje sprovodi izvršitelj. U tom slučaju sud ne bi trebalo da dostavlja rešenje o izvršenju, već je potrebno da ga dostavi izvršitelj nakon što je pred njim iniciran postupak sprovođenja izvršenja.

5.4. Dostavljanje rešenja o izvršenju

Neka posebna pravila propisana su i za dostavljanje rešenja o izvršenju (čl. 38), a ista pravila shodno se primenjuju i na dostavljanje odgovarajućih zaključaka izvršitelja⁸:

- izvršnom dužniku se ne dostavlja rešenje, odnosno zaključak izvršitelja kojim se odbija predlog za izvršenje;
- izvršnom dužniku se uz rešenje o izvršenju, odnosno zaključak izvršitelja⁹ dostavlja i predlog za izvršenje;

⁶ Član 29 st. 4 ZIO. Odredba nije postojala u Skici ZIO, već je dodata u završnim fazama pripreme Zakona.

⁷ *Ratio legis* ovakve odredbe leži u činjenici da izvršni dužnik koji je prethodno obavešten o popisu može ukloniti i sakriti stvari koje bi bile predmet popisa.

⁸ U postupku za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i drugih usluga i prilikom određivanja izvršenja radi naplate troškova postupka nastalih pred izvršiteljem.

⁹ *Ibid.*

- rešenje o izvršenju na novčanom potraživanju dostavlja se i dužniku izvršnog dužnika;
- rešenje o izvršenju na sredstvima na računu dostavlja se i organizaciji za prinudnu naplatu;
- rešenje o izvršenju na pokretnim stvarima (popis, procena i predaja) dostavlja se izvršnom dužniku neposredno pre preduzimanja prve radnje;
- rešenje o izvršenju ispražnjenjem nepokretnosti dostavlja se izvršnom dužniku neposredno pre preduzimanja prve radnje, ako nije drugačije zakonom određeno;
- rešenje o izvršenju dostavlja se sudu koji je nadležan za sprovođenje izvršenja, ako za sprovođenje nije nadležan sud koji je odredio izvršenje.

5.5. Vraćanje u pređašnje stanje

Zakon o izvršenju i obezbeđenju je znatno restriktivniji u pogledu ovog pravnog sredstva u odnosu na Zakon o parničnom postupku. Vraćanje u pređašnje stanje može se zahtevati samo zbog propuštanja roka za prigovor ili roka za žalbu (čl. 30), ali ne i zbog drugih radnji čije propuštanje dovodi do nepovoljnog ishoda po bilo koju od stranaka.

5.6. Mere obezbeđenja procesne discipline

Procesnu disciplinu u izvršnom postupku obezbeđuju dve vrste sankcija, u zavisnosti da li se njima obezbeđuje savesna upotreba procesnih ovlašćenja ili se sprečavaju zloupotrebe u postupku i akti koji predstavljaju nepoštovanje suda.

Prva se sastoji u gubitku procesnih prava usled propuštanja da se blagovremeno preduzme procesna radnja (kao što je gubitak prava na iznošenje novih činjenica i dokaza ili obustava postupka kao posledica propuštanja).

Druga vrsta sastoji se u izricanju novčane kazne stranci, učesniku i svakom drugom licu koje svojim ponašanjem vređa sud, stranke ili učesnike u postupku, ometa ili sprečava sprovođenje izvršenja (čl. 33 st. 1). Sankcija zbog zloupotrebe ili nepoštovanja suda ne može se izreći zbog toga što dužnik ne ispunjava svoju obavezu iz izvršne isprave (čl. 33 st. 2). Novčanu kaznu može izreći samo sud, shodnom primenom posebnih pravila koja se primenjuju u slučaju izvršenja onih obaveza koje mora izvršiti lično dužnik (čl. 51).

Sankciju zbog zloupotrebe ili nepoštovanja suda ne treba poistovećivati sa pravilima o izricanju novčane kazne (čl. 51) u situaciji kada novčano kažnjavanje predstavlja sredstvo za sprovođenje izvršenja u pogledu obaveze koju može izvršiti

samo izvršni dužnik. U prvom slučaju reč je o sankciji koja ima penalnu prirodu, dok je u drugom slučaju reč o meri prinude.

IZ SUDSKE PRAKSE:

Kažnjavanje zbog zloupotrebe procesnih ovlašćenja

„Mera novčanog kažnjavanja služi isključivo obezbeđenju procesne discipline u svrhu nesmetanog vođenja postupka te se izriče onda kada nesumnjivo postoji zloupotreba procesnih ovlašćenja koju je svesno preduzeo određeni učesnik u postupku i kada se na drugi način ne mogu sprečiti njene štetne posledice po sam postupak ili su one već nastupile.” (Okružni sud u Beogradu, Gž br. 5488/05 od 15.6.2005. godine)

Kažnjavanje zbog nepoštovanja suda i procesne nediscipline

„Mera novčanog kažnjavanja za izrečenu uvredu iz čl. 319. st. 1. ZPP, osim što služi obezbeđenju procesne discipline u svrhu nesmetanog vođenja postupka, predstavlja i sankciju za nedolično ponašanje pred sudom.” (Okružni sud u Beogradu, Gž br. 5405/05 od 8.6.2005. godine)

5.7. Troškovi postupka

Troškove postupka u vezi sa određivanjem i sprovođenjem izvršenja snosi izvršni dužnik, ali ih tokom postupka predujmljuje izvršni poverilac, odnosno sud ako se postupak vodi po službenoj dužnosti (čl. 34). Izvršni poverilac dužan je da predujmi troškove za svaku radnju unapred. U slučaju propuštanja, izvršenje se obustavlja. U slučaju da ishod po njega bude nepovoljan (osim u slučaju obustave izvršenja zbog nepostojanja imovine), izvršni poverilac je dužan da izvršnom dužniku naknadi troškove postupka.

Zahtev za naknadu troškova koji su nastali nakon donošenja rešenja o izvršenju može se podneti najkasnije u roku od 8 dana od okončanja postupka. O troškovima postupka pred sudom odlučuje sud i određuje izvršenje radi njihovog namirenja, dok o troškovima nastalim pred izvršiteljem odlučuje izvršitelj obrazloženim zaključkom i određuje izvršenje radi naplate tih troškova.

Osim izloženih pravila, sva druga procesna pitanja povodom troškova postupka uređena su Zakonom o parničnom postupku.

5.8. Jemstvo

Preduzimanje određenih procesnih radnji Zakon uslovljava polaganjem *jemstva* (čl. 27). O polaganju jemstva sud, odnosno izvršitelj odlučuju *zaključkom*. Na položenom jemstvu protivna strana stiče *zakonsko založno pravo* koje se upisuje u odgovarajući registar.

Iz ovih pravila je vidljivo da se sam izraz „jemstvo“ ne poklapa sa materijalnopravnim institutom jemstva iz Zakona o obligacionim odnosima, budući da se ne radi o ličnom obezbeđenju već o založnom pravu na određenim novčanim sredstvima ili dragocenostima.

Upravo iz ovog razloga, ako se nakon polaganja jemstva nad onim ko je u izvršnom postupku položio jemstvo otvori stečaj, lice u čiju korist je položeno jemstvo, pod određenim uslovima propisanim Zakonom o stečaju, moći će u tom postupku da istupa kao razlučni poverilac i da ostvaruje pravo na odvojeno namirenje.

Oblik jemstva. Jemstvo se po pravilu polaže u domaćem ili stranom novcu, ali sud i izvršitelj, uz saglasnost izvršnog poverioca, mogu odobriti i polaganje jemstva u obliku bankarske garancije, hartije od vrednosti ili dragocenosti čiju je vrednost lako utvrditi na tržištu i koja se može brzo i jednostavno unovčiti.

Posebni slučajevi jemstva. U narednoj tabeli su prikazani posebni slučajevi polaganja jemstva.

Radnja zbog koje se polaže jemstvo	Najniži iznos	Svrha jemstva
Prodaja pokretnih stvari pre pravnosnažnosti rešenja o izvršenju (čl. 95 st. 1)	Nije određen	Naknada štete izvršnom dužniku zbog prodaje pre pravnosnažnosti
Prodaja pokretnih stvari u roku manjem od 15 dana nakon popisa (čl. 95 st. 3)	Nije određen	Naknada štete izvršnom dužniku zbog prodaje pre protoka minimalnog roka
Javno nadmetanje (čl. 125) i polaganje jemstva od strane lica koja učestvuju	1/10 utvrđene vrednosti nepokretnosti	Naknada štete usled odustajanja najpovoljnijeg ponuđača od kupovine
Jemstvo da će biti predat deo potraživanja koji je izuzet od izvršenja (160)	Nije određen	Naknada štete usled propuštanja izv. poverioca da preda deo koji je izuzet od izvršenja
Vraćanje izv. dužniku isprava koje se odnose na potraživanje nakon naplate (čl. 163 st. 2)	Nije određen	Naknada štete izvršnom dužniku
Vraćanje izv. dužniku naplaćenog viška kod prenosa potraživanja radi naplate (čl. 172 st. 3, čl. 198 st. 3)	Nije određen	Naknada štete izvršnom dužniku usled propuštanja da se naplati ili vrati višak

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

Nečinjenje ili trpljenje izvršnog dužnika (čl. 220 st. 2)	Nije određen	Naknada štete izv. poveriocu ako izv. dužnik postupi protivno obavezi
Jemstvo izv. dužnika umesto privremene mere (čl. 287)	U visini obezbeđenog potraživanja	Obezbeđenje glavnog potraživanja
Jemstvo izv. poverioca uz privremenu meru (čl. 288)	U visini obezbeđenog potraživanja	Naknada štete koju izv. dužnik pretrpi usled privremene mere

GLAVA II: ODREĐIVANJE IZVRŠENJA

1. OSNOVI ZA ODREĐIVANJE IZVRŠENJA

1.1. Izvršna isprava – pojam, svojstva i vrste

Pojam izvršne isprave. Izvršna isprava je pojedinačni pravni akt na osnovu kog se može tražiti prinudno izvršenje, a kojim se na verodostojan način utvrđuje stvarna legitimacija¹⁰ izvršnog poverioca i izvršnog dužnika, postojanje i obim potraživanja i njegova dospelost. Ovaj pravni akt može poticati od suda (npr. presuda), drugog državnog organa (npr. pojedinačni upravni akt), ali može poticati i od samih stranaka (npr. sporazum o zasnivanju založnog prava ili založna izjava).

Posebno svojstvo izvršne isprave je to da ona, osim stranaka, vezuje i sud, odnosno izvršitelja. Postupajući po načelu formalnog legaliteta (čl. 8), sud, odnosno izvršitelj, dužan je da odredi, odnosno sprovede izvršenje ako izvršni poverilac raspolaže pravnim aktom koji je zakonom određen kao izvršna isprava i koji je podoban za izvršenje.

Podobnost za izvršenje. Da bi izvršna isprava bila podobna za izvršenje (čl. 17), u njoj mora biti naznačen poverilac, dužnik, kao i predmet, vrsta i obim ispunjenja obaveze. Ako u odluci, kao izvršnoj ispravi, rok za ispunjenje nije određen, taj rok je 3 dana od dostavljanja rešenja o izvršenju izvršnom dužniku.

Izvršnost. Izvršnost je drugo svojstvo koje izvršna isprava mora imati da bi mogla biti osnov za prinudno izvršenje. Ona se različito ceni s obzirom na vrstu izvršne isprave:

Sudska odluka kojom je naloženo činjenje (čl. 15 st. 1):	ako je postala pravnosnažna (osim ako zakonom nije propisano da se izvršava pre pravnosnažnosti) i ako je protekao rok za dobrovoljno ispunjenje;
Sudska odluka kojom je naloženo trpljenje ili nečinjenje (čl. 15 st. 2):	ako je postala pravnosnažna, osim ako je odlukom određen rok za usklađivanje ponašanja izvršnog dužnika, u kom slučaju je potreban i protek tog roka;
Odluka u upravnom postupku (čl. 15 st. 3):	ako je postala izvršna po pravilima kojim se uređuje taj postupak;

¹⁰ Stvarna legitimacija postoji kada stranka ima svojstvo učesnika u materijalnopravnom odnosu koji je zasnovan izvršnom ispravom, kao ovlašćeno lice (poverilac) ili obavezno lice (dužnik).

Sudsko poravnanje i poravnanje zaključeno u upravnom postupku (čl. 16):	ako je potraživanje iz poravnanja dospelo;
Izvod iz registra založnih prava na pokretnim stvarima (čl. 41 Zakona o založnim pravima na pokretnim stvarima upisanim u registar):	ako izvršni poverilac podnese dokaz da je pismenim putem pozvao dužnika da ispuní dospelu obavezu u naknadno ostavljenom roku (čl. 17 st. 3).

Potvrda o izvršnosti. Na zahtev stranke, sud ili organ uprave stavlja službeni belešku ili potvrdu da su nastupili uslovi za izvršnost odluke koju je doneo (čl. 15 st. 4 ZIO).

Odredbama Skice ZIO bilo je propisano da izvršne isprave koje su donete od strane suda, drugog državnog organa ili arbitraže, po pravilu moraju sadržati i potvrdu izvršnosti, osim ako se radi o poravnanju zaključenom pred sudom, drugim državnim organom ili arbitražom (čl. 39 st. 2 i čl. 14 st. 1 t. 3 i 4 Skice ZIO). U ovim slučajevima, postojanje potvrde o izvršnosti bilo je određeno kao procesna pretpostavka. Sud bi odbacio predlog za izvršenje na osnovu izvršne isprave uz koji nije priložena izvršna isprava sa tom potvrdom. U konačnom tekstu ZIO ova je odredba brisana, kao što su brisane i odredbe koje su regulisale ukidanje neosnovano izdate potvrde izvršnosti.

Vrste izvršnih isprava (čl. 13). Akti koji imaju svojstvo izvršne isprave taksativno su nabrojani Zakonom o izvršenju i obezbeđenju, uz mogućnost da se drugim zakonom propišu i druge izvršne isprave. To su:

- 1) pravnosnažna odluka suda i sudsko poravnanje¹¹;
- 2) pravnosnažna, odnosno konačna odluka doneta u upravnom i prekršajnom postupku i poravnanje u upravnom postupku, ako glase na ispunjenje novčane obaveze i ako posebnim zakonom nije drugačije određeno;
- 3) izvod iz Registra založnih prava na pokretnim stvarima i pravima i izvod iz Registra finansijskog lizinga koji sadrži podatke o ugovoru o finansijskom lizingu i o predmetu finansijskog lizinga;
- 4) ugovor o hipoteci, odnosno založna izjava, sačinjena saglasno propisima kojim se uređuje hipoteka;
- 5) plan reorganizacije u stečajnom postupku, čije je usvajanje potvrđeno rešenjem suda;
- 6) izvršna odluka koja je potvrđena kao Evropska izvršna isprava;
- 7) druga isprava koja je zakonom određena kao izvršna isprava.

¹¹ Za razliku od Skice ZIO, koja se opredelila za *izvršnost* kao ključno svojstvo izvršnog naslova, konačni tekst ZIO se opredelio za pravnosnažnost, ne određujući na kakav način se tretiraju odluke koje se izvršavaju pre pravnosnažnosti. Na sudskoj praksi ostaje da ovo pitanje na odgovarajući način razreši.

1.2. Verodostojna isprava

Pojam. Verodostojne isprave su pojedinačni pravni akti izdati od strane izvršnog poverioca odnosno izvršnog dužnika (jednostrani akti) ili od strane izvršnog poverioca i izvršnog dužnika (dvostrani akti) u obliku propisanom zakonom, na osnovu kojih se takođe može tražiti prinudno izvršenje.

Podobnost za izvršenje. Verodostojna isprava, kao i izvršna isprava, mora biti podobna za izvršenje. Da bi bila podobna, iz nje se mora videti poverilac, dužnik, predmet, vrsta, obim i vreme ispunjenja obaveze (čl. 18 st. 3). Ako se iz verodostojne isprave ne vidi dospelost potraživanja, izvršenje se određuje ako izvršni poverilac dostavi pismeni dokaz da je izvršnog dužnika pozvao da ispuni dospelu obavezu u naknadno ostavljenom roku.

Vrste. Zakon taksativno propisuje koje se isprave i u kom obliku smatraju verodostojnom ispravom (čl. 18 st. 2):

- 1) menica i ček domaćeg ili stranog lica, sa protestom ako je to potrebno za zasnivanje potraživanja;
- 2) obveznica i druga hartija od vrednosti izdata u seriji koja imaocu daje pravo na isplatu nominalne vrednosti;
- 3) faktura (račun) domaćeg ili stranog lica, sa otpremnicom ili drugim pismenim dokazom da je dužnik obavešten o nastaloj obavezi;
- 4) izvod iz poslovnih knjiga za izvršene komunalne i slične usluge;
- 5) javna isprava koja konstituiše izvršivu novčanu obavezu;
- 6) bankarska garancija;
- 7) akreditiv;
- 8) overena izjava kojom izvršni dužnik ovlašćuje banku da sa njegovih sredstava izvrši prenos novčanih sredstava na račun poverioca;
- 9) obračun kamate sa dokazima o osnovu dospelosti i visini potraživanja;
- 10) privremena ili okončana situacija u vezi sa izvršenim građevinskim radovima;
- 11) obračun o nagradi i naknadi advokata.

ODNOS PREMA POSTUPKU ZA IZDAVANJE PLATNOG NALOGA:

Treba imati u vidu da poseban parnični postupak za izdavanje platnog naloga takođe sadrži spisak verodostojnih isprava na osnovu kojih se taj postupak može pokrenuti (čl. 453 st. 2 ZPP), koji se u jednom delu poklapa sa ispravama iz čl. 18 st. 2 ZIP. Izvršni poverilac nema pravni interes da svoje potraživanje ostvaruje mandatnom tužbom u ovom posebnom parničnom postupku ako se na osnovu isprave koju je priložio može pokrenuti postupak izvršenja na osnovu verodostojne isprave i parnični sud će u tom slučaju odbaciti tužbu (čl. 453 st. 4 i 5 ZPP).

Ovakvo pravilo praktično svodi mogućnost da se postupak po mandatnoj tužbi vodi samo u slučaju iz čl. 454 ZPP – kada se tužbeni zahtev odnosi na dospelo novčano potraživanje prema glavnom dužniku, koje ne prelazi iznos od 2.000 evra po srednjem kursu NBS na dan podnošenja tužbe¹², jer tužilac u tom slučaju uz tužbu ne mora priložiti verodostojnu ispravu, kao i kada verodostojna isprava predstavlja izvod iz poslovnih knjiga (kada se ne radi o komunalnim i sličnim uslugama).

1.3. Strana izvršna i verodostojna isprava

Izvršenje se može tražiti i na osnovu strane izvršne ili verodostojne isprave.

Strana izvršna isprava (čl. 21). Strana izvršna isprava izvršava se na isti način i u istom postupku kao i domaća izvršna isprava, ako glasi na privatnopravno potraživanje i ako je prethodno priznata pred domaćim sudom. Izvršni poverilac koji raspolaže stranom ispravom ima mogućnost da prethodno pokrene *postupak priznanja*, te po okončanju tog postupka da pokrene izvršni postupak.

Osim ovog, može se i bez prethodnog postupka priznanja odmah pokrenuti postupak izvršenja na osnovu strane izvršne isprave. U tom slučaju će sud u izvršnom postupku kao prethodno pitanje ceniti i postojanje uslova za priznanje strane sudske odluke.

Postupak priznanja i izvršenja stranih odluka bliže je uređen odredbama čl. 86–101 Zakona o rešavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja („Službeni list SFRJ“ br. 43/82 i 72/82 – ispr. „Sl. list SRJ“, br. 46/96 i „Sl. glasnik RS“, br. 46/2006). Po tom Zakonu, strana sudska odluka neće se priznati:

- ako ne postoji reciprocitet;
- ako postoji isključiva nadležnost domaćeg suda;
- ako je u istoj stvari domaći sud već doneo odluku;
- ako je strana odluka u suprotnosti sa Ustavom;
- ako licu na koje se odluka odnosi nije omogućeno da učestvuje u postupku usled nepravilnosti postupka;
- ako postoje druge smetnje propisane tim zakonom za posebne slučajeve.

Strana verodostojna isprava. I strana verodostojna isprava može biti osnov za izvršenje kao i domaća, uz uslov da se uz nju priloži prevod isprave overen od strane sudskog tumača (čl. 35 st. 5)¹³.

¹² Isti novčani limit se primenjuje i za postupak u privrednim sporovima, jer nije propisano posebno pravilo.

¹³ U vreme izrade Skice Zakona o izvršenju i obezbeđenju predmet velikih rasprava bilo je pitanje reciprociteta kod strane verodostojne isprave. U konačnom tekstu ZIO ovaj uslov je izostavljen.

1.4. Pojedine vrste obaveza

Isprave koje su osnov za izvršenje mogu sadržati i neke specifične obaveze. S tim u vezi, Zakon o izvršenju i obezbeđenju posebno uređuje tri situacije: kada se radi o uslovnoj ili uzajamnoj obavezi, alternativnoj ili fakultativnoj obligaciji.

Uslovna ili uzajamna obaveza (čl. 24). Kada izvršenje zavisi od prethodnog nastupanja nekog uslova, izvršenje se određuje ako izvršni poverilac javnom ili po zakonu overenom ispravom dokaže nastupanje uslova; a kada izvršenje zavisi od ispunjenja neke prethodne obaveze izvršnog poverioca, izvršni poverilac je dužan da dostavi sudu i dokaz da je obezbedio ispunjenje svoje obaveze.

Alternativna obaveza po izboru dužnika (čl. 25). Kada je izvršnom ispravom zasnovana alternativna obligacija, izvršni poverilac je dužan da naznači predmet kojim obaveza treba da bude ispunjena u predlogu za izvršenje. Ukoliko je pravo izbora na dužniku, on može izmiriti svoju obavezu drugim predmetom sve dok izvršni poverilac u postupku prinudnog namirenja ne primi makar i delimično predmet koji je u predlogu naznačio.

Fakultativno ovlašćenje dužnika (čl. 26). Povodom izvršne isprave kojom je zasnovano fakultativno ovlašćenje izvršnog dužnika da se svoje obaveze može osloboditi plaćanjem nekog novčanog iznosa ili ispunjenjem neke druge činidbe određene u izvršnoj ispravi, dužnik može taj iznos da plati ili činidbu da ispuni sve dok izvršni poverilac ne primi makar i delimično ispunjenje obaveze u pogledu koje je određeno izvršenje.

Fakultativno ovlašćenje dužnika ne pojavljuje se često u praksi, mada je mogućnost zasnivanja fakultativne obligacije u izvršnoj ispravi propisana odredbama čl. 190 i čl. 332 Zakona o parničnom postupku.

2. IMOVINA NA KOJOJ SE MOŽE TRAŽITI IZVRŠENJE, NAČIN I OBIM IZVRŠENJA

2.1. Postojanje poznate imovine – uslov za delotvorno izvršenje

Svrha izvršnog postupka jeste namirenje izvršnog poverioca. Kada je reč o imovinskopравnim zahtevima, postojanje imovine je neophodan uslov da bi se izvršni postupak mogao delotvorno okončati. Podnošenjem predloga za izvršenje bez prethodne provere imovine izvršnog dužnika, poverilac rizikuje da poveća sopstvene troškove, a da naplatu uopšte ne realizuje ili da je realizuje u zanemarljivom delu. Zato prvi korak svakog izvršnog poverioca (izuzev onih čije je potraživanje dovoljno

obezbeđeno založnim pravom) treba da bude „traganje“ za imovinskom aktivom izvršnog dužnika. Poverilac koji je dovoljno oprezan neke od ovih podataka obezbediće i pre nego što dođe do spora.

Problem u traganju za imovinskom aktivom izvršnih dužnika postoji i zbog toga što na nivou Republike nije uspostavljen dovoljan broj jedinstvenih registara iz kojih se mogu brzo pribaviti svi potrebni podaci. Takođe, u registrima koji poseduju jedinstvenu evidenciju ne postoji mogućnost pretraživanja svih podataka koji su poveriocima potrebni za izvršenje. U takvoj situaciji, poverilac treba pažljivo da analizira sve dostupne podatke o dužniku koji mogu predstavljati trag o postojanju imovine, čak i pre nego što dođe do spora.

Primeru radi, prvi „trag“ o imovini izvršnog dužnika može biti njegova adresa. Najčešće, na toj adresi izvršni dužnik boravi i može se u razumnoj meri očekivati da se tu nalaze njegove pokretne stvari. Kada su u pitanju fizička lica, ovaj deo aktive uglavnom nije velike vrednosti i u najvećem broju slučajeva može služiti samo za namirenje manjih potraživanja. Kod pravnih lica, na adresi sedišta mogu se pronaći i pokretne stvari veće vrednosti.

Izvršna isprava može biti osnovni izvor podatka o adresi gde boravi dužnik – fizičko lice, odnosno adresi gde posluje privredni subjekat. Ipak, pre podnošenja predloga za izvršenje treba izvršiti i dodatne provere. Kada je reč o fizičkim licima, proveru se može izvršiti u nadležnoj organizacionoj jedinici MUP-a, a kada je reč o privrednim subjektima – u Agenciji za privredne registre, čiji podaci su dostupni i preko interneta.

Zakon o izvršenju i obezbeđenju, prepoznajući ovaj problem, detaljno razrađuje pravila o *pribavljanju izjave o imovini izvršnog dužnika*. Ova pravila imaju višestruku svrhu, a najvažnija je da se izvršni dužnik motiviše da saopšti podatke o svojoj imovinskoj aktivi. Zahvaljujući tim pravilima, poverilac koji nije mogao pronaći podatke o imovinskoj aktivi izvršnog dužnika ima mogućnost da pokrene izvršni postupak bez navođenja sredstva i predmeta izvršenja, te da uz pomoć suda te podatke pribavi neposredno od izvršnog dužnika.

Sprovođenje izvršenja pred izvršiteljem može olakšati i pribavljanje podataka o imovini izvršnog dužnika. Izvršni poverilac koji zahteva da se izvršenje sprovede pred izvršiteljem nije dužan da u predlogu navede sredstvo i predmet izvršenja. U tom slučaju, podatke o imovini izvršnog dužnika može pribavljati izvršitelj službenim putem, nakon donošenja rešenja o izvršenju

Na primerima u sledećoj tabeli mogu se videti neki od primera pribavljanja podataka o imovini dužnika.

Imovinska aktiva izvršnog dužnika:	Pribaviti podatak:	Izvor podatka:	Dobre strane
Pokretne stvari izvršnog dužnika	<ul style="list-style-type: none"> - adresa boravišta, odnosno sedišta na kom se može izvršiti popis stvari; - podatak da li se na pokretnim stvarima sprovodi izvršenje; 	<ul style="list-style-type: none"> - izvršna isprava; - organ nadležan za vođenje evidencije o ličnim ispravama (fizička lica); - sud (za knjigu dužnika); - Agencija za privredne registre; 	<ul style="list-style-type: none"> - lako i brzo pronalaženje zvaničnog podatka o prijavljenoj adresi; - lako pronalaženje podatka da li se na određenim stvarima vodi izvršni postupak ili su one već založene;
Pokretne stvari – motorna vozila	<ul style="list-style-type: none"> - podatak da li je na izvršnog dužnika registrovano motorno vozilo i podaci o vozilu; - podatak da li je na vozilu ustanovljena zaloga u korist nekog lica; - podatak da li se na vozilu sprovodi izvršenje; 	<ul style="list-style-type: none"> - organ nadležan za vođenje evidencije o motornim vozilima; - organ nadležan za vođenje registra o založnim pravima na pokretnim stvarima; - knjiga izvršnih dužnika; 	<ul style="list-style-type: none"> - lako i brzo pronalaženje zvaničnog podatka;
Novčana sredstva	<ul style="list-style-type: none"> - tekući račun izvršnog dužnika; - podatak da li se na sredstvima sprovodi izvršenje; 	<ul style="list-style-type: none"> - Narodna banka Srbije; - poreska uprava; - knjiga izvršnih dužnika u sudu; 	<ul style="list-style-type: none"> - lako i brzo pronalaženje podataka;
Nepokretnosti	<ul style="list-style-type: none"> - podatak o upisanim stvarnim pravima na nepokretnostima; - podatak o pravima na nepokretnosti koja nisu upisana u javne registre - podatak da li se na nepokretnostima sprovodi izvršenje; 	<ul style="list-style-type: none"> - područna Služba za katastar nepokretnosti; - zemljišno-knjižno odeljenje suda na području gde važe zemljišne knjige; - knjiga izvršnih dužnika u područnom sudu; - poreska uprava; - javna komunalna preduzeća; 	<ul style="list-style-type: none"> - pouzdanost javne evidencije zbog konstitutivnog dejstva upisa; - obuhvatnost evidencije kojom raspolaže poreska uprava; - obuhvatnost evidencije kojom raspolažu javna komunalna preduzeća za nepokretnosti za koje se plaćaju komunalne usluge; - mogućnost pronalaženja starih dokumenata u istorijskom arhivu, što je nekada od značaja za dokazivanje pravnog sledbeništva;

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

		- istorijski arhiv	
Udeo izvršnog dužnika u privrednom društvu	<ul style="list-style-type: none">- podatak o ulogu;- podatak da li se na udelu sprovodi izvršenje;	<ul style="list-style-type: none">- izvod APR sa podatkom o ulozima u privrednom društvu;- knjiga izvršnih dužnika u sudu;	- pouzdanost javne evidencije zbog konstitutivnog dejstva upisa;
Akcije izvršnog dužnika u akcionarskom društvu	<ul style="list-style-type: none">- podatak o posedovanju akcija ili hartija od vrednosti;- podatak da li se na hartijama sprovodi izvršenje;	<ul style="list-style-type: none">- identifikacioni podaci o vlasnicima hartija od vrednosti iz NBS ' Centralnog registra, kliringa i depoa hartija od vrednosti;	- pouzdanost evidencije;

2.2. Neki načini osiguranja naplate kada dužnik prikriva ili otuđuje imovinu ili kada je prezadužen

U nekim slučajevima, dešava se da izvršni dužnik otuđenjem imovine nastoji da spreči naplatu, ili prikriva svoju imovinu fiktivnim raspolaganjima ili propuštanjem da imovinu koju je stekao evidentira na svoje ime. Stoga treba imati u vidu i neke od načina na koje izvršni poverilac može da osigura naplatu u ovim slučajevima.

Paulijanska tužba. Razmatrajući imovinsku aktivu dužnika, treba imati u vidu i onu imovinu koju je dužnik otuđio pravnim poslom, ako su ispunjeni uslovi za podnošenje tužbe za pobijanje dužnikovih pravnih radnji (paulijanske tužbe, čl. 280–285 ZOO). U ovim slučajevima biće potrebno da poverilac, pre izvršnog postupka, u parničnom postupku paulijanskom tužbom pobija spornu pravnu radnju da bi se potom mogao namiriti iz otuđene imovine.

Svrha paulijanske tužbe jeste da se osigura naplata od lica koje je od nesavesnog dužnika steklo imovinu pravnim poslom. Ovom tužbom ne pobija se pravni posao, već se pobija njegovo dejstvo prema poveriocu – što poveriocu daje mogućnost da se namiri iz vrednosti aktive koja je bila predmet ugovora. Ovakva tužba se podnosi protiv trećeg lica (sticaoca), a petitum tužbe treba da glasi:

„Utvrdjuje se da je ugovor o prodaji motornog vozila zaključen dana 1.9.2010. godine između AA (dužnik) kao prodavca i BB (treće lice) kao kupca BEZ PRAVNOG DEJSTVA prema tužiocu CC (poverilac) u delu koji je potreban za namirenje potraživanja tužioca CC prema AA zasnovanog ugovorom o kreditu (podaci o ugovoru) u iznosu od 10.000.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 1.1.2009. pa do isplate, što je tuženi BB dužan da prizna, i da trpi namirenje tužioca u pogledu navedenog potraživanja iz vrednosti motornog vozila (oznake vozila).“

Presuda kojom se usvaja ovakav zahtev biće osnov da se pokrene izvršni postupak protiv sticaoca (trećeg lica) na osnovu čl. 23 Zakona o izvršenju i obezbeđenju radi namirenja iz vrednosti stvari u pogledu koje je pobijena pravna radnja raspolaganja.

Deoba bračne tekovine (čl. 181 Porodičnog zakona).¹⁴ Jedan deo imovine izvršnog dužnika može biti u režimu zajedničke imovine stečene u bračnoj zajednici i može se, u skladu sa Zakonom o osnovama svojinskopravnih odnosa, u javnim registrima voditi na ime supružnika izvršnog dužnika. Izvršni poverilac koji se nije mogao namiriti iz posebne imovine svog dužnika ovlašćen je da tužbom u parničnom postupku zahteva deobu bračne tekovine, da bi potom bio u mogućnosti pravnosnažnom presudom da u izvršnom postupku dokaže postojanje i obim imovine izvršnog dužnika. Stoga je, pre započinjanja izvršnog postupka, nekada korisno znati i podatke o imovini koja se vodi na supružnika izvršnog dužnika.

Postupanje sa zaostavštinom. Može se desiti da je izvršni dužnik nasledio neku imovinu te je u toku, ili predstoji postupak raspravljanja zaostavštine. Poverilac koji ima saznanja o ovom, može preduzeti određene radnje da bi zaštitio svoja prava:

¹⁴ Pravo na deobu bračne tekovine imaju i poverioci supružnika.

1) *Popis i procena.* Poverilac je ovlašćen da zahteva popis i procenu imovine preminulog.¹⁵

2) *Namirenje na imovini dužnika čiji su naslednici nepoznati ili je nepoznato njihovo boravište.* Zakon o nasleđivanju predviđa i mogućnost da poverioci lica koje je preminulo, a kojem su nepoznati naslednici ili nije poznato njihovo prebivalište ili boravište, zahtevaju deobu zaostavštine. U tom slučaju, sud na predlog poverilaca postavlja privremenog staraoca zaostavštine¹⁶, nakon čega sprovodi postupak.

3) *Odvajanje zaostavštine od imovine naslednika.* Dužnik koji očekuje nasleđstvo, a koji je prezadužen, verovatno će nastojati da nasleđenom imovinom raspolaže i da je otuđi čim to bude moguće. Njegovi poverioci imaju mogućnost da, pod uslovima propisanim u čl. 225–227 Zakona o nasleđivanju, zahtevaju odvajanje zaostavštine od imovine naslednika, čime se dužnik sprečava da otuđuje nasleđenu imovinu ili da umanjuje njenu vrednost.

Mere obezbeđenja. U nekim slučajevima je celishodno zahtevati određivanje mera obezbeđenja pre ili u toku izvršenja. Zakon o izvršenju i obezbeđenju poznaje više takvih mera, od kojih su u kontekstu obezbeđenja naplate od nesavesnog dužnika najznačajnije prethodne mere i privremene mere:

1) *Prethodna mera* (čl. 278) može se odrediti na osnovu domaće odluke ili poravnjanja pred sudom ili upravnim organom koja glasi na novčano potraživanje, ali nije postala pravnosnažna ili izvršna, uz uslov da izvršni poverilac učini verovatnom opasnost da bi se bez tog obezbeđenja osujetilo ili znatno otežalo ostvarenje potraživanja.

Svrha prethodne mere može biti i da se osigura pravo na namirenje i odgovarajući redosled u namirenju. Primera radi, merom predbeležbe založnog prava na nepokretnosti izvršni poverilac stiče mogućnost da se njegovo pravo na namirenje i prioritet namirenja zasnuje od momenta kada je založno pravo predbeleženo, pod uslovom da u roku podnese predlog za izvršenje kada se za to steknu uslovi. Ovo je naročito korisno kod dužnika kojima preči stečaj, jer se na takav način može blagovremeno steći razlučno pravo.

IZREKA REŠENJA O PRETHODNOJ MERI može glasniti ovako:

„ODREĐUJE SE PRETHODNA MERA radi obezbeđenja novčanog potraživanja – meničnog duga po menici ser. br. AA1234567 u iznosu od 5.000.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 5.10.2010. godine pa do isplate, **PREDBELEŽBOM ZALOŽNOG PRAVA** u korist tužioca „A.A. BANKA“ a.d. Beograd, (oznake identiteta) na nepokretnosti tuženog B.B., i to na porodičnoj stambenoj zgradi (oznake nepokretnosti).

Prethodna mera ostaje na snazi do isteka osam dana nakon što odluka u ovoj parnici postane izvršna.

NALAŽE SE RGZ, Službi za katastar nepokretnosti Beograd, da u katastar nepokretnosti izvrši upis predbeležbe založnog prava na porodičnoj stambenoj zgradi u svojini _____, upisanoj pod brojem 1 u V listu – 1. deo, list nepokretnosti broj _____ kat. _____ parcela _____, KO _____ u korist tužioca „A.A. BANKE“ a.d. Beograd (oznake).“

¹⁵ Član 96 Zakona o vanparničnom postupku.

¹⁶ Član 210 Zakona o nasleđivanju.

2) *Privremena mera* (čl. 293, 296) može se odrediti za obezbeđenje novčanog ili nenovčanog potraživanja, uz uslov da izvršni poverilac učini verovatnim postojanje potraživanja i da je privremena mera nužna kako bi se sprečila opasnost da izvršni dužnik osujeti ili znatno oteža ostvarivanje potraživanja, odnosno kako bi se sprečila upotreba sile ili nastanak nenadoknadive štete. Privremenom merom se po pravilu ne stiče založno pravo, ali sud može odrediti i da se njom stiče privremeno založno pravo (čl. 295).

U najvećem broju slučajeva, privremena mera će se sastojati u zabrani određene radnje izvršnom dužniku ili dužniku izvršnog dužnika. Svrha te mere je da se upisom zabrane u registar aktivira pravna fikcija da su treća lica upoznata sa zabranom, čime se otklanja njihova savesnost u sticanju prava po osnovu radnje koja je dužniku zabranjena (čl. 302 i 304) – što je od značaja ukoliko se sporna pravna radnja raspolaganja docnije pobija paulijanskom tužbom.

IZREKA PRIVREMENE MERE može glasiti ovako:

„ODREĐUJE SE PRIVREMENA MERA pa se **ZABRANJUJE** izvršnom dužniku da otuđi, optereti ili na drugi način raspolaže idealnim delom od $\frac{1}{2}$ prava svojine na porodičnoj stambenoj zgradi u Beogradu _____, upisanoj pod brojem 1 u V listu – 1. deo, list nepokretnosti broj _____, kat. parcela _____, KO _____.

Privremena mera ostaje na snazi do pravnosnažnog okončanja postupka.“

2.3. Sredstva izvršenja

Pojam i podela. Sredstva izvršenja su izvršne radnje kojima se po zakonu potraživanje prinudno ostvaruje. Ona se dele na dve grupe (čl. 19): sredstva radi ostvarenja novčanog potraživanja i sredstva radi ostvarenja nenovčanog potraživanja.

Sredstva radi ostvarenja novčanog potraživanja	Sredstva radi ostvarenja nenovčanog potraživanja
1) prodaja pokretnih stvari;	1) predaja pokretnih stvari;
2) prodaja nepokretnosti;	2) ispražnjenje i predaja nepokretnosti;
3) prenos potraživanja;	3) izvršenje obaveze na činjenje, nečinjenje ili trpljenje;
4) unovčenje drugih imovinskih prava;	4) izvršenje odluke iz porodičnih odnosa;
5) prenos sredstava koja se vode na računu kod banke;	5) izvršenje radi vraćanja zaposlenog na rad;
6) prodaja akcija ili udela u privrednim društvima.	6) izvršenje odluke o deobi stvari;
	7) upisivanje u javne knjige;
	8) izdejstvovanje izjave volje.

2.4. Predmeti izvršenja

Pojam. Predmeti izvršenja su stvari i prava na kojim se po zakonu može sprovesti izvršenje.

Isti predmet izvršenja može se pojaviti kod više različitih sredstava izvršenja. Ako je npr. izvršenje određeno radi namirenja novčane obaveze a predmet izvršenja je pokretna stvar, sredstvo izvršenja je popis, procena i prodaja te stvari. Ako se npr. obaveza sastoji u predaji stvari, predmet izvršenja će biti ista stvar, ali će sredstvo izvršenja biti predaja stvari.

Ako se istovremeno povede postupak izvršenja radi prodaje i drugi postupak izvršenja radi predaje stvari, postavlja se pitanje prioriteta u namirenju. Prema stavovima iskazanim u sudskoj praksi, izvršenje radi predaje stvari ima prioritet u odnosu na izvršenje novčanog potraživanja prodajom stvari. Ipak, prosuđujući o prioritetu, potrebno je uzeti u obzir i to da li je izvršna isprava koja glasi na predaju stvari doneta povodom petitornog ili nekog drugog zahteva (npr. u parnici zbog smetanja državine). U slučaju da izvršna isprava nije doneta povodom petitornog zahteva, treba utvrditi, prosuđujući o prioritetu, da li je pravo na namirenje novčanog potraživanja (sudsko založno pravo) zasnovano pre ili nakon podnošenja predloga za izvršenje radi predaje stvari.

Ograničenja. Pojedine stvari i prava ne mogu biti predmet izvršenja (čl. 19 st. 5. i 6, čl. 82, 115, 147), dok druge mogu biti predmet izvršenja, ali u određenom obimu (čl. 148 i 149). Pojedini slučajevi izuzimanja i ograničenja izvršenja prikazani su u sledećoj tabeli.

Izuzimanje od izvršenja:	Ograničenje obima izvršenja:
1) stvari koje su izvan prometa, odnosno stvari čiji promet zakon isključuje; 2) objekti, oružje i oprema namenjeni odbrani i bezbednosti države; 2) poljoprivredno zemljište zemljoradnika u površini do 10 ari, izuzev kada se radi o realizaciji hipoteke; 4) predmeti lične upotrebe, posteljne stvari, posuđe, deo nameštaja koji je neophodan izvršnom dužniku i članovima njegovog domaćinstva, šporet, frižider i peć za grejanje; 5) hrana i ogrev za tri meseca; 6) gotov novac do mesečnog iznosa koji je izuzet od izvršenja, srazmerno vremenu, do sledećeg primanja; 7) odlikovanja i priznanja, lična pisma, rukopisi i drugi lični spisi i porodične fotografije; 8) pomagala lica sa telesnim nedostacima; 9) kućni ljubimac; 10) poštanska pošiljka pre nego što se uruči.	1. izvršenje na zaradi i penziji (do 2/3 zarade); 2. izvršenje na minimalnoj zaradi (do 1/2 zarade); 3. izvršenje na primanima vojnih invalida po osnovu invalidnine, ortopedskog dodatka i invalidskog dodatka može se sprovesti samo za potraživanje zakonskog izdržavanja, naknade štete zbog gubitka radne sposobnosti ili zbog izgubljenog izdržavanja usled smrti davaoca izdržavanja (do 1/2 tog primanja); 4. izvršenje na primanju po osnovu naknade štete u vidu novčane rente, po osnovu ugovora o doživotnom izdržavanju ili ugovora o osiguranju života može se sprovesti samo na delu koji prelazi iznos najviše stalne socijalne pomoći koja se isplaćuje na području na kom dužnik ima prebivalište.

Da li neka stvar ili pravo može biti predmet izvršenja, ceni se s obzirom na okolnosti koje postoje u vreme podnošenja predloga za izvršenje. Dakle, ako u toku izvršnog postupka dođe do promene pravnog tretmana, primeniće se pravila koja su postojala u vreme kada je postupak započet.

2.5. Obim izvršenja i obezbeđenja

Pravila o obimu izvršenja i obezbeđenja razrađuju jedno od osnovnih načela izvršnog postupka – načelo dispozicije, i odnose se na dve faze postupka: na fazu određivanja i na fazu sprovođenja izvršenja.

Kad se izvršenje određuje na predlog izvršnog poverioca (čl. 20 st. 1), sud određuje izvršenje, odnosno obezbeđenje onim sredstvom i na onim predmetima **koji su navedeni u predlogu** za izvršenje, odnosno predlogu za obezbeđenje.

Iako zakon izričito ne propisuje, ovo pravilo, uz shodnu primenu odredaba Zakona o parničnom postupku, daje mogućnost spajanja zahteva po predlogu za izvršenje, kada je to prema prirodi potraživanja moguće. Dakle, daje se mogućnost kumulativnog ili supsidijarnog (eventualnog) spajanja zahteva kod kojih se izvršenje radi namirenja jednog potraživanja može zahtevati upotrebom više sredstava i predmeta izvršenja, kada je to prema prirodi potraživanja moguće. Tako bi, na primer, bilo moguće kumulirati zahtev za izvršenje na novčanim sredstvima izvršnog dužnika i zahtev za izvršenje popisom i procenom pokretnih stvari izvršnog dužnika. Međutim, kumulacija zahteva ne bi bila moguća kada se radi o nenovčanoj obavezi.

Kada se izvršenje sprovodi pred sudom, izuzetak od načela dispozicije kod određivanja izvršenja, koji se odnosi na mogućnost izostavljanja sredstva i predmeta izvršenja ako je uz predlog podneta izjava o imovini izvršnog dužnika (čl. 20 st. 3), samo je prividan. U ovom slučaju pribavljanje izjave o imovini izvršnog dužnika samo odlaže momenat u kom je izvršni poverilac dužan da opredeli sredstvo i predmet izvršenja. Jedino pravo odstupanje od načela dispozicije, kada izvršenje sprovodi sud, postoji kod izvršenja odluka u vezi sa porodičnim odnosima (čl. 229 i čl. 234), gde sud nije vezan predlogom izvršnog poverioca.

Izvršni poverilac nije ovlašćen samo u predlogu da odredi sredstvo i predmet izvršenja ili obezbeđenja. On može, nakon donošenja rešenja o izvršenju, i preinačiti svoj predlog tako što će tražiti da se odredi drugo sredstvo i predmet umesto onog koje je prethodno određeno (čl. 20 st. 2). Za razliku od pravila Zakona o parničnom postupku, preinačenje se u ovom slučaju ne može odbiti, a o promeni sredstva i predmeta izvršenja sud i izvršitelj odlučuju zaključkom.

PRIMER IZREKE:

„DOZVOLJAVA SE promena sredstva i predmeta izvršenja određenog rešenjem Privrednog suda u Beogradu I br. 1234/2010 od 9.9.2011. godine i ODREĐUJE da se izvršenje određeno

navedenim rešenjem sprovede POPISOM, PROCENOM, UPISOM ZALOŽNOG PRAVA U JAVNI REGISTAR I PRODAJOM pokretnih stvari koje se nalaze na adresi izvršnog dužnika B.B. u Beogradu, Ulica_____ i svih njegovih drugih pokretnih stvari gde god da se zateknu, te namirenjem izvršnog poverioca od iznosa dobijenog prodajom, uplatom na račun izvršnog poverioca br. _____ koji se vodi kod banke _____“

Pri sprovođenju izvršenja primenjuju se ista pravila o obimu izvršenja koja se odnose i na fazu određivanja izvršenja – u bitnom, sud i izvršitelj sprovode izvršenje u granicama rešenja o izvršenju, koje je predlogom odredio izvršni poverilac.

Izuzetno, kada izvršenje sprovodi izvršitelj a sredstvo i predmet izvršenja nisu navedeni u rešenju, on će izvršenje sprovesti *onim sredstvima i na onim predmetima kojim se najpovoljnije ostvaruje namirenje izvršnog poverioca* (čl. 20 st. 4), s tim da izvršni poverilac preduzimanje ovih radnji može usloviti svojim posebnim odobrenjem (čl. 20 st. 6).

3. POKRETANJE POSTUPKA

3.1. Predlog za izvršenje

Predlog za izvršenje je inicijalni akt kojim se pokreće izvršni postupak.

Sadržina predloga. U predlogu za izvršenje moraju biti navedeni sledeći podaci (čl. 35):

OPŠTI PODACI	
Opšti podaci ako se traži da izvršenje sprovede sud	Opšti podaci ako se traži da izvršenje sprovede izvršitelj
<ul style="list-style-type: none"> - stranke (izvršni poverilac i izvršni dužnik) sa adresama prijavljenim u zvaničnoj evidenciji; - izvršna ili verodostojna isprava koja je osnov za izvršenje; - obaveza izvršnog dužnika; - sredstvo i predmet izvršenja (osim ako se zahteva izjava o imovini izvršnog dužnika ili se zahteva izvršenje na celokupnoj imovini ili se podnosi predlog za izvršenje odluke u vezi sa porodičnim odnosima); - drugi podaci koji su potrebni za sprovođenje izvršenja (npr. registarske oznake stvari i dr.); - drugi podaci koje treba da sadrži svaki pisani podnesak (čl. 100 ZPP). 	<ul style="list-style-type: none"> - stranke (izvršni poverilac i izvršni dužnik); - izvršna ili verodostojna isprava koja je osnov za izvršenje; - obaveza izvršnog dužnika; - naznaku da izvršenje sprovodi izvršitelj; - drugi podaci koje treba da sadrži svaki pisani podnesak (čl. 100 ZPP).

Izuzeci. Od navedenih pravila postoje izuzeci, kod kojih ni u predlogu u kom se traži da izvršenje sprovede sud ne moraju biti navedeni sredstvo i predmet izvršenja. To će biti slučaj kada se uz predlog podnosi zahtev za dobijanje izjave o imovini izvršnog dužnika, kada se zahteva izvršenje na celokupnoj imovini izvršnog dužnika ili kada se zahteva izvršenje odluka iz oblasti porodičnih odnosa koje se tiču predaje deteta, uređenja ličnih odnosa ili zaštite od nasilja u porodici.

POSEBNI PODACI	
Dodatni podaci za predlog u privrednim stvarima kada je izvršni dužnik pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje obavlja delatnost i ima otvoren račun:	<ul style="list-style-type: none"> - matični broj stranaka ili odgovarajući identifikacioni broj za strana lica; - brojevi računa stranaka kod poslovnih banaka i nazivi tih banaka;
Predlog za izvršenje na osnovu verodostojne isprave i predlog za izvršenje u postupku za naplatu komunalnih i sličnih usluga:	<ul style="list-style-type: none"> - zahtev za obavezivanje dužnika da namiri potraživanje zajedno sa odmerenim troškovima;
Izvršenje na sredstvima na računu izvršnog dužnika (čl. 184):	<ul style="list-style-type: none"> - brojevi tekućih računa stranaka; - matični brojevi stranaka; - poreski identifikacioni broj za izvršnog dužnika; - vrsta i visina kamate i način obračuna kamate za period za koji se kamata obračunava; - kada je izvršni dužnik Republika, AP ili jedinica lokalne samouprave, mora se naznačiti i korisnik budžetskih sredstava povodom čijeg rada je nastalo potraživanje;
Izvršenje na štednom ulogu (čl. 191)	<ul style="list-style-type: none"> - podaci o štednom ulogu dužnika sa brojem i nazivom banke;
Predlog za obezbeđenje (čl. 257 st 2)	<ul style="list-style-type: none"> - potraživanje čije se obezbeđenje traži; - zakonski razlozi za obezbeđenje; - činjenice i dokazi kojim se potkrepljuje postojanje razloga; - sredstvo obezbeđenja;
Izvršenje na osnovu strane izvršne isprave (čl. 21)	<ul style="list-style-type: none"> - original ili overen prepis strane izvršne isprave; - prevod od strane sudskog tumača na jezik u službenoj upotrebi; - dokaz o pravnosnažnosti odnosno izvršnosti isprave po pravu zemlje u kojoj je doneta;
Alternativna obaveza (čl. 25)	<ul style="list-style-type: none"> - naznačenje predmeta kojim obaveza treba da bude ispunjena;

3.2. Prilozi uz predlog za izvršenje

Uz predlog za izvršenje izvršni poverilac je dužan da dostavi i određene priloge. Propuštanje da se prilože određene isprave u nekim slučajevima vodiće odbacivanju

predloga (npr. ako se ne priloži izvršna isprava), dok će u drugim voditi odbijanju predloga (npr. ako se ne priloži dokaz da je potraživanje iz izvršne isprave prešlo na izvršnog poverioca).

Opšte pravilo:	<ul style="list-style-type: none">- izvršna isprava u originalu, overenoj kopiji ili prepisu, snabdevenu potvrdom pravosnažnosti (čl. 35 st. 4) ili verodostojna isprava u originalu ili overenom prepisu;- druge isprave kada je to zakonom propisano;
Strana verodostojna isprava	<ul style="list-style-type: none">- prevod od sudskog tumača na jezik u službenoj upotrebi (čl. 35 st. 5);-
Izvršenje na nepokretnosti (čl. 105, 144, 145, 242):	<ul style="list-style-type: none">- dokaz o svojini dužnika: izvod iz javne knjige (čl. 105 st. 1), isprave podobne za upis svojine izvršnog dužnika (čl. 105 st. 2);- nepokretnosti na području gde se ne vode javne knjige: isprave koje su osnov sticanja, ili označenje mesta i opis nepokretnosti ako takvih isprava nema;- nepokretnosti koje nisu upisane u javnu knjigu: dokazi o vanknjižnoj svojini (građevinska, upotrebna dozvola, po potrebi i druge isprave) ili predlog da te isprave pribavi sud službenim putem.
Izvršenje radi predaje pokretne stvari (čl. 41 Zakona o zalozi na pokretnim stvarima);	<ul style="list-style-type: none">- izvod iz Registra zaloge sa upisom da je započeo postupak namirenja;- ugovor o zalozi;- po potrebi, dokaz da je izvršni dužnik pozvan da ispuni obavezu u naknadno ostavljenom roku (čl. 17 st. 3 ZIP);
Izvršenje uslovne ili uzajamne obaveze	<ul style="list-style-type: none">- javna ili po zakonu overena isprava kojom se dokazuje nastupanje uslova;- dokaz o ispunjenju uzajamne obaveze poverioca.

4. ODLUČIVANJE O PREDLOGU ZA IZVRŠENJE

4.1. Odluke koje se donose u izvršnom postupku

Odluke u izvršnom postupku donose se u obliku rešenja ili zaključka (čl. 36 st. 1). Rešenje donosi samo sud, dok zaključak mogu doneti sud i izvršitelj.

Razlikuju se priroda i dejstvo zaključka koji donosi sud i onog koji donosi izvršitelj. Sud zaključkom određuje sprovođenje pojedinih radnji i upravlja postupkom. Izvršitelj, osim navedenog, zaključkom odlučuje i u drugim slučajevima kada je to zakonom određeno.

Posebna pravila o zaključcima izvršitelja. Najvažniji slučajevi u kojim izvršitelj odlučuje zaključkom odnose se na rešavanje o troškovima postupka koji se sprovodi pred izvršiteljem, te na odlučivanje u posebnom postupku za naplatu potraživanja po osnovu komunalnih i drugih sličnih usluga. U ovim slučajevima Zakon o izvršenju i obezbeđenju predviđa odstupanje od pravila da izvršenje rešenjem određuje sud (čl. 2 st. 2), u dva slučaja:

1. odlučivanje o troškovima postupka nastalim pred izvršiteljem (čl. 34 st. 7): izvršitelj zaključkom odlučuje o tim troškovima postupka i određuje izvršenje radi njihove naplate;
2. odlučivanje u posebnom postupku za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i sličnih usluga (čl. 251 – 256):
 - izvršitelj zaključkom odbacuje nedozvoljen i neuredan predlog za izvršenje;
 - izvršitelj zaključkom odbija neosnovan predlog za izvršenje;
 - izvršitelj zaključkom usvaja predlog, nalaže izvršnom dužniku ispunjenje obaveze zajedno sa troškovima i određuje izvršenje radi naplate tih potraživanja.

4.2. Sadržina rešenja o izvršenju

Rešenje o izvršenju mora sadržati naziv suda, stranke, izvršnu odnosno verodostojnu ispravu, potraživanje koje se prinudno ostvaruje, sredstva i predmete izvršenja (izuzev ako se traži da izvršenje sprovede izvršitelj, ako je uz predlog traženo da se od izvršnog dužnika pribavi izjava o imovini, ili ako se traži izvršenje odluke iz

oblasti porodičnih odnosa koja se tiče uređenja ličnih odnosa, predaje deteta ili nasilja u porodici), pouku o pravnom leku, kao i druge podatke potrebne za sprovođenje izvršenja određene ovim zakonom (čl. 37 st. 1).

Pod „drugim podacima potrebnim za sprovođenje izvršenja“ podrazumeva se sve što je ranije rečeno o sadržini predloga za izvršenje. Na ovom mestu podsećamo da Sudski poslovnik u čl. 130 pruža mogućnost da se rešenje o izvršenju donese u vidu štambilja na predlogu za izvršenje, ako predlog sadrži sve potrebne elemente.

Rešenje o izvršenju ne mora biti obrazloženo, ali rešenje kojim se predlog za izvršenje odbija ili odbacuje, mora sadržati razloge (čl. 37 st. 5).

U pogledu strukture, izreka rešenja o izvršenju sadrži nekoliko elemenata koji se mogu kombinovati u zavisnosti od situacije:

1) **osnov izvršenja** (izvršna ili verodostojna isprava), na primer:

„Određuje se izvršenje na osnovu izvršne isprave – pravnosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 1111/10 od 5.5.2010. godine...”

2) **potraživanje koje se namiruje**, na primer:

„...radi namirenja novčanog potraživanja izvršnog poverioca A.A. u iznosu od 100.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 1.2.2010. godine pa do isplate, kao i troškova izvršenja u iznosu od 10.000,00 dinara...”

3) **sredstvo i predmet izvršenja**, na primer:

„...POPISOM, PROCENOM, UPISOM ZALOŽNOG PRAVA I PRODAJOM pokretnih stvari koje se nalaze na adresi izvršnog dužnika B.B. u Beogradu, ulica _____ i svih njegovih drugih pokretnih stvari gde god da se zateknu, te namirenjem izvršnog poverioca od iznosa dobijenog prodajom uplatom na račun izvršnog poverioca br. _____ koji se vodi kod banke _____”

4) **drugi delovi izreke** – ovde spadaju kako fakultativni elementi (npr. da će se izvršenje sprovesti pred izvršiteljem) tako i drugi obavezni elementi koji kod pojedinih načina izvršenja moraju naći mesto u izreci.

4.3. Dozvola izvršenja otiskom štambilja suda na predlogu za izvršenje

Odredba čl. 130 Sudskog poslovnika propisuje da, kada je predlog tako sastavljen da u potpunosti odgovara rešenju koje bi se imalo doneti, sud može izdati skraćeni izvornik i prepise rešenja stavljanjem otiska štambilja koji sadrži tekst kojim se usvaja predloženo rešenje. Da bi se ovo moglo primeniti, neophodno je da izreka (petitum) predloga bude jasna, potpuna i pravilno formulisana, tako da sadrži sve potrebne elemente. U suprotnom, sud će umesto otiska štambilja morati da izradi redovan pismeni otpisak rešenja – što može usporiti postupak njegovog donošenja.

5. PRIMERI IZREKA

5.1. Izreke rešenja o izvršenju kod izvršenja na osnovu izvršne isprave radi namirenja novčanog potraživanja

1. Izvršenje na osnovu izvršne isprave radi prodaje pokretnih stvari:

I ODREĐUJE SE izvršenje na osnovu izvršne isprave – pravnosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 1111/2010 od 5.5.2011. godine, radi namirenja novčanog potraživanja izvršnog poverioca A.A. u iznosu od 100.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 1.2.2011. godine pa do isplate, kao i troškova izvršenja u iznosu od 10.000,00 dinara:

POPISOM, PROCENOM, UPISOM ZALOŽNOG PRAVA U JAVNI REGISTAR I PRODAJOM pokretnih stvari koje se nalaze na adresi izvršnog dužnika B.B. u Beogradu, ulica _____ i svih njegovih drugih pokretnih stvari gde god da se zateknu, te namirenjem izvršnog poverioca od iznosa dobijenog prodajom uplatom na račun izvršnog poverioca br. _____, koji se vodi kod banke _____.

II Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu (alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

2. Izvršenje na osnovu izvršne isprave na nepokretnosti upisanoj u javne knjige:

I ODREĐUJE SE izvršenje na osnovu izvršne isprave – pravnosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 1111/2010 od 5.5.2011. godine, radi namirenja potraživanja izvršnog poverioca „A.A.“ a.d. Novi Beograd, radi namirenja novčanog potraživanja izvršnog poverioca A.A. u iznosu od 10.000.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 1.2.2011. godine pa do isplate, kao i troškova izvršenja u iznosu od 100.000,00 dinara:

UPISOM REŠENJA O IZVRŠENJU U JAVNU KNJIGU, ZABELEŽBOM JAVNE PRODAJE, UTVRĐENJEM VREDNOSTI I PRODAJOM NEPOKRETNOSTI izvršnog dužnika „B.B.“ a.d. Beograd na stanu br. 7 u Beogradu, ulica _____, površine 150 kvm, upisanom u list nepokretnosti br. 11111 KO Beograd V, te namirenjem izvršnog poverioca od iznosa dobijenog prodajom uplatom na račun izvršnog poverioca br. _____, koji se vodi kod banke _____.

II NALAŽE SE Republičkom geodetskom zavodu – Službi za katastar nepokretnosti Beograd da izvrši zabeležbu rešenja o izvršenju na nepokretnosti koja je predmet izvršenja.

III Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu (alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

3. Izvršenje na osnovu izvršne isprave na nepokretnosti koja se ne može upisati u javne knjige (čl. 144 i čl. 145):

I ODREĐUJE SE izvršenje na osnovu izvršne isprave – pravnosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 1111/2010 od 5.5.2011. godine, radi namirenja potraživanja izvršnog poverioca „A.A.“ a.d. Novi Beograd, radi namirenja novčanog potraživanja izvršnog poverioca A.A. u iznosu od 10.000.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 1.2.2010. godine pa do isplate, kao i troškova izvršenja u iznosu od 100.000,00 dinara:

POPISOM, UTVRĐENJEM VREDNOSTI I PRODAJOM NEPOKRETNOSTI u vanknjižnom vlasništvu izvršnog dužnika „B.B.“ a.d. Beograd na stanu br. 7 u Beogradu, ulica _____, površine 150 kvm, te namirenjem izvršnog poverioca od iznosa dobijenog prodajom uplatom na račun izvršnog poverioca br. _____, koji se vodi kod banke _____.

II Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu (alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

4. Izvršenje na osnovu izvršne isprave na potraživanju izvršnog dužnika – prenos radi naplate (čl. 166):

I ODREĐUJE SE izvršenje na osnovu izvršne isprave – pravnosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 1111/2010 od 5.5.2011. godine, radi namirenja potraživanja izvršnog poverioca „A.A.“ a.d. Novi Beograd, radi namirenja novčanog potraživanja izvršnog poverioca A.A. u iznosu od 10.000.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 1.2.2011. godine pa do isplate, kao i troškova izvršenja u iznosu od 100.000,00 dinara:

PLENIDBOM POTRAŽIVANJA izvršnog dužnika B.B. prema njegovom dužniku C.C. po osnovu ugovora o kupoprodaji overenog pred Osnovnim sudom u Beogradu pod Ov. br. 1111/10 od 1.2.2010. godine i PRENOSOM tog potraživanja izvršnom poveriocu A.A. radi naplate.

II OVLAŠĆUJE SE izvršni poverilac A.A. da od dužnika izvršnog dužnika C.C. po osnovu navedenog ugovora zahteva naplatu i da primi isplatu sve do namirenja potraživanja iz stava I ovog rešenja, te da u svoje ime vrši sve radnje koje su potrebne radi očuvanja ili ostvarenja prenesenog potraživanja.

III ZABRANJUJE SE dužniku izvršnog dužnika C.C. da zaplenjeno potraživanje izmiri dužniku, pod pretnjom novčanog kažnjavanja.

IV ZABRANJUJE SE izvršnom dužniku B.B. da zaplenjenim potraživanjem raspolaže u korist trećih lica ili svog dužnika, pod pretnjom novčanog kažnjavanja.

V Izvršni poverilac stiče založno pravo na potraživanjima iz stava 1 ovog rešenja danom dostavljanja rešenja o zapleni potraživanja izvršnom dužniku.

VI Izvršni poverilac je dužan da vrši sve pravne i faktičke radnje potrebne za očuvanje zaplenjenog potraživanja i sporednih prava.

VII Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu (alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

NAPOMENE:

1) Prenosom potraživanja *radi naplate* (čl. 166) izvršni postupak se ne okončava sve dok izvršni poverilac, realizacijom zaplenjenog potraživanja, ne bude namiren. U slučaju prenosa *umesto isplate*, izvršni poverilac se smatra namirenim u obimu koji pokriva preneseno potraživanje. Formulacija izreke kod obe varijante je u bitnom ista (uz naglašavanje vrste prenosa – umesto isplate ili radi naplate), samo su dejstva drugačija.

2) Ako je zaplenjeno potraživanje *obezbeđeno založnim pravom*, izvršni poverilac zaplenom stupa na mesto izvršnog dužnika (čl. 154). Zbog ovog, kada je reč o založnom pravu na pokretnim stvarima upisanim u registar ili o hipoteci, izvršni poverilac je ovlašćen da nakon zaplene potraživanja zahteva da bude upisan u javni registar kao založni poverilac (posebno za prenos radi naplate: čl. 167).

5. Izvršenje na osnovu izvršne isprave na zaradi izvršnog dužnika (čl. 175):

I ODREĐUJE SE izvršenje na osnovu izvršne isprave – pravnosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 1111/2010 od 5.5.2011. godine, radi namirenja novčanog potraživanja izvršnog poverioca A.A. u iznosu od 100.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 1.2.2011. godine pa do isplate, kao i troškova izvršenja u iznosu od 10.000,00 dinara:

PLENIDBOM 2/3 mesečne zarade koju izvršni dužnik B.B. ostvaruje kod poslodavca „C.C. Co“ a.d. Beograd i ISPLATOM zaplenjenih novčanih sredstava na račun izvršnog poverioca br. _____, koji se vodi kod banke _____.

II NALAŽE SE poslodavcu izvršnog dužnika „B. and B. Co“ a.d. Beograd da novčane iznose za koje je određeno izvršenje isplaćuje izvršnom poveriocu pod pretnjom zakonskih posledica propuštanja.

III ZABRANJUJE SE izvršnom dužniku da raspolaže zaplenjenim delom zarade.

IV Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu (alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

6. Izvršenje na osnovu izvršne isprave na penziji izvršnog dužnika (čl. 182):

I ODREĐUJE SE izvršenje na osnovu izvršne isprave – pravnosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 1111/2010 od 5.5.2011. godine, radi namirenja novčanog potraživanja izvršnog poverioca A.A. u iznosu od 100.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 1.2.2011. godine pa do isplate, kao i troškova izvršenja u iznosu od 10.000,00 dinara:

PLENIDBOM 2/3 mesečne penzije koju izvršni dužnik B.B. ostvaruje kod Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje – Filijale u Beogradu i ISPLATOM zaplenjenih novčanih sredstava na račun izvršnog poverioca br. _____, koji se vodi kod banke _____.

II NALAŽE SE Republičkom fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje – Filijala Beograd da novčane iznose za koje je određeno izvršenje isplaćuje izvršnom poveriocu pod pretnjom zakonskih posledica propuštanja.

III ZABRANJUJE SE izvršnom dužniku da raspolaže zaplenjenim delom penzije.

IV Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu (alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

7. Izvršenje na sredstvima na računu izvršnog dužnika – privrednog subjekta (čl. 185):

I ODREĐUJE SE izvršenje na osnovu izvršne isprave – pravnosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 1111/2010 od 5.5.2011. godine, radi namirenja novčanog potraživanja izvršnog poverioca A.A. u iznosu od 100.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 1.2.2011. godine pa do isplate, kao i troškova izvršenja u iznosu od 10.000,00 dinara:

PLENIDBOM novčanih sredstava na računu izvršnog dužnika B.B. broj _____, koji se vodi kod banke _____ i svih drugih novčanih sredstava koja se nalaze na bilo kom drugom računu izvršnog dužnika i PRENOSOM zaplenjenih novčanih sredstava na račun izvršnog poverioca br. _____, koji se vodi kod banke _____.

II NALAŽE SE Narodnoj banci Srbije – Odseku za prinudnu naplatu da izvrši plenidbu i prenos novčanih sredstava iz stava 1 ovog rešenja.

III ZABRANJUJE SE izvršnom dužniku da raspolaže sredstvima na svojim računima do namirenja potraživanja iz stava 1 izreke ovog rešenja.

IV Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu (alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

8. Izvršenje na štednom ulogu i tekućem računu izvršnog dužnika koji nije privredni subjekt (čl. 191 i 192):

I ODREĐUJE SE izvršenje na osnovu izvršne isprave – pravnosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 1111/2010 od 5.5.2011. godine, radi namirenja novčanog potraživanja izvršnog poverioca A.A. u iznosu od 100.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 1.2.2011. godine pa do isplate, kao i troškova izvršenja u iznosu od 10.000,00 dinara:

PLENIDBOM novčanih sredstava na štednom ulogu izvršnog dužnika B.B. br. štednog računa 12-34-56789-0, koji se vodi kod banke _____ i PRENOSOM zaplenjenih novčanih sredstava na račun izvršnog poverioca br. 123-45678-90, koji se vodi kod banke _____.

II NALAŽE SE Narodnoj banci Srbije – Odseku za prinudnu naplatu da izvrši prenos novčanih sredstava iz stava 1 ovog rešenja.

III ZABRANJUJE SE izvršnom dužniku da raspolaže sredstvima na svom štednom ulogu do namirenja potraživanja iz stava 1 izreke ovog rešenja.

IV Izvršni poverilac stiće založno pravo na sredstvima na štednom ulogu izvršnog dužnika iz stava 1 ovog rešenja danom dostavljanja rešenja o zapleni potraživanja izvršnom dužniku.

V Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu (alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

9. Izvršenje na osnovu izvršne isprave na udelima u privrednom društvu (čl. 193):

I ODREĐUJE SE izvršenje na osnovu izvršne isprave – pravnosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 1111/2010 od 5.5.2011. godine, radi namirenja novčanog potraživanja izvršnog poverioca A.A. u iznosu od 10.000.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 1.2.2011. godine pa do isplate, kao i troškova izvršenja u iznosu od 100.000,00 dinara:

PLENIDBOM udela izvršnog dužnika B. B. od 25% u privrednom društvu „C.C. Co" d.o.o. Beograd, matični broj 12345678, PIB 123456789, registrovanog rešenjem Agencije za privredne registre BD br. 12345 od 10.9.2010. godine, PROCENOM I PRODAJOM tog udela i namirenjem izvršnog poverioca od iznosa dobijenog prodajom, i UPLATOM na račun izvršnog poverioca br. _____, koji se vodi kod banke _____.

II NALAŽE SE Agenciji za privredne registre da izvrši upis rešenja o izvršenju i upis založnog prava u korist izvršnog poverioca na udelu koji je predmet izvršenja.

III ZABRANJUJE SE izvršnom dužniku B.B. da raspolaže udelom iz stava 1 ovog rešenja.

IV Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu (alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

5.2. Izreke rešenja kod izvršenja na osnovu izvršne isprave radi namirenja nenovčanog potraživanja

Ostvarivanje nenovčanog potraživanja kao glavnog zahteva uvek podrazumeva i nastanak određenih troškova, kao što su troškovi parničnog i troškovi izvršnog postupka. Zato će poverilac, uz namirenje glavnog potraživanja, redovno zahtevati i namirenje sporednog novčanog potraživanja, pa će u tom slučaju rešenjem biti određeno i neko sredstvo za namirenje tog potraživanja (najčešće plenidba novčanih sredstava na računu ili popis pokretnih stvari).

Pošto je ovde moguć veći broj kombinacija, u primerima će povodom sporednog novčanog potraživanja biti obrađena samo dva sredstva za namirenje

novčanog dela potraživanja – prodaja pokretnih stvari i izvršenje na računu izvršnog dužnika.

1. Izvršenje na osnovu izvršne isprave radi predaje individualno određene pokretne stvari (čl. 209- 210):

I OREĐUJE SE izvršenje na osnovu izvršne isprave – pravosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 2222/2010 od 5.5.2011. godine radi namirenja glavnog potraživanja po toj izvršnoj ispravi, troškova parničnog postupka u iznosu od 100.000,00 dinara i troškova izvršenja u iznosu od 50.000,00 dinara:

- a) ODUZIMANJEM od izvršnog dužnika B.B. motornog vozila marke „Audi“ tip A6 reg. oznake BG 123-456, broja šasijske _____ i broja motora _____, proizvedenog 2008. godine i PREDAJOM tog vozila izvršnom poveriocu.
- b) PLENIDBOM novčanih sredstava na računu izvršnog dužnika B.B. broj _____, koji se vodi kod banke _____, i svih drugih novčanih sredstava koja se nalaze na bilo kom drugom računu izvršnog dužnika i PRENOSOM zaplenjenih novčanih sredstava na račun izvršnog poverioca br. _____.

II NALAŽE SE Narodnoj banci Srbije – Odseku za prinudnu naplatu da izvrši plenidbu i prenos novčanih sredstava iz stava I tačka b) ovog rešenja.

III ZABRANJUJE SE izvršnom dužniku da raspolaže sredstvima na svojim računima do namirenja potraživanja iz stava I tačka b) izreke ovog rešenja.

IV Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu (alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

NAPOMENE:

- 1) Ako se stvar nalazi kod trećeg lica koje nije voljno da ih preda, izvršni poverilac mora zahtevati da sud odnosno izvršitelj na njega PRENESE potraživanje izvršnog dužnika prema trećem licu. Formulacija rešenja po takvom predlogu odgovara formulaciji rešenja o plenidbi i prenosu potraživanja.
- 2) Ako nezamenljive stvari nisu nađene ni kod dužnika niti kod trećeg lica, izvršni poverilac može zahtevati da sud odnosno izvršitelj NALOŽI izvršnom dužniku da mu isplati odgovarajuću vrednost stvari i da odredi izvršenje određenim sredstvom na određenom predmetu radi naplate tog potraživanja ako izvršni dužnik ne izmiri tu obavezu. Formulacija tog dela rešenja odgovara formulaciji rešenja o izvršenju radi namirenja novčanog potraživanja.
- 3) Gore navedeni primer odgovara i situacijama u kojim se traži izvršenje radi predaje stvari na osnovu izvoda iz registra založnih prava na pokretnim stvarima kao izvršne isprave (čl. 41 Zakona o založnom pravu na pokretnim stvarima upisanim u registar, „Službeni glasnik RS“ br. 57/2003, 61/2005 i 64/2006) ako je ugovorom o zalozi određena vanskudska prodaja (čl. 46 i 47 Zakona o založnom pravu na pokretnim stvarima upisanim u registar). U slučaju da se na osnovu ove izvršne isprave traži sudska prodaja (čl. 43 Zakona o založnom pravu na pokretnim stvarima upisanim u registar), uz oduzimanje stvari rešenjem se određuje i prodaja pokretne stvari radi namirenja novčanog potraživanja.

2. Izvršenje na osnovu izvršne isprave radi ispražnjenja i predaje nepokretnosti (čl. 213):

I ODREĐUJE SE izvršenje na osnovu izvršne isprave – pravnosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 3333/2010 od 5.5.2011. godine radi namirenja glavnog potraživanja po toj izvršnoj ispravi, troškova parničnog postupka u iznosu od 100.000,00 dinara i troškova izvršenja u iznosu od 50.000,00 dinara:

a) ISPRAŽNENJEM stana br. 9 na III spratu stambene zgrade u Beogradu u Bulevaru Mihajla Pupina br. 123 i predajom te nepokretnosti u državinu izvršnom poveriocu A.A.

b) POPISOM, PROCENOM, UPISOM ZALOŽNOG PRAVA U JAVNI REGISTAR I PRODAJOM pokretnih stvari koje se nalaze u stanu br. 9 na III spratu stambene zgrade u Beogradu u Bulevaru Mihajla Pupina br. 123 i svih njegovih drugih pokretnih stvari gde god da se zateknu, te namirenjem izvršnog poverioca od iznosa dobijenog prodajom stvari, uplatom na njegov račun br. _____, koji se vodi kod banke _____.

II Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu (alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

3. Izvršenje na osnovu izvršne isprave obaveze na činjenje koja se sastoji u radnji koju može preduzeti i drugo lice (čl. 218):

I ODREĐUJE SE izvršenje na osnovu izvršne isprave – pravnosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 4444/2010 od 5.5.2011. godine radi izvođenja građevinskih radova na poslovnom prostoru u Beogradu, ulica ____, pa se:

a) OVLAŠĆUJE izvršni poverilac A.A. da na trošak izvršnog dužnika B.B. poveri trećem licu preduzimanje radnji iz navedene izvršne isprave u roku od 15 dana od uplate predujma.

b) NALAŽE SE izvršnom dužnik B.B. da u roku od 3 dana položi u depozit suda na račun br. _____ sredstva za podmirenje troškova u iznosu od 1.500.000,00 dinara.

II Ako izvršni dužnik ne postupi u ostavljenom roku, sprovede se prinudna naplata iznosa iz stava 1 tačka b) ovog rešenja PLENIDBOM novčanih sredstava na računu izvršnog dužnika B.B. broj _____, koji se vodi kod banke _____ i svih drugih novčanih sredstava koja se nalaze na bilo kom drugom računu izvršnog dužnika i PRENOSOM zaplenjenih novčanih sredstava na račun izvršnog poverioca br. _____.

III Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu (alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

4. Izvršenje na osnovu izvršne isprave obaveze na nečinjenje ili trpljenje ili obaveze na činjenje koju može preduzeti samo izvršni dužnik (čl. 219 i 220):

I ODREĐUJE SE izvršenje na osnovu izvršne isprave – pravnosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 5555/2010 od 5.5.2011. godine, radi prestanka uznemiravanja državine izvršnog poverioca na poslovnom prostoru u Beogradu, ulica _____, pa se:

a) NALAŽE izvršnom dužnik B.B. da u roku od 3 dana od prijema rešenja prestane sa uznemiravanjem državine izvršnog poverioca na poslovnom prostoru u Beogradu, ulica _____.

b) IZRIČE NOVČANA KAZNA izvršnom dužniku B.B. u iznosu od 50.000,00 dinara i određuje prinudna naplata ovog novčanog iznosa PLENIDBOM novčanih sredstava na računu izvršnog dužnika B.B. broj _____, koji se vodi kod banke _____ i PRENOSOM zaplenjenih novčanih sredstava na račun suda br. _____.

II Prinudna naplata novčane kazne iz stava 1 tačka b) ovog rešenja biće sprovedena u slučaju da izvršni dužnik po proteku navedenog roka postupi protivno nalogu. U tom slučaju biće izrečena nova novčana kazna u istom ili povećanom iznosu.

III Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu (alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

5.3. Izreka rešenja o izvršenju na osnovu verodostojne isprave i zaključka izvršitelja u posebnom postupku za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i sličnih usluga

Rešenje o izvršenju na osnovu verodostojne isprave, kao i zaključak izvršitelja o izvršenju u posebnom postupku za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i sličnih usluga, sastoje se iz *dve komponente*.

- Prvo sud (odnosno izvršitelj), usvajajući predlog, nalaže dužniku da ispuni novčanu obavezu (čl. 35 st. 3 i čl. 37 st. 4 i čl. 253 st. 4).
- U drugom delu sud (odnosno izvršitelj) određuje prinudno izvršenje, za slučaj da izvršni dužnik tu obavezu ne ispuni, po pravilima o izvršenju radi namirenja novčanog potraživanja.

I OBAVEZUJE SE izvršni dužnik B.B. da u roku od 8 dana (u meničnim i čekovnim sporovima u roku od 3 dana) isplati izvršnom poveriocu A.A. na ime glavnog duga iznos od 100.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

5.10.2011. godine pa do isplate i da mu naknadi troškove izvršnog postupka u iznosu od 30.000,00 dinara.

II ODREĐUJE SE izvršenje obaveze iz stava 1 izreke PLENIDBOM novčanih sredstava na računu izvršnog dužnika B.B. broj _____, koji se vodi kod banke _____ i svih drugih novčanih sredstava koja se nalaze na bilo kom drugom računu izvršnog dužnika i PRENOSOM zaplenjenih novčanih sredstava na račun izvršnog poverioca br. _____.

III Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu
(alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

NAPOMENA:

- 1) U posebnom postupku za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i drugih usluga izvršenje će se uvek sprovoditi pred izvršiteljem.
- 2) Zaključak izvršitelja o izvršenju radi namirenja potraživanja po osnovu komunalnih i sličnih usluga ima istu strukturu kao i rešenje o izvršenju na osnovu verodostojne isprave. U oba slučaja radi se o mandantom postupku i jedina bitna razlika sastoji se u nadležnosti suda, odnosno izvršitelja za donošenje rešenja po predlogu za izvršenje.

6. POSTUPAK PO PRAVNIM LEKOVIMA

6.1. Opšta razmatranja o pravnom leku u izvršnom postupku

6.1.1. Pravni lekovi u izvršnom postupku. Zakonodavac se u pogledu pravnih lekova opredelio za prigovor protiv rešenja kao redovan pravni lek. Pored ovog, shodnom primenom odredaba ZPP, dozvoljen je i jedan vanredni pravni lek – zahtev za zaštitu zakonitosti, budući da on nije izričito isključen, za razliku od revizije i predloga za ponavljanje postupka (čl. 39 st. 6).

6.1.2. Opšte karakteristike prigovora. Prigovor je *redovan* pravni lek koji se izjavljuje protiv nepravnosnažnih rešenja. Njegova glavna svojstva su *remonstrativnost*, što znači da o njemu ne odlučuje viši sud, već isti sud koji je odluku doneo, ali u drugom sastavu, i *nesuspenzivnost*, što znači da prigovor po pravilu ne odlaže izvršenje¹⁷.

Zakon poznaje i izuzetke od pravila o nesuspenzivnosti, u slučaju:

- prigovora protiv rešenja o izvršenju na osnovu verodostojne isprave, osim kada je rešenje doneto na osnovu menice (čl. 42 st. 2);
- prigovora protiv rešenja o upisu u knjigu izvršnih dužnika (čl. 63 st. 4);
- prigovora protiv rešenja o izricanju kazne u postupku pribavljanja izjave o imovini (čl. 59 st. 3);
- prigovora protiv rešenja o protivizvršenju, uz uslov da je položeno jemstvo (čl. 79 st. 4).

6.1.3. Dozvoljenost prigovora. Zakonodavac se opredelio za opšte pravilo po kom je prigovor dozvoljen samo protiv rešenja (ne i protiv zaključka), i to samo kada je to zakonom izričito propisano (čl. 39 st. 2)¹⁸. Pored toga, Zakon sadrži i posebne odredbe o dozvoljenosti prigovora za pojedine situacije:

- protiv rešenja o izvršenju na osnovu izvršne isprave prigovor može da podnese izvršni dužnik, a izvršni poverilac samo u delu kojim se pobija odluka o troškovima postupka (čl. 40 st. 1 i st. 2);

¹⁷ Prema Skici ZIO, redovan pravni lek protiv rešenja bila je žalba, takođe nesuspenzivna. Međutim, ona je bila devolutivni pravni lek – o njoj je trebalo da odlučuje viši sud. Pisci Skice ZIO su ovo obrazlagali potrebom za ujednačavanjem sudske prakse na širem području i činjenicom da remonstrativnost ovog pravnog leka može predstavljati opasnost po nepristrasnost drugostepenih veća kada sudije istog suda „unakrsno“ postupaju u prvom i u drugom stepenu.

¹⁸ I ovde postoji odstupanje od Skice ZIO, kojom je bila propisana afirmativna pretpostavka dozvoljenosti žalbe, ukoliko ona za pojedina rešenja nije izričito zakonom isključena.

- protiv rešenja kojim se odbija ili odbacuje predlog za izvršenje, prigovor može da podnese samo izvršni poverilac (čl. 40 st. 3);
- protiv rešenja sudije kojim meritorno odlučuje o prigovoru izvršnog dužnika (čl. 44 st. 1);
- protiv rešenja sudije o odbijanju prigovora izjavljenog protiv rešenja o izvršenju na osnovu verodostojne isprave dužnik može izjaviti prigovor veću istog suda (čl. 49 st. 3);
- protiv rešenja o upisu u knjigu izvršnih dužnika prigovor može da podnese izvršni dužnik (čl. 63 st. 1);
- protiv rešenja o izricanju kazne u postupku pribavljanja izjave o imovini izvršnog dužnika prigovor može da podnese izvršni dužnik (čl. 59 st. 3).

6.1.4. Blagovremenost prigovora. Opšti rok za izjavljivanje prigovora je 5 radnih dana od dana kada je rešenje dostavljeno stranci koja izjavljuje prigovor (čl. 39 st. 3).

U slučaju neblagovremenog prigovora, Zakon izuzetno dopušta *vraćanje u pređašnje stanje* (čl. 30 ZIO). U pogledu rokova i postupka po predlogu za vraćanje, primenjuju se shodno odredbe ZPP.

6.1.5. Sadržina prigovora i prilozi (čl. 43 i čl. 47). Prigovor mora ispuniti uslove kako u pogledu sadržine, tako i u pogledu priloga. On mora imati sve elemente koje mora da sadrži podnesak koji se upućuje sudu¹⁹, ali uz to mora obuhvatiti sve razloge pobijanja i sve dokaze kojima se ti razlozi potkrepljuju (čl. 43), budući da naknadno iznošenje novih razloga ili predaja novih dokaza po proteku roka za prigovor neće biti dozvoljeni. Kada je reč o prigovoru protiv rešenja o izvršenju na osnovu verodostojne isprave, ZIO taksativno propisuje dokaze kojim se prigovor mora potkrepiti (čl. 48)²⁰:

- pravnosnažna sudska odluka kojom je utvrđena neistinitost verodostojne isprave ili izvod iz Centralnog registra hartija od vrednosti, ako tvrdi da je isprava neistinita;
- nalog za plaćanje u pisanoj ili elektronskoj formi na osnovu kog je izvršen prenos sredstava, ako tvrdi da je obaveza ispunjena;
- druge pisane isprave kojim potkrepljuje navode iz prigovora.

¹⁹ Shodna primena odredbe čl. 100 ZPP.

²⁰ Ovakvim pravilom, zakonodavac se opredelio za tzv. zakonsku ocenu dokaza. Ostaje da praksa pokaže u kojoj meri će to odgovoriti potrebama pravičnog suđenja.

6.2. Razlozi za prigovor.

6.2.1. Opšta razmatranja o razlozima za prigovor. Razlozi pobijanja mogu se svrstati u tri grupe:

a) Razlozi koji su pobrojani u čl. 360 ZPP, koji se ovde supsidijarno primenjuje, dakle mogu biti u sferi manjkavosti procedure (*error in procedendo*), što se odražava u postojanju bitnih povreda odredaba postupka²¹, odnosno manjkavosti u prosuđivanju (*error in iudicando*), što podrazumeva pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje²² ili pak pogrešnu primenu materijalnog prava²³.

b) Razlozi koji su osnov za obustavu izvršenja (čl. 76 ZIO), o kojima sud mora da vodi računa po službenoj dužnosti tokom celog postupka, pa i ako se na te razloge ukaže u prigovoru.

c) Posebni razlozi koje ZIO propisuje za pojedine prigovore.

Specifičnost posebnih razloga za prigovor tiče se prevashodno pobijanja rešenja o izvršenju, i proističe iz činjenice da se izvršni dužnik, kroz prigovor kojim pobija to rešenje, po prvi put upušta u raspravljanje o predlogu za izvršenje. Zato on u prigovoru može da ističe kako razloge koje se tiču procesnih uslova za donošenje rešenja o izvršenju tako i okolnosti koje se tiču materijalnopравnih pretpostavki za određivanje izvršenja – što zapravo podrazumeva isticanje *materijalnopравnih prigovora*²⁴.

6.2.2. Opšti razlozi za prigovor prikazani su u sledećoj tabeli i odnose se na prve dve grupe razloga navedene u prethodnoj klasifikaciji.

Procesne pretpostavke kao razlog	Materijalnopравne pretpostavke kao razlog
<ul style="list-style-type: none">- izvršna isprava je pravnosnažno odnosno konačno ukinuta, preinačena, poništena ili stavljena van snage;- prestanak stranke koja nema pravnog sledbenika;- nepostojanje imovine koja može biti predmet izvršenja;- drugi razlozi predviđeni procesnim zakonom (uključujući i shodnu primenu ZPP).	<ul style="list-style-type: none">- prestanak potraživanja (iz bilo kog materijalnopравnog razloga);- propast predmeta izvršenja;- drugi razlozi predviđeni zakonom (materijalnopравnim propisom).

²¹ Član 361 st. 1 i st. 2 ZPP u vezi sa čl. 10 ZIO.

²² Član 362 ZPP u vezi sa čl. 10 ZIO.

²³ Član 363 ZPP u vezi sa čl. 10 ZIO.

²⁴ Takav bi bio prigovor kojim se ističe da je obaveza ispunjena, ili da nije protekao rok za ispunjenje obaveze (da obaveza nije dospela).

6.2.3. Posebni razlozi za prigovor protiv rešenja o izvršenju na osnovu izvršne isprave (čl. 42). Ovi posebni razlozi odnose se na okolnosti koje sprečavaju izvršenje, bilo da se radi o odsustvu procesnih pretpostavki (postojanju otklonjivih ili neotklonjivih procesnih smetnji), bilo da se radi o odsustvu materijalnopravnih pretpostavki:

Procesne pretpostavke kao razlog	Materijalnopravne pretpostavke kao razlog
<ul style="list-style-type: none">- sud koji je doneo rešenje o izvršenju nije nadležan;- odluka na osnovu koje je određeno izvršenje je ukinuta, poništena, preinačena, stavljena van snage, ništavna ili je bez pravnog dejstva, odnosno nema svojstvo izvršne isprave;- poravnanje na osnovu kog je određeno izvršenje je poništeno;- protekao je rok u kom se po zakonu može tražiti izvršenje;- izvršenje je određeno na stvarima ili pravima izuzetim od izvršenja, odnosno na kojima je mogućnost izvršenja ograničena.	<ul style="list-style-type: none">- obaveza je ispunjena;- nije protekao rok za ispunjenje obaveze ili nije nastupio uslov koji je određen izvršnom ispravom.

6.2.4. Posebni razlozi za prigovor protiv rešenja o izvršenju na osnovu verodostojne isprave (čl. 46). Kod prigovora protiv ovog rešenja, zakonodavac nabraja kao razlog samo materijalnopravne pretpostavke. Ovo treba razumeti tako da se ti razlozi zapravo odnose samo na onaj *deo rešenja kojim je izrečena obaveza izvršnom dužniku za plaćanje*. Po pitanju drugih razloga, ovde su takođe primenljivi svi opšti razlozi zbog kojih se može pobijati rešenje o izvršenju, o kojima je ranije već bilo reči²⁵.

Posebni razlozi za prigovor protiv rešenja o izvršenju na osnovu verodostojne isprave nalaze se u sledećoj tabeli.

Procesne pretpostavke kao razlog	Materijalnopravne pretpostavke kao razlog
<ul style="list-style-type: none">- shodna primena pravila koja se tiču opštih razloga pobijanja rešenja o izvršenju.	<ul style="list-style-type: none">- potraživanje iz verodostojne isprave nije nastalo;- u verodostojnu ispravu je unet neistinit sadržaj;- potraživanje iz verodostojne isprave nije dospelo;- obaveza je izvršena ili je na drugi način prestala;- potraživanje je zastarelo.

²⁵ To jasno proizlazi iz čl. 49 st. 1 i st. 5 ZIO.

6.3. Postupak po prigovoru pre meritornog odlučivanja.

Nadležnost i sastav suda (čl. 41 i 49 st. 3). O prigovoru odlučuje veće sastavljeno od troje sudija istog suda koji je odlučivao u prvom stepenu²⁶. Izuzetno, o prigovoru protiv rešenja na osnovu verodostojne isprave odlučuje isti sudija koji je rešenje doneo, osim kada se tim prigovorom rešenje pobija samo u delu kojim je određeno izvršenje.

Rok za odlučivanje po prigovoru. Zakon je propisao rok od pet radnih dana za odlučivanje o prigovoru (čl. 39 st. 4 i čl. 49 st. 6). Ovo je instruktivni rok za sud.

Prethodno ispitivanje prigovora (čl. 45). Sudija će odbaciti neblagovremen, nepotpun ili nedozvoljen prigovor.

Ova odredba je pretrpela značajne izmene u konačnom tekstu. U Skici ZIO ona je sadržala i drugi stav, koji je glasio: „Prvostepeni sud će po žalbi izjavljenoj iz razloga nenadležnosti, ako oceni da je osnovana, staviti van snage svoje rešenje, ukinuti sprovedene radnje i ustupiti spise predmeta nadležnom sudu“. Na ovaj način, Skicom ZIO je bilo propisano kako će sud postupiti i u slučaju neotklonjive procesne smetnje (odbacivanje) i u slučaju otklonjive procesne smetnje.

Zakonodavac je u konačnom tekstu brisao drugi stav, ali je zadržao naslov odredbe: „Razlozi za odbacivanje prigovora (u Skici: „žalbe“) i za ustupanje predmeta nadležnom sudu“. Iz ovog se može pretpostaviti da je brisanje drugog stava verovatno bila posledica omaške u redakciji teksta.

Pored toga, Skica ZIO je dopuštala pravni lek protiv rešenja o odbacivanju prigovora. Konačni tekst zakona to isključuje, pa se može postaviti pitanje nejednakog tretmana izvršnog poverioca i izvršnog dužnika – imajući u vidu da je izvršnom poveriocu dozvoljeno da prigovorom pobija rešenje kojim se odbacuje predlog za izvršenje (čl. 40 st. 3).

Granice ispitivanja razloga po prigovoru. Sud će ispitivati pobijano rešenje u granicama razloga pobijanja, vodeći računa po službenoj dužnosti o:

- postojanju bitnih povreda iz čl. 361 st. 2 t. 1, 2, 5, 7 i 9 ZPP i pogrešnoj primeni materijalnog prava (shodna primena čl. 372 ZPP u vezi sa čl. 10 ZIP);
- postojanju bilo kog od razloga iz čl. 76 ZIO (razlozi za obustavu po službenoj dužnosti).

Meritorno odlučivanje o prigovoru u prvom stepenu. U pojedinim slučajevima sudija koji je doneo rešenje može odlučiti i o prigovoru, o čemu će biti više reči u narednom odeljku.

²⁶ Ovo je posledica *remonstrativne* prirode ovog pravnog leka.

Dostavljanje spisa veću radi odlučivanja o prigovoru. Blagovremen, dozvoljen i uredan prigovor za koji oceni da nije osnovan, sudija će dostaviti na rešavanje drugostepenom veću (čl. 44 st. 4) uz fotokopiju spisa, nakon čega će nastaviti sa sprovođenjem izvršenja (čl. 44 st. 5)²⁷.

6.4. Meritorno odlučivanje o prigovoru u postupku izvršenja na osnovu izvršne isprave.

Meritorno odlučivanje o prigovoru od strane prvostepenog sudije (čl. 44). U pojedinim slučajevima sudija koji je doneo rešenje može meritorno odlučiti o prigovoru. U narednim tabelama prikazani su pojedini slučajevi.

Izvršenje na osnovu izvršne isprave		
<i>Slučajevi u kojim sudija donosi meritornu odluku o prigovoru</i>	<i>Obaveznost odlučivanja</i>	<i>Dozvoljenost prigovora</i>
- kada oceni da je prigovor izvršnog dužnika osnovan, sudija ga može usvojiti, ukinuti rešenje o izvršenju, obustaviti izvršenje u celini ili delimično i ukinuti sprovedene izvršne radnje (čl. 44 st. 1);	Fakultativno	Da, izvršni poverilac.
- kada oceni da je prigovor izvršnog poverioca osnovan, sudija ga može usvojiti, ukinuti rešenje i ponovo odlučiti o predlogu, odnosno troškovima postupka (čl. 44 st. 1 u vezi sa čl. 40 st. 1 i 2).	Fakultativno	Da, izvršni dužnik.

Odlučivanje drugostepenog veća o prigovoru u postupku izvršenja na osnovu izvršne isprave. Drugostepeno veće uvek odlučuje u sednici veća, na kojoj sudija izvestilac referiše navode prigovora i sve što je relevantno za donošenje odluke. Ovde se supsidijarno primenjuju sva pravila ZPP, kao i posebna pravila koja propisuje ZIO. Tako veće može doneti:

- rešenje kojim će odbaciti prigovor kao nedozvoljen, neblagovremen ili neuredan;
- rešenje kojim će usvojiti prigovor poverioca, ukinuti rešenje kojim je odbijen predlog za izvršenje ili kojim je odlučeno o troškovima postupka i vratiti predmet prvostepenom sudiji na ponovno odlučivanje;

²⁷ Razlog zbog koga je propisano ovo pravilo leži u činjenici da dostava spisa u postupku po prigovoru faktički odlaže sprovođenje izvršenja, što praktično osujećuje pravilo o nesuspendivnosti prigovora.

- rešenje kojim će usvojiti prigovor poverioca i preinačiti rešenje kojim je odbijen predlog za izvršenje ili kojim je odlučeno o troškovima postupka;
- rešenje kojim će usvojiti prigovor, ukinuti pobijano rešenje i vratiti prvostepenom sudiji na ponovno odlučivanje, u slučaju kada je potrebno otkloniti bitnu povredu odredaba postupka ili kada treba službenim putem pribaviti neki dokaz koji je nužan za pravilno i potpuno utvrđenje činjeničnog stanja u situacijama u kojim je propisano da sud pribavlja te dokaze na predlog stranke²⁸ ili po službenoj dužnosti²⁹;
- rešenje kojim će usvojiti prigovor izvršnog dužnika i preinačiti rešenje kojim je određeno izvršenje, u celini ili delimično;
- rešenje kojim će usvojiti prigovor izvršnog dužnika, ukinuti rešenje o izvršenju, obustaviti izvršenje, u celini ili delimično, i ukinuti sprovedene izvršne radnje.

6.5. Meritorno odlučivanje o prigovoru u postupku izvršenja na osnovu verodostojne isprave.

U postupku izvršenja na osnovu verodostojne isprave moguće su dve situacije, u zavisnosti od toga koji deo rešenja se pobija³⁰.

Ako se rešenje pobija *samo u delu kojim je određeno izvršenje* (čl. 49 st. 1), tada se na prigovor primenjuju sva pravila koja važe za prigovor protiv rešenja o izvršenju na osnovu izvršne isprave³¹. U tom smislu, za ovakvu situaciju važi i sve ono što je prethodno rečeno.

Kada se rešenje pobija *samo u delu kojim je izvršni dužnik obavezan da namiri potraživanje, ili se pobija u celosti*, tada važe posebna pravila odlučivanja. O prigovoru će meritorno odlučivati sudija koji je doneo pobijano rešenje, a odluka će zavisiti od toga da li je izvršni dužnik učinio verovatnim svoje navode:

²⁸ Primer bi bio slučaj iz čl. 184 st. 2 ZIO.

²⁹ Primer za to bi bilo kada sud određuje izvršenje po službenoj dužnosti, ili kada sprovodi izvršenje u vezi sa porodičnim odnosima, gde se primenjuje istražno načelo.

³⁰ Treba imati u vidu da se prilikom pripremanja odredaba čl. 49 ZIO u Skici ZIO pošlo od načelnog pravila o dozvoljenosti pravnog leka, osim ako je on izričito isključen. Ovakvo pravilo je u konačnom tekstu promenjeno, ali čl. 49 nije prilagođen toj promeni. Tako nisu izričito regulisane situacije kada u postupku izvršenja na osnovu verodostojne isprave bude odbačen ili odbijen predlog izvršnog poverioca. Prema Skici ZIO, protiv takvih odluka je bio dozvoljen pravni lek.

³¹ U takvom slučaju, rešenje će postati pravnosnažno u delu kojim se dužnik obavezuje da namiri potraživanje, tako da će situacija biti istovetna kao i kod rešenja o izvršenju na osnovu izvršne isprave.

a) Ako izvršni dužnik *nije učinio verovatnim* osnovanost svojih navoda, prigovor će biti odbijen, a protiv tog rešenja izvršni dužnik može izjaviti prigovor veću (čl. 49 st. 3).

b) Ako je izvršni dužnik *učinio verovatnim* svoje navode, sudija koji je doneo pobijano rešenje o izvršenju staviće to rešenje van snage u delu kojim je određeno izvršenje, i odrediti da se postupak nastavlja kao povodom prigovora protiv platnog naloga. Protiv tog rešenja nije dozvoljen prigovor.

Za razliku od sudije koji je doneo pobijano rešenje, izvršitelj nije ovlašćen da odlučuje o prigovoru protiv sopstvenog zaključka u posebnom postupku za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i sličnih usluga. Ipak, on je ovlašćen da prosuđuje o osnovanosti prigovora i da sudu uz spis dostavi nacrt odluke (čl. 256 st. 2). Ako nacrt u svemu odgovara odluci koju bi sud u postupku povodom prigovora imao doneti, sud neće pripremati posebno rešenje, već će na nacrt odluke staviti otisak svog štambilja. U suprotnom, sud će doneti drugačiju odluku, koju će sam pismeno izraditi.

Razlog za uvođenje ovakvog pravila je činjenica da sud donosi i rešenje o izvršenju otiskom štambilja na predlogu za izvršenje koji podnose izvršni poverioci (takva mogućnost propisana je Sudskim poslovnikom i već duže vreme funkcioniše u praksi). Ovakav način postupanja nije na štetu učesnika u postupku, a sudu može uštedeti značajne resurse.

7. UČEŠĆE TREĆIH LICA

7.1. Prigovor trećeg lica

Treće lice je učesnik u postupku koji tvrdi da na predmetu izvršenja ima neko pravo koje sprečava izvršenje (čl. 11 st. 1 t. 6). Takvo lice može izjaviti posebno pravno sredstvo – prigovor trećeg lica, kojim može zahtevati da se izvršenje na predmetu na kom je određeno, proglasi nedopuštenim.

Primer takvog prigovora bio bi prigovor supružnika da predmet izvršenja predstavlja zajedničku bračnu tekovinu.

Prigovor trećeg uvek izjavljuje se sudu i onda kada se izvršenje sprovodi pred izvršiteljem (čl. 50 st. 1 u vezi sa st. 8). Kao i kod drugih prigovora u izvršnom postupku, i ovde važi pravilo o nesuspensivnosti, tako da ovaj prigovor ne odlaže izvršenje.

Sud će povodom prigovora trećeg lica, pre donošenja odluke, zahtevati izjašnjenje od izvršnog poverioca i izvršnog dužnika.

Moguće su tri vrste odluka povodom ovog prigovora:

a) rešenje o odbacivanju prigovora biće doneto ako sud oceni da treće lice nije učinilo verovatnim svoje navode;

b) rešenje kojim se treće lice upućuje da u roku od 15 dana pokrene parnični postupak radi proglašenja izvršenja nedopuštenim;

c) rešenje kojim se utvrđuje da je izvršenje na određenom predmetu nedopušteno biće doneto ako izvršni poverilac i izvršni dužnik učine nespornim navode iz prigovora. U tom slučaju, izvršni poverilac je dužan da predloži drugi predmet odnosno sredstvo i predmet izvršenja, jer će u suprotnom izvršenje biti obustavljeno.

Protiv rešenja kojim izvršni sud odlučuje o prigovoru trećeg nije dozvoljen prigovor.

Parnica radi proglašenja izvršenja nedopuštenim. Tužba radi proglašenja izvršenja nedopuštenim dozvoljena je samo u slučaju kada izvršni sud rešenjem uputi treće lice na parnicu. Tužba se podnosi protiv izvršnog poverioca, a njom se mora obuhvatiti i izvršni dužnik za slučaj da osporava trećem pravo, izričito ili konkludentno (propuštanjem izjašnjenja o njegovom prigovoru). Ako tužbom budu obuhvaćeni izvršni poverilac i izvršni dužnik, oni će u parnici imati položaj jedinstvenih suparničara.

Izreka kojim se izvršenje proglašava nedopuštenim može da glasi ovako:

„Utvrdjuje se da je motorno vozilo „Golf“ reg. br. KG 555 NN sa br. šasije 11111111 i brojem motora 2222222, na kom je rešenjem Prvog osnovnog suda u Beogradu I br. 21345/11 od 1.10.2011. godine određeno izvršenje popisom, procenom i prodajom, u svojini tužioca A.A., pa je izvršenje na tom vozilu određeno navedenim rešenjem nedopušteno.“

GLAVA III: SPROVOĐENJE IZVRŠENJA

1. SPROVOĐENJE IZVRŠENJA KAO FAZA IZVRŠNOG POSTUPKA

1.1. Rešenje i zaključak kao osnov za sprovođenje izvršenja

Osnov za izvršenje je *rešenje o izvršenju* a, izuzetno, *zaključak izvršitelja*³². Izjavljivanje pravnog sredstva po pravilu ne odlaže izvršenje, pa se izvršenje sprovodi na osnovu nepravosnažnog rešenja, osim kada je zakonom drugačije propisano (čl. 68). Najvažniji izuzeci prikazani su u narednoj tabeli:

Postupak izvršenja na osnovu verodostojne isprave i poseban postupak za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i drugih usluga	- Prigovor odlaže izvršenje osim kada je rešenje doneto na osnovu menice (čl. 49 st. 2).
Izvršenje rešenja kojim je izrečen zatvor izvršnom dužniku u postupku dobijanja izjave o imovini (čl. 59 st. 3)	- Izvršenje se sprovodi nakon pravnosnažnosti rešenja o izricanju zatvora.
Upis u knjigu izvršnih dužnika (čl. 61 st. 5)	- Upis će se izvršiti nakon pravnosnažnosti rešenja o upisu.
Prodaja popisanih stvari (čl. 95)	- Radnji prodaje popisanih stvari može se pristupiti tek po pravnosnažnosti rešenja, odnosno zaključka ³³ o izvršenju, osim ako: izvršni dužnik pristane na prodaju, ili se radi o lako kvarljivim stvarima, ili postoji opasnost smanjenja vrednosti stvari, ili izvršni poverilac pruži jemstvo za štetu koju bi izvršni dužnik mogao pretrpeti.
Namirenje iz cene dobijene prodajom popisanih stvari (čl. 142 st. 2 i 3)	- Namirenje se sprovodi po pravnosnažnosti rešenja o izvršenju, odnosno zaključka ³⁴ o izvršenju.
Izvršenje radi naplate iznosa potrebnog za pokriće troškova trećeg lica u postupku izvršenja radnje koju može izvršiti treće lice (čl. 218 st. 4 i st. 6)	- Radnjama prinudne naplate pristupa se po pravnosnažnosti rešenja kojem je izvršnom dužniku naložena isplata.

³² U postupku za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i drugih usluga i u pogledu izvršenja zaključka o troškovima postupka nastalih pred izvršiteljem.

³³ *Ibid*

³⁴ *Ibid*

Sprovođenje zaključka o izvršenju. Zaključak o izvršenju je osnov za sprovođenje izvršenja u dva slučaja:

- 1) u posebnom mandatnom postupku za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i sličnih usluga (čl. 251-256);
- 2) kada se odlučuje o troškovima izvršnog postupka nastalih pred izvršiteljem (čl. 34 st. 7).

U oba slučaja, izvršenje sprovodi izvršitelj.

1.2. Sprovođenje izvršenja pred sudom

Nakon donošenja rešenja o izvršenju (u izuzetnim slučajevima tek nakon njegove pravnosnažnosti), sud sprovodi izvršenje po službenoj dužnosti, izuzev ako je rešenjem određeno da se izvršenje sprovede pred izvršiteljem. Sprovođenje izvršenja pred sudom, kao faza postupka, započinje preduzimanjem prve izvršne radnje propisane zakonom (čl. 69).

Sprovođenje izvršenja pred sudom sastoji se u preduzimanju izvršnih radnji koje su zakonom propisane, sve dok izvršni poverilac ne bude namiren ili dok se ne steknu uslovi za obustavu postupka. Koje će radnje sud preduzeti i koji će pomoćni organ učestvovati u sprovođenju izvršenja, zavisi od obaveze koja se namiruje i od predmeta izvršenja.

Kao i kod određivanja izvršenja, sud prilikom sprovođenja takođe postupa po načelu *formalnog legaliteta* (čl. 69 st. 1), što znači da je sud dužan da izvršenje sprovede po službenoj dužnosti kada su za to ispunjeni zakonom propisani uslovi.

Kod preduzimanja radnji sprovođenja, sud je vezan subjektivnim i objektivnim granicama rešenja o izvršenju. Dakle, izvršenje može i mora sprovesti:

- u odnosu na lica navedena u rešenju o izvršenju;
- u pogledu potraživanja čije je namirenje određeno rešenjem;
- na onom predmetu i onim sredstvom koje je u rešenju navedeno.

Navedeno pravilo se u fazi sprovođenja izvršenja štiti specifičnim pravnim sredstvom – zahtevom za otklanjanje nepravilnosti u sprovođenju izvršenja (čl. 74). Ovakav zahtev može izjaviti treće lice koje nije obuhvaćeno rešenjem o izvršenju, izvršni dužnik u slučaju da se izvršenje sprovodi radi namirenja potraživanja koje nije navedeno u rešenju o izvršenju, te izvršni dužnik ili treće lice ako se izvršenje sprovodi na nekom drugom predmetu ili nekim drugim sredstvom od onih koji su određeni rešenjem.

1.3. Sprovođenje izvršenja pred izvršiteljem

Izvršenje se može sprovesti pred izvršiteljem kada izvršni poverilac to u predlogu za izvršenje izričito naznači i kada sud to u rešenju odredi.

Nadležnost izvršitelja za sprovođenje izvršenja zakonom je isključena u pojedinim slučajevima (čl. 3): kod izvršenja odluka u porodičnim stvarima; kod vraćanja zaposlenog na rad; kod izricanja novčanih kazni i sprovođenja postupka za dobijanje izjave o imovini izvršnog dužnika.

Postupak sprovođenja izvršenja pred izvršiteljem pokreće se predlogom izvršnog poverioca (čl. 80). To znači da izvršni poverilac, nakon što sud donese rešenje o izvršenju, treba da područnom izvršitelju³⁵ po svom izboru (ako ih ima više na određenom području) podnese *predlog za sprovođenje izvršenja*. Uz predlog se prilaže rešenje o izvršenju u originalu ili overenom prepisu (čl. 70 st. 2) i *ovlašćenje* za preduzimanje radnji u ime i za račun izvršnog poverioca (čl. 20 st. 6, čl. 21).

Nakon što je postupak iniciran, aktivnost izvršitelja će se dalje odvijati u tri pravca:

Aktivnost	Primer
1. Donošenje zaključaka:	<ul style="list-style-type: none"> - odbacivanje predloga za sprovođenje izvršenja ako nema procesnih pretpostavki da postupa izvršitelj³⁶; - odbijanje predloga za sprovođenje izvršenja ako za sprovođenje nisu ispunjeni materijalnopravni uslovi³⁷; - određivanje sprovođenja pojedinih radnji u postupku, upravljanje postupkom i odlučivanje o svim pitanjima u sprovođenju izvršenja; - obustavljanje postupka sprovođenja izvršenja kada su za to ispunjeni zakonski uslovi; - konstatovanje zaključenja izvršenja; - određivanje izvršenja radi naplate troškova postupka sprovođenja izvršenja i prinudna naplata tih troškova.
2. Preduzimanje službenih radnji u postupku:	<ul style="list-style-type: none"> - pribavljanje službenim putem podataka o izvršnom dužniku i njegovoj imovini od državnih organa i organizacija; - sastavljanje zapisnika; - dostavljanje akata i pismena izvršnom dužniku i izvršnom poveriocu, drugim fizičkim i pravnim licima, te državnim organima i organizacijama;

³⁵ Po jedno mesto izvršitelja osniva se po pravilu na svakih 30.000 stanovnika, tako da za područje jednog suda može biti imenovano više izvršitelja.

³⁶ To bi bio slučaj kada uz predlog nije dostavljeno rešenje o izvršenju.

³⁷ To bi bio slučaj kada je između okončanja postupka pred sudom i pokretanja postupka sprovođenja izvršenja nastupio protek roka zastarelosti potraživanja iz izvršne isprave.

	<ul style="list-style-type: none">- nalaganje da ovlašćeni organ sprovede mere prinude ako je to potrebno za sprovođenje izvršenja;- traženje pravne pomoći od državnih organa i organizacija ili izvršitelja sa drugog područja;- održavanje sastanaka sa izvršnim poveriocem i izvršnim dužnikom;- obavljanje radnji prilikom popisa imovine i prisustvovanje popisu;- organizovanje prodaje imovine izvršnog dužnika i zaključenje ugovora o kupoprodaji sa kupcem;- upravljanje sredstvima ostvarenim prodajom imovinskih prava izvršnog dužnika do isplate izvršnom poveriocu.
3. Preduzimanje radnji u postupku u ime i za račun izvršnog poverioca (čl. 20 st. 4, čl. 70 st. 3):	<ul style="list-style-type: none">- izbor sredstva i predmeta izvršenja;- promena sredstva i predmeta izvršenja;- preduzimanje procesnih radnji u postupku sprovođenja izvršenja koje je ovlašćen da preduzme izvršni poverilac;- pokretanje postupka pred sudom za dobijanje izjave o imovini izvršnog dužnika, za izricanje novčane kazne ili za naplatu sudskih penala;- izbor „stručnog lica“ (veštaka) radi procene vrednosti predmeta izvršenja.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

1.4. Primer predloga za sprovođenje izvršenja

IZVRŠITELJU _____(područje)

Beograd (adresa kancelarije izvršitelja)

Izvršni poverilac: „A.A. banka“ a.d. Beograd (adresa i drugi podaci identiteta)

Izvršni dužnik: UTP „B.B.“ d.o.o. Beograd (adresa i drugi podaci identiteta)

PREDLOG ZA SPROVOĐENJE IZVRŠENJA

Rešenjem Privrednog suda u Beogradu I br. 1111/2010. od 5.5.2010. godine određeno je izvršenje na osnovu izvršne isprave ☐ pravnosnažne i izvršne presude Privrednog suda u Beogradu P br. 2222/2010 od 2.2.2010. godine, radi namirenja glavnog duga u iznosu od 10.000.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 2.2.2010. godine pa do isplate, troškova parničnog postupka u iznosu od 400.000,00 dinara i troškova izvršenja u iznosu od 100.000,00 dinara.

Dokaz: Rešenje Privrednog suda u Beogradu I br. 1111/2010 od 5.5.2010. godine.

Prema saznanju izvršnog poverioca, izvršni dužnik poseduje u svojini putničko motorno vozilo, nepokretnost na području Republike Srbije i ostvaruje prihode po osnovu rada, s tim da izvršnom poveriocu nisu poznati bliži podaci.

Dokaz: službenim putem pribaviti podatke o imovini izvršnog dužnika.

Na osnovu navedenog, predlažem da izvršitelj donese sledeći

ZAKLJUČAK

ODREĐUJE SE sprovođenje izvršenja na predlog izvršnog poverioca „A.A.“ banke a.d. Beograd, radi namirenja glavnog duga u iznosu od 10.000.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 2.2.2010. godine pa do isplate, troškova parničnog postupka u iznosu od 400.000,00 dinara, troškova određivanja izvršenja u iznosu od 100.000,00 dinara i troškova sprovođenja izvršenja po odmerenju izvršitelja, na imovini izvršnog dužnika, onim sredstvima i na onim predmetima izvršenja kojima se najpovoljnije ostvaruje namirenje izvršnog poverioca.

Izvršni poverilac

U Beogradu, _____

1.5. Primer ovlašćenja izvršitelju

OVLAŠĆENJE

Izvršni poverilac „A.A. banka“ a.d. Beograd (podaci identiteta) ovlašćuje izvršitelja (podaci o izvršitelju) da u ime i za račun izvršnog poverioca preduzima sve pravne i faktičke radnje u skladu sa Zakonom o izvršenju i obezbeđenju koje su potrebne za namirenje potraživanja izvršnog poverioca iz rešenja Privrednog suda u Beogradu I br. 1111/2010. od 5.5.2010. godine, a naročito:

- da sprovede izvršenje na bilo kojem sredstvu, na bilo kom predmetu, na način kojim se najpovoljnije ostvaruje namirenje izvršnog poverioca;
- da promeni sredstvo i predmet izvršenja ako tokom sprovođenja izvršenja proceni da se tako povoljnije ostvaruje namirenje, s tim da o tom prethodno obavesti izvršnog poverioca;
- da preduzima sve procesne radnje koje je izvršni poverilac ovlašćen i dužan da preduzima u toku sprovođenja izvršenja;
- da pribavlja podatke o imovinskim pravima izvršnog dužnika pred sudom, drugim državnim organima i od pravnih i fizičkih lica;
- da pred sudom inicira postupak za dobijanje izjave o imovini izvršnog dužnika, postupak za izricanje novčane kazne izvršnom dužniku i postupak za naplatu sudskih penala;
- da se stara o čuvanju predmeta izvršenja do namirenja i da s tim u vezi preduzima sve pravne i faktičke radnje;
- da od izvršnog dužnika primi uplatu na poseban namenski račun u skladu sa Zakonom;
- da upravlja sredstvima naplaćenim u toku sprovođenja izvršenja do namirenja izvršnog poverioca, u skladu sa Zakonom;
- da preduzima druge radnje u interesu najpovoljnijeg namirenja izvršnog poverioca.

Izvršni poverilac

U Beogradu, _____

1.6. Opšta pravila koja se tiču preduzimanja radnji u sprovođenju izvršenja

Zakon o izvršenju i obezbeđenju propisuje i neka opšta pravila kojih su sud i izvršitelj dužni da se pridržavaju prilikom preduzimanja izvršnih radnji. Cilj ovih pravila je da se u najmanjoj meri ugroze osnovna ljudska prava izvršnog dužnika, kao što je pravo na privatnost, dostojanstvo ili pravo na mirno uživanje imovine.

1. Vreme izvršenja. Izvršne radnje preduzimaju se radnim danom od 7 do 22 časa. Izuzetno, radnje se mogu preduzimati i van ovog vremena ako postoji očigledno izbegavanje ili opasnost usled odlaganja (čl. 71).

2. Pretraživanje stana ili odeće. Prema izvršnom dužniku se prilikom pretraživanja stana ili odeće koju nosi na sebi mora postupati s obzirom prema njegovoj ličnosti i ličnosti članova njegovog domaćinstva (čl. 72 st. 1).

3. Prisustvo lica izvršnim radnjama u stanu izvršnog dužnika. Ako prilikom preduzimanja radnji u stanu izvršnog dužnika nije prisutan izvršni dužnik, njegov zakonski zastupnik, punomoćnik ili odrasli član njegovog domaćinstva, moraju prisustvovati dva punoletna građanina (čl. 72 st. 2).

4. Otvaranje zaključane prostorije izvršnog dužnika. Kada radnju treba sprovesti u zaključanoj prostoriji koju izvršni dužnik ne pristaje da otvori ili nije prisutan, prostorija se može otvoriti u prisustvu dva punoletna građanina (čl. 72 st. 3).

1.7. Mere prinude i pomoć policije u sprovođenju izvršenja

Sud i izvršitelj ovlašćeni su da nalože primenu dozvoljenih mera i sredstava prinude kada je to neophodno da bi se izvršenje sprovelo (čl. 73). Ove mere i sredstva mogu se preduzeti:

- prema izvršnom dužniku, kada je to neophodno kako bi se primorao da ispuni svoju obavezu;
- prema drugim licima koja ometaju sprovođenje izvršenja.

Uloga policije. Sud i izvršitelj mogu zahtevati od policije da sprovede mere i sredstva neposredne prinude radi izvršenja radnje zbog koje se preduzimaju, a naročito:

- proveru i utvrđivanje identiteta lica i identifikaciju predmeta;
- traganje za licima i predmetima;
- oduzimanje motornog vozila ili druge stvari koja je predmet izvršenja;

- mere i sredstva potrebne radi obezbeđenje lica i imovine prilikom sprovođenja izvršenja;
- lišenje slobode izvršnog dužnika, na način i pod uslovima propisanim zakonom.

U slučaju nepostupanja policije po nalogu, sud ili izvršitelj će o tom bez odlaganja Ministarstvo unutrašnjih poslova i nadležni javni tužilac. Sud može, po službenoj dužnosti ili na zahtev izvršitelja, izreći i novčanu kaznu odgovornom licu u policijskoj stanici.

Mera lišenja slobode

Za pojedine slučajeve kao mera prinude propisana je i mogućnost lišenja slobode: ako izvršni dužnik ne preda isprave o imovini uz izjavu o imovini (čl. 59 st. 3) i kod izvršenja odluka u vezi sa porodičnim odnosima (čl. 228 st. 3). Prilikom donošenja zakona, ovakva rešenja razmatrana su i u kontekstu saglasnosti sa odredbama čl. 27 Ustava³⁸ i čl. 5 Evropske konvencije za zaštitu prava i osnovnih sloboda³⁹.

1.8. Nepravilnosti u sprovođenju izvršenja i zahtev za otklanjanje nepravilnosti

U toku sprovođenja izvršenja može doći do određenih nepravilnosti, kako u odnosu na stranke u postupku tako i u odnosu na druga lica. Ove nepravilnosti mogu se sastojati u nepravilnom preduzimanju izvršne radnje od strane suda, odnosno izvršitelja, ili u donošenju nepravilnog akta od strane izvršitelja.

PRIMER:

Nepravilno preduzeta izvršna radnja postojala bi u slučaju: zakazivanja sprovođenja izvršenja u stanu izvršnog dužnika nakon 22 časa ili neradnim danom; iseljenja iz nepokretnosti lica na koje se ne proteže dejstvo rešenja o izvršenju; prodaje pokretne stvari koja nije prethodno bila predmet popisa.

Nepravilnost kod akata izvršitelja postojala bi, na primer, ako izvršitelj nepravilno obračuna troškove postupka.

U takvim slučajevima, stranka ili učesnik mogu da podnesu zahtev za otklanjanje nepravilnosti (čl. 74). Kada izvršenje sprovodi izvršitelj, zahtev se prvo

³⁸ čl. 26 st. 1 Ustava RS: „Lišenje slobode dopušteno je samo iz razloga i u postupku koji su predviđeni zakonom.”

³⁹ čl. 5 st. 1 t. b. ECHR: „Niko ne može biti lišen slobode osim... u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode zbog neizvršenja zakonite sudske odluke ili radi obezbeđenja ispunjenja neke obaveze propisane zakonom”.

njemu podnosi. Ako on ne postupi po zahtevu u roku od 5 radnih dana, podnosi se zahtev sudu. U tom slučaju je izvršitelj dužan da dostavi sudu spise.

Kada sud nađe da je zahtev osnovan, rešenjem će utvrditi postojanje nepravilnosti, a kada je to moguće, naložiće otklanjanje nepravilnosti (ako se izvršenje sprovodi pred izvršiteljem) ili te nepravilnosti sam otkloniti (kada se izvršenje sprovodi pred sudom). Ako se radi o značajnijim nepravilnostima u radu izvršitelja, sud će o tom obavestiti nadležno ministarstvo.

1.9. Primeri izreka rešenja po zahtevu za otklanjanje nepravilnosti

1. Izreka rešenja o otklanjanju nepravilnosti koja se sastoji u preduzimanju izvršne radnje kada je moguće otklanjanje nepravilnosti:

„Utvrdjuje se nepravilnost u sprovođenju izvršenja u predmetu sudskog izvršitelja (oznaka izvršitelja i oznaka predmeta) preduzimanjem radnje izvršenja koja se sastoji od oduzimanja od učesnika A.A. motornog vozila marke „Zastava“ tip 10, reg. br. BG 111-111 broj šasije ZFI01234567 i broj motora F2345678, proizvedenog 2009. godine, i NALAŽE SE izvršitelju da u roku od 3 dana otkloni nepravilnost tako što će učesniku A.A. vratiti navedeno motorno vozilo.“

„Utvrdjuje se nepravilnost u sprovođenju izvršenja u predmetu izvršitelja (oznaka izvršitelja i oznaka predmeta) propuštanjem izvršitelja da izvršnom poveriocu isplati sredstva koja je primio od izvršnog dužnika u iznosu od 100.000,00 dinara i NALAŽE IZVRŠITELJU da otkloni nepravilnosti tako što će odmah po prijemu ovog rešenja izvršnom poveriocu isplatiti iznos od 100.000,00 dinara.“

2. Izreka rešenja o utvrđivanju nepravilnosti koja se sastoji u preduzimanju izvršne radnje kada nije moguća restitucija:

„Utvrdjuje se nepravilnost u sprovođenju izvršenja u predmetu sudskog izvršitelja (oznaka izvršitelja i oznaka predmeta) preduzimanjem radnje izvršenja koja se sastoji od rušenja privremenog objekta u Beogradu, Mihajla Pupina br. 111-ž.“

3. Izreka rešenja o otklanjanju nepravilnosti koja se sastoji u donošenju zaključka izvršitelja o troškovima postupka sprovođenja izvršenja:

„Utvrdjuje se nepravilnost povodom sprovođenja izvršenja, UKIDA zaključak izvršitelja (oznaka izvršitelja i oznaka predmeta) od 5.5.2010. godine i NALAŽE izvršitelju da novim zaključkom odluči o troškovima postupka sprovođenja izvršenja.“

GLAVA V: OKONČANJE IZVRŠENJA

1. OBUSTAVA I ZAKLJUČENJE KAO NAČINI OKONČANJA IZVRŠNOG POSTUPKA

Izvršenje se može okončati na dva načina, zaključenjem ili obustavom.

Izvršni postupak se *zaključuje* kada je izvršni poverilac u potpunosti namiren (čl. 77). U tom slučaju sud, odnosno izvršitelj donose odluku kojom se izvršenje zaključuje.

Sam pojam „odluka“ može stvoriti dilemu da li se u ovom slučaju donosi rešenje ili zaključak. Izraz je upotrebljen zato što sud i izvršitelj u ovom slučaju treba da donesu različitu vrstu odluke – sud ovo konstatuje rešenjem, a izvršitelj zaključkom.

Do okončanja izvršenja *obustavom* doći će u svim drugim slučajevima kada se izvršni postupak okončava bez potpunog namirenja izvršnog poverioca. Sud će obustaviti postupak rešenjem, dok se postupak sprovođenja izvršenja pred izvršiteljem obustavlja zaključkom izvršitelja. Do obustave po pravilu dolazi po službenoj dužnosti, kada tokom postupka nastupe određene činjenice za koje Zakon vezuje ovakvu posledicu. Odlukom o obustavi ukinuće se i sve sprovedene izvršne radnje.

Prema konačnom tekstu ZIO, protiv rešenja o obustavi nije dozvoljen pravni lek. Imajući u vidu posledice obustave koje mogu pogoditi izvršnog poverioca (prestanak sudskog založnog prava, gubitak prvenstva u naplati i sl.), može se postaviti pitanje da li je ovo omaška zakonodavca, koja je posledica promene opšteg pravila o dozvoljenosti redovnog pravnog leka u odnosu na tekst Skice ZIO. Skicom ZIO je u čl. 44 st. 2 bilo propisano da je žalba protiv rešenja *dozvoljena, osim ako je zakonom drugačije propisano*. U konačnom tekstu ZIO zakonodavac se opredelio za drugačiji princip, propisujući u čl. 39 st. 2 da se prigovor protiv rešenja može izjaviti *samo ako je zakonom izričito dozvoljen*, pri čemu za rešenje o obustavi nije propisao posebno pravilo koje bi na drugačiji način regulisalo tu situaciju.

Izuzetno, sprovedene radnje neće se ukinuti ako bi se tim diralo u prava trećih lica (čl. 92 st. 6).

Može se postaviti pitanje kako treba postupiti u slučaju obustave izvršenja usled otvaranja stečajnog postupka. Skica ZIO je u čl. 92 st. 7 posebno uređivala ovakvu situaciju⁴⁰, propisujući da se u tom slučaju ne ukidaju sprovedene radnje. Razlog za ovakvo rešenje je sistemsko usaglašavanje sa odredbom čl. 49 st. 3 Zakona o stečaju, na osnovu koje izvršni poverilac svoje potraživanje, koje je obezbeđeno sudskim založnim pravom u izvršnom postupku, može prijaviti kao razlučno potraživanje. Kada bi usled obustave izvršenja zbog otvaranja stečaja bile ukinute i radnje koje se tiču sticanja sudskog založnog prava, primena navedene odredbe čl. 49 st. 3 Zakona o stečaju ne bi imala nikakvu svrhu.

Privredni apelacioni sud je povodom ovog iskazao stav u odgovoru na pitanje br. 19 utvrđenom na sednicama odeljenja održanim 9. i 10.11.2010. godine: „...*Otvaranje stečajnog postupka nad izvršnim dužnikom u toku postupka izvršenja za posledicu ima obustavu izvršenja, a odluka o obustavi postupka na osnovu člana 93. stav 2. Zakona o stečaju ne podrazumeva i ukidanje sprovedenih izvršnih radnji...*“ Može se reći da je ovakvo tumačenje u skladu sa odredbom čl. 49 st. 3 Zakona o stečaju.

2. SLUČAJEVI U KOJIMA SE OBUSTAVLJA POSTUPAK IZVRŠENJA I OBEZBEĐENJA

Do obustave izvršenja može doći iz nekoliko grupa uzroka:

- voljom izvršnog poverioca (npr. povlačenje predloga);
- propuštanjem izvršnog poverioca da preduzme određenu radnju kad izvršenje sprovodi sud (npr. propuštanje da predloži novi popis nakon bezuspešnog popisa pokretnih stvari);
- promenom izbora izvršnog poverioca o načinu sprovođenja izvršenja – pred sudom ili pred izvršiteljem;
- nastupanjem određenih činjenica koje vode obustavi po službenoj dužnosti (npr. ukidanje izvršne isprave, prestanak potraživanja, propast predmeta izvršenja).

Razlozi za obustavu postupka taksativno su nabrojani Zakonom o izvršenju i obezbeđenju, i mogu se podeliti na opšte i posebne razloge za obustavu postupka izvršenja odnosno obezbeđenja.

⁴⁰ „Kada se izvršenje obustavlja zbog otvaranja stečaja nad izvršnim dužnikom, odlukom o obustavi ne ukidaju se sprovedene izvršne radnje na osnovu kojih je zasnovano založno pravo izvršnog poverioca“.

OPŠTI RAZLOZI ZA OBUSTAVU	
1. Izvršna isprava pravnosnažno, odnosno konačno ukinuta, preinačena, poništena ili stavljena van snage;	čl. 76 st. 1 t. 1
2. Smrt stranke koja nema naslednika ⁴¹ ;	čl. 76 st. 1 t. 3
3. Prestanak stranke koja je pravno lice, a nema sledbenika;	čl. 76 st. 1 t. 4
4. Prestanak potraživanja;	čl. 76 st. 1 t. 5
5. Propast predmeta izvršenja odnosno obezbeđenja;	čl. 76 st. 1 t. 6
6. Nepostojanje imovine koja može biti predmet izvršenja odnosno obezbeđenja,	čl. 76 st. 1 t. 7
7. Drugi razlozi predviđeni ovim ili drugim zakonom.	čl. 76 st. 1 t. 8

POSEBNI RAZLOZI ZA OBUSTAVU IZVRŠENJA	
1. Nepredumljivanje troškova izvršenja;	čl. 34 st. 2
2. Povlačenje predloga za izvršenje;	čl. 35 st. 8
3. Uspešno pobijanje rešenja o izvršenju pravnim lekom;	čl. 44 st. 1
4. Propuštanje da se po dobijanju izjave o imovini predlože sredstva i predmeti izvršenja kada izvršenje sprovodi sud;	čl. 57 st. 5
5. Promena izbora o načinu sprovođenja izvršenja kada se izvršenje sprovodi pred izvršiteljem, a izvršni poverilac ima nameru da ga dalje sprovodi sud;	čl. 76 st. 2
6. Sporazum stranaka da se odloži ispunjenje obaveze ili da se dug isplati na rate;	čl. 76 st. 3
7. Propuštanje roka da se sudu predloži novi popis pokretnih stvari nakon bezuspešnog popisa;	čl. 91 st. 5
8. Ponovni bezuspešan popis pokretnih stvari;	čl. 91 st. 5
10. Propuštanje da se predloži prodaja neposrednom pogodbom ili dosuđenje.	čl. 97 st. 5 i 11
11. Propuštanje da se zahteva dosuđenje nakon neuspele kupoprodaje;	čl. 97 st. 8
12. Propuštanje da se predloži prenos potraživanja nakon plenidbe;	čl. 150 st. 3
13. Propuštanje izjašnjenja nakon obaveštenja da NBS ne može sprovesti izvršenje na novčanim sredstvima na računu;	čl. 187 st. 4
14. Obustava zbog nedostatka pokrića na predlog prvorednog izvršnog poverioca;	čl. 204
15. Propuštanje da se stavi predlog za isplatu vrednosti nezamenljive stvari koja nije nađena;	čl. 210 st. 4
16. Propuštanje da se stavi predlog za isplatu vrednosti zamenljivih stvari ili za njihovu nabavku na teret izvršnog dužnika nakon što nisu nađene kod dužnika ili trećeg lica;	čl. 212 st. 5
17. Propuštanje izv. poverioca da u roku izvrši radnju na trošak izvršnog dužnika	čl. 218 st. 3

⁴¹ Ovakav ishod bio bi moguć kod nekih neprenosivih prava.

POSEBNI RAZLOZI ZA OBUSTAVU POSTUPAKA OBEZBEĐENJA	
1. Obustava postupka po prethodnoj meri (čl. 283 i 284)	<ul style="list-style-type: none">- ako izvršni dužnik položi sudu iznos koji se obezbeđuje;- ako izvršni dužnik učini verovatnim da je potraživanje naplaćeno ili dovoljno obezbeđeno;- ako je pravnosnažno utvrđeno da potraživanje nije nastalo ili je prestalo;- ako 15 dana od isteka vremena na koji je mera određena ne budu ispunjeni uslovi za izvršenje;- ako 15 dana od isteka na koji je mera određena izvršni poverilac ne traži izvršenje.
2. Obustava postupka po privremenoj meri (čl. 287 i 291)	<ul style="list-style-type: none">- ako izvršni dužnik položi jemstvo;- ako izvršni poverilac ne podnese tužbu radi opravdanja privremene mere;- ako istekne vreme na koje je privremena mera određena;- ako zbog novonastalih okolnosti privremena mera više nije potrebna.

3. PRIMERI IZREKA

3.1. Izreke rešenja suda i zaključka izvršitelja o obustavi

1. Osnovni model izreke kod **obustave izvršenja u celosti** glasio bi ovako:

„OBUSTAVLJA SE izvršenje određeno rešenjem Privrednog suda u Beogradu I br. 1111/2010 od 9.10.2010. godine i UKIDAJU SE sve sprovedene izvršne radnje.”

Ovakvo rešenje odnosno zaključak otkloniće dejstvo svih izvršnih radnji koje su sprovedene, pa će tako, na primer, ovo rešenje biti osnov za brisanje sudskog založnog prava, a izvršni dužnik će u pojedinim slučajevima (u zavisnosti od razloga obustave) imati osnov da inicira protivizvršenje i zahteva da mu izvršni poverilac vrati ono što je izvršenjem dobio.

2. Izreka kod **delimične obustave izvršenja** (npr. zbog delimične isplate duga) izgledala bi ovako:

„Izvršenje određeno rešenjem Privrednog suda u Beogradu I br. 1111/2010 od 9.10.2010. godine OBUSTAVLJA SE U DELU kojim je određeno da se izvršenje sprovede radi naplate glavnog duga od 100.000,00 dinara i u tom delu se UKIDAJU sve sprovedene izvršne radnje.“

3. Obustava u nekim slučajevima neće voditi i ukidanju sprovedenih radnji. To će se desiti kada su sprovođenjem izvršenja treća lica stekla neka prava na predmetu izvršenja (čl. 76 st. 5), ili kada se izvršenje obustavlja usled otvaranja stečaja nad izvršnim dužnikom (čl. 49 st. 3 Zakona o stečaju). U ovom slučaju, izreka rešenja i zaključka izvršitelja će glasiti:

„OBUSTAVLJA SE izvršenje određeno rešenjem Privrednog suda u Beogradu I br. 1111/2010 od 9.10.2010. godine.“

3.2. Izreka kod zaključenja izvršenja

Izreka odluke kojom se zaključuje izvršenje treba da glasi:

„Konstatuje se da je izvršenje određeno rešenjem Privrednog suda u Beogradu I br. 1111/2010 od 9.10.2010. godine sprovedeno u celosti i izvršenje se ZAKLJUČUJE.“

GLAVA VI: ADHEZIONI I INCIDENTNI POSTUPCI

1. RAZGRANIČENJE POJMOVA

Zakon o izvršenju poznaje posebne, adhezione i incidentne (akcesorne) postupke. Na ovom mestu ćemo kratko odrediti neke njihove opšte karakteristike.

Posebni postupci su postupci izvršenja koji se vode samostalno, po posebnim pravilima koja, zbog određenih specifičnosti, odstupaju od opštih pravila. Zakon o izvršenju i obezbeđenju poznaje samo jedan poseban postupak – za namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i sličnih usluga.

Adhezioni (pridruženi) postupci su postupci koji se po svojoj prirodi mogu voditi samostalno, ali se zbog razloga ekonomičnosti odvijaju u okviru određenog izvršnog postupka a svojim osnovom se vezuju za njega. Takav je, na primer, postupak protivizvršenja.

Incidentni postupci su akcesorni postupci u kojima se rešava o pojedinim pitanjima koja su od značaja za određeni postupak izvršenja. Oni ne mogu postojati samostalno, jer se njihova svrha i pravni interes onog ko ih inicira ostvaruju u okviru određenog izvršnog postupka i usmereni su na naplatu određenog potraživanja u vezi kog se vodi ili će se povesti izvršni postupak. Takav je, na primer, postupak za dobijanje izjave o imovini izvršnog dužnika ili za izricanje novčane kazne.

2. PROTIVIZVRŠENJE

2.1. Pojam i osnovna pravila

Protivizvršenje predstavlja adhezioni postupak koji može inicirati izvršni dužnik nakon što je postupak izvršenja okončan, sa zahtevom da mu izvršni poverilac vrati ono što je izvršenjem dobio.

Razlozi za protivizvršenje (čl. 78 st. 1). Protivizvršenje može se zahtevati:

- 1) ako je izvršna isprava pravnosnažno ukinuta, preinačena, poništena ili na drugi način stavljena van snage;
- 2) ako je izvršni dužnik tokom postupka dobrovoljno izmirio svoje potraživanje;
- 3) ako su rešenje o izvršenju ili odluka o sprovođenju izvršenja pravnosnažno ukinuti ili preinačeni.

Rokovi za protivizvršenje (čl. 78 st. 2). Kada je razlog za protivizvršenja izmena, odnosno otklanjanje odluke koja je bila osnov za izvršenje ili samog rešenja o izvršenju, odnosno zaključka o sprovođenju izvršenja, rok za podnošenje predloga iznosi 15 dana od dana kada je izvršnom dužniku dostavljena odluka. Ako se protivizvršenje zahteva zbog toga što je izvršni dužnik izmirio svoju obavezu, rok za podnošenje predloga je 15 dana od okončanja izvršnog postupka. Rokovi za protivizvršenje predstavljaju *posebne procesne pretpostavke* koje dejstvuju u dva pravca:

- pre proteka tih rokova nije dopušteno zahtevati povraćaj datog tužbom u parničnom postupku, jer takva tužba nije dozvoljena (čl. 78 st. 3), izuzev ako protivizvršenje više nije moguće (čl. 80 st. 2);
- nakon proteka tih rokova protivizvršenje nije dozvoljeno i izvršni dužnik može zahtevati povraćaj datog samo tužbom u parničnom postupku.

Posebno pravilo kod protivizvršenja radi naplate novčanog potraživanja. Ako je izvršenje sprovedeno radi naplate novčanog potraživanja, izvršni dužnik može zahtevati da mu sud, osim vraćanja naplaćenih iznosa, odredi i naplatu zatezne kamate na iznos novčanih sredstava na kojim je izvršenje sprovedeno od dana podnošenja predloga za protivizvršenje do dana povraćaja sredstava (čl. 79 st. 5).

Nemogućnost protivizvršenja. Predlog za protivizvršenje neće biti usvojen ako se traži povraćaj predmeta u pogledu kog su nastupile takve stvarne ili pravne promene da povraćaj više nije moguć (čl. 80).

PRIMER: Ako je izvršenjem treće savesno lice steklo prava na predmetu u pogledu kog se traži povraćaj, povraćaj stvari bi dirao u stečena prava trećeg lica. U takvom slučaju, nastupile su pravne promene usled kojih povraćaj više nije moguć. Izvršni dužnik bi ovde imao pravo da tužbom u parničnom postupku protiv izvršnog poverioca istakne novčani zahtev na ime neosnovanog obogaćenja i naknade štete.

2.2. Postupak protivizvršenja

Predlog za protivizvršenje. Protivizvršenje se pokreće predlogom izvršnog dužnika, koji u pogledu forme mora ispuniti sve opšte uslove kao i predlog za izvršenje. Zahtev iz predloga za protivizvršenje u bitnom sadrži dve komponente: zahtev da sud naloži izvršnom poveriocu da vrati izvršnom dužniku ono što je dobio izvršenjem i zahtev za određivanje izvršenja radi prinudnog namirenja te obaveze.

Nadležnost za odlučivanje o predlogu. O predlogu za protivizvršenje uvek odlučuje sud, pa i onda kada je izvršenje sproveo izvršitelj (čl. 79 i čl. 78 st. 4).

Postupanje po prijemu predloga. Sud će dostaviti predlog izvršnom poveriocu (čl. 79 st. 2), a ako je izvršenje sprovedeno pred izvršiteljem, predlog se dostavlja i njemu (čl. 78 st. 4).

Odluka o predlogu. Rešenjem o protivizvršenju sud će naložiti izvršnom poveriocu da vrati izvršnom dužniku ono što je izvršenjem primio i istovremeno odrediti izvršenje radi naplate tog potraživanja (čl. 79 st. 3).

NAPOMENA: Bez obzira da li će sud predlog za protivizvršenje združiti osnovnom izvršnom predmetu ili će formirati novi izvršni spis (što je stvar tehnike upravljanja predmetima i nije od suštinskog značaja), u postupku protivizvršenja izvršni poverilac i izvršni dužnik treba da zadrže svoje prvobitno označenje – dakle, izvršni poverilac ostaje izvršni poverilac bez obzira što će u protivizvršenju imati položaj izvršnog dužnika, i obratno.

2.3. Primer izreke rešenja o protivizvršenju

I NALAŽE SE izvršnom poveriocu „A.A.“ d.o.o. Beograd da u roku od 3 dana isplati izvršnom dužniku 500.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos počev od 5.5.2010. godine pa do isplate.

II ODREĐUJE SE izvršenje radi namirenja potraživanja iz stava 1 izreke PLENIDBOM novčanih sredstava na računu izvršnog poverioca „A.A.“ d.o.o. Beograd broj _____, koji se vodi kod banke _____ i svih drugih novčanih sredstava koja se nalaze na bilo kom drugom računu izvršnog poverioca i PRENOSOM zaplenjenih novčanih sredstava na račun izvršnog dužnika „B.B.“ d.o.o. Beograd br. _____, koji se vodi kod banke _____.

III NALAŽE SE Narodnoj banci Srbije – Odseku za prinudnu naplatu da izvrši plenidbu i prenos novčanih sredstava iz stava 1 ovog rešenja.

IV ZABRANJUJE SE izvršnom poveriocu da raspolaže sredstvima na svojim računima do namirenja potraživanja iz stava 1 izreke ovog rešenja.

V Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu (alternativno: „Izvršenje će sprovesti izvršitelj“).

3. NOVČANE KAZNE

3.1. Pojam i slučajevi u kojim se izriče novčana kazna

Novčana kazna je mera prinude koja može imati dvostruku ulogu: da se izvršni dužnik primora na ispunjenje obaveze ili da se obezbedi nesmetano vođenje postupka. U tom smislu, odredbe o izricanju novčane kazne naći će primenu u više različitih situacija.

Kao **mera za obezbeđenje procesne discipline** koja ima za svrhu nesmetano vođenje postupka novčana kazna može biti izrečena:

- u slučaju nepoštovanja suda (čl. 33);
- odgovornom licu u policijskoj stanici ako policija nije preduzela mere po nalogu suda ili izvršitelja (čl. 73 st. 3);
- licu koje ukloni kopiju zapisnika odnosno oznaku da su stvari popisane (čl. 88 st. 5);
- licima koja raspolažu popisanim stvarima protivno zabrani (čl. 90);
- licima koja ometaju sprovođenje izvršenja prilikom ispražnjenja nepokretnosti (čl. 213 st. 6);
- licu koje odbija da preda dete ili preduzima radnje u cilju otežavanja ili onemogućavanja sprovođenja izvršenja (čl. 222, 228);
- licu koje postupa protivno zabrani po privremenoj meri obezbeđenja (čl. 294 st. 5 i čl. 297 st. 4).

Kao mera prinude koja ima za cilj da se **izvršni dužnik primora na ispunjenje obaveze** novčana kazna se može izreći:

- izvršnom dužniku koji ne postupi po nalogu za davanje izjave o imovini (čl. 55 st. 3);
- izvršnom dužniku koji ne preda isprave o svojoj imovini (čl. 59);
- izvršnom dužniku ili licu koji ne dostave isprave kojim se dokazuje vanknjižna svojina izvršnog dužnika (čl. 145 st. 4);
- izvršnom dužniku i dužniku izvršnog dužnika koji ne poštuju zabranu isplate ili raspolaganja potraživanjem izvršnog dužnika (čl. 153);
- izvršnom dužniku koji se ne izjasni kod kog poslodavca je zaposlen (čl. 179 st. 3);
- izvršnom dužniku koji ne postupi po nalogu da preduzme radnju koju samo on može izvršiti (čl. 219);
- izvršnom dužniku koji ponovi smetanje državine (čl. 222);
- poslodavcu i odgovornom licu kod poslodavca koji ne postupaju po nalogu za vraćanje zaposlenog na rad (čl. 238).

3.2. Postupak izricanja novčane kazne

Nadležnost. Novčanu kaznu uvek izriče rešenjem sud, pa i onda kada se izvršenje sprovodi pred izvršiteljem (čl. 51 st. 4).

Visina kazne i njeno odmeravanje (čl. 51 st. 1 i 4). Novčana kazna fizičkom licu i odgovornom licu u pravnom licu može se izreći u visini od 10.000 do 200.000 dinara, a pravnim licima u iznosu od 100.000 dinara do 2.000.000 dinara. Prilikom odmeravanja sud uzima u obzir značaj radnje zbog koje se kazna izriče i druge okolnosti slučaja.

Lica kojima se kazna može izreći. Novčana kazna se može izreći strankama, trećim licima koja ometaju sprovođenje izvršenja, dužniku izvršnog dužnika, banci, odgovornim licima u pravnom licu u slučaju da ne postupe po nalogu ili zabrani izrečenim u izvršnom postupku.

Ponovno izricanje kazne. Izricanje i sprovođenje novčane kazne će se ponavljati sve dok lice na koje se ona odnosi ne postupi u skladu sa odlukama suda odnosno izvršitelja (čl. 51 st. 3).

Naplata novčane kazne. Novčanu kaznu naplaćuje sud po službenoj dužnosti odmah po proteku roka za dobrovoljno izvršenje (čl. 51 st. 8). Troškove naplate novčane kazne konačno snosi lice kome je kazna izrečena (čl. 51 st. 7) i ti troškovi se takođe prinudno naplaćuju (čl. 51 st. 8).

3.3. Primer izreke rešenja o izricanju novčane kazne

I IZRIČE SE izvršnom dužniku novčana kazna u iznosu od 50.000,00 dinara i ODREĐUJE da će se ista prinudno sprovesti ako izvršni dužnik u roku od 3 dana od prijema ovog rešenja ne dostavi sudu potpune podatke o poslodavcu kod kog je u radnom odnosu, nakon čega izvršnom dužniku može biti ponovo izrečena novčana kazna u istom ili povećanom iznosu.

II ODREĐUJE SE izvršenje radi naplate novčane kazne iz stava 1 ovog rešenja i troškova nastalih u vezi te naplate POPISOM, PROCENOM, UPISOM ZALOŽNOG PRAVA U JAVNI REGISTAR I PRODAJOM pokretnih stvari koje se nalaze na adresi izvršnog dužnika B.B. u Beogradu, ulica ____ i svih njegovih drugih pokretnih stvari gde god da se zateknu, te uplatom ostvarenog novčanog iznosa na račun suda br. 123-45678 do namirenja iznosa iz stava 1 ovog rešenja.

III Izvršenje će sprovesti Privredni sud u Beogradu.

4. SUDSKI PENALI

Poverilac nenovčane obaveze može, pre podnošenja predloga za izvršenje, zahtevati da izvršni sud izrekne izvršnom dužniku obavezu plaćanja sudskih penala. U tom slučaju, sud će rešenjem izvršnom dužniku naložiti da u naknadnom roku izvrši obavezu i naložiti da, ako u tom roku obavezu ne isplati, izvršnom poveriocu plati penale za period od isteka naknadno ostavljenog roka pa do podnošenja predloga za izvršenje (čl. 52).

Nakon što je takvo rešenje doneto, izvršni poverilac ima pravo da predlogom za izvršenje zahteva kako prinudno izvršenje osnovne nenovčane obaveze, tako i prinudno namirenje novčane obaveze po osnovu rešenja o izricanju sudskih penala.

5. POSTUPAK ZA DOBIJANJE IZJAVE O IMOVINI IZVRŠNOG DUŽNIKA

5.1. Pojam, svrha i karakteristike postupka

Postupak za dobijanje izjave o imovini izvršnog dužnika je incidentni, akcesoran postupak koji se pokreće na predlog izvršnog poverioca ili po službenoj dužnosti, radi naplate potraživanja koje se sastoji u novčanim davanjima, u kom se pribavljaju podaci o imovini izvršnog dužnika koja bi mogla biti predmet izvršenja i vrši upis u javnu knjigu izvršnog dužnika koji nije dobrovoljno izmirio svoju obavezu iz izvršne isprave.

Svrha ovog postupka ostvaruje se ispunjenjem više ciljeva. Neki od njih su neposredno vezani za osnovni postupak izvršenja povodom kog se incidentni postupak pokreće, dok se drugi tiču generalne prevencije i zaštite svih subjekata koji učestvuju u pravnom prometu:

- a) da se prikupe potpuni i istiniti podaci o imovini izvršnog dužnika koja može biti predmet izvršenja;
- b) da se mogućnost prikrivanja imovine radi sprečavanja prinudne naplate svede na najmanju meru;
- c) da se izvrši dozvoljen pritisak na izvršnog dužnika da dobrovoljno ispuni svoju obavezu iz izvršne isprave;
- d) da se kroz javni registar, javno dostupan svima, obezbedi publicitet u pogledu nesavesnih dužnika za određeni period – čime se posredno sankcioniše nesavesno postupanje izvršnog dužnika i ujedno pruža mogućnost potencijalnim poveriocima da se u potpunosti upoznaju sa bitnim činjenicama o subjektu sa kojim nameravaju da stupe u pravni odnos;

- e) da se u krajnjem obezbedi delotvorniji postupak naplate, veći procenat dobrovoljnih namirenja a na opštem planu zaštita svih učesnika u prometu od nesavesnih dužnika.

5.2. Procesne radnje suda, izvršnog poverioca i izvršnog dužnika

Pokretanje postupka i dozvoljenost zahteva. Postupak se pokreće na zahtev izvršnog poverioca ili po službenoj dužnosti⁴². Zahtev za dobijanje izjave o imovini može se podneti uz uslov da se istovremeno pokreće, ili je već u toku izvršni postupak (što ovaj postupak čini incidentnim i akcesornim) i ne može se podneti protiv Republike Srbije ili jedinica lokalne samouprave. Ovim se, s jedne strane, izvršnom poveriocu kome nije poznata imovina izvršnog dužnika omogućava da pokrene izvršni postupak bez navođenja sredstva i predmeta izvršenja⁴³, a s druge, dozvoljenost zahteva uslovljava se postojanjem opravdanog interesa poverioca, čime se sprečavaju šikanizirajući zahtevi.

Za razliku od Skice ZIO, u konačnom tekstu zakona brisana je predložena odredba o nedozvoljenosti predloga za dobijanje izjave o imovini (čl. 63 Skice ZIO) u situaciji u kojoj postoje procesne smetnje za postupanje po predlogu za izvršenje. Bez obzira na to, predlog za dobijanje izjave o imovini ne može se smatrati dozvoljenim ako nema procesnih pretpostavki za postupanje po predlogu za izvršenje – to je nužna posledica njegove akcesornosti i činjenice da se svrha takvog predloga ostvaruje u konkretnom izvršnom postupku.

Davanje izjave. Ako su ispunjene procesne pretpostavke za postupanje po zahtevu i ako je zahtev osnovan⁴⁴, sud će doneti rešenje, protiv kog nije dozvoljen prigovor, kojim nalaže izvršnom dužniku da, alternativno, pristupi u sud radi davanja izjave o imovini na zapisnik ili da u roku koji ne može biti duži od pet radnih dana dostavi sudu izjavu o imovini. Uz ovo rešenje sud je dužan da izvršnom dužniku dostavi primerak zahteva za dobijanje izjave o imovini, obaveštenje šta ta izjava treba da sadrži, te upozorenje o posledicama u slučaju nepostupanja i u slučaju saopštavanja nepotpunih ili netačnih podataka. Za slučaj da izvršni dužnik ne postupi ili preda nepotpune odnosno netačne podatke, može mu biti izrečena novčana kazna, koja se

⁴² Po službenoj dužnosti postupak se može pokrenuti u svakom slučaju kada sud treba po službenoj dužnosti da odredi izvršenje radi naplate potraživanja koje se sastoji u novčanim davanjima.

⁴³ Ovo ujedno predstavlja izuzetak od opšteg pravila, koji je izričito propisan u čl. 35 st. 1 i čl. 20 st. 3 ZIO.

⁴⁴ Dozvoljenost zahteva se ceni u kontekstu odredbe ispunjenosti procesnih pretpostavki za postupanje po predlogu za izvršenje i predlogu za dobijanje izjave o imovini, dok se osnovanost zahteva ima ceniti u zavisnosti od toga da li je reč o naplati potraživanja koje se sastoji u novčanim davanjima, ili nekog drugog potraživanja.

može ponavljati po pravilima iz čl. 51 ZIO dok ne postupi u skladu sa nalogom. Kada je dužnik pravno lice ili lice bez poslovne sposobnosti, navedene radnje preduzimaju se prema njegovom zastupniku⁴⁵.

Postupanje nakon dobijanja izjave o imovini. Nakon dobijanja izjave o imovini, sud je dužan da je dostavi izvršnom poveriocu. Izvršni poverilac je u roku od pet radnih dana od prijema izjave dužan da označi sredstvo i predmet izvršenja, ili da zahteva dopunu izjave o imovini ako javnom ili po zakonu overenom izjavom dokaže da je dužnik saopštio netačne ili nepotpune podatke. Ako poverilac osnovano zahteva dopunu izjave, sud će prema izvršnom dužniku ponoviti radnje koje se tiču davanja izjave. Za slučaj da izvršni poverilac u propisanom roku ne zahteva, ili neosnovano zahteva dopunu izjave, odnosno ne predloži sredstvo i predmet izvršenja, izvršenje će biti obustavljeno.

5.3. Forma i sadržina izjave o imovini

Prema opštoj definiciji (čl. 16) izjava o imovini je određena kao *izjava koju, u formi propisanoj ovim zakonom, daje izvršni dužnik pred sudom, a koja sadrži podatke o stvarima i pravima izvršnog dužnika koje mogu biti predmet izvršenja, podatke o pravnim radnjama koje je izvršni dužnik preduzeo na teret svoje imovine, ili podatak da izvršni dužnik ne poseduje imovinu*. U pogledu oblika, ova radnja može se preduzeti pisanim podneskom ili usmenom izjavom na zapisnik⁴⁶. U slučaju da izvršni dužnik nema imovinu koja bi mogla biti predmet izvršenja, dužan je da to izričito navede u izjavi. U suprotnom, njegova izjava treba da obuhvati svu imovinu koja može biti predmet izvršenja. U oba slučaja, izjava o imovini mora sadržati i neke druge podatke koji su takođe značajni za ostvarivanje potraživanja u izvršnom postupku. Tako, potpuna izjava o imovini mora da sadrži:

- a) podatke o stvarima i pravima izvršnog dužnika koje mogu biti predmet izvršenja ili izričitu izjavu da izvršni dužnik nema imovinu;
- b) podatke o potraživanjima trećih lica na teret izvršnog dužnika koja su dospela ili koja dospevaju u narednih godinu dana i podatke o datom obezbeđenju za ta potraživanja;
- c) podatke o postupcima prinudnog izvršenja koji se vode protiv izvršnog dužnika;
- d) podatke o svim pravnim radnjama koje je izvršni dužnik preduzeo na teret svoje imovine nakon što je zasnovana obaveza u pogledu koje se zahteva prinudno izvršenje (prenos imovinskih prava sa ili bez naknade ili davanje obezbeđenja za sebe ili za trećeg).

⁴⁵ Član 56 ZIO

⁴⁶ Član 55 st. 1 ZIO

Kada je to potrebno radi sprovođenja izvršenja sud će, na predlog izvršnog poverioca, rešenjem naložiti izvršnom dužniku da preda i isprave o stvarima i pravima koje su navedene u izjavi o imovini⁴⁷ i izreći mu novčanu kaznu ako po tom nalogu ne postupi, po pravilima iz čl. 51 ZIO.

Za razliku od Skice ZIO, u konačnom tekstu Zakona, u ovom članu je dodata i odredba po kojoj sud može izreći *kaznu zatvora*⁴⁸. Sporno je da li ovde može biti reči o *kazni*, budući da ona nema penalni karakter, ili o *meri prinude* koja treba da privoli dužnika da postupi po nalogu suda. Iz sadržine ove norme, i mogućnosti da se „kazna“ ukine odmah nakon što izvršni dužnik postupi po nalogu suda proizišlo bi da je, ipak, u pitanju ovo drugo.

5.4. Davanje netačnih i nepotpunih podataka u izjavi

Postoje dve situacije⁴⁹ kada će se smatrati da je izvršni dužnik dao netačne ili nepotpune podatke o imovini.

Prva situacija postoji kada izvršni poverilac nakon dobijanja izjave, javnom ili po zakonu overenom ispravom dokaže da je izvršni dužnik u vreme sastavljanja izjave posedovao imovinu ili da je pre sastavljanja izjave preduzimao pravne radnje na teret svoje imovine koje u izjavi nije naveo, a iz imovine izvršnog dužnika koja je do tada poznata ili koja je navedena u izjavi ne može se u potpunosti namiriti njegovo potraživanje. Ovde su vidljiva tri pravila.

Prvo, teret dokazivanja je na izvršnom poveriocu. Izvršni poverilac će ovo redovno dokazivati u situaciji kada nastoji da dobije dopunu izjave o imovini⁵⁰, čime se podstiče na aktivno učešće u postupku da bi sprečio obustavu izvršenja usled nepostojanja imovine.

Drugo, primenjuje se pravilo o zakonskoj oceni dokaza. Propisano je koja su dokazna sredstva dozvoljena (javna isprava ili po zakonu overena privatna isprava) i drugim dokaznim sredstvima se to ne može dokazivati.

Treće, postoji i kumulativni uslov da izvršni poverilac učini verovatnim da se iz poznate i u izjavi navedene imovine ne može namiriti. Na ovaj način zapravo se sprečava da se od izvršnog dužnika koji je naveo imovinu koja je očigledno dovoljna za namirenje potraživanja, zahteva dopuna izjave o imovini.

Druga situacija postoji kada treće lice u skladu sa ovim zakonom dokaže da njemu pripada imovina koju je izvršni dužnik u izjavi naveo kao svoju. Pod „dokazivanjem u skladu sa ovim zakonom“ podrazumevaju se situacije propisane odredbama člana 50 ZIO (prigovor trećeg lica).

⁴⁷ Član 59 ZIO

⁴⁸ Član 59 st. 3 ZIO

⁴⁹ Član 69

⁵⁰ Član 57 stav 2 ZIO

5.5. Upis u knjigu izvršnih dužnika i brisanje iz knjige

Knjiga izvršnih dužnika i zbirka isprava. Knjiga izvršnih dužnika sadrži podatke o izvršnom dužniku, o osnovu upisa, o datumu upisa, o rešenju kojim je naložen upis i o evidencionom broju u kom se izjava čuva u zbirci isprava. U zbirci isprava čuvaju se originalni primerci izjave izvršnih dužnika o imovini, prepisi zapisnika koji sadrže izjave o imovini i prepisi pravnosnažnih rešenja kojima je određen upis u knjigu izvršnih dužnika.

Osnovi za upis (čl. 61 st. 4). U knjigu izvršnih dužnika upisuje se izvršni dužnik: koji je predao izjavu o imovini sa popisom imovine, koji je predao izjavu da ne poseduje nikakvu imovinu⁵¹, koji nije postupio po nalogu suda za predaju pismene izjave o imovini⁵² i koji je saopštio netačne i nepotpune podatke o svojoj imovini⁵³. Upis će inače biti izvršen i u pogledu izvršnog dužnika koji je nedostupan jer nije uredno prijavio svoju adresu⁵⁴, čime se omogućuje publicitet u odnosu na značajan broj subjekata koji skrivanjem nastoje da izbegnu izmirenje obaveza iz izvršne isprave.

U konačnom tekstu ZIO brisana je odredba koja je bila sadržana u Skici ZIO da će u knjigu izvršnih dužnika biti upisan i dužnik koji odbije da da izjavu o imovini u prisustvu sudije (čl. 70 st. 4 t. 4 Skice ZIO). Na taj način je trebalo da ostane bez sankcije pravilo iz čl. 55 st. 1 ZIO o davanju izjave na zapisnik pred sudijom, čime bi delotvornost ovog incidentnog postupka bila dovedena u pitanje, jer je ostavljena pravna praznina za situaciju kada izvršni dužnik pristupi pred sud, ali izričito odbije da preda izjavu na zapisnik. Međutim, brišući tu odredbu, zakonodavac nije brisao i odgovarajući deo odredbe čl. 64 st. 1 t. 2 ZIO u kojoj se ovakva situacija ipak spominje – što daje osnov za tumačenje da i u ovom slučaju postoji osnov za upis u knjigu izvršnih dužnika.

Rešenje o upisu, novi upis, dopuna upisa. O upisu u knjigu izvršnih dužnika sud odlučuje rešenjem koje je dužan da donese u roku od pet radnih dana od kada se stekao osnov za upis⁵⁵. Rešenje mora da sadrži osnov upisa⁵⁶ kao i rok i uslove pod kojim izvršni dužnik može tražiti brisanje upisa⁵⁷. Posebno je regulisana i situacija kada nakon izvršenog upisa u istom predmetu nastupi osnov za novi upis zasnovan na drugim činjenicama⁵⁸. Opšte uzevši, moguće su dve situacije. Prva je kada nastupi novi osnov za upis⁵⁹ - tada će sud doneti rešenje o novom upisu i istovremeno odrediti da se

⁵¹ Član 58 st. 3 ZIO.

⁵² Član 55 stav 3 ZIO.

⁵³ Član 60 ZIO.

⁵⁴ Ovo omogućuju nova pravila o dostavljanju ZIO.

⁵⁵ Član 62 st. 1 ZIO.

⁵⁶ Osnovi upisa su navedeni u članu 61 stav 4 ZIO.

⁵⁷ Rokovi i uslovi za brisanje upisa propisani su u čl. 64 ZIO.

⁵⁸ Član 62 stav 4 ZIO.

⁵⁹ Ovo bi bila situacija kada izvršni dužnik bude upisan zbog propuštanja roka za predaju izjave o imovini, a zatim naknadno sastavi i preda tu izjavu. Ima i drugih sličnih primera.

raniji upis briše. Druga je kada je izjava o imovini naknadno bude dopunjena u slučaju saopštavanja nepotpunih podataka⁶⁰ ili u slučaju naknadno stečene imovine - tada se raniji upis neće brisati, već će se rešenjem odrediti da se dopunska izjava o imovini priloži zbirci isprava uz isprave o ranijem upisu.

Pravni lek protiv rešenja o upisu. Protiv rešenja o upisu izvršni dužnik može izjaviti prigovor koji je remonstrativan⁶¹ i suspenzivan⁶². Razlozi za prigovor su ograničeni na dva: ako nisu bili ispunjeni uslovi za postupanje po zahtevu za dobijanje izjave o imovini⁶³ ili ako je rešenje o upisu trebalo biti zasnovano na drugom osnovu.

Dejstvo upisa u knjigu izvršnih dužnika. Dejstvo upisa u knjigu izvršnih dužnika sastoji se jedino u publicitetu podataka upisanih u knjigu i podataka koji su priloženi zbirci isprava⁶⁴ za određeni vremenski period. Upisom u knjigu izvršnih dužnika izvršni poverilac ne stiče prvenstvo u naplati svog potraživanja iz imovine navedene u izjavi⁶⁵.

Brisanje iz knjige izvršnih dužnika.

Brisanje iz knjige izvršnih dužnika. Brisanje iz knjige izvršnih dužnika može se izvršiti na zahtev izvršnog dužnika ili po službenoj dužnosti. Izvršni dužnik može zahtevati brisanje pod različitim uslovima, u zavisnosti od načina okončanja postupka, proteka roka, osnova upisa i ponašanja izvršnog dužnika nakon izvršenog upisa:

a) Izvršni dužnik može zahtevati brisanje ako je izvršenje u celosti pravnosnažno obustavljeno, osim ako je do toga došlo zbog nepostojanja imovine koja može biti predmet izvršenja. Ovaj razlog, sa jedne strane, otklanja opasnost od upisa u slučaju neosnovanog, nedozvoljenog ili šikanizirajućeg predloga za izvršenje protiv izvršnog dužnika koji je izmirio svoju obavezu ili čija je obaveza prestala, dok, s druge strane, treba da motiviše izvršnog dužnika koji svoju obavezu nije ispunio da je pre okončanja izvršnog postupka dobrovoljno izmiri.

b) Brisanje po proteku roka od 1 godine⁶⁶ od okončanja izvršnog postupka izvršni dužnik može zahtevati ako je upisan u knjigu na osnovu potpune i istinite izjave u kojoj je navedena imovina, uz uslov da u knjizi izvršnih dužnika nije bilo naknadnih upisa ili su naknadni upisi brisani.

⁶⁰ Ovo bi bila situacija iz člana 57 stav 3 ZIO.

⁶¹ O njemu odlučuje veće istog suda koji je doneo rešenje (čl. 63 st. 3 ZIO).

⁶² Prigovor zadržava upis u knjigu izvršnih dužnika (član 63 stav 4 ZIO).

⁶³ Član 54 stav 5 ZIO.

⁶⁴ Član 65 i član 66 ZIO.

⁶⁵ Član 61 stav 7 ZIO.

⁶⁶ Skicom ZIO bio je predložen rok 3 godine od izvršenog upisa u knjigu dužnika.

v) U svim ostalim slučajevima, izvršni dužnik može tražiti brisanje po proteku roka od 2 godine⁶⁷ od okončanja izvršnog postupka ili ako tokom postupka prestanu razlozi zbog kojih je takav upis izvršen⁶⁸, uz uslov da u knjizi izvršnih dužnika nije bilo naknadnih upisa ili su naknadni upisi brisani.

g) Brisanje na zahtev izvršnog dužnika moguće je i pre proteka rokova, ako sudu bude dostavljena izjava izvršnog poverioca da je njegovo potraživanje namireno i da je saglasan da se izvrši brisanje. Cilj ove odredbe je da motiviše izvršnog dužnika da svoju obavezu izmiri čak i nakon što je izvršni postupak bezuspešno okončan zbog nepostojanja imovine.

d) Ako je u knjizi izvršnih dužnika bilo naknadnih upisa, brisanje se može tražiti tek kada se steknu uslovi za brisanje svih naknadnih upisa. Dakle, izvršni dužnik protiv koga se vodi više izvršnih postupaka i koji u odnosu na više poverilaca odugovlači sa izmirenjem svojih obaveza, biće brisan u pogledu svih upisa tek nakon što se steknu uslovi za brisanje poslednjeg od njih. Cilj ove odredbe je da se izvršni dužnik motiviše da ne izmiruje samo obaveze po kojima je izvršen poslednji upis, već da izmiri i one po kojima su prethodno sprovedeni upisi u knjigu izvršnih dužnika.

Po službenoj dužnosti sud će odrediti brisanje ako u istom predmetu nastupi novi osnov za upis zasnovan na drugim činjenicama, izuzev ako je izjava o imovini naknadno samo dopunjena⁶⁹. Osim ovog, sud će odrediti upis po službenoj dužnosti i u slučaju da se postupak za dobijanje izjave o imovini vodi po službenoj dužnosti⁷⁰.

5.6. Publicitet

Publicitet knjige izvršnih dužnika i zbirke isprava ima višestruk značaj. Prvo, publicitet omogućava da se svako zainteresovano lice upozna sa činjenicama koje mogu biti od značaja na odluku da se sa određenim licem zasnuje neki pravni odnos: da li je protiv tog lica, kao izvršnog dužnika, vođen ili se vodi postupak prinudne naplate budući da svoju obavezu iz izvršne ili verodostojne isprave nije uredno izmirio, da li je izvršni dužnik u tom postupku uredno prijavio svoju imovinu koja može biti predmet izvršenja, da li je pokušao da izbegne dužnost prijavljivanja te imovine ili je prijavio da uopšte nema imovine. Na ovaj način se potencijalnim poveriocima pruža potpunija informacija i umanjuje šansa da ih insolventni i nesavesni dužnici dovode u zabludu, da

⁶⁷ Skicom ZIO bio je predložen rok 5 godina od izvršenog upisa u knjigu dužnika.

⁶⁸ Ovo bi bio slučaj kada izvršni dužnik koji je uskratio izjavu i koji je kao takav upisan, u međuvremenu preda potpunu i istinitu izjavu. Ovim se stiče osnov za novi upis čije se brisanje može tražiti po proteku 1 godine, pa bi takav upis bio bespredmetan ako to ujedno ne bi bilo osnov za brisanje prethodnog upisa koji bi inače mogao biti brisan tek po proteku od 2 godine.

⁶⁹ Član 62 stav 4 ZIO.

⁷⁰ Član 54 stav 4 ZIO.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

tako zasnivaju nove obaveze i ulaze u veće dugove. Upravo zbog ovog, publicitet predstavlja i delotvorno sredstvo dozvoljenog pritiska na izvršnog dužnika da svoju obavezu dobrovoljno izmiri, ili da makar uredno prijavi svoju imovinu (budući da je tada kraći rok u kom se može tražiti brisanje). Pored navedenog, publicitet zbirke isprava daje i mogućnost novim izvršnim poveriocima da dobiju podatak o imovini izvršnog dužnika koja bi mogla biti predmet prinudnog izvršenja i kod namirenja njihovog potraživanja.

Imajući u vidu da knjiga izvršnih dužnika i zbirka isprava sadrže različite podatke, vođeno je računa o vrsti podataka koji se čine dostupnim javnosti, pa su tako i uslovi pod kojim se treća lica mogu upoznati sa određenim podacima različiti. U pogledu podataka upisanih u knjigu izvršnih dužnika, svako ima pravo da mu se omogući uvid i da od suda dobije obaveštenje o određenom licu, vremenu i osnovu upisa⁷¹. Međutim, podaci iz zbirke isprava mogu biti dostupni samo na onim licima koja za to dokažu opravdan interes⁷². Pored ovih, osnovnih pravila, ZIO ide i korak dalje, propisujući i vođenje jedinstvenog, centralnog registra za teritoriju cele Republike, u koji bi se prikupljali podaci sadržani u knjigama izvršnih dužnika svih sudova u Republici⁷³.

⁷¹ Član 65 ZIO.

⁷² Član 66 ZIO.

⁷³ Član 67 ZIO.

5.7. Obrazac izjave o imovini

Nakon što sam poučen/poučena šta izjava o imovini treba da sadrži i upozoren/upozorena na posledice propuštanja odnosno odbijanja da dam izjavu i na posledice saopštavanja nepotpunih ili netačnih podataka, dostavljam sudu sledeću

IZJAVU O IMOVINI

1. PODACI O IDENTITETU

1.1. PODACI O IZVRŠNOM DUŽNIKU

Ime i prezime (fizičko lice) odnosno naziv (pravno lice):

Matični broj:

Adresa/sedište:

1.2. PODACI O DAVAOCU IZJAVE⁷⁴ (samo ako izjavu popunjava zastupnik izvršnog dužnika)

Ime i prezime:

Matični broj:

Adresa:

2. POPIS IMOVINE

2.1. STVARI I PRAVA KOJE MOGU BITI PREDMET IZVRŠENJA⁷⁵:

- ☐ nepokretnosti u svojini
- ☐ pokretne stvari u svojini
- ☐ gotovinska novčana sredstva
- ☐ novčani depozit
- ☐ tekući račun
- ☐ hartije od vrednosti
- ☐ osnivačka prava na privrednom društvu
- ☐ zarada
- ☐ potraživanja prema trećim licima
- ☐ druge stvari odnosno prava koja mogu biti predmet izvršenja

⁷⁴ Popuniti samo ako izjavu daje zastupnik poslovno nesposobnog ili maloletnog lica, odnosno statutarni zastupnik pravnog lica.

⁷⁵ Štiklirati stavke koje izvršni dužnik poseduje.

2.2. POPIS PRAVNIH RADNJI PREDUZETIH NA TERET IMOVINE IZVRŠNOG DUŽNIKA

- ☐ vršio sam prenos stvari i prava na treća lica nakon zasnivanja potraživanja koje je predmet izvršenja
- ☐ zasnovana su obezbeđenja u korist trećih lica a na teret moje imovine nakon zasnivanja potraživanja koje je predmet izvršenja

2.3. POPIS POTRAŽIVANJA TREĆIH LICA NA TERET IZVRŠNOG DUŽNIKA

- ☐ imam dospelih a neizmirenih obaveza prema trećim licima koje nisu obezbeđene
- ☐ imam dospelih a neizmirenih obaveza prema trećim licima koje su obezbeđene
- ☐ u narednih godinu dana prema meni dospevaju obaveze prema trećim licima koje nisu obezbeđene
- ☐ u narednih godinu dana prema meni dospevaju obaveze prema trećim licima koje su obezbeđene

2.4. POPIS POSTUPAKA PRINUDNOG IZVRŠENJA KOJI SE VODE PROTIV IZVRŠNOG DUŽNIKA

- ☐ protiv mene se vodi izvršni postupak (postupci) radi prinudnog izvršenja obaveze
- ☐ upisan sam u knjigu izvršnih dužnika

3. IZJAVA O NEPOSEDOVANJU IMOVINE:

- ☐ Izjavljujem da ne posedujem nikakvu imovinu koja može biti predmet prinudnog izvršenja

4. BLIŽI PODACI O IMOVINI NAVEDENOJ U POPISU:

UPUTSTVO. Za imovinu se moraju čitko navesti sledeći podaci:

Za nepokretnosti: adresa, namena, struktura i površina nepokretnosti, katastarska parcela na kojoj se nepokretnost nalazi i svi drugi podaci iz javnog registra o nepokretnosti; ako je nepokretnost u susvojini, udeo i suvlasnici odnosno zajedničari sa njihovim potpunim podacima i adresama; vrednost nepokretnosti; ako na nepokretnosti postoje tereti, navesti potpune podatke o teretima.

Za pokretne stvari: navesti pokretne stvari, adresu na kojoj se one nalaze i lice kod koga se one nalaze; vrednost pokretnih stvari; postojanje tereta na pokretnim stvarima (zaloga i sl.).

Za gotovinska novčana sredstva: navesti iznos, te da li se radi o domaćem ili stranom novcu.

Za novčane depozite: navesti sve podatke o novčanom depozitu i iznosu depozita.

Za tekući račun: broj tekućeg računa i banka kod koje se tekući račun vodi.

Za hartije od vrednosti: svi podaci potrebni za identifikaciju hartije u pravnom prometu.

Za osnivačka prava na privrednom društvu: firma, sedište i matični broj privrednog društva, osnivački udeo i dobit koja je ostvarena u prethodnoj godini.

Za zaradu: poslodavac kod kog je izvršni dužnik u radnom odnosu, trajanje i vrsta radnog odnosa i mesečni iznos zarade.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

Za potraživanja prema trećim licima: podaci o dužnikovom dužniku, osnov potraživanja, vreme njihovog dospeća i obezbeđenje potraživanja.

Za preduzete pravne radnje na teret sopstvene imovine: kompletni podaci o stvari/pravu koje je preneto na treća lica; podaci o osnovu i vremenu prenosa; podaci o datom obezbeđenju na teret sopstvene imovine; podaci o trećem licu.

Za potraživanja trećih lica na teret izvršnog dužnika: podaci o trećem licu koje ima potraživanje; podaci o osnovu i vremenu zasnivanja potraživanja; vrsta potraživanja; dospelost potraživanja; obezbeđenje za ispunjenje obaveze.

Za postupke prinudnog izvršenja: sud, broj rešenja o izvršenju i datum njegovog donošenja; stvar ili pravo koje je predmet izvršenja; izvršni poverilac; postojanje upisa u knjigu izvršnih dužnika sa podacima o upisu.

U nastavku navesti sve podatke o imovini iz popisa, u skladu sa uputstvom:

(PODACI)

Izjavljujem da sam naveo tačne i potpune podatke o svim svojim imovinskim stvarima i pravima, o preduzetim pravnim radnjama na teret moje imovine i svojim obavezama prema trećim licima te da osim ovog što je u izjavi navedeno ne posedujem druga imovinska prava, nemam drugih tereta ni obaveza, niti se protiv mene vode drugi postupci.

Izvršni dužnik

Ov. br. _____

Potvrđuje se da je ovu izjavu svojeručno potpisao _____ čiji identitet je utvrđen na osnovu _____.

U _____ dana, _____

M.P.P.

5.8. Primeri izreka rešenja u postupku za dobijanje izjave o imovini

Primer br. 1: REŠENJE KOJIM SE NALAŽE DAVANJE IZJAVE

I _____ NALAŽE SE izvršnom dužniku Marku Markoviću da dana _____ u _____ časova pristupi u _____ u svojstvu izvršnog dužnika/zastupnika izvršnog dužnika radi davanja izjave o imovini na zapisnik pred sudijom ili da u roku od 5 radnih dana od prijema ovog rešenja dostavi sudu overenu izjavu o imovini na obrascu u prilogu ovog rešenja u četiri primerka.

II U slučaju da izvršni dužnik ne postupi u skladu sa nalogom, ili preda netačnu odnosno nepotpunu izjavu o imovini, biće mu izrečena novčana kazna.

Primer br. 2 REŠENJE O UPISU U KNJIGU IZVRŠNOG DUŽNIKA USLED PROPUŠTANJA PREDAJE IZJAVE O IMOVINI

I Na osnovu čl. 61 st. 4 t. 2 ZIO ODREĐUJE SE UPIS u knjigu izvršnog dužnika Marka Markovića iz Beograda (adresa, JMBG) zbog propuštanja roka za predaju izjave o imovini.

II Izvršni dužnik može zahtevati brisanje upisa iz prethodnog stava izreke ako tokom postupka prestanu razlozi zbog kojih je upis izvršen ili po proteku dve godine nakon okončanja izvršnog postupka ako u knjizi izvršnih dužnika nije bilo naknadnih upisa ili su naknadni upisi brisani.

III Brisanje upisa može se zahtevati i pre proteka rokova iz stava 2 izreke, ako sudu bude dostavljena overena izjava izvršnog poverioca da je njegovo potraživanje izmireno i da je saglasan da se izvrši brisanje.

Primer br. 3: REŠENJE O UPISU U KNJIGU IZVRŠNIH DUŽNIKA U SLUČAJU NAKNADNE PREDAJE IZJAVE O IMOVINI

I Na osnovu čl. 61 st. 4 t. 1 ZIO ODREĐUJE SE UPIS u knjigu izvršnih dužnika Marka Markovića iz Beograda (adresa, JMBG) kao izvršnog dužnika koji je naknadno predao izjavu o imovini.

II ODREĐUJE SE brisanje upisa u knjigu izvršnih dužnika koje je izvršeno po rešenju ovog suda I br. 1111/2011 od 10.10.2011. godine.

III Izvršni dužnik može zahtevati brisanje upisa iz stava 1 izreke po proteku jedne godine nakon okončanja izvršnog postupka ako u knjizi izvršnih dužnika nije bilo naknadnih upisa ili su naknadni upisi brisani.

IV Brisanje upisa može se zahtevati i pre proteka rokova iz stava 3 izreke, ako sudu bude dostavljena overena izjava izvršnog poverioca da je njegovo potraživanje izmireno i da je saglasan da se izvrši brisanje.

Primer br. 4: REŠENJE O UPISU U KNJIGU IZVRŠNIH DUŽNIKA U SLUČAJU SAOPŠTAVANJA NEPOTPUNIH ILI NETAČNIH PODATAKA

I Na osnovu čl. 61 st. 4 t. 4 ZIO ODREĐUJE SE UPIS u knjigu izvršnih dužnika Marka Markovića iz Beograda (adresa, JMBG) kao izvršnog dužnika koji je predao izjavu sa nepotpunim (netačnim) podacima o imovini.

II ODREĐUJE SE brisanje upisa u knjigu izvršnog dužnika koje je izvršeno po rešenju ovog suda I br. 1111/2011 od 10.10.2011. godine.

III Izvršni dužnik može zahtevati brisanje upisa iz stava 1 izreke ako tokom postupka prestanu razlozi zbog kojih je upis izvršen ili po proteku pet godina nakon okončanja izvršnog postupka ako u knjizi izvršnih dužnika nije bilo naknadnih upisa ili su naknadni upisi brisani.

IV Brisanje upisa može se zahtevati i pre proteka rokova iz stava 3 izreke, ako sudu bude dostavljena overena izjava izvršnog poverioca da je njegovo potraživanje izmireno i da je saglasan da se izvrši brisanje.

Primer br. 5: REŠENJE O UPISU U KNJIGU IZVRŠNIH DUŽNIKA U SLUČAJU DOPUNE IZJAVE O IMOVINI

I Na osnovu čl. 61 st. 4 t. 1 u vezi sa čl. 62 st. 4 ZIO, ODREĐUJE SE DOPUNA UPISA u knjigu izvršnih dužnika Marka Markovića iz Beograda (adresa, JMBG) kao izvršnog dužnika koji je dopunio izjavu o imovini.

II Izvršni dužnik može zahtevati brisanje upisa iz stava 1 izreke i upisa koji je ovim dopunjen po proteku jedne godine nakon okončanja izvršnog postupka ako u knjizi izvršnih dužnika nije bilo naknadnih upisa ili su naknadni upisi brisani.

III Brisanje upisa može se zahtevati i pre proteka rokova iz stava 2 izreke, ako sudu bude dostavljena overena izjava izvršnog poverioca da je njegovo potraživanje izmireno i da je saglasan da se izvrši brisanje.

DEO DRUGI: POSEBNA PRAVILA O IZVRŠENJU

GLAVA I: IZVRŠENJE RADI NAPLATE NOVČANOG POTRAŽIVANJA

1. DEJSTVA ODREĐENIH AKATA SUDA I IZVRŠITELJA U SPROVOĐENJU IZVRŠENJA

Postoje tri vrste akata (rešenje, zaključak ili zapisnik) koji povodom sprovođenja izvršenja proizvode kako procesna, tako i određena materijalnopravna dejstva. U sledećoj tabeli prikazani su najvažniji akti kod pojedinih načina izvršenja.

1.1. Najvažnija rešenja suda koja se donose u sprovođenju izvršenja

U slučajevima koji su navedeni u narednoj tabeli jedino sud je ovlašćen da donese rešenje, dakle izvršitelj nije ovlašćen da o tom odluči svojim zaključkom.

Akt	Član	Donosilac	Dejstvo
Rešenje o izricanju novčane kazne ili ponovnom izricanju novčane kazne	51	- sud po službenoj dužnosti ili na predlog poverioca ili izvršitelja	Mera prinude da se izvršni dužnik privoli na izvršenje obaveze
Rešenje o izricanju sudskih penala	52	- sud na predlog poverioca ili izvršitelja	Mera prinude da se izvršni dužnik privoli na izvršenje obaveze
Rešenja u postupku pribavljanja izjave o imovini dužnika	čl. 54-67	- sud na predlog izvršnog poverioca ili izvršitelja	Dobijanje izjave o imovini dužnika i upis dužnika u knjigu dužnika
Rešenje kojim se nalaže poslodavcu da izmiri sve obroke koje je propustio da obustavi i isplati prema rešenju odnosno zaključku o plenidbi zarade	180 st. 1	- sud na predlog poverioca ili izvršitelja	Propušteni obroci namiruju se od poslodavca

1.2. Najvažniji zaključci koji se donose u sprovođenju izvršenja

Ovde ćemo se osvrnuti samo na zaključke koji se donose u fazi sprovođenja izvršenja, dakle ne i na one koji se tiču određivanja izvršenja.

Zaključak	Član	Donosilac	Dejstvo
Zaključak o sprovođenju izvršenja	čl. 36 st. 3, čl. 107	izvršitelj	1) Započinje postupak sprovođenja izvršenja pred izvršiteljem; 2) U određenim slučajevima predstavlja osnov za upis sudskog založnog prava u javni registar.
Zaključak o promeni sredstva i predmeta izvršenja	čl. 20 st. 2	sud	Izvršenje se sprovodi drugim sredstvom odnosno na drugom predmetu. Ovakav zaključak se ne mora donositi u slučaju iz čl. 20 st. 4 kad se sprovodi izvršenje pred izvršiteljem.
Zaključak o utvrđenju vrednosti nepokretnosti	čl. 118	Sud ili izvršitelj	Utvrđuje se vrednost nepokretnosti.
Zaključak o prodaji	čl. 96, 119, 215,	Sud ili izvršitelj	Određuje se metod, način i uslovi prodaje, vreme i mesto prodaje i drugi podaci.
Zaključak kojim se utvrđuje da je isplaćena kupoprodajna cena i određuje brisanje sudskog založnog prava	čl. 99	sud ili izvršitelj	Kupac na osnovu ovog zaključka može tražiti brisanje sudskog založnog prava.
Zaključak o dodeljivanju nepokretnosti kupcu neposrednom pogodbom ili javnim nadmetanjem	čl. 128 st. 5 čl. 129,	sud ili izvršitelj	Nepokretnost se dosuđuje kupcu na osnovu neposredne pogodbe ili javne prodaje.
Zaključak o isplati kupoprodajne cene	čl. 99	sud ili izvršitelj	Može se zahtevati brisanje sudskog založnog prava.
Zaključak o predaji predmeta prodaje kupcu	čl. 131, 133, 134, 143	sud ili izvršitelj	Po dostavi zaključka o predaji za kupca nastaje obaveza da preda stvar. Sud na osnovu tog zaključka nalaže predaju i prinudno je sprovodi u odnosu na dužnika i njegova lica. Zaključak je osnov za brisanje prava i tereta u javnom registru.

Zaključak o namirenju i zaključak o deobi iznosa dobijenog prodajom	čl. 142.	sud ili izvršitelj	<ul style="list-style-type: none"> - Određuje se redosled namirenja više potraživanja jednog poverioca (troškovi, kamate, glavno potraživanje); - Određuje se redosled namirenja više poverilaca; - određuje se namirenje dosuđenjem stvari poveriocu.
Zaključak o prodaji pokretnih stvari na čuvanju	čl. 215	sud ili izvršitelj	Prodaja stvari kad dužnik ne traži predaju niti položi troškove njihovog čuvanja.
Zaključak o prenosu dužnikovog potraživanja	čl. 159	sud ili izvršitelj	Prenosi se potraživanje izvršnog dužnika na izvršnog poverioca.
Zaključak kojim se nalaže izvršnom dužniku da isplati vrednost nezamenljive stvari	čl. 210	sud ili izvršitelj	Menja se osnov potraživanja, nenovčano postaje novčano potraživanje.
Zaključak o predaji uklonjenih stvari na čuvanje trećem licu ili poveriocu	čl. 214 st. 3	sud ili izvršitelj	Određuje se da izvršni dužnik preda stvari koje su uklonjene na čuvanje drugom licu ili poveriocu.
Zaključak o polaganju iznosa za podmirenje troškova radnje drugog lica i zaključak o konačnoj visini tih troškova	čl. 218 st. 2 i 4	sud ili izvršitelj	<ul style="list-style-type: none"> - nalaže se izvršnom dužniku da položi predumak za troškove radnje koje će obaviti drugo lice; - po obavljenoj radnji određuje se konačni iznos tih troškova.
Zaključak o jemstvu za štetu	čl. 220 st. 2	sud ili izvršitelj	Nalaže se izvršnom dužniku da položi jemstvo za štetu koju bi izvršni poverilac mogao pretrpeti ako se dužnik i dalje ponaša protivno svojoj obavezi nečinjenja ili trpljenja.

1.3. Najvažniji zapisnici koji se pojavljuju u fazi sprovođenja izvršenja

Zapisnik u izvršnom postupku nije samo isprava koja sadrži tok ročišta. Pojedini zapisnici sastavljaju se izvan ročišta, da bi se obezbedio dokaz da je određena radnja preduzeta, a za neke od zapisnika vezuju se naročita dejstva koja su značajna za sam postupak.

Zapisnik	Član	Donosilac	Dejstvo
Zapisnik o popisu i proceni	93	sud ili izvršitelj	<ul style="list-style-type: none"> - Predstavlja osnov za upis sudskog založnog prava u javni registar (103);

			- Izvršnom dužniku i trećem licu kod koga se stvar nalazi zabranjeno je da diraju oznake popisa ili da preduzimaju akte raspolaganja na popisanoj stvari.
Zapisnik o proceni	93 st. 3	sud ili izvršitelj	- sastavlja se samo ako poverilac predloži da se procena izvrši nakon popisa.
Zabeleška umesto popisa	čl. 94	sud ili izvršitelj	- sastavlja se umesto novog popisa ako se posle popisa odredi da se na popisanim stvarima sprovede izvršenje za naplatu drugog potraživanja.
Zapisnik o izmeni popisa i o novom popisu	87 st. 2, 91	sud ili izvršitelj	Popis drugih stvari ili ponovni popis u slučaju bezuspešnog popisa, sa istim dejstvima kao i osnovni popis.
Zapisnik o javnom nadmetanju	128 st. 6	sud ili izvršitelj	Konstatovanje toka i ishoda javnog nadmetanja.
Zapisnik o predaji pokretnih stvari na čuvanje poveriocu ili drugom licu	čl. 214 st. 3	sud ili izvršitelj	Konstatovanje predaje određenih stvari na čuvanje.
Zapisnik kojim se potvrđuje da je dužnik izvršio nenovčanu obavezu	čl. 219 st. 6	sud ili izvršitelj	Dokaz da je izvršni dužnik ispunio obavezu.

2. OPŠTA RAZMATRANJA POVODOM NAPLATE NOVČANIH POTRAŽIVANJA

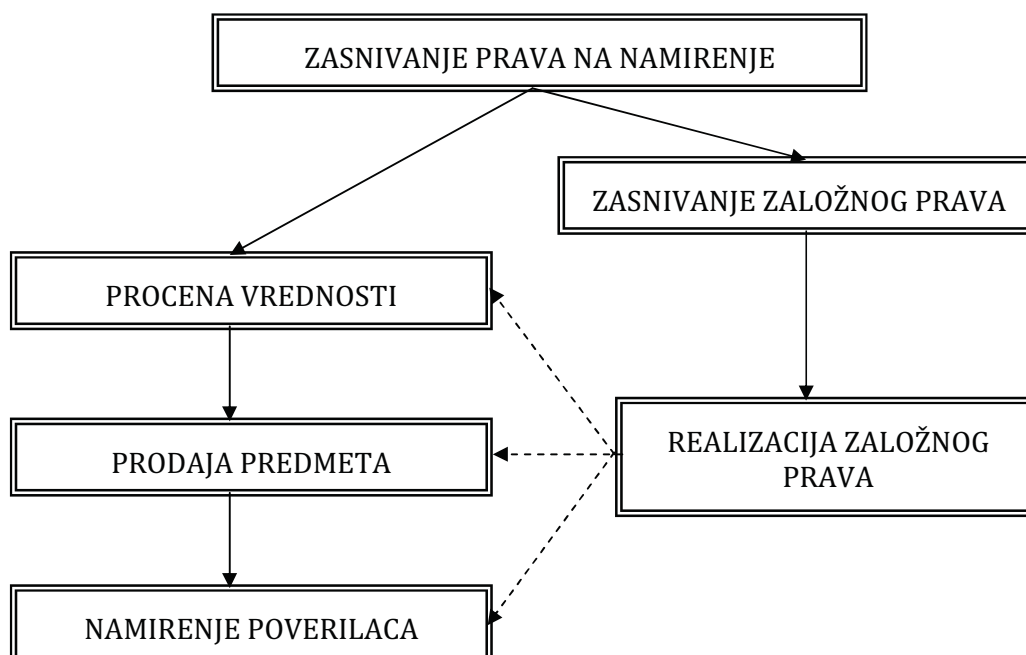
Postupak izvršenja radi namirenja novčanih potraživanja, bez obzira na sredstvo i predmet izvršenja, odvija se u nekoliko faza sa krajnjim ciljem da se izvršni poverilac najpovoljnije namiri, a ako ima više izvršnih poverilaca, da se naplata izvrši određenim redosledom koji zakon utvrđuje.

U tu svrhu, kod svih načina izvršenja radi naplate novčanih potraživanja možemo prepoznati pet osnovnih segmenata:

- 1) Radnje kojima se stiče *pravo na namirenje* iz stvari ili prava koje predstavlja predmet izvršenja. Obično je to identifikacija predmeta i prva izvršna radnja povodom predmeta koja je osnov za sticanje založnog prava (*iustus titulus*);
- 2) Radnja koja ima za posledicu *zasnivanje založnog prava* na način propisan zakonom (*modus acquirendi*), što obezbeđuje određeni stepen prioriteta u namirenju;
- 3) Radnja procene vrednosti predmeta;
- 4) Prodaja odnosno unovčenje predmeta;
- 5) Namirenje izvršnog poverioca isplatom ili dosuđenjem predmeta izvršenja.

Postoje i izuzeci. Kod pojedinih predmeta neke od ovih faza neće se pojaviti, kao u slučaju izvršenja na potraživanju izvršnog dužnika gde neće biti procene i prodaje predmeta. U slučaju namirenja na predmetu na kom već postoji založno pravo izvršnog poverioca, pravo na namirenje u sudskom izvršnom postupku neće pratiti zasnivanje sudskog založnog prava, budući da ono postoji i pre pokretanja samog postupka.

Opšti šematski prikaz metoda naplate novčanih potraživanja bi izgledao ovako:

3. IDENTIFIKACIJA PREDMETA, PRVA IZVRŠNA RADNJA I STICANJE ZALOŽNOG PRAVA KOD NAPLATE NOVČANOG POTRAŽIVANJA

Prva izvršna radnja kojom se zasniva pravo na namirenje, ima za cilj da identifikuje predmet izvršenja, da osigura da taj predmet ne pretrpi fizičke ili pravne promene i da stvori osnov za zasnivanje založnog prava (u nekim slučajevima i da zasnjuje založno pravo).

Zasnivanje sudskog založnog prava na predmetu izvršenja ima dvostruki značaj:

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

- određuje redosled namirenja kada više neobezbeđenih izvršnih poverilaca zahteva izvršenje istim sredstvom na istom predmetu;
- osigurava namirenje i u slučaju da izvršni dužnik naknadno otuđi predmet izvršenja.

Na prikazu u narednoj tabeli možemo videti kako kod pojedinih sredstava izvršenja izgleda faza sticanja prava na namirenje, identifikacije predmeta i sticanja založnog prava.

Predmet:	Akt o identifikaciji i osnov sticanja sudskog založnog prava:	Dejstvo:	Način i moment založenja (mogućnosti)
Pokretna stvar	Zapisnik o popisu stvari ili zabeleška o popisu	<ul style="list-style-type: none"> - Zapisnik je osnov za sticanje založnog prava; - Nakon popisa zabranjeno je raspolaganje stvarima; - Ako se nakon popisa određuje izvršenje za namirenje drugog potraživanja, ne vrši se novi popis već se sastavlja zabeleška o popisu. 	Upis na osnovu registra založnog prava
Nepokretnost upisana u javne knjige	Rešenje o izvršenju ili zaključak izvršitelja	<ul style="list-style-type: none"> - Rešenje odnosno zaključak je osnov za sticanje založnog prava; - Nakon popisa zabranjeno je raspolaganje popisanom nekretninom; - Ako se nakon popisa određuje izvršenje za namirenje drugog potraživanja, ne vrši se novi popis već se sastavlja zabeleška o popisu. 	Upis založnog prava na nepokretnost
Nepokretnost koja nije upisana u javnu knjigu	Zapisnik o popisu ili zabeleška popisa	<ul style="list-style-type: none"> - Zapisnik je osnov za sticanje založnog prava. 	Sastavljanje registra založnog prava
Potraživanje izvršnog dužnika	Rešenje o izvršenju odnosno zaključak kojim se izriče plenidba potraživanja	<ul style="list-style-type: none"> - Rešenje odnosno zaključak o plenidbi je osnov sticanja založnog prava; - Nakon plenidbe zabranjeno je raspolaganje potraživanjem. 	Dostava rešenja odnosno zaključka izvršitelja
Zarada i druga stalna primanja	Rešenje o izvršenju odnosno zaključak kojim se izriče plenidba dela zarade	<ul style="list-style-type: none"> - Rešenje odnosno zaključak o plenidbi je osnov sticanja založnog prava; - Nakon plenidbe zabranjeno je raspolaganje zaradom u zaplenjenom delu. 	Dostava rešenja odnosno zaključka izvršitelja

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

Predmet:	Akt o identifikaciji i osnov sticanja sudskog založnog prava:	Dejstvo:	Način i moment zaključka (mogućnosti)
Tekući račun	Rešenje o izvršenju odnosno zaključak kojim se izriče plenidba novčanih sredstava na računu	<ul style="list-style-type: none">- Rešenje odnosno zaključak o plenidbi je osnov sticanja založnog prava;- Nakon plenidbe zabranjeno je raspolaganje novčanim sredstvima u zaplenjenom iznosu.	Dostava rešenja odnosno zaključka Narodnoj banci Srbije
Štedni ulog	Rešenje o izvršenju odnosno zaključak kojim se izriče plenidba novčanih sredstava na određenom štednom ulogu	<ul style="list-style-type: none">- Rešenje odnosno zaključak o plenidbi je osnov sticanja založnog prava;- Nakon plenidbe zabranjeno je raspolaganje sredstvima sa štednog uloga u zaplenjenom delu.	Dostava rešenja odnosno zaključka izvršitelju
Akcije i druge hartije od vrednosti	Rešenje o izvršenju odnosno zaključak kojim se izriče plenidba akcija i drugih hartija od vrednost	<ul style="list-style-type: none">- Rešenje odnosno zaključak o plenidbi je osnov sticanja založnog prava;- Nakon plenidbe zabranjeno je raspolaganje akcijama i hartijama od vrednosti.	Upis rešenja odnosno zaključka u Centralni depozit hartija od vrednosti
Udeo u privrednom društvu	Rešenje o izvršenju odnosno zaključak kojim se izriče plenidba udela u privrednom društvu	<ul style="list-style-type: none">- Rešenje odnosno zaključak o plenidbi je osnov sticanja založnog prava;- Nakon plenidbe zabranjeno je raspolaganje udelom.	Upis rešenja odnosno zaključka u privredne registre

4. PROCENA

Procena je faza u sprovođenju izvršenja koja se odvija istovremeno sa prethodnom fazom, ili nakon nje, koja ima za cilj utvrđivanje vrednosti predmeta izvršenja. Po prirodi stvari, ova radnja će se javiti samo kod nekih predmeta izvršenja kod kojih je nužno iskazati novčani ekvivalent.

Učešće veštaka. Procena često podrazumeva angažovanje lica koje poseduje stručna znanja kojim sud ne raspolaže. Takvo učešće je prilikom uglavnom i neophodno. U konačnom tekstu ZIO, zakonodavac je izričito zabranio veštačenje⁷⁶, ali je u posebnim odredbama dozvolio da se određene činjenice utvrđuju preko „stručnog lica“ (npr, u čl. 195 ZIO). Ovakvim načinom regulisanja nije isključeno učešće veštaka, naprotiv - zakonodavac je prepoznao da je to učešće neophodno. Zbog toga načelnu zabranu veštačenja kao dokaznog sredstva ne treba shvatiti kao isključenje veštaka iz postupka, već samo kao nameru zakonodavca da postupak ubrza tako što neće primenjivati istovetan metod izvođenja ovog dokaza kakav je propisan odredbama ZPP – koji podrazumeva da stranke iznesu primedbe na nalaz i mišljenje, da se potom sasluša veštak, da on odgovori na primedbe, te da se u nekim slučajevima odredi i ponovno veštačenje.

Može se postaviti pitanje koja pravila treba primeniti u slučaju kada je angažovanje stručnog lica posledica toga što izvršni dužnik iznosi činjenice u pogledu kojih je na njemu teret dokazivanja (npr. da je izmirio dug sukcesivnim uplatama i da je potrebno izvršiti ekonomsko-finansijski obračun od strane stručnog lica). Pravilo iz čl. 34 ZIO zahtevalo bi da izvršni poverilac i u takvoj situaciji predujmi troškove, za razliku od odredba čl. 152 ZPP, koja obavezu predujmljivanja troškova vezuje za teret dokazivanja.⁷⁷

Kako se ovde, dakle, ipak radi o veštacima, u daljem tekstu ćemo ih takvim imenom i nazivati.

4.1. Procena vrednosti pokretnih stvari (čl. 92)

Kad su predmet izvršenja **pokretne stvari**, procenu po pravilu vrši izvršitelj ili sudski izvršitelj zajedno sa popisom, i o tom sastavlja zapisnik o proceni. Ipak, izvršitelj ili sud mogu odlučiti da se procena izvrši tek nakon pribavljanja podataka o tekućoj ceni, ili nakon veštačenja.

⁷⁶ Član 30 st. 4 ZIO. Ovakva odredba nije postojala u Skici ZIO.

⁷⁷ Prilikom izrade Skice ZIO o ovom pitanju postojala su podeljena mišljenja. Većinski stav bio je da se obaveza predujma odredi na način kako je to uređeno i u konačnom tekstu Zakona, dakle bez obzira na teret dokazivanja, dok je manjinski stav bio da se i ovde analogno primenjuje čl. 152 ZPP, po kojoj obaveza ovog predujma treba da zavisi od tereta dokazivanja.

Osim na ovaj način, procena se može izvršiti i na osnovu sporazuma izvršnog poverioca i izvršnog dužnika (čl. 92 st. 4).

Ako se posle popisa i procene odredi izvršenje nad popisanim stvarima radi namirenja drugog potraživanja, neće se vršiti novi popis i procena već će se samo sastaviti *zabeleška o popisu* (čl. 94).

4.2. Procena vrednosti nepokretnosti (čl. 116)

Proceni vrednosti nepokretnosti pristupa se odmah po donošenju rešenja o izvršenju (kada ga sprovodi sud) odnosno nakon donošenja zaključka o sprovođenju izvršenja (kada ga sprovodi izvršitelj). Ova procena često zahteva određena stručna znanja (npr. iz oblasti građevinarstva, stambeno-komunalne oblasti, poljoprivrede i sl.), pa se za ovu procenu po pravilu traži nalaz i mišljenje stručnog lica (veštaka).

Prilikom procene vrednosti uzima se u obzir da li na njoj ostaju određena prava i tereti i nakon prodaje (npr. pravo službenosti, suvlasnički udeo trećeg lica i sl.) pa se srazmerno umanjuje vrednost ako takvih prava ili tereta ima (čl. 117).

Vrednost nepokretnosti utvrđuje se ***zaključkom***.

PRIMER izreke zaključka o utvrđivanju vrednosti nepokretnosti:

„Utvrđuje se da tržišna vrednost kuće u Užicu, Nade Matić br. 19, izgrađene na kat. parc. br. 1234 i upisanoj u list nepokretnosti br. 123 KO Užice, iznosi 4.000.000,00 dinara.”

4.3. Procena vrednosti akcija (čl. 195)

Vrednost akcije utvrđuju sud, odnosno izvršitelj. Ako se akcija kotira na berzi, njena vrednost se utvrđuje kao prosečna cena akcija na berzi u poslednjih 30 dana, na osnovu berzanskog izveštaja. Ako se akcija ne kotira na berzi ili se njena vrednost na ovaj način ne može utvrditi, sud ili izvršitelj mogu angažovati stručno lice (veštaka) radi procene njene vrednosti.

4.4. Procena vrednosti udela u privrednom društvu (čl. 200)

Na procenu vrednosti udela shodno se primenjuju pravila o proceni pokretnih stvari.

5. PRODAJA (UNOVČENJE)

Prodaja je faza sprovođenja izvršenja u kojoj se daje ponuda trećim licima za pribavljanje imovinskog prava na predmetu izvršenja, za odgovarajući novčani iznos. Ona se može izvršiti na dva načina, *javnim nadmetanjem* i *neposrednom pogodbom*.

5.1. Prodaja pokretnih stvari (čl. 95)

Prodaja se sprovodi nakon pravnosnažnosti rešenja o izvršenju, i nakon što protekne najmanje 15, a najviše 30 dana od popisa. Izuzetno, ona se može sprovesti i pre proteka 15 dana od dana popisa u sledećim slučajevima:

- 1) ako se radi o stvarima koje su podložne kvarenju;
- 2) ako izvršni dužnik pristane;
- 3) ako izvršni poverilac položi jemstvo za štetu koju bi imao naknaditi ako rešenje o izvršenju bude ukinuto.

Način prodaje (čl. 96). Sud odnosno izvršitelj zaključkom o prodaji određuju da li će se prodaja izvršiti javnim nadmetanjem ili neposrednom pogodbom. Pravilo je da se stvari prodaju putem javnog nadmetanja ako se radi o stvarima veće vrednosti ili ako se proceni da bi se nadmetanjem mogla postići veća cena od procenjene vrednosti.

Prodaja javnim nadmetanjem (čl. 97). Sud odnosno izvršitelj zaključkom određuju da se prodaja izvrši javnim nadmetanjem. Ovaj zapisnik mora da sadrži sve elemente potrebne za prodaju. Ti elementi se mogu videti u sledećem prikazu.

OBAVEZAN SADRŽAJ ZAPISNIKA
Označenje predmeta prodaje
Označenje vremena i mesta prodaje
Procenjena vrednost i početna cena
Najmanji iznos za koji se cena može povećati tokom nadmetanja
Depozit kao uslov za učešće na nadmetanju: <ul style="list-style-type: none">- iznos depozita;- rok za dostavu dokaza o uplati depozita;- podaci o računu na koji se depozit uplaćuje.
Pouka o dejstvu nadmetanja po najpovoljnijeg ponuđača

Oglas o javnom nadmetanju objavljuje se na oglasnoj tabli i na internet stranici nadležnog područnog suda najkasnije 8 dana pre održavanja (čl. 96 st. 6).

Na *prvom nadmetanju*, početna cena ne može biti niža od 60% procenjene vrednosti a u slučaju da prvo nadmetanje bude bezuspešno, na predlog izvršnog poverioca zakazaće se *drugo nadmetanje* na kom početna cena ne može biti niža od 30% procenjene vrednosti. U slučaju da ni drugo nadmetanje ne bude uspešno, izvršni poverilac se mora izjasniti da predlaže prodaju neposrednom pogodbom ili namirenje dosuđenjem stvari – a ako se ne izjasni, postupak će biti obustavljen.

U pogledu ovog izjašnjenja, izvršnom poveriocu treba dostaviti zaključak kojim će mu biti naloženo da se izjasni u roku od 5 radnih dana od prijema zaključka, sa poukom o posledicama propuštanja iz čl. 97 st. 11 i st. 5 ZIO.

Prodaja neposrednom pogodbom. Neposredna pogodba se mora realizovati u roku od 15 dana. Ako ugovor o kupoprodaji ne bude zaključen u ostavljenom roku, izvršni poverilac se mora po nalogu suda ili izvršitelja izjasniti da li predlaže namirenje dosuđenjem stvari. Za slučaj da propusti da se izjasni, postupak će biti obustavljen.

Nakon što bude postignuta pogodba (ili prikupljanjem ponuda na javnom nadmetanju ili neposrednom pogodbom), sud donosi zaključak o dosuđenju (dodeljuje se):

„DOSUĐUJE SE (DODELJUJE SE) preduzeću „ABCDE“ d.o.o. Beograd (ostali podaci identiteta) motorno vozilo marke „Audi“ tipa A6 (bliži podaci o vozilu) za kupoprodajnu cenu u iznosu od 4.000.000,00 dinara, koju je dužan da uplati na račun 123-56789 (ostali podaci o računu) zaključno sa 30.10.2010. godine.“

Ko ne može biti kupac (čl. 127 i čl. 103). Kupac ne može biti izvršni dužnik, sudija, sudski izvršitelj, izvršitelj, zamenik izvršitelja kao ni lica koja su učestvovala u proceni.

Polaganje jemstva (čl. 125 i čl. 103). Na javnom nadmetanju kod prodaje nepokretnosti mogu učestvovati samo ona lica koja su položila jemstvo u visini 1/10 utvrđene vrednosti predmeta. Ove obaveze oslobođen je izvršni poverilac, založni izvršni poverilac i založni poverilac ako njihova potraživanja dostižu iznos jemstva i ako bi se, s obzirom na njihov red prvenstva, taj iznos mogao namiriti iz kupovne cene.

Ponuđačima čija ponuda nije prihvaćena, jemstvo se vraća odmah po zaključenju javnog nadmetanja, osim za drugog i trećeg ponuđača, kojim se jemstvo vraća tek kada prvi ponuđač uplati kupoprodajnu cenu.

Zaključenje ugovora (čl. 96 st. 4 i 97 st. 9). Ugovor o kupoprodaji u svoje ime, a za račun izvršnog dužnika kao vlasnika stvari, zaključuju izvršitelj odnosno sudski izvršitelj ili komisionar na kog oni prenesu takvo ovlašćenje.

Obaveze kupca. Ako je stvar prodana na javnoj prodaji, najpovoljniji ponuđač je dužan da kupoprodajnu cenu uplati u roku koji odredi sud odnosno izvršitelj. Za slučaj

da kupac propusti da izvrši uplatu u roku, ugovor se zaključuje sa sledećim najpovoljnijim ponuđačem. U slučaju neposredne pogodbe, sa kupcem će biti zaključen ugovor kada obezbedi uplatu kupoprodajne cene.

Predaja stvari i isplata cene. Kupcu se predaje stvar tek kada isplati cenu (čl. 98 st. 3). Izuzetno, ako na to pristanu učesnici koji imaju pravo prvenstva u namirenju, kupcu se stvar može predati i pre isplate cene. U tom slučaju, ako kupac ne isplati cenu u ostavljenom roku, može se sprovesti prinudna naplata kupoprodajne cene.

Brisanje sudskog založnog prava (čl. 99). Sudsko založno pravo na predmetu prodaje može se brisati na zahtev kupca, na osnovu zaključka kojim se konstatuje da je kupoprodajna cena isplaćena.

5.2. Prodaja nepokretnosti (čl. 119)

Metod prodaje nepokretnosti isti je kao i prodaja pokretne stvari, tako da sve što je rečeno za prodaju pokretnih stvari po pitanju određivanja načina prodaje (javno nadmetanje ili neposredna pogodba), pravila o prodaji javnim nadmetanjem, o prodaji neposrednom pogodbom, o tom ko ne može biti kupac, o polaganju jemstva, o zaključenju ugovora i obavezama kupca, važi i kod prodaje nepokretnosti.

Ipak, neke specifičnosti koje se javljaju kod nepokretnosti nameću i dodatna pravila.

Pravo preče kupovine (čl. 120). Lice koje ima zakonsko pravo preče kupovine ima prvenstvo pred najpovoljnijim ponuđačem na javnoj prodaji ako odmah po zaključenju javnog nadmetanja, ili odmah po obaveštenju o ceni postignutoj na javnom nadmetanju ili neposrednom pogodbom, izjavi da kupuje nepokretnost pod istim uslovima.

Ovakvo pravo ima i titular ugovornog prava preče kupovine, ako nosilac zakonskog prava preče kupovine ne postoji ili nije koristio svoje pravo.

Predaja nepokretnosti kupcu i upis u javne knjige (čl. 131). Nakon polaganja cene sud odnosno izvršitelj donose *zaključak o predaji nepokretnosti i upisu prava u javne knjige*. Danom predaje nepokretnosti, gasi se založno pravo na nepokretnosti (čl. 110).

PRIMER izreke zaključka o predaji nepokretnosti:

„I - PREDAJE SE kupcu preduzeću „AA“ d.o.o. Beograd (ostali podaci identiteta) stan br. 25 na trećem spratu stambene zgrade u Beogradu, Kumodraška br. 123, upisan u list nepokretnosti br. 1234 KO Beograd pod red. br. 25.

II - NALAŽE Republičkom geodetskom zavodu – Službi za katastar nepokretnosti da izvrše upis prava svojine kupca na navedenoj nepokretnosti i brisanje hipoteke na toj nepokretnosti zasnovane po rešenju suda I br. 12345/10 od 9.9.2010. godine.

III – NALAŽE SE izvršnom dužniku preduzeću „BB Co” d.o.o. Beograd da isprazni stan bliže naveden u st. I izreke i isti slobodan od lica i stvari preda preduzeću „AA” d.o.o. Beograd.

Za slučaj da izvršni dužnik ili lica koja je on uveo u državinu ne postupe po nalogu, sud odnosno izvršitelj prinudno sprovode zaključak po pravilima o ispražnjenju nepokretnosti.

Stvarne službenosti (čl. 111) se ne gasi prodajom nepokretnosti, kao ni lične službenosti i stvarni tereti koji su u javnoj knjizi upisani pre prava založnih poverilaca i prava na namirenje izvršnih poverilaca.

Zakup nepokretnosti (čl. 112) ne prestaje prodajom ako je nepokretnost predana u državinu zakupcu pre donošenja rešenja o izvršenju. U tom slučaju, kupac stupa u prava i obaveze zakupodavca.

Zakup stanova na neodređeno vreme po propisima o stambenim odnosima (čl. 113) ne prestaje prodajom ako je stečen pre sticanja založnog prava ili prava radi čijeg se ostvarenja izvršenje traži, a kupac stupa na mesto zakupodavca.

Nepokretnosti koje nisu upisane u javni registar (čl. 144 i 145). Kod prodaje ovih nepokretnosti mora se posebno naznačiti da se radi o nepokretnostima u vanknjižnoj svojini.

5.3. Prodaja akcija (čl. 195)

Ako su akcije predmet berzanske trgovine, tada će se unovčiti na berzi. Ako se kotiraju na berzi, prodaće se preko ovlašćenog učesnika tržišta hartijama od vrednosti kojeg određuje izvršni poverilac, odnosno izvršitelj. One se mogu prodati i na vanberzanskom tržištu, kao i na drugi način predviđen zakonom kojim se uređuje promet akcija.

Na sva druga pitanja koja se tiču prodaje akcija, shodno se primenjuju pravila o prodaji pokretnih stvari.

5.4. Prodaja udela u privrednom društvu (čl. 200)

Na prodaju udela shodno se primenjuju pravila o prodaji pokretnih stvari. Posebno je propisano pravilo o pravu **preče kupovine preostalih članova** društva, koje se ostvaruje shodnom primenom pravila o ostvarivanju prava preče kupovine kod prodaje nepokretnosti.

6. NAMIRENJE IZVRŠNOG POVERIOCA

6.1. Namirenje isplatom novčanog iznosa

Uobičajen način namirenja postoji kada se izvršnom poveriocu (ili poveriocima) isplati novčani iznos koji odgovara njihovom novčanom potraživanju. Ovde može nastati više situacija.

Redosled namirenja određenih potraživanja (čl. 100, 137). Sud odnosno izvršitelj zaključkom određuju da se od iznosa dobijenog prodajom potraživanja namire sledećim redosledom: troškovi izvršnog postupka, troškovi određeni u izvršnoj ispravi, kamate do dana unovčenja stvari i glavno potraživanje. Ako po namirenju preostane višak prodajne cene, on će se predati izvršnom dužniku.

Namirenje kada ima više izvršnih poverilaca (čl. 101, 136, 202). Osim prethodnog pravila o prvenstvu namirenja određenih potraživanja, u slučaju namirenja više poverilaca od značaja su još tri pravila:

- 1) uzimaju se u obzir samo ona potraživanja za koja je rešenje o izvršenju postalo pravnosnažno do donošenja zaključka o namirenju;
- 2) potraživanja različitih klasa poverilaca namiruju se sledećim redosledom:
 - potraživanja obezbeđena založnim pravom;
 - potraživanja naknade za lične službenosti i stvarne terete koji se prodajom gase;
 - potraživanja izvršnih poverilaca po čijem je predlogu određeno izvršenje, koji se namiruju onim redom kojim su stekli pravo na namirenje.
- 3) izvršni poverioci istog reda koji se iz prodajne cene ne mogu potpuno namiriti, srazmerno se namiruju.

Namirenje nedospelog potraživanja (čl. 203 i 205). Iznos potraživanja obezbeđenog založnim pravom koje nije dospelo će se izdvojiti i deponovati u sudu odnosno kod izvršitelja i isplatiti prema rokovima dospeća. Ako založni poverilac zahteva da mu se odmah isplati, potraživanje se isplaćuje sa ugovornom kamatom dospelom do dana unovčenja, a ako kamata nije ugovorena, isplaćuje se po odbitku iznosa koji odgovara zakonskoj zateznoj kamati od dana unovčenja do dana dospelosti potraživanja.

Potraživanja pod uslovom (čl. 206 i 207). Iznos ovih potraživanja izdvojiće se i položiti u sudski depozit ili na namenski račun izvršitelja, i isplatiti kada nastupi odložni

uslov ili postane izvesno da raskidni uslov neće nastupiti. Na isti način će se postupiti i u slučaju da postoji u korist poverioca predbeležba založnog prava ili zabeležba pokretanja spora.

Osporavanje prava na namirenje drugim poveriocima (čl. 140 i 141). Moguće je poveriocima osporavati pravo na namirenje ili redosled namirenja. Lice koje je osporilo pravo na namirenje biće upućeno na parnicu osim ako svoje osporavanje dokazuje pravnosnažnom presudom. Na predlog lica koje osporava, može se odložiti namirenje, u kom slučaju se odlaganje može usloviti polaganjem jemstva za štetu. U slučaju odlaganja namirenja, iznos koji se odnosi na osporeno potraživanje polaže se u depozit ili na poseban namenski račun izvršitelja.

Zaključak o namirenju (čl. 142). O namirenju se donosi zaključak kojim se određuje koji novčani iznosi se imaju isplatiti kojim poveriocima. Uzimaju se u obzir samo potraživanja po kojim je rešenje o izvršenju postalo pravnosnažno zaključno sa danom donošenja zaključka. Potraživanja po kojim rešenje nije postalo pravnosnažno, namiriće se po pravnosnažnosti iz ostatka prodajne cene, ako ga ima.

6.2. Namirenje dosuđenjem (dodeljivanjem) predmeta izvršnom poveriocu

Ako se stvar nije mogla prodati ni na drugom javnom nadmetanju ili se nije mogla prodati neposrednom pogodbom u određenom roku, sud odnosno izvršitelj će na predlog izvršnog poverioca odrediti da se stvar dosudi izvršnom poveriocu. U tom slučaju, izvršni poverilac se smatra namirenim u visini koja odgovara iznosu od 30% procenjene vrednosti stvari.

PRIMER izreke zaključka o dodeljivanju i predaji nepokretnosti:

I DODELJUJE SE izvršnom poveriocu preduzeću „A.A.” d.o.o. Beograd stan br. 25 na trećem spratu stambene zgrade u Beogradu, Kumodraška br. 123, površine 50 kvm, upisan u list nepokretnosti br. 1234 KO Beograd pod red. br. 25.

II Izvršni poverilac smatra se namirenim u iznosu od 2.500.000,00 dinara, što odgovara iznosu od 30% procenjene vrednosti navedene nepokretnosti.

III NALAŽE SE Republičkom geodetskom zavodu – Službi za katastar nepokretnosti da izvrši upis prava svojine u korist preduzeća „A.A.” d.o.o. Beograd (podaci identiteta) na nepokretnosti iz st. 1 ovog zaključka i brisanje upisa hipoteke na istoj nepokretnosti upisane po osnovu rešenja Privrednog suda u Beogradu suda I br. 12345/10 od 18.10.2011. godine.

IV NALAŽE SE izvršnom dužniku preduzeću „BB Co” d.o.o. Beograd da isprazni stan bliže naveden u st. 1 izreke i isti slobodan od lica i stvari preda preduzeću „AA” d.o.o. Beograd.

6.3. Obustava u fazi namirenja zbog nedostatka pokrića (čl. 204)

Poverilac koji po redosledu prvenstva ima pravo da se namiri pre poverioca koji je predložio izvršenje, može u roku od 8 dana od dostavljanja zaključka o prodaji zahtevati obustavu izvršenja ako utvrđena vrednost predmeta ne pokriva iznos njegovog potraživanja.

6.4. Primer zapisnika o javnoj prodaji

ZAPISNIK O JAVNOJ PRODAJI

sastavljen dana ____ u ____

PRISUTNI:

Izvršitelj: _____

Za izvršnog poverioca: _____

Za izvršnog dužnika: _____

Ponuđači: _____

Konstatuje se da javnu prodaju sprovodi izvršitelj _____ na osnovu rešenja o izvršenju Privrednog suda u Beogradu I br. 1234/2011 od 18.9.2011. godine, zaključka o sprovođenju izvršenja Iz br. 4321/2010 od 18.10.2011. godine i zaključka o prodaji javnim nadmetanjem Iz br. 4321/2010 od 18.11.2011. godine, po javnom oglasu objavljenom u ____ dana ____.

Javnom prodajom rukovodi pomoćnik izvršitelja _____.

Predmet javne prodaje je ____ (podaci o predmetu).

Ponuđači su pregledali predmet javne prodaje i prateću dokumentaciju.

Prisutni ponuđači su uplatili depozit u iznosu od ____ u skladu sa javnim oglasom i po tom osnovu imaju pravo da učestvuju na javnoj prodaji.

Procenjena vrednost predmeta javne prodaje iznosi ____, a početna cena iznosi ____.

Tokom nadmetanja dozvoljeno je ponuditi veću cenu od prethodno ponuđene u najmanjem iznosu od ____ dinara.

Svi prisutni su saglasni i obavezuju se da do okončanja javnog nadmetanja neće napuštati prostoriju. U slučaju da neko od prisutnih napusti prostoriju pre okončanja ili bude udaljen zbog narušavanja reda ili ometanja drugih učesnika, smatraće se da u potpunosti prihvata ishod javnog nadmetanja.

Pristupa se javnom nadmetanju.

Konstatuje se da je po obavljenom nadmetanju utvrđena najviša ponuda u iznosu od ____ dinara koju je ponudio _____. Konstatuje se da su prvi sledeći najpovoljniji ponuđači _____.

Prihvata se ponuda _____ u iznosu od _____ dinara i određuje da će se kupoprodajni ugovor sa navedenim ponuđačem zaključiti između njega/nje kao kupca i izvršitelja _____ kao prodavca na osnovu čl. 107 st. 5 ZIP, po uplati celokupnog iznosa postignute kupoprodajne cene.

Najpovoljniji ponuđač je dužan da kupoprodajnu cenu, umanjenu za iznos uplaćenog depozita uplati na račun _____ u roku od _____, a za slučaj da to ne učini, ugovor o kupoprodaji će se zaključiti sa sledećim najpovoljnijim ponuđačem.

Javna prodaja je dovršena.

Prisutni nemaju primedbi na zapisnik što svojim potpisima potvrđuju.

Izvršni dužnik:

Izvršni poverilac:

Ponuđači:

Izvršitelj:

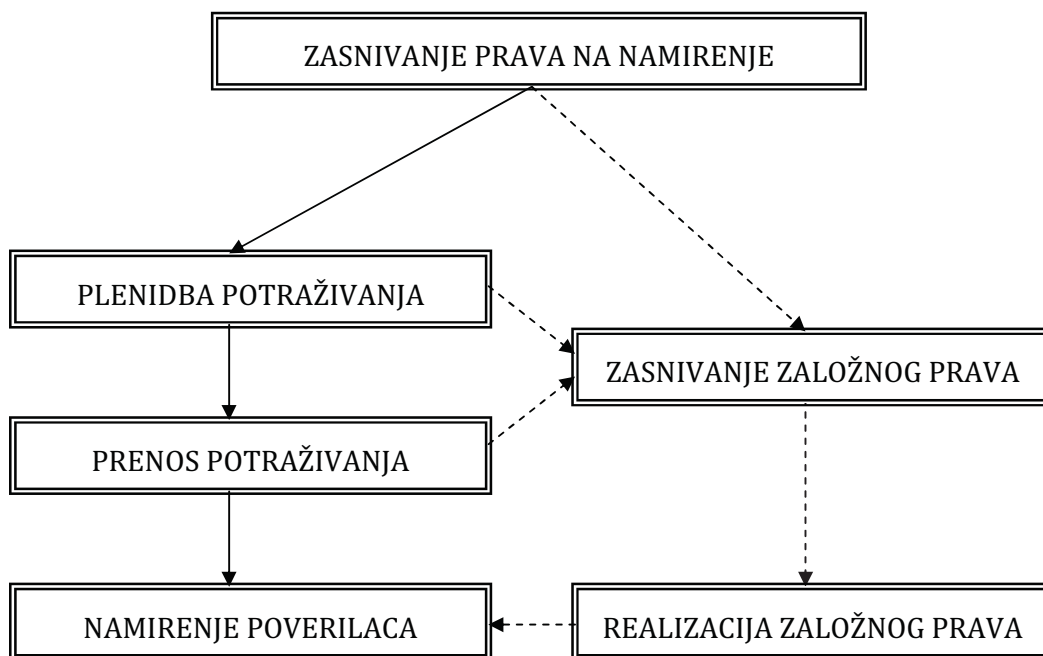
7. PLENIDBA I PRENOS KAO METOD IZVRŠENJA NA POTRAŽIVANJU IZVRŠNOG DUŽNIKA

Kod pojedinih načina izvršenja radi namirenja novčanog potraživanja neće doći do procene i prodaje predmeta, već do **plenidbe** i **prenosa** izvršnom poveriocu. Ovo će biti način izvršenja na potraživanju izvršnog dužnika, jer je prenos potraživanja na izvršnog poverioca u ovom slučaju ujedno način zasnivanja sudskog založnog prava i faza u sprovođenju izvršenja radi realizacije naplate tog potraživanja.

Ovakav način izvršenja se primenjuje u sledećim slučajevima:

- izvršenje na potraživanju izvršnog dužnika;
- izvršenje na zaradi izvršnog dužnika i drugim stalnim novčanim primanjima;
- izvršenje na sredstvima na računu izvršnog dužnika;
- izvršenje na štednom ulogu i tekućem računu izvršnog dužnika.

Opšta šema zasnivanja i realizacije prava na namirenje kod plenidbe i prenosa bi izgledala ovako:

7.1. Opšta pravila o izvršenju na potraživanju izvršnog dužnika (čl. 146-173)

Kod ovog načina izvršenja predmet je *potraživanje koje izvršni dužnik ima prema trećem licu*, a osnovne radnje sprovođenja izvršenja su plenidba (zabrana) i prenos. Potraživanje izvršnog dužnika može imati različit predmet prestacije tako da se može sastojati u novčanoj ili nenovčanoj obavezi (npr. potraživanje na predaju stvari), ali se u izvršnom postupku ovaj način izvršenja najčešće upotrebljava u odnosu na novčana potraživanja izvršnog dužnika prema trećim licima.

Plenidba potraživanja

Prva radnja se sastoji u donošenju rešenja (sud) odnosno zaključka (izvršitelj) kojim se određuje plenidba i zabrana na novčanom potraživanju izvršnog dužnika (čl. 150). Dejstvo ove radnje ogleda se u sledećem:

- izvršni poverilac stiče založno pravo na dužnikovom potraživanju i pravo prvenstvenog namirenja u momentu dostavljanja rešenja odnosno zaključka o plenidbi izvršnom dužniku (čl. 154);
- ako je potraživanje obezbeđeno, izvršni poverilac plenidbom stupa na mesto izvršnog dužnika prema trećem licu (čl. 155);
- izvršni dužnik nakon plenidbe nema pravo da svom dužniku naplati zaplenjeno potraživanje (čl. 152);
- dužnikovom dužniku je zabranjeno da izvršnom dužniku izmiri zaplenjeno potraživanje (čl. 152).

Prenos potraživanja

Sprovođenje prenosa. Prenos je sproveden momentom kada se akt kojim se određuje prenos dostavi izvršnom dužniku (čl. 162).

Prenos radi naplate i umesto isplate. Postoje dve vrste prenosa – prenos radi isplate, i prenos umesto naplate.

- a) Kod prenosa radi isplate izvršni poverilac se namiruje samim prenosom potraživanja, što znači da se stiče osnov za zaključenje izvršnog postupka.
- b) U slučaju prenosa radi naplate, izvršni poverilac će biti namiren tek kada preneto potraživanje bude naplatio, uz obavezu da ostvareni višak vrati izvršnom dužniku. U tom slučaju, on je ovlašćen prema dužnikovom dužniku da preduzima sve radnje radi očuvanja i ostvarivanja potraživanja (čl. 163) ali je ujedno i dužan:

- da blagovremeno naplati preneseno potraživanje (čl. 170);
- da blagovremeno preduzme radnje radi održanja i ostvarivanja potraživanja;
- da obavesti izvršnog dužnika ako pokrene sudski postupak radi naplate potraživanja (čl. 169);
- da višak naplaćenog iznosa položi sudu (čl. 172).

Delimičan prenos deljivog potraživanja (čl. 161). Ako je potraživanje deljivo, prenos se sprovodi samo u iznosu koji je potreban za namirenje poveriočevog potraživanja.

7.2. Izvršenje na zaradi i drugim stalnim novčanim primanjima izvršnog dužnika (čl. 175)

Rešenjem o izvršenju (sud) odnosno zaključkom o sprovođenju izvršenja (izvršitelj) određuje se plenidba određenog dela zarade izvršnog dužnika, zabrana poslodavcu da taj deo zarade isplaćuje izvršnom dužniku i nalog poslodavcu da taj deo isplaćuje izvršnom poveriocu.

Ograničenje. Kada je zarada predmet izvršenja, mora se voditi računa o zakonskom maksimumu na kom se može sprovesti izvršenje⁷⁸.

Promena poslodavca i promena iznosa zarade. Akt o plenidbi zarade odnosi se i na naknadno povećanje zarade (čl. 176), a ciljno tumačeći, i na njeno smanjenje. Isti akt dejstvuje i u slučaju naknadne promene poslodavca (čl. 179).

Administrativna zabrana (čl. 181). Zabrana po pristanku dužnika ima pravno dejstvo izvršenja na zaradi ako je stavljena pre donošenja rešenja, odnosno zaključka o sprovođenju izvršenja. To praktično znači da će poverilac po administrativnoj zabrani imati prioritet u naplati potraživanja u odnosu na poverioce koji pravo na namirenje steknu kasnije po osnovu rešenja o izvršenju ili zaključka o sprovođenju izvršenja. Izuzetak od ovog pravila postoji u pogledu potraživanja po osnovu zakonskog izdržavanja, naknade nematerijalne štete ili izgubljenog izdržavanja usled smrti davaoca izdržavanja.

Odgovornost poslodavca za propuštenu obustavu i isplatu (čl. 180). U slučaju da poslodavac propusti obustavu i isplatu dospelih obroka izvršni poverilac može zahtevati da ga sud obaveže rešenjem da mu izmiri sve obroke koje je propustio.

⁷⁸ O ograničenjima kod pojedinih predmeta izvršenja, pa i ovog, bilo je reči ranije.

Shodna primena pravila na davanja po osnovu socijalnog osiguranja (čl. 182).

U pogledu izvršenja na primanjima po osnovu socijalnog osiguranja (npr. penzija), shodno se primenjuju pravila o izvršenju na zaradi.

7.3. Izvršenje na sredstvima na računu izvršnog dužnika (čl. 183, 192)

Rešenjem o izvršenju (sud) odnosno zaključkom o sprovođenju izvršenja (izvršitelj) određuje se plenidba novčanih sredstava na računu izvršnog dužnika i prenos tih sredstava izvršnom poveriocu.

Postupanje Narodne banke Srbije (čl. 201). Narodna banka Srbije po prijemu rešenja (sud) odnosno zaključka (izvršitelj) nalaže svim bankama kod kojih izvršni dužnik ima otvorene račune da izvrše *blokadu* svih računa i da bez odlaganja dostave stanje na svim računima uz *zabranu* otvaranja novih računa. Istovremeno, bankama kod kojih izvršni dužnik nema račun zabranjuje se da mu otvore račun dok blokada traje. Po prijemu izveštaja o stanju sredstava, NBS nalaže prenos sredstava sa računa izvršnog dužnika na račun izvršnog poverioca ili namenski račun izvršitelja. Ako na računu nema sredstava, blokada traje sve dok izvršenje ne bude u potpunosti sprovedeno.

Redosled naplate. NBS je dužna da postupa prema redosledu prijema rešenja odnosno zaključaka o prinudnoj naplati.

Solidarni dužnici. Ako se izvršenje sprovodi prema solidarnim dužnicima, NBS će blokirati sve račune svih solidarnih dužnika sve dok potraživanje ne bude namireno u celosti.

7.4. Izvršenje na štednom ulogu (čl. 191)

Rešenjem o izvršenju (sud) odnosno zaključkom o sprovođenju izvršenja (izvršitelj) određuje se plenidba sredstava na štednoj knjižici i isplata tih sredstava izvršnom poveriocu.

Plenidba je sprovedena danom dostavljanja rešenja, odnosno zaključka o zapleni organizaciji kod koje se vodi štedni ulog, a isti akt će biti dostavljen izvršnom dužniku tek kada ta organizacija obavesti sud odnosno izvršitelja da je sprovedena plenidba i zabrana.

7.5. Izvršenje na hartijama od vrednosti (čl. 196-198)

Rešenjem o izvršenju (sud) odnosno zaključkom o sprovođenju izvršenja (izvršitelj) određuje se zaplena potraživanja iz hartije od vrednosti i prenos.

Plenidba će biti izvršena u zavisnosti od vrste hartije od vrednosti:

- hartija od vrednosti na donosioca ili ona koja se prenosi indosamentom oduzima se od izvršnog dužnika i predaje se sudu odnosno izvršitelju;
- plenidba akcija vrši se upisom rešenja odnosno zaključka o plenidbi u Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti.

Prenos potraživanja iz hartije se vrši na način koji odgovara vrsti hartije od vrednosti:

- kod hartije koja se prenosi indosamentom potraživanje se prenosi kada sud ili izvršitelj na hartiji stave izjavu o prenosu i hartiju snabdevenu tom izjavom predaju izvršnom poveriocu;
- kod hartije na donosioca prenos se sprovodi predajom hartije izvršnom poveriocu.

Kod izvršenja na hartijama od vrednosti primenjuju se opšta pravila o prenosu umesto isplate i o prenosu radi naplate.

7.6. Posebno o izvršenju na akcijama kao hartijama od vrednosti (čl. 193-195)

Izvršne radnje. Izvršenje na akcijama sprovodi se upisom i sticanjem založnog prava, plenidbom, procenom, prodajom i namirenjem (čl. 193).

Specifičnosti izvršenja na akcijama se, u bitnom, ogledaju u sledećem:

- Posebna sadržina predloga za izvršenje te rešenja o izvršenju odnosno zaključka o sprovođenju izvršenja, koji moraju da sadrži sve podatke koji su nužni da bi Centralni registar hartija od vrednosti mogao izvršiti odgovarajući upis.
- Posebna pravila o proceni vrednosti akcija (o čemu je ranije bilo reči).
- Posebna pravila o prodaji akcija, koja mora biti obavljena u skladu sa posebnim propisima koji uređuju promet akcija.

Značaj upisa rešenja o izvršenju odnosno zaključka o sprovođenju izvršenja u javni registar. Upis rešenja o izvršenju odnosno zaključka o sprovođenju izvršenja u javni registar ima višestruko dejstvo:

- tim upisom vrši se i plenidba akcije;
- stiće se sudsko založno pravo na zaplenjenoj akciji;
- od trenutka upisa izvršnom dužniku je zabranjeno raspolaganje zaplenjenom akcijom;
- od momenta upisa treća lica ne mogu biti savesna u odnosu na postojanje založnog prava izvršnog poverioca.

7.7. Posebno o izvršenju na udelima u privrednom društvu (čl. 193, 199-201)

Izvršne radnje. Izvršenje na udelima se sprovodi upisom i sticanjem založnog prava, plenidbom, procenom, prodajom i namirenjem (čl. 193).

Specifičnost izvršenja na udelima se ogleda u sledećem:

- a) U posebnoj sadržini predloga za izvršenje te rešenja o izvršenju odnosno zaključka o sprovođenju izvršenja, koji moraju da sadrži sve podatke koji su nužni da bi Agencija za privredne registre upisala založno pravo u registar založnih prava.
- b) U obavezi privrednog društva da odmah po dostavi rešenja o izvršenju odnosno zaključka o sprovođenju izvršenja izvrši upis založnog prava u knjigu članova društva.
- c) U obavezi Agencije za privredne registre da izvrši odgovarajući upis u registar založnih prava.

Značaj upisa rešenja o izvršenju odnosno zaključka o sprovođenju izvršenja u javni registar. Upis rešenja o izvršenju odnosno zaključka o sprovođenju izvršenja u javni registar ima trojako dejstvo:

- tim upisom vrši se i plenidba udela;
- stiće se sudsko založno pravo na zaplenjenom udelu;
- od trenutka upisa izvršnom dužniku je zabranjeno raspolaganje zaplenjenim udelom.

GLAVA II: IZVRŠENJE RADI NAPLATE NENOVČANOG POTRAŽIVANJA

1. PREDAJA POKRETNIH STVARI

Predaja pokretnih stvari kao način izvršenja često se pojavljuje kada je zasnovano založno pravo na pokretnim stvarima upisanim u registar u korist izvršnog poverioca i kada je on ovlašćen da na osnovu izvoda iz registra založnih prava inicira izvršni postupak.

1.1. Predaja individualno određenih stvari

Ako se stvar nalazi kod izvršnog dužnika ili trećeg lica (čl. 209), izvršenje se sprovodi tako što izvršitelj oduzima stvar od izvršnog dužnika i predaje je izvršnom poveriocu. Ako izvršni dužnik ili treće lice odbijaju da predaju stvar, mogu se upotrebiti mere prinude.

Ako se stvar ne može pronaći (čl. 210), izvršni poverilac može zahtevati da se stvar proceni i da se izvršnom dužniku naloži da mu isplati protivvrednost te stvari. Nakon toga se izvršenje sprovodi po pravilima o izvršenju radi namirenja novčanog potraživanja.

1.2. Predaja zamenljivih stvari

Ako se stvari nalaze kod izvršnog dužnika ili trećeg lica (čl. 211), izvršenje se sprovodi oduzimanjem stvari od izvršnog dužnika i predajom izvršnom poveriocu, po potrebi uz upotrebu mera prinude.

Ako se stvari ne mogu pronaći (čl. 212), izvršni poverilac može zahtevati da se izvršenje sprovede tako što će ga sud, odnosno izvršitelj ovlastiti da stvari nabavi na drugoj strani, uz istovremeni nalog izvršnom dužniku da položi iznos potreban za nabavku stvari. Nakon toga se izvršenje sprovodi po pravilima o izvršenju radi namirenja novčanog potraživanja.

2. ISPRAŽNJENJE I PREDAJA NEPOKRETNOSTI

Ispražnjenje i predaja nepokretnosti sprovodi se tako što sudski izvršitelj, odnosno izvršitelj, nakon što udalji lica i ukloni stvari iz te nepokretnosti, predaje nepokretnost izvršnom poveriocu. Prilikom sprovođenja izvršenja mora se voditi računa o sledećem:

- izvršenju se može pristupiti po isteku 8 dana od dostave rešenja izvršnom dužniku, izuzev kada je rešenje doneto radi izvršenja privremene mere;
- ako su iseljenjem obuhvaćena maloletna lica ili lica pod starateljstvom, mora se obavestiti i organ starateljstva;
- izvršni poverilac je dužan da prethodno obezbedi radnu snagu i prevoz i da predujmi potrebna sredstva za sprovođenje izvršenja;
- policija je dužna da pruži pomoć sudu i izvršitelju ako je to potrebno;
- lica koja ometaju sprovođenje izvršenja mogu biti fizički udaljena i novčano kažnjena.

Postupanje sa zatečenim pokretnim stvarima (čl. 214 i 25). Pokretne stvari se predaju izvršnom dužniku ili odraslom članu njegovog domaćinstva, odnosno, kada to nije moguće, trećem licu ili izvršnom poveriocu na trošak izvršnog dužnika. Izvršnom dužniku koji nije preuzeo stvari ostavlja se rok da to učini. Po proteku roka stvari se prodaju i iz ostvarene cene namiruju troškovi čuvanja. Na predlog izvršnog poverioca, pokretne stvari će biti popisane radi naplate troškova izvršnog postupka. U tom slučaju će izvršenje na njima biti sprovedeno po pravilima o popisu i prodaji pokretnih stvari radi naplate novčanog potraživanja.

3. IZVRŠENJE OBAVEZE NA ČINJENJE, NEČINJENJE I TRPLJENJE

Izvršenje radnje koju može izvršiti i drugo lice osim dužnika sprovodi se tako što se ovlašćuje izvršni poverilac da obavljanje te radnje poveri drugom licu ili je obavi sam na trošak izvršnog dužnika. Izvršnom dužniku nalaže se da položi iznos potreban za pokriće troškova obavljanja radnje. Nakon toga se izvršenje sprovodi po pravilima o izvršenju radi namirenja novčanog potraživanja.

Da bi se izvršni dužnik privoleo na ispunjenje obaveze kod izvršenja **radnje koju može izvršiti samo dužnik kao i kod obaveze nečinjenja ili trpljenja**, primenjuju se pravila o novčanom kažnjavanju o kojima je ranije bilo reči. Ako je usled postupanja izvršnog dužnika nastupila potreba da se izvrši povraćaj u pređašnje stanje, sud, odnosno izvršitelj ovlastiće izvršnog poverioca da izvrši restituciju na trošak izvršnog

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

dužnika. Nakon toga će se primeniti pravila o izvršenju radnje koju može izvršiti i drugo lice.

NAPOMENA: Kod izvršenja radi namirenja nenovčanih potraživanja, pored iznetog pojavljuju se još: izvršenje radi vraćanja zaposlenog na rad, izvršenje odluke o deobi stvari, upisivanje u javne knjige, izdejstvovanje izjave volje i izvršenje odluka u vezi sa porodičnim odnosima. Ovi načini izvršenja nisu bili predmet obrade, budući da je za sprovođenje izvršenja radi vraćanja zaposlenog na rad i izvršenje odluka u vezi sa porodičnim odnosima isključivo nadležan sud, dok se drugi načini izvršenja retko pojavljuju u praksi.

DEO TREĆI: POSEBAN POSTUPAK ZA NAMIRENJE POTRAŽIVANJA PO OSNOVU KOMUNALNIH I SLIČNIH USLUGA

1. OPŠTA RAZMATRANJA

Relativno veliki deo izvršnih predmeta predstavljaju oni u kojima se zahteva namirenje potraživanja po osnovu komunalnih i sličnih usluga. Iako su to predmeti manje složenosti i manje vrednosti, njihova masovnost zahteva izuzetno dobru organizaciju i značajne resurse kako bi se postupci mogli okončati u razumnom roku.

Kako bi se postigla veća delotvornost i bolja organizacija, Zakon o izvršenju i obezbeđenju propisao je posebna pravila postupanja u ovakvim predmetima.

Da bi se postupak vodio po ovim, posebnim pravilima, potrebno je da kumulativno budu ispunjena tri uslova:

- 1) izvršni poverilac je privredni subjekt koji obavlja komunalne ili slične usluge;
- 2) predlogom za izvršenje zahteva se naplata novčanog potraživanja po osnovu obavljanja tih usluga;
- 3) osnov izvršenja je verodostojna isprava.

Osnovna struktura postupka proistekla je iz postupka izvršenja na osnovu verodostojne isprave, s tom razlikom da se prva faza ovog postupka odvija pred izvršiteljem, uz mogućnost delotvorne sudske kontrole akata koje izvršitelj donosi.

2. POSTUPAK

2.1. Pokretanje postupka i odluke o predlogu

Nadležnost. Predlog za izvršenje na osnovu verodostojne isprave radi ostvarenja potraživanja po osnovu izvršenih komunalnih usluga, isporuke vode, toplotne energije, odvoz smeća i sličnih usluga podnosi se izvršitelju na čijem području se nalazi sedište izvršnog poverioca.

Odluke izvršitelja. Izvršitelj povodom predloga za izvršenje može doneti sledeće odluke:

- zaključak kojim se odbacuje neuredan ili nedozvoljen predlog;

- zaključak kojim se usvaja predlog, nalaže izvršnom dužniku da u roku od 8 dana izmiri potraživanje zajedno sa odmerenim troškovima i određuje izvršenje radi namirenja tih potraživanja.

2.2. Prigovor kao pravno sredstvo protiv zaključka izvršitelja

Prigovor izvršnog poverioca. Izvršni poverilac ima pravo da izjavi prigovor protiv zaključka kojim se njegov predlog odbacuje ili odbija.

Prigovor izvršnog dužnika. Izvršni dužnik ima pravo da izjavi prigovor protiv zaključka kojim je usvojen predlog izvršnog poverioca, iz sledećih razloga:

- ako se verodostojna isprava ne odnosi na izvršnog dužnika;
- ako obaveza iz verodostojne isprave nije dospela, odnosno uslov nije ispunjen;
- ako je obaveza izvršena ili na drugi način prestala;
- ako je potraživanje zastarelo.

Izvršni dužnik je dužan da uz prigovor dostavi pismene isprave kojima dokazuje navode iz prigovora.

2.3. Postupak po prigovoru

Nakon što izvršni poverilac ili izvršni dužnik izjave prigovor, izvršitelj dostavlja spise sudu, uz nacrt odluke o prigovoru. Ako je nacrt odluke tako sastavljen da potpuno odgovara rešenju koje bi se imalo doneti, sud će rešenje o prigovoru izdati stavljanjem otiska štambilja koji sadrži tekst kojim se usvaja predloženo rešenje.

Ovo rešenje je slično onom koje Sudski poslovnik predviđa u odredbi čl. 130 kod odlučivanja o predlogu za donošenje platnog naloga ili predlogu izvršnog poverioca za donošenje rešenja o izvršenju. Cilj ovog rešenja je da skрати vreme potrebno za izradu odluke kada predložena odluka u svemu odgovara onoj koja se ima doneti.

Na dalji tok postupka pred sudom shodno se primenjuju pravila o prigovoru protiv rešenja o izvršenju na osnovu verodostojne isprave.

DEO ČETVRTI: IZVRŠITELJI

GLAVA I: POLOŽAJ IZVRŠITELJA, ZAMENIKA I POMOĆNIKA IZVRŠITELJA

1. STATUS IZVRŠITELJA

1.1. Izvršitelj kao nosilac javnih ovlašćenja

Prema zakonskoj definiciji (čl. 11) izvršitelj je fizičko lice koje imenuje ministar nadležan za poslove pravosuđa da u statusu službenog lica sprovodi izvršenje u granicama rešenja o izvršenju i da vrši druga javna ovlašćenja koja su mu Zakonom o izvršenju i obezbeđenju poverena. Izvršitelj je, dakle, nosilac javnih ovlašćenja koga imenuje ministar nadležan za poslove pravosuđa za teritoriju osnovnog suda i teritorijalno odgovarajućeg privrednog suda (312).

1.2. Samostalnost izvršitelja

Izvršitelj je samostalan u obavljanju svojih ovlašćenja i dužnosti. Dužan je da čuva samostalnost i postupa sa ličnim i profesionalnim integritetom, ne rukovodeći se drugim interesima i autoritetima, osim interesom klijenta i dužnostima propisanim zakonom, opštim aktima i drugim propisima.

Imajući u vidu samostalnost izvršitelja i činjenicu da je on ujedno i nosilac javnih ovlašćenja, može se reći da izvršitelj nije pomoćni organ suda, već samostalan organ u postupku izvršenja, čija se pretežna nadležnost sastoji u preduzimanju radnji i donošenju akata u svrhu sprovođenja izvršenja na području za koje je imenovan, a izuzetno, i izvan tog područja.

1.3. Izvršitelj kao izabrano lice i stupanje na dužnost izvršitelja

Izvršitelj ima status izabranog lica koje se bira i razrešava po proceduri utvrđenoj Zakonom, te imenuje za područje višeg suda i tom području odgovarajućeg privrednog suda. Broj izvršitelja okvirno je propisan Zakonom, tako da je određen

jedan izvršitelj za svakih 25.000 stanovnika. Ministar pravde, u zavisnosti od potreba ili na obrazložen predlog Komore, može odstupiti od ovog pravila.

Upražnjena mesta izvršitelja popunjavaju se na osnovu javnog *konkursa* koji raspisuje ministar pravde. Ministar imenuje i *komisiju* koja sprovodi konkurs.

Ministar u roku od 30 dana od prijema liste sa predlogom kandidata donosi rešenje o imenovanju izvršitelja, koje se potom dostavlja izvršitelju i objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srbije“. Odluka o imenovanju izvršitelja je konačni upravni akt.

Izvršitelj stupa na dužnost *danom polaganja zakletve* pred ministrom.

1.4. Delotvorna kontrola rada izvršitelja

Prethodna kontrola: strogi uslovi za izbor. Za izvršitelja može se izabrati lice koje ispunjava sledeće uslove:

- da je državljanin Republike Srbije;
- da je poslovno sposobno;
- da je steklo diplomu pravnog fakulteta;
- da ima najmanje dve godine radnog iskustva na poslovima izvršenja, odnosno tri godine radnog iskustva na pravnim poslovima;
- da je položilo ispit za izvršitelja;
- da dostojno obavlja poslove izvršitelja i da se iz obavljanja njegove ranije profesionalne delatnosti ili drugih postupaka može zaključiti da će savesno obavljati svoju delatnost i čuvati njen ugled. Dostojnost za obavljanje poslova izvršitelja utvrđuje se u skladu sa opšte prihvaćenim moralnim normama i kodeksom profesionalne etike izvršitelja;
- da se nad ortačkim društvom čiji je ono ortak ne vodi stečajni postupak;
- da se protiv njega ne vodi istraga i da nije osuđivano za krivično delo na безусловnu kaznu zatvora od najmanje šest meseci ili za kažnjivo delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova izvršitelja.

Pored ovih uslova, izvršitelj je dužan da, pre polaganja zakletve i pre stupanja na dužnost (čl. 318)⁷⁹:

- zaključi ugovor o osiguranju za štetu koju bi mogao pričiniti trećem licu obavljanjem delatnosti, kao i ugovor o osiguranju prostorija i predmeta primljenih u depozit u slučaju njihovog oštećenja, uništenja ili nestanka;
- obezbedi kancelariju i opremu neophodnu za sprovođenje izvršenja;

⁷⁹ Izvršitelj stupa na dužnost danom polaganja zakletve.

- izradi službeni pečat i štambilj;
- dostavi pisanu izjavu o ispunjenju uslova za izbor;
- dostavi pisanu izjavu o adresi poslovnog sedišta sa dokazom da je obezbedio prostor za obavljanje poslovne delatnosti.

Kontrola od strane suda. Kontrola od strane suda se ostvaruje na više načina. Prvo, stranka i učesnik mogu podneskom tražiti od izvršitelja da otkloni nepravilnosti učinjene u toku i povodom sprovođenja izvršenja⁸⁰. Ako izvršitelj ne postupi po zahtevu stranke u pripisanom roku, stranka ili učesnik u postupku obratiće se nadležnom sudu, koji će, ako je zahtev za otklanjanje nepravilnosti osnovan, rešenjem utvrditi, a, ako je to moguće, i otkloniti, odnosno naložiti otklanjanje nepravilnosti nastalih odlukama i radnjama izvršitelja. S druge strane, o značajnijim nepravilnostima u radu izvršitelja sud će obavestiti nadležno ministarstvo.

Kontrola od strane Komore. Nadzor nad radom izvršitelja i privremenog zamenika izvršitelja obavlja i Komora (čl. 347). Ovaj nadzor Komora obavlja po službenoj dužnosti, najmanje jedanput godišnje. S tim u vezi, Komora može ostvariti uvid u: predmete, podatke i drugi arhivski materijal izvršitelja; u raspolaganje uskladištenim stvarima i novcem uplaćenim na ime obezbeđenja; u priznanice za naplaćene iznose na ime nagrade i naknade izvršitelju, kao i da preduzme sve druge radnje u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Komora je ovlašćena da *naloži izvršitelju otklanjanje nedostataka* u određenom roku i da *pokrene disciplinski postupak* u skladu sa zakonom i drugim propisima .

Kontrola od strane Ministarstva pravde. Nadzor nad zakonitošću rada izvršitelja vrši i Ministarstvo, po službenoj dužnosti ili na predlog predsednika suda za čije područje je izvršitelj imenovan, na predlog predsednika Komore ili na predlog stranaka i učesnika u postupku. Ministarstvo je ovlašćeno da:

- izvrši uvid u poslovne knjige, evidenciju, spise i uskladištene stvari;
- zahteva od izvršitelja sve neophodne podatke o njegovom poslovanju;
- pribavi od nadležnih organa i organizacija podatke o poslovanju izvršitelja;
- odlučuje o disciplinskoj odgovornosti izvršitelja.

U okviru vršenja nadzora nad zakonitošću rada izvršitelja ministar može naložiti mere iz svoje nadležnosti i rok za primenu mera.

⁸⁰ Detaljnije, ranije: „Zahtev za otklanjanje nepravilnosti“.

Izveštavanje Komore i ministra. Izvršitelj je dužan da jednom godišnje podnese izveštaj o svom radu ministru i Komori. Uputstvo o načinu izveštavanja i sadržini izveštaja izdaje ministar.

Godišnji izveštaj (čl. 348) mora da sadrži sledeće podatke:

- ukupan broj predmeta u toku;
- ukupan broj rešenih predmeta;
- ukupan broj nerešenih predmeta na kraju godine;
- odnos ukupnog iznosa sredstava ostvarenih izvršnim radnjama i ukupnog iznosa potraživanja.

Ovi podaci se objavljuju na internet stranici Ministarstva i Komore i ostaju dostupni javnosti sve do objavljivanja podataka za narednu godinu.

1.5. Delotvorni mehanizmi zaštite oštećenih

Obavezno osiguranje delatnosti izvršitelja. Pre polaganja zakletve izvršitelj je dužan da zaključi ugovor o osiguranju za štetu koju bi mogao pričiniti trećem licu obavljanjem delatnosti, kao i o osiguranju prostorija i predmeta primljenih u depozit u slučaju njihovog oštećenja, uništenja ili nestanka.

Obaveza na naknadu štete. Izvršitelj je svom svojom imovinom odgovoran za štetu koja nastane tokom sprovođenja izvršnih radnji i obezbeđenja potraživanja kao posledica njegovih propusta.

2. OVLAŠĆENJA I DUŽNOSTI IZVRŠITELJA

2.1. Ovlašćenja izvršitelja

Ovlašćenja u postupku. U predmetima izvršenja i obezbeđenja potraživanja, u skladu sa odredbama i ograničenjima propisanim ovim zakonom, izvršitelj je ovlašćen da obavlja sledeće radnje:

- prima predloge za sprovođenje i obezbeđenje izvršenja potraživanja, te određuje način izvršenja ukoliko to izvršni poverilac nije odredio u predlogu;
- postupa po predlogu za izvršenje na osnovu verodostojne isprave radi ostvarenja novčanog potraživanja po osnovu komunalnih i sličnih usluga;

- dostavlja akta i podneske;
- identifikuje stranke i učesnike u postupku izvršenja;
- prikuplja podatke o imovinskom stanju dužnika;
- donosi zaključke, sastavlja zapisnike, zahteve i službene beleške u skladu sa ovlašćenjima iz ovog zakona;
- sprovodi popise, procene imovine, plenidbe i prodaje pokretne imovine, prava i nepokretnosti;
- o svom trošku i na svoju odgovornost poverava trećim licima prodaju imovine;
- prima i čuva popisanu ili obezbeđenu imovinu dužnika, nalaže prenošenje vlasništva nad imovinom i obavlja deobu imovine i novčanih sredstava ostvarenih njenom prodajom;
- sprovodi iseljenje i druge izvršne radnje neophodne radi sprovođenja izvršenja u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima;
- na zahtev dužnika odnosno poverioca posreduje među njima u cilju postizanja sporazumnog rešenja;
- prima i prenosi novčana sredstva u skladu sa ovim zakonom;
- preduzima i druge radnje predviđene ovim zakonom.

Izvršitelj je ovlašćen da primeni prinudu u skladu sa zakonom, kako bi primorao stranku koja je u obavezi da tu svoju obavezu i izvrši.

Pristup podacima. Izvršitelj je ovlašćen da pristupa podacima. Državni organi, banke, poslodavci i druga pravna lica dužni su da na njegov zahtev obezbede pristup podacima kojima raspolažu o određenom dužniku, a koji su neophodni za radnje izvršenja i obezbeđenja.

Naknada i nagrada za obavljanje radnji. Izvršitelj ima pravo na naknadu troškova i na nagradu za svoj rad prema tarifi o nagradama i naknadama izdataka za rad izvršitelja⁸¹. O troškovima nastalim u postupku pred izvršiteljem rešava izvršitelj zaključkom i određuje izvršenje radi prinudne naplate tih troškova (čl. 34).

Udruživanje izvršitelja. Izvršitelji mogu osnovati ortačko društvo i poslovati pod uslovima i u skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima.

⁸¹ U vreme pripreme priručnika, bila je u toku i priprema Pravilnika o naknadi izdataka i nagradi za rad izvršitelja.

2.2. Dužnosti izvršitelja

Vezanost zakonom i ovlašćenjima. U sprovođenju izvršenja izvršitelj je dužan da postupi po odredbama ovog zakona, sudskim odlukama, uslovima određenim u izvršnoj ispravi i ovlašćenju izvršnog poverioca.

Postupanje u skladu sa pravilima profesionalnog postupanja. Izvršitelj je dužan da se prema svim učesnicima u postupku odnosi ljubazno i s poštovanjem. Prilikom pretraživanja stana izvršnog dužnika ili odeće koju on nosi na sebi i preduzimanja drugih izvršnih radnji, postupi s dužnim obzirom prema ličnosti izvršnog dužnika i članova njegovog domaćinstva. Dva punoletna građanina moraju prisustvovati izvršnim radnjama u stanu izvršnog dužnika kojima ne prisustvuje izvršni dužnik, njegov zakonski zastupnik, punomoćnik ili odrasli član njegovog domaćinstva. Isto pravilo važi i kada treba otvoriti prostoriju koja je zaključana, a izvršni dužnik nije prisutan ili ne pristaje da prostoriju otvori. Izvršitelj mora posedovati službenu legitimaciju, koju je dužan da pokaže prilikom postupanja.

Postupanje sa predmetima. Izvršitelj ne sme odbiti da postupi u predmetu za koji je nadležan, osim kada je to propisano drugačije zakonom ili podzakonskim aktom. Izuzetno, izvršitelj može odbiti postupanje kada u odnosu na učesnike u postupku postoji razlog za njegovo isključenje ili izuzeće, kada postoji sukob interesa ili ako već postupi u tako velikom broju predmeta da očigledno neće biti u stanju da predmet efikasno okonča. U slučaju da postoji bilo koji od razloga da odbije postupanje u predmetu, izvršitelj je dužan da izvršnog poverioca o tom pismeno obavesti.

Odnos prema izvršnom poveriocu. Izvršitelj je dužan da potpuno i blagovremeno saopšti poveriocu sve informacije u vezi postupanja po njegovom zahtevu, da ga obavesti o radnjama koje je preduzeo i onim koje namerava da preduzme.

Zaštita dužnika. U sprovođenju izvršnih radnji i obezbeđenja potraživanja, izvršitelj je dužan da poštuje odredbe kojima se ograničava izvršenje na određenim sredstvima i predmetima.

Dužnost čuvanja poslovne tajne. Izvršitelj je dužan da kao poslovnu tajnu čuva podatke do kojih dođe u obavljanju svojih aktivnosti, i ne sme ih koristiti radi pribavljanja koristi za sebe ili drugo lice. Obaveza čuvanja poslovne tajne postoji i nakon prestanka obavljanja delatnosti izvršitelja.

Upravljanje i raspolaganje novčanim sredstvima (čl. 329). Izvršitelj na svoje ime vodi najmanje jedan bankovni račun na koji se uplaćuju isključivo novčana sredstva ostvarena u postupku izvršenja i obezbeđenja i ova sredstva ne mogu biti predmet plenidbe radi namirenja dugova izvršitelja. Pored toga, on vodi i posebne račune za nagradu i naknadu troškova, kao i za sredstva ostvarena obavljanjem dopunskih

aktivnosti. Izvršitelj je dužan da bez odlaganja uplaćena sredstva prenese na račun poverioca.

Dužnost vođenja evidencije (čl. 328). Po obavljanju svake izvršne radnje ili posla vezanog za izvršenje ili obezbeđenje potraživanja izvršitelj bez odlaganja beleži svoje postupke u evidenciju i dužan je da redovno vodi evidenciju predmeta izvršenja na kojima radi. Ova evidencija je javna i sadrži sledeće podatke:

- naziv suda koji sprovodi izvršni postupak ili postupak obezbeđenja potraživanja;
- broj izvršnog predmeta ili predmeta obezbeđenja potraživanja;
- podatke o dužniku i poveriocu;
- datum prijema zahteva za sprovođenje izvršenja i sprovođenje potraživanja;
- predmet i sredstvo izvršenja, odnosno obezbeđenja potraživanja, ako je navedeno u rešenju o izvršenju;
- zatraženi i uplaćeni iznos obezbeđenja, i datum uplate;
- odluke koje donosi u toku postupka izvršenja i obezbeđenja;
- naplaćeni iznos duga;
- vreme i ishod sprovedenih izvršnih radnji i radnji obezbeđenja potraživanja;
- podaci o licima koja su namirena i iznos namirenja;
- konačni iznos nagrade i naknade troškova izvršitelja;
- ukupan broj predmeta na godišnjem nivou u kojima je postupao.

Dužnost sastavljanja izveštaja. Izvršitelj je dužan da priprema i podnosi ministru godišnji izveštaj o svojim aktivnostima, na uzorku tabele i u formatu koji propiše ministar pravde.

Kontinuirano stručno usavršavanje (čl. 324). Izvršitelj je dužan da pohađa redovnu stručnu obuku, čiji program propisuje Komora. Komora vodi evidenciju o pohađanju seminara i drugim oblicima usavršavanja izvršitelja i o tome obaveštava Ministarstvo.

3. ZAMENICI I POMOĆNICI IZVRŠITELJA

3.1. Zamenik izvršitelja

Izvršitelj može imati jednog ili više zamenika.

Shodna primena odredbi o izvršitelju. Na položaj zamenika shodno se primenjuju odredbe zakona o stupanju na dužnost, izgledu i sadržaju legitimacije, vršenju dužnosti, obuci, disciplinskoj odgovornosti izvršitelja i disciplinskom postupku, nespojivosti drugih funkcija sa ovlašćenjima za izvršenje i obezbeđenje potraživanja, nadzoru nad radom izvršitelja i razrešenju izvršitelja.

Imenovanje zamenika. Za zamenika izvršitelja može biti imenovano lice koje ispunjava uslove propisane zakonom (čl. 333 i čl. 313). Imenuje ga ministar pravde na predlog izvršitelja, po prethodno pribavljenom mišljenju Komore izvršitelja. Nakon imenovanja, zamenik izvršitelja stupa na dužnost danom polaganja i potpisivanja zakletve pred ministrom, koja glasi: „Zaklinjem se da ću poštovati zakone Republike Srbije i obavljati funkciju zamenika izvršitelja savesno, pošteno i nepristrasno“.

Ovlašćenja zamenika izvršitelja. Zamenik izvršitelja je ovlašćen da preduzima sve radnje izvršenja i obezbeđenja kao i izvršitelj. Pri sprovođenju radnji izvršenja i obezbeđenja zamenik koristi legitimaciju. Odluke i akte koje donosi tokom preduzimanja radnji izvršenja i obezbeđenja zamenik potpisuje svojim imenom, uz naznaku „zamenik izvršitelja“. Zamenik koristi pečat i štambilj izvršitelja u čije ime postupa.

Odgovornost izvršitelja za rad zamenika. Izvršitelj je odgovoran za rad zamenika i solidarno odgovoran za štetu pričinjenu njihovim radom.

3.2. Privremeni zamenik izvršitelja

U slučaju sprečenosti, izvršitelj koji nema zamenika određuje privremenog zamenika i o tome obaveštava Ministarstvo, Komoru izvršitelja i sud za čije područje je imenovan.

Ako izvršitelj ne imenuje privremenog zamenika, određuje ga predsednik Komore.

3.3. Pomoćnik izvršitelja

Pojam. Pomoćnik izvršitelja je treće lice koje po osnovu ugovora o radu, ugovora o delu, ugovora o nalogu ili po nekom drugom dopuštenom osnovu angažuje izvršitelj da u njegovo ime i za njegov račun, po njegovom nalogu sprovodi pojedine radnje izvršenja i obezbeđenja.

Odgovornost izvršitelja za rad pomoćnika. Izvršitelj je odgovoran za štetu koju navedena lica učine pri obavljanju pojedinih izvršnih radnji.

4. USLOVI ZA OBAVLJANJE DELATNOSTI IZVRŠITELJA

4.1. Oblik u kom se obavlja delatnost

Izvršitelj obavlja delatnost kao preduzetnik ili kao član ortačkog društva. Dakle, da bi obavljao delatnost kao nosilac javnih ovlašćenja, mora imati svojstvo preduzetnika ili imati organizovano ortačko društvo čiji su članovi isključivo izvršitelji (čl. 312 st. 2) i biti registrovan za obavljanje takve delatnosti.

4.2. Uslovi stručnosti i osposobljenosti

Za izvršitelja se može izabrati lice koje je steklo diplomu pravnog fakulteta, koje ime najmanje dve godine radnog iskustva na poslovima izvršenja, odnosno tri godine radnog iskustva na pravnim poslovima, i koje je položilo ispit za izvršitelja.

4.3. Prostor potreban za obavljanje delatnosti i oprema

Prostorije moraju biti tako uređene i opremljene da odgovaraju zahtevima za kvalitetno obavljanje poslova i ugledu izvršitelja. Na vidnom mestu van prostorija mora postojati oznaka „izvršitelj“ i ime izvršitelja (čl. 320).

Izvršitelj treba da ima uređaje i opremu za elektronsku i mehaničku obradu predmeta, a dužan je da obezbedi i sef, skladište ili dugi odgovarajući prostor, odnosno opremu kada je to potrebno radi čuvanja zaplenjenih stvari.

4.4. Pečat, štambilj, potpis i legitimacija izvršitelja

Izvršitelj i zamenik izvršitelja dužni su da pre polaganja zakletve izrade pečat i štambilj⁸² koji sadrže naziv i grb Republike Srbije, ime i prezime izvršitelja, oznaku „izvršitelj“ i sedište izvršitelja⁸³. Oblik, izgled i veličinu pečata i štambilja propisuje ministar pravde. Otisak pečata, štambilja i overeni potpis izvršitelja deponuju se kod Ministarstva pravde.

Prilikom preduzimanja službenih radnji, izvršitelj i zamenik izvršitelja dužni su da pokažu *službenu legitimaciju*, koju izdaje Ministarstvo pravde. Izgled i sadržina legitimacije uređeni su aktom ministra pravde⁸⁴.

4.4. Upravljanje i raspolaganje novčanim sredstvima i bankovni račun izvršitelja

Izvršitelj je dužan da otvori najmanje jedan bankovni račun na koji se isključivo uplaćuju novčana sredstva ostvarena naplatom u postupku izvršenja⁸⁵. Sredstva na tom računu ne mogu biti predmet plenidbe radi namirenja dugova izvršitelja. Pored toga, izvršitelj ima i poseban račun za nagradu i za naknadu izdataka. Odmah nakon prijema uplate, izvršitelj je dužan da uplaćena sredstva bez odlaganja prenese na račun izvršnog poverioca.

Skica Pravilnika o posebnom tekućem računu izvršitelja detaljnije uređuje pitanja koja se tiču bankovnog računa izvršitelja i upravljanja sredstvima. Prema toj Skici, sredstva koja izvršitelj ostvari u ime i za račun poverioca u postupku izvršenja i obezbeđenja uplaćuju se na namenski tekući račun kod banke i moraju biti izdvojena od ličnih i svih drugih sredstava izvršitelja. Izvršitelj ima isključiva ovlašćenja da upravlja posebnim računom, da taj račun zatvori, kao i da ovlasti svog zamenika ili drugo lice da raspolaže računom. Ako je izvršitelj ovlastio drugo lice za raspolaganje sredstvima, izvršitelj odgovara za rad tog lica.

Ako se sredstva koja izvršitelj ostvari u ime i za račun poverioca greškom uplate na drugi račun izvršitelja, moraju se bez odlaganja preneti na namenski račun kod banke. Ako lična ili druga sredstva izvršitelja greškom budu uplaćena na namenski račun, izvršitelj je dužan da ih bez odlaganja prenese na odgovarajući račun. Troškovi poslovanja izvršitelja, kao što su zarade i drugi troškovi, ne mogu se plaćati sa namenskog računa izvršitelja. Izvršitelj na svom memorandumu označava i broj namenskog računa u banci.

⁸² Član 318 st. 1 t. 3 ZIO.

⁸³ Član 320 st. 2 ZIO.

⁸⁴ Član 320 st. 8–10 ZIO.

⁸⁵ Čl. 329 st. 1 ZIO.

4.5. Osiguranje od odgovornosti za štetu

Izvršitelj celokupnom svojom imovinom odgovara za štetu koja tokom postupka nastane njegovom krivicom⁸⁶. Međutim, osim ovog pravila, ZIO propisuje i obavezu izvršitelja da zaključi i ugovor o osiguranju.

Osiguranje kao uslov. Izvršitelj je dužan pre polaganja zakletve da zaključi ugovor o osiguranju za štetu koju bi mogao pričiniti trećem licu obavljanjem delatnosti, kao i o osiguranju prostorija i predmeta primljenih u depozit u slučaju njihovog oštećenja, uništenja ili nestanka⁸⁷.

Uz Skicu ZIO bila je pripremljena i **Skica Pravilnika o obaveznom osiguranju izvršitelja**, koja je sadržala sledeća pravila:

Obavezno pokriće. Obavezno osiguranje izvršitelja mora da pokriva odgovornost za štetu učinjenu strankama i drugim učesnicima u izvršnom postupku i svim trećim licima, kao i osiguranje prostorija, imovine i opreme na čuvanju kod izvršitelja od materijalne i nematerijalne štete koja nastane usled nesavesnog obavljanja njegovih dužnosti. Obavezno osiguranje ne mora da pokriva isplatu štete koja nastupi usled indirektnih gubitaka, više sile ili radnje osiguranog lica koje nisu vezane za obavljanje funkcije izvršitelja.

Ugovor o osiguranju. Izvršitelj zaključuje ugovor o obaveznom osiguranju sa osiguravajućim društvom koje obavlja poslove davanja osiguranja u skladu sa Zakonom o osiguranju. Ovaj ugovor zaključuje se na period od jedne godine i produžuje se najkasnije 30 dana pre isteka, ili se u istom roku zaključuje novi ugovor.

Premija osiguranja uplaćuje se u celini kod zaključenja, odnosno produženja ugovora o osiguranju, osim ako ugovorom o osiguranju nije drugačije propisano. Minimalna osigurana suma ugovora o obaveznom osiguranju izvršitelja iznosi 30.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan uplate.

Nadzor. Ministar pravde i Savet Komore izvršitelja nadziru zaključenje i ispunjenje ugovora o obaveznom osiguranju. Izvršitelj Komori izvršitelja radi upisa u registar izvršitelja dostavlja primerak ugovora o osiguranju, zajedno sa dokazom o uplati premije osiguranja, u roku od 7 dana od zaključenja ili produženja ugovora. U roku od 30 dana primerak ugovora o osiguranju i dokaz o uplati premije osiguranja dostavljaju se ministru pravde. U slučaju prestanka važenja i raskida ugovora o obaveznom osiguranju, osiguravajuće društvo obaveštava Komoru izvršitelja o tome pismenim putem u roku od 3 dana od prestanka važenja ugovora.

Transparentnost. Na zahtev zainteresovanih lica, izvršitelj je dužan da dostavi ugovor o obaveznom osiguranju i dokaz o plaćenju premiji.

Nastupanje osiguranog slučaja. Osiguranim slučajem smatra se preduzimanje štetne radnje ili nepreduzimanje radnje propisane zakonom i podzakonskim aktom koje ima štetne posledice. Izvršitelj je u obavezi da u roku od 7 dana od saznanja za nastupanje osiguranog slučaja obavesti osiguravajuće društvo o osiguranom događaju i Komoru profesionalnih izvršitelja.

⁸⁶ Čl. 326 ZIO.

⁸⁷ Čl. 318 st. 1 t. 1 ZIO.

5. PRESTANAK OBAVLJANJA DELATNOSTI IZVRŠITELJA

Izvršitelju može prestati funkcija na sopstveni zahtev ili kao disciplinska mera.

5.1. Prestanak na sopstveni zahtev i zbog odlaska u penziju

Izvršitelj može podneti zahtev za brisanje iz imenika izvršitelja⁸⁸. U tom slučaju, dužan je da obavlja poslove izvršenja dok ministar ne donese odluku o imenovanju novog izvršitelja, a najduže 60 dana.

U slučaju odlaska izvršitelja u penziju, poslove izvršitelja privremeno preuzima njegov zamenik. Ako ga izvršitelj nema, zamenika određuje Komora izvršitelja⁸⁹.

5.2. Prestanak kao disciplinska mera i razrešenje izvršitelja

Izvršitelj disciplinski odgovara ako svojim postupcima u vršenju svoje delatnosti krši odredbe ovog zakona i drugih propisa, ako ne ispunjava svoje obaveze propisane statutom i drugim aktima Komore i ako bilo kojim svojim postupkom vređa čast i ugled profesije izvršitelja.

Izvršitelj *se razrešava* dužnosti⁹⁰:

1. ako se utvrdi da više ne ispunjava uslove za obavljanje delatnosti izvršitelja;
2. ako prihvati bilo koju javnu funkciju ili upravnu, nadzornu, administrativnu funkciju u privrednim društvima, ili obavlja poslove javnog beležnika ili advokata, odnosno druge poslove koji nisu spojivi sa poslovima izvršitelja;
3. ako mu bude izrečena disciplinska mera trajne zabrane obavljanja delatnosti izvršitelja;
4. ako bude pravnosnažno osuđen za krivično delo na безусловnu kaznu zatvora od najmanje šest meseci ili za kažnjivo delo koje ga čini nedostojnim da obavljanje delatnosti izvršitelja;
5. ako ne ispunjava obavezu stručnog usavršavanja u skladu sa aktom Komore.

⁸⁸ Član 323 st. 1 ZIO.

⁸⁹ Član 323 st. 3 ZIO.

⁹⁰ Član 321 ZIO.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

Izvršitelj je dužan da obavesti ministra i Komoru o postojanju razloga za razrešenje, a Komora je dužna da obavesti ministra neposredno po saznanju razloga za razrešenje izvršitelja.

Rešenje o razrešenju izvršitelja donosi ministar. Istim rešenjem ministar određuje drugog izvršitelja koji privremeno preuzima poslove razrešenog izvršitelja do imenovanja novog. Ovo rešenje je konačni upravni akt i objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije“⁹¹.

⁹¹ Član 322 ZIO.

GLAVA II: ISPIT IZVRŠITELJA

1. PROGRAM POLAGANJA ISPITA

Izvori. Program polaganja ispita utvrđuje se podzakonskim aktom koji donosi ministar pravde⁹² – Pravilnikom o ispitu za izvršitelja („Službeni glasnik RS“ br. 81/2011).

Oblasti. Programom ispita za izvršitelja, koji je sastavni deo Pravilnika o ispitu za izvršitelja, određene su sledeće oblasti po kojima se priprema i polaže ispit:

1. Ustavno uređenje i zaštita osnovnih sloboda i ljudskih prava;
2. Organizacija pravosuđa i javno beležništvo;
3. Građanski sudski postupci (parnični, vanparnični, izvršenje i obezbeđenje);
4. Građanskopravni odnosi (Stvarno pravo; Obligaciono pravo; Privredno pravo, uključujući i postupak stečaja; Statusno privredno pravo).

2. ISPITNA KOMISIJA

Stručni ispit polaže se pred ispitnom komisijom koju imenuje ministar pravde⁹³.

Sastav komisije. Komisija ima šest članova, koji su podeljeni u dva ispitna odbora od po tri člana. U svaki ispitni odbor imenuje se jedan sudija koji je specijalizovan za postupanje u izvršnim predmetima, na predlog Visokog saveta Sudstva, jedan izvršitelj, na predlog Komore izvršitelja, i jedan predstavnik ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa.

Komisija ima predsednika, koji se bira između članova komisije, te sekretara i zamenika sekretara, koje imenuje ministar iz reda diplomiranih pravnika zaposlenih u ministarstvu.

Predsednik Komisije:

- rukovodi radom Komisije;

⁹² Član 313 st. 4 ZIO.

⁹³ Član 313 st. 3 ZIO.

- objavljuje početak i kraj ispita;
- priprema izveštaj sa konačnim rezultatima ispita i dostavlja ga Ministarstvu;
- obavlja druge poslove u skladu sa Pravilnikom.

Sekretar Komisije vodi zapisnik na sednicama Komisije i obavlja druge administrativne poslove za Komisiju. Pored toga, on utvrđuje istovetnost osobe koja polaže ispit, utvrđuje da li su uplaćeni troškovi polaganja ispita i upoznaje kandidata sa pravima i obavezama.

Donošenje odluka. Komisija donosi odluke većinom glasova svih članova.

Pravo na nagradu. Predsednik i članovi Komisije imaju pravo na nagradu za rad u Komisiji, čiju visinu utvrđuje ministar.

3. ISPIT

3.1. Zakazivanje ispita

Ministarstvo određuje datum, vreme i mesto održavanja ispita, mesto i rok za predaju prijave za polaganje ispita, i visinu naknade za polaganje ispita.

Oglas sa podacima o ispitu objavljuje se na oglasnoj tabli Ministarstva pravde, u Službenom glasniku RS, u dnevnom listu koji izlazi na teritoriji cele Republike, kao i na internet stranicama Ministarstva, najmanje 45 dana pre dana određenog za održavanje ispita.

3.2. Prijavljivanje ispita

Uslovi za prijavljivanje. Prijava se podnosi Ministarstvu pravde, a može je podneti lice koje ispunjava sledeće uslove:

- da je državljanin Republike Srbije;
- da je poslovno sposobno;
- da je steklo diplomu pravnog fakulteta;
- da ima najmanje dve godine iskustva na poslovima izvršenja, odnosno tri godine radnog iskustva na pravnim poslovima.

Sadržina prijave. Prijava za polaganje ispita podnosi se Ministarstvu pravde i mora sadržati sledeće podatke o kandidatu:

- ime, ime jednog roditelja i prezime;
- jedinstveni matični broj građana;
- adresu prebivališta;
- kratku radnu biografiju;
- dokaz o radnom iskustvu na pravnim poslovima odnosno na poslovima izvršenja.

Uz prijavu se podnose u originalu ili overenoj fotokopiji sledeća dokumenta:

- uverenje o državljanstvu;
- diploma pravnog fakulteta;
- dokaz o radnom iskustvu na pravnim poslovima odnosno na poslovima izvršenja;
- dokaz o uplati naknade za polaganje ispita.

Dopuna prijave. Nepotpunu ili neurednu prijavu kandidat može dopuniti u roku koje mu odredi Komisija.

Odlučivanje o prijavi. O prijavi odlučuje rešenjem Ministarstvo, tako što rešenjem odobrava kandidatu polaganje ispita ili odbija zahtev za polaganje ispita, dok se neblagovremene i neuredne prijave, koje ni u naknadno ostavljenom roku nisu dopunjene i ispravljene, rešenjem odbacuju. O prijavi se rešava najdocije u roku od 15 dana od prijema prijave.

3.3. Tok ispita

Ispit se sastoji iz pismenog i usmenog dela.

Pismeni ispit

Pismeni deo ispita sastoji se iz testa i pisanog zadatka.

Test sadrži 20 pitanja iz ispitnih oblasti određenih Pravilnikom o ispitima za izvršitelja, koja su podobna da prikažu poznavanje celokupnog gradiva iz svih ispitnih predmeta. Dva pitanja su iz oblasti „Ustavno uređenje“, dva iz oblasti „Organizacija pravosuđa i javno beležništvo“, osam pitanja iz oblasti „Građanski sudski postupci“, četiri pitanja iz oblasti „Građanskopravni odnosi“ i četiri pitanja iz oblasti „Privredno pravo“.

Pisani zadatak se sastoji u izradi pisanog akta iz nadležnosti izvršitelja na zadatu temu.

Pismeni deo ispita polaže se istovremeno za sve kandidate, u jednoj ili više prostorija, u zavisnosti od broja kandidata. Osim kandidata, pismenom ispitu mogu prisustvovati samo članovi ispitne Komisije i sekretar Komisije, a obavezno mu prisustvuje jedan član Komisije i sekretar.

Kandidati su dužni da u prostoriju u kojoj se održava ispit uđu i zauzmu mesta najmanje 15 minuta pre početka ispita. Pre početka pismenog dela ispita, utvrđuje se identitet kandidata, sastavlja spisak prisutnih i kandidati upoznaju sa pravilima koja se odnose na rešavanje testa i izradu pisanog zadatka. Na papiru koje podeli Komisija svi kandidati upisuju šifru, koju dobijaju neposredno pre ispita, i datum ispita.

Test i pisani zadatak piše se hemijskom olovkom plavog mastila, na papiru koji je prethodno obeležen pečatom Ministarstva.

Prilikom izrade pismenog dela ispita zabranjena je upotreba telekomunikacionih uređaja, beležaka, udžbenika ili propisa, a kandidat ne može napustiti prostoriju.

Kandidat je dužan da predstavniku Komisije preda rad najdocije do isteka vremena koje je za to određeno, sa svim neiskorišćenim listovima papira. Sekretar ispitne komisije, u prisustvu kandidata, na pismenom radu beleži vreme predaje rada. Posle predaje rada, kandidat je dužan da napusti prostoriju u kojoj se ispit održava.

Rezultati pismenog dela ispita izražavaju se bodovima. Maksimalan broj bodova za pismeni deo ispita je 60, i to 20 bodova za test i 40 bodova za pisani zadatak. Pravo da polaže usmeni deo ispita ima kandidat koji je na pismenom ispitu dobio najmanje 36 bodova, i to 12 bodova na testu i 24 boda na zadacima.

Saopštavanje rezultata. Rezultati pismenog dela ispita moraju se saopštiti kandidatu najmanje pet dana pre početka usmenog ispita.

Usmeni ispit

Usmeni deo ispita zakazuje se najviše petnaest dana po okončanju pismenog dela ispita. O datumu, vremenu i mestu održavanja usmenog dela ispita obaveštavaju se svi kandidati koji su položili pismeni deo ispita. Pravo da polaže usmeni deo ispita ima kandidat koji je na pismenom ispitu dobio najmanje 36 bodova, i to najmanje 12 bodova na testu i najmanje 24 boda na zadacima.

Usmeni deo ispita polaže se javno, istovremeno pred svim članovima Komisije, na taj način što se kandidatu postavljaju pitanja iz Zakona o izvršenju i obezbeđenju, podzakonskih akata za sprovođenje tog zakona i akata Komore izvršitelja. Izuzetno, kandidatu se mogu postavljati i pitanja iz drugih oblasti predviđenih Programom ispita, kada ispitni odbor oceni da je to potrebno.

Rezultati usmenog ispita izražavaju se ocenama od 1 do 5 i odgovarajućim brojem bodova, s tim da je maksimalan broj bodova 40. Usmeni ispit položio je kandidat koji dobije najmanje 15 bodova.

Opšti uspeh na ispitu i lista

Opšti uspeh na ispitu utvrđuje se sabiranjem bodova za pismeni i usmeni deo ispita i izražava se ocenom 6 za 51 – 60 bodova, ocenom 7 za 61-70 bodova, ocenom 8 za 71-80 bodova, ocenom 9 za 81-90 bodova i ocenom 10 za 91-100 bodova.

Za kandidate koji su položili ispit komisija utvrđuje jedinstvenu rang-listu na osnovu ostvarenog broja bodova, koju dostavlja Ministarstvu.

Odlaganje, odustajanje od ispita i isključenje sa ispita

Odlaganje. Započeti ispit može se na zahtev kandidata *odložiti* zbog opravdanih razloga zbog kojih je sprečen da nastavi polaganje, o čemu odlučuje predsednik Komisije.

Odustajanje. Kandidat kome je odobreno polaganje a nije pristupio na ispit, smatra se da je odustao od ispita. Kandidat može *odustati* od ispita i nakon što ispit započne.

Isključenje. Kandidat može biti isključen sa ispita usled neopravdanog i značajnog zakašnjenja na početak ispita, kao i zbog remećenja reda na ispitu (upotreba nedozvoljenih pomoćnih sredstava kao što su telekomunikacioni uređaji, udžbenici, beleške, ometanje drugih učesnika i slično). O isključenju sa pismenog dela ispita odluku donosi član Komisije koji je zadužen za kontrolu i prisutan u prostoriji, a o isključenju sa usmenog dela ispita odluku donosi ispitni odbor.

Popravni ispit. Kandidat koji je na usmenom delu ispita dobio manje od 15 bodova polaže popravni ispit, koji može uslediti najranije jedan mesec, a najviše tri meseca od završetka prethodnog polaganja ispita. Ako na popravnom ispitu dobije manje od 15 bodova, kandidat nije položio ispit.

Zapisnik o ispitu

O toku ispita vodi se zapisnik, koji sadrži sastav ispitne komisije, ime i prezime i šifru kandidata, broj i datum rešenja o odobrenom polaganju, mesto, dan i čas polaganja pismenog i usmenog dela ispita, pitanja sa usmenog dela ispita, ocene i sa pismenog i usmenog dela ispita, opšti uspeh na ispitu i ostvareni broj bodova, podatke o tome da li je kandidat prigovarao i, ako jeste, kakav je ishod odlučivanja o prigovoru, podatke o tome da li je kandidat odustao od polaganja i, ako jeste, na koji način i na kom delu ispita, te druge podatke od značaja za polaganje ispita.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

Zapisnik o toku ispita vodi sekretar, a potpisuju ga članovi ispitnog odbora i sekretar.

Zapisniku se prilažu radovi kandidata sa pismenog dela ispita.

Obaveštavanje o rezultatima ispita i uverenje o položenom ispitu

Ministarstvo pravde svakog kandidata pismeno obaveštava o rezultatima ispita. Po okončanju ispita, objavljuje se spisak kandidata na oglasnoj tabli Ministarstva pravde, kao i na internet stranici Ministarstva.

Pravo na pravni lek

Kandidat ima pravo da izjavi prigovor protiv odluke o odbacivanju prijave za ispit, kao i protiv odluke o isključenju sa ispita.

Prigovor se može izjaviti i povodom opšteg uspeha utvrđenog na ispitu, a kandidat koji nije položio pismeni deo ispita ima pravo na prigovor na rezultat tog dela ispita.

Prigovor se podnosi ispitnoj komisiji u roku od 24 časa od saopštavanja rezultata, odnosno prijema odluke o isključenju ili odbacivanju prijave. Komisija je dužna da o prigovoru odluči u roku od tri dana od dostavljanja prigovora.

Ako Komisija usvoji prigovor, ispit će se održati u istom ispitnom roku.

GLAVA III: IMENOVANJE IZVRŠITELJA

1. ZNAČAJ PRAVILA O IMENOVANJU

Kao što je ranije rečeno, izvršitelj nije pomoćni organ suda, već nosilac javnih ovlašćenja koji u sprovođenju izvršenja ima značajnu ulogu. Delotvorno izvršenje podrazumeva, između ostalog, izbor lica koja su stručnim i drugim karakteristikama sposobna da obezbede, s jedne strane – efikasno sprovođenje izvršenja, a sa druge – jednak tretman učesnika u postupku i zakonito postupanje, naročito prilikom upotrebe ovlašćenja koja bi mogla da, pod određenim uslovima, ugroze Ustavom i međunarodnim konvencijama garantovana ljudska prava.

Stoga pravila o uslovima za imenovanje izvršitelja imaju veliki značaj, jer od njih u najvećoj meri zavisi da li će sistem izvršitelja zadovoljiti navedene kriterijume.

2. USLOVI ZA IMENOVANJE I POSTUPAK IMENOVANJA

2.1. Opšti uslovi za imenovanje izvršitelja

Za izvršitelja se može imenovati lice koje ispunjava sledeće uslove:

- da je državljanin Republike Srbije;
- da je poslovno sposobno;
- da je steklo diplomu pravnog fakulteta;
- da ima najmanje dve godine radnog iskustva na poslovima izvršenja, odnosno tri godine radnog iskustva na pravnim poslovima;
- da je dostojno da obavlja poslove izvršitelja⁹⁴;
- da je položilo ispit za izvršitelja;
- da se nad ortačkim društvom čiji je ortak ne vodi stečajni postupak;

⁹⁴ Ovaj uslov podrazumeva da se iz obavljanja ranije profesionalne delatnosti kandidata ili njegovih postupaka može zaključiti da će savesno obavljati svoju delatnost i čuvati njen ugled. Dostojnost za obavljanje poslova izvršitelja utvrđuje se u skladu sa opšte prihvaćenim moralnim normama i kodeksom profesionalne etike izvršitelja koji donosi Komora izvršitelja.

- da se protiv njega ne vodi istraga niti je osuđivano za krivično delo na bezuslovnu kaznu zatvora od najmanje šest meseci ili za kažnjivo delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova izvršitelja.

Nabrajanjem opštih uslova za izbor ne iscrpljuju se svi potrebni uslovi za obavljanje delatnosti. Postoje i dodatni uslovi, koji nisu neophodni za imenovanje, ali moraju biti ispunjeni pre polaganja zakletve.

Da bi mogao polagati zakletvu, a potom stupiti na dužnost i obavljati delatnost, izvršitelj mora:

- da zaključi ugovor o osiguranju za štetu koju bi mogao prouzročiti trećem licu obavljanjem delatnosti, kao i o osiguranju prostorija i predmeta primljenih u depozit u slučaju njihovog oštećenja, uništenja ili nestanka;
- da obezbedi kancelariju i opremu neophodnu za sprovođenje izvršenja;
- da izradi službeni pečat i štambilj;
- da dostavi pisanu izjavu da ispunjava sve taksativno navedene uslove za imenovanje;
- da dostavi pisanu izjavu o adresi svog poslovnog sedišta sa dokazom o obezbeđenju prostorija za obavljanje delatnosti.

2.2. Konkurs i sprovođenje konkursa

Ministar pravde raspisuje konkurs kojim obaveštava javnost o broju upražnjenih mesta za izvršitelja na određenom području i poziva lica koja ispunjavaju zakonom propisane uslove da se prijave na konkurs u roku koji je za to određen.

Obaveštenje o konkursu javno se objavljuje.

2.3. Izbor

Ministar pravde donosi rešenje o imenovanju izvršitelja, koje određuje sa *jedinstvene rang liste dostavljene od strane ispitne komisije*, u roku od 30 dana nakon što mu je lista dostavljena. Rešenje o imenovanju se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

2.4. Polaganje zakletve i stupanje na dužnost

Izvršitelj stupa na dužnost danom polaganja zakletve pred ministrom pravde. Tekst zakletve glasi: „Zaklinjem se da ću poštovati zakone Republike Srbije i da ću delatnost izvršitelja obavljati savesno, pošteno i nepristrasno.“

Smatra se da izvršitelj nije imenovan ako bez opravdanih razloga ne stupi na dužnost u roku od dva meseca od dana prijema rešenja o imenovanju. Odluku o tome donosi ministar.

GLAVA IV: PRAVILA PROFESIONALNOG POSTUPANJA IZVRŠITELJA

1. O STANDARDIMA PROFESIONALNOG POSTUPANJA

Standardi profesionalnog postupanja predstavljaju skup osnovnih pravila koja uređuju najvažnije principe u profesionalnom postupanju izvršitelja. Ova osnovna pravila predstavljaju jedan od temelja sistema izvršitelja i njihova povreda može voditi disciplinskoj odgovornosti i sankciji izvršitelja.

Može se reći da standardi postavljaju dva skupa pravila: prvi, koji određuje opšta pravila postupanje samih izvršitelja i drugi, koji bliže uređuje odnos izvršitelja prema učesnicima u postupku, trećim licima i drugim izvršiteljima.

KODEKS. U trenutku pisanja ovog teksta još uvek nije formirana Komora izvršitelja pa nisu kodifikovani ni standardi profesionalnog postupanja izvršitelja. Međutim, radna grupa koja je pripremila Skicu ZIO, pripremila je i model tih standarda i naredni tekst se zasniva na tom modelu.

2. OSNOVNA NAČELA

2.1. Samostalnost

Izvršitelj je samostalan u obavljanju svojih ovlašćenja i dužnosti. Dužan je da čuva samostalnost i da postupa sa ličnim i profesionalnim integritetom, ne rukovodeći se drugim interesima i autoritetima, osim interesom klijenta i dužnostima propisanim zakonom, opštim aktima i drugim propisima.

2.2. Nepristrasnost

Izvršitelj postupa na jednak način i nepristrasno prema svim licima u čije ime ili korist je dužan da preduzima radnje, kao i prema licima na čiji teret se radnje preduzimaju.

2.3. Stručnost

Izvršitelj je dužan da svoju delatnost obavlja stručno. On obavlja delatnost stručno ako se stalno stručno usavršava i ako postavljene zadatke ispunjava u skladu sa zakonom, podzakonskim i drugim opštim aktima.

Pored toga, izvršitelj je dužan da se stručno usavršava u skladu sa planom i programom koji utvrdi Komora izvršitelja.

Izvršitelj se stara da njegovi zamenici i pomoćnici poseduju sva znanja i veštine potrebne za obavljanje poslova koji su im povereni. Dužan je da im obezbedi stručno usavršavanje kada je to potrebno radi efikasnog obavljanja poverenih poslova.

2.4. Savesnost

Izvršitelj je dužan da svoju delatnost obavlja savesno, a obavlja je savesno ako postupa odlučno i blagovremeno, ispunjavajući sve svoje dužnosti u razumnom roku, uz poštovanje ličnosti i prava učesnika u postupku i trećih lica.

2.5. Dostojnost

Izvršitelj je dužan da se uzdržava od neprikladnog ponašanja, da nastupa u skladu sa moralnim standardima svoje profesije u svakom trenutku, da štiti profesionalni i lični ugled kao i ugled profesije.

Prostor, uređenje i oznake kancelarije izvršitelja treba da odgovaraju značaju i ugledu profesije.

2.6. Efikasnost

Izvršitelj obavlja delatnost efikasno kada postupa na način kojim se obezbeđuje delotvorno i ekonomično ispunjenje njegovih ovlašćenja i dužnosti.

Prilikom preduzimanja pojedinih radnji izvršitelj postupa na način koji je najekonomičniji i koji, s obzirom na konkretan slučaj, uzrokuje najmanje troškova.

2.7. Zakonitost

Izvršitelj je u obavljanju svojih dužnosti ovlašćen da primenjuje Ustav, zakone i druge propise i opšte akte.

Izvršitelj je dužan da se uzdrži:

- od upotrebe sredstava koja nisu propisana zakonom;
- od najavljivanja ili preduzimanja radnji koje zakonom nisu dozvoljene;
- od upotrebe nedozvoljene prinude ili dovođenja u zabludu učesnika u postupku ili drugih lica;
- od korišćenja svog zvanja i položaja radi ostvarivanja ličnih interesa ili drugih interesa koji nisu zakonom propisani.

Izvršitelj se stara o organizaciji i vođenju poslova u skladu sa zakonom, podzakonskim i drugim opštim aktima, odgovara za rad svojih zamenika i pomoćnika i dužan je da o svim nezakonitim radnjama za koje sazna u obavljanju svoje delatnosti obavesti nadležni državni organ.

2.8. Dužnost postupanja

Izvršitelj ne sme da odbije da postupa u predmetu za koji je nadležan, osim kada je propisano drugačije zakonom ili podzakonskim aktom. Izuzetno, može odbiti postupanje kada u odnosu na učesnike u postupku postoji razlog za njegovo isključenje ili izuzeće, kada postoji sukob interesa ili ako već postupa u tako velikom broju predmeta da očigledno neće biti u stanju da predmet efikasno okonča.

U slučaju da postoji bilo koji od razloga da odbije postupanje u predmetu, izvršitelj je dužan da izvršnog poverioca o tome pismeno obavesti.

2.9. Redosled postupanja

Izvršitelj uzima u rad predmete po redosledu njihovog prijema, osim ako naročite okolnosti zahtevaju da se od takvog redosleda odstupi.

Smatra se da postoje naročite okolnosti kada se postupa u predmetu u kom je zakonom određeno hitno postupanje ili kada je hitno postupanje neophodno radi sprečavanja upotrebe sile ili nastanka nenadoknadive štete.

2.10. Javnost rada

Izvršitelj je dužan da sudu, nadležnom Ministarstvu, drugim državnim organima i organima Komore obezbedi sve podatke o svom radu u skladu sa zakonom, opštim aktima i drugim propisima.

2.11. Poverljivost podataka

Izvršitelj je dužan da čuva kao tajnu poverljive podatke do kojih dođe prilikom obavljanja svoje delatnosti, osim kada je upotreba tih podataka ili njihovo objavljivanje dozvoljeno zakonom.

On je ovlašćen da trećim licima učini dostupnim isprave koje se odnose na izvršnog dužnika, osim ako je sadržina tih isprava poverljiva. Poverljivo se smatra ona isprava koja sadrži podatke čije bi objavljivanje ugrozilo ili povredilo neko od Ustavom i zakonima zajemčenih prava izvršnog dužnika.

Izvršitelj je dužan da se stara za sigurnost dokumenata do kojih dođe u toku obavljanja svojih dužnosti i da ti dokumenti ne postanu dostupni neovlašćenim licima bez znanja i dozvole lica na koje se oni odnose.

Izvršitelj se stara da njegovi zamenici i pomoćnici budu blagovremeno i potpuno obavješteni o dužnosti čuvanja poverljivih podataka i da se tih dužnosti pridržavaju.

2.12. Nespojivost

Izvršitelj je dužan da se uzdrži od obavljanja poslova i funkcija koje su nespojive, kao što su javne funkcije ili upravne, nadzorne, administrativne funkcije u privrednim društvima, državnim institucijama, posredničke aktivnosti, bavljenje javno beležničkim i advokatskim poslovima, ili obavljanje poslova, delatnosti i dužnosti koje mogu da škode ugledu profesije.

Izuzetno, može obavljati naučne, stručne, umetničke i obrazovne aktivnosti, kao i aktivnosti u Komori i međunarodnim udruženjima izvršitelja.

2.13. Sukob interesa

Sukob interesa postoji kada izvršitelj ili sa njim povezano lice ima privatni interes koji utiče ili može uticati na obavljanje njegovih poslova i dužnosti.

Povezanim licem smatra se lice koje je srodnik izvršitelja po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, a u pobočnoj liniji do četvrtog stepena, staralac, usvojilac ili usvojenik, bračni ili vanbračni supružnik ili srodnik po tazbini do drugog stepena, bez obzira da li je brak prestao, ili lice koje sa izvršiteljem živi u zajedničkom domaćinstvu.

Izvršitelj je dužan da obavljanje svojih poslova i upotrebu ovlašćenja ne podredi privatnom interesu. On ne sme da preduzima radnje u postupku u kome on ili bilo ko od njegovih zamenika ili pomoćnika ima imovinski ili drugi interes, osim kada je reč o naplati naknade i nagrade u skladu sa zakonom i propisanom tarifom.

O sukobu interesa koji je nastao ili može nastati u postupku izvršenja, izvršitelj mora bez odlaganja da obavesti stranku u čije ime istupa.

2.14. Ograničenje reklamiranja

Izvršitelja treba da preporučuju samo znanje koje je pokazao, uspeh koji je ostvario i ugled i poverenje koje je stekao svojim radom i ponašanjem. On ne sme da nudi svoje usluge niti da stiže klijente na nečastan ili nedopušten način.

2.15. Troškovi postupka, naknada i nagrada za rad

Iznosi naknada i nagrada za rad izvršitelja moraju biti javno objavljeni i propisani odgovarajućom tarifom.

Izvršitelj ne sme da ugovara ili naplaćuje druge iznose naknade i nagrade od onih koji su propisani odgovarajućom tarifom, niti iznose koji su veći od onih koji su tom tarifom propisani.

Povodom naplate određenih troškova, izvršitelj je dužan da uredno sastavi popis svih naknada i nagrada koje je potrebno naplatiti i o tome blagovremeno obavesti učesnike u postupku. O troškovima za koje je izvesno da će nastati izvršitelj je dužan da obavesti izvršnog poverioca unapred, a ako nakon toga postane izvesno da će ti troškovi biti uvećani, dužan je da pre preduzimanja radnji o ovom obavesti izvršnog poverioca.

2.16. Finansijsko poslovanje

Izvršitelj je dužan da u finansijskom poslovanju postupi savesno i pažljivo, da prenos sredstava na odgovarajuće račune vrši u skladu sa zakonom, opštim aktima i drugim propisima, i da kod banke vodi na svoje ime poseban račun za sredstva ostvarena u postupku izvršenja i obezbeđenja.

3. ODNOS IZVRŠITELJA PREMA DRUGIM IZVRŠITELJIMA, UČESNICIMA U POSTUPKU I TREĆIM LICIMA

3.1. Odnos prema učesnicima u postupku i trećim licima

Izvršitelj je dužan da se prema svim učesnicima u postupku odnosi ljubazno i s poštovanjem i mora posedovati službenu legitimaciju, koju je dužan da pokaže prilikom postupanja.

3.2. Odnos prema izvršnom poveriocu

Izvršitelj je dužan da potpuno i blagovremeno saopšti poveriocu sve informacije u vezi postupanja po njegovom zahtevu, te da ga obavesti o radnjama koje je preduzeo i onim koje namerava da preduzme.

3.3. Odnos prema drugim izvršiteljima

Konkurencija između profesionalnih izvršitelja je slobodna. Nije dozvoljeno vršiti uticaj na odnos izvršitelja sa njegovim klijentom ili vršiti pritisak na klijenta da svoj predmet prenese drugom izvršitelju.

Izvršitelj je dužan da se prema drugim izvršiteljima odnosi kolegijalno, sa poštovanjem i da ne komentariše njihovu stručnost, savesnost, efikasnost ili dostojnost.

GLAVA V: KOMORA IZVRŠITELJA

1. ULOGA KOMORE IZVRŠITELJA, DELOKRUG I PRAVNI IZVORI

Uloga komore. Komora je profesionalno, neprofitno udruženje izvršitelja, koje vodi računa o obezbeđivanju neophodnih uslova za tačno, uspešno i nezavisno sprovođenje izvršenja, o zaštiti integriteta izvršenja i poverenih javnih ovlašćenja, o uspostavljanju preduslova za osiguranje izvršitelja u slučaju štete, o odabiru najpovoljnijeg davaoca osiguranja, o saradnji sa organima unutrašnjih poslova u cilju zaštite izvršitelja i poslovnih izvršitelja i o obezbeđivanju preduslova za vođenje i čuvanje evidencije Komore, naročito trajne arhivske građe.

Delokrug poslova. Komora izvršitelja ima sledeći delokrug:

1. donosi Statut, kodeks profesionalne etike izvršitelja i druge akte;
2. čuva ugled, čast i prava profesije izvršitelja;
3. stara se da izvršitelji savesno i u skladu sa zakonom obavljaju svoje poslove;
4. predstavlja izvršitelje kod državnih organa radi zaštite prava i interesa profesije;
5. stara se o stručnom usavršavanju izvršitelja i organizuje stručne skupove, seminare i savetovanja u oblasti izvršenja;
6. vodi pomoćni imenik izvršitelja i zamenika, kao i imenik ortačkih društava izvršitelja;
7. uspostavlja i ostvaruje saradnju sa komorama izvršitelja drugih zemalja;
8. obavlja druge poslove utvrđene ZIO i Statutom.

Pravni izvori. Organi i osnovne nadležnosti Komore izvršitelja uređeni su odredbama čl. 338 – 345 ZIO. Međutim, detaljnije uređenje ovog udruženja treba da reguliše Statut Komore⁹⁵, koji u vreme pisanja ovog teksta još uvek nije donet, budući da Komora nije formirana. Tekst koji sledi u jednom delu prati aktuelni tekst ZIO, a u drugom model Statuta Komore izvršitelja koji je pripremila radna grupa za izradu Skice ZIO.

⁹⁵ Član 340 ZIO.

2. ORGANI KOMORE IZVRŠITELJA, NJIHOVE FUNKCIJE I IZBOR

2.1. Organi Komore

Organi Komore su: skupština, izvršni odbor, nadzorni odbor i predsednik Komore.

Prema odredbama modela Statuta Komore, predsednik i zamenik predsednika organa Komore predlažu se i biraju iz redova članova Komore po završetku postupka izbora članova odgovarajućeg organa. Za svaki pojedinačni organ zajedno se predlažu i članovi i zamenici članova. Kandidati koji su već izabrani u članstvo jednog organa ne mogu istovremeno biti predloženi ili birani u članstvo drugih organa Komore.

2.2. Izbor za organe Komore (prema modelu Statuta Komore)

Model Statuta Komore izvršitelja sadrži i detaljne odredbe o postupku izbora za organe Komore.

Kandidovanje, konačna lista i Izborna komisija. Predsedavajući Skupštine proglašava i potpisuje konačnu pismenu listu kandidata za članstvo u svakom organu, nakon čega Skupština javnim glasanjem bira Izbornu komisiju, koja se sastoji od predsedavajućeg i dva člana čija imena nisu na listi kandidata.

Glasanje. Skupština glasa o svakom članu odgovarajućeg organa, uključujući i Predsednika, redom kojim su upisani u listu. Svaki član koji učestvuje u radu Skupštine ili Komore ima pravo da glasa za onoliko kandidata koliko odgovarajući organ ima članova. Kandidat se smatra izabranim kad za njega glasa dve trećine prisutnih članova, u koje se ubraja i Predsednik Komore. Lica koja dobiju najviše glasova biraju se za članove, a ostali za zamenike članova.

Dopunsko glasanje. Ako se posle sprovedenog postupka izbora ne izaberu svi članovi, postupak izbora se ponavlja samo između kandidata koji su prethodno dobili najveći broj glasova, ali nisu izabrani, i traje sve dok se ne izaberu svi članovi i zamenici članova.

Zapisnik. Rezultati izbora beleže se u zapisnik koji mora da sadrži broj prisutnih članova i broj članova koji su glasali.

2.3. Skupština Komore

Članovi Skupštine komore su svi izvršitelji i njihovi zamenici koji su upisani u imenik.

Skupština donosi Statut, kodeks profesionalne etike i druge akte Komore; bira članove izvršnog i nadzornog odbora, predsednika Komore i članove drugih organa Komore i odlučuje o drugim pitanjima predviđenim Zakonom i statutom.

2.4. Izvršni odbor Komore

Izvršni odbor je upravni i izvršni organ Komore. Čini ga pet članova. Njegov delokrug je sledeći:

1. predlaže Statut i druge opšte akte Komore;
2. priprema sednice skupštine Komore;
3. stara se o poslovanju Komore;
4. odlučuje o visini članarine i načinu njenog plaćanja;
5. obavlja i druge poslove određene zakonom i Statutom.

Model Statuta Komore izvršitelja sadrži detaljnija pravila:

Među članovima Izvršnog odbora Komore je i Predsednik Komore i dva zamenika. Članovi Odbora moraju imati najmanje pet godina iskustva na poslovima pravnika, a moraju da ispunjavaju i druge preduslove. Predsednik Komore je istovremeno i predsednik Izvršnog odbora. Zamenika predsednika biraju i razrešavaju redovni članovi Odbora.

Sastanke Izvršnog odbora saziva Predsednik Komore. Ovi sastanci mogu se sazvati i na predlog jedne trećine njegovih članova. Sastanci su otvoreni za javnost i njima mogu prisustvovati svi članovi Komore.

Izvršni odbor može da donosi odluke ako sastanku prisustvuje više od polovine njegovih članova. Odluke se donose većinom glasova članova prisutnih na sastanku osim predloga odluka koje se tiču izmena ili dopuna Statuta, godišnjeg finansijskog izveštaja ili nabavke osnovnih sredstava, koje Izvršni odbor donosi većinom glasova svih članova.

Izvršni odbor može doneti odluku i u odsustvu većine članova ako se sa njom saglasi i potpiše je dovoljan broj članova sa pravom glasa. Umesto članova Odbora za čije prisustvo postoji neka zakonska smetnja, sve do otklanjanja te smetnje ili do održavanja narednog zasedanja Skupštine, sastancima Odbora prisustvuju zamenici koji se određuju u skladu sa dužinom iskustva. Zamenici zamenjuju predsednika i zamenika predsednika samo na dužnosti članova Izvršnog odbora.

Izvršni odbor može svojim pravilnikom o radu bliže urediti način sazivanja sastanaka, predsedavanje, rad i donošenje odluka.

Izvršni odbor obavlja sledeće funkcije:

1. rukovodi aktivnostima Komore;
2. saziva Skupštinu Komore, sprovodi njene odluke i podnosi joj izveštaje, a prema potrebi podnosi izveštaje i Nadzornom odboru;
3. bira i razrešava zamenika svog predsednika iz redova svojih članova;
4. predlaže nacrt Statuta i drugih akata Komore;
5. osniva privremene i stalne odbore i druga radna tela prema potrebi;
6. određuje iznos i način naplate članarine, kontroliše naplatu, te sprovodi odgovarajuće disciplinske mere prema izvršiteljima koji ne uplate članarinu u propisanom roku;
7. priprema i usvaja propise o vođenju evidencije Komore, vodi evidenciju i sprovodi odgovarajuće radnje kada izvršitelj izgubi poslovnu sposobnost;
8. priprema predlog plana i programa stalnog stručnog usavršavanja izvršitelja, nadzire stručno usavršavanje izvršitelja i izdaje uverenja o usavršavanju na osnovu potvrde koju izvršitelju izdaje davalac obuke;
9. organizuje stalno stručno usavršavanje izvršitelja putem seminara i predavanja u skladu sa planom i programom propisanim zakonom i drugim aktom;
10. donosi odluke o korišćenju sredstava Komore;
11. priprema godišnji finansijski izveštaj i predlog budžeta za narednu godinu;
12. odgovarajućim organima dostavlja predloge izmena i dopuna normativnih akata odnosno komentare na predloge izmena i dopuna normativnih akata drugih predlagača;
13. imenuje izvršitelje za članove Ispitne komisije;
14. donosi odluke, u saradnji sa Nadzornim odborom, o nabavci i prodaji osnovnih sredstava Komore uz pribavljeno mišljenje Nadzornog odbora;
15. upravlja fondovima Komore i zaključuje kolektivne ugovore o osiguranju;
16. vrši nadzor nad radom izvršitelja i privremenog zamenika, donosi odluke i zahteve za pokretanje disciplinskog postupka protiv izvršitelja u propisanim slučajevima i učestvuje u disciplinskim postupcima posredstvom svojih predstavnika;
17. zahteva izveštaje od izvršitelja o obavljenim aktivnostima, vodi statističku evidenciju, sprovodi odnosno naručuje istraživanja o profesiji izvršitelja, analizira rezultate istraživanja i priprema najbolju praksu;
18. određuje iznos naknade za usluge koje pruža Komora;
19. stara se o integritetu profesije izvršitelja i odnosima sa drugim organima i trećim licima;
20. stara se o zakonitosti i pravilnoj primeni svih akata Komore;
21. sprovodi mere za zaštitu sredstava i imovine Komore;
22. usvaja program aktivnosti za tekuću godinu u skladu sa programom Skupštine Komore;
23. kandiduje lica za dodelu plaketa za uspešan rad u profesiji izvršitelja kao i plaketa za posebna dostignuća;
24. dodeljuje priznanja za uspešnu saradnju na predlog Predsednika Komore, i
25. odlučuje o drugim pitanjima iz svoje nadležnosti kao i o drugim pitanjima od interesa za Komoru i izvršitelje koja nisu u nadležnosti drugog organa.

Skupština razrešava ceo Izvršni odbor ili bilo kog njegovog člana pre isteka mandata za koji je izabran ako:

- odbor, odnosno član obavlja aktivnosti suprotne Zakonu, Statutu i drugom aktu Komore;

- Odbor, odnosno član pričinu materijalnu štetu Komori ili bilo kom njenom članu;
- član ne ispunjava svoje obaveze koje proističu iz članstva u Odboru ili ih ne ispunjava u propisanom roku;
- Odbor ne pripremi, odnosno dostavi Komori izveštaje propisane zakonom ili drugim aktom;
- član dva puta ne prisustvuje sastanku Izvršnog odbora bez opravdanog razloga;
- članu budu izrečene disciplinske mere za propuste u sprovođenju izvršenja, i
- član bude pravosnažno osuđen na bezuslovnu kaznu zatvora od preko 6 meseci ili ako mu se izrekne zabrana ili jedna od mera zabrane obavljanja delatnosti izvršitelja.

2.5. Predsednik Komore

Predsednik Komore je njen statutarni zastupnik. U okviru svog delokruga, on:

- 1) predstavlja Komoru;
- 2) stara se da Komora radi i posluje u skladu sa zakonom i Statutom;
- 3) izvršava odluke organa Komore u skladu sa Statutom;
- 4) vrši druge poslove određene zakonom i Statutom.

Model Statuta Komore uređuje još neka pitanja:

Ako predsednik nije u stanju da obavlja svoje dužnosti, zamenjuje ga *zamenik* predsednika Komore, a ako ni zamenik predsednika Komore nije u stanju da obavlja ove dužnosti, zamenjuje ga najstariji član Izvršnog odbora.

Predsednik Komore *razrešava se dužnosti*:

- ako ne obavlja dužnost u skladu sa zakonom, odnosno Statutom i odlukama Skupštine, Izvršnog odbora i Disciplinske komisije, odnosno ako te odluke ne sprovodi, ne sprovodi u roku ili ih sprovodi u suprotnosti sa svrhom njihovog donošenja, osim ako te odluke nisu u suprotnosti sa zakonom;
- ako u toku obavljanja dužnosti predsednika pričinu materijalnu štetu Komori ili bilo kom njenom članu i
- ako bude pravosnažno osuđen na bezuslovnu kaznu zatvora od preko 6 meseci ili ako mu se izrekne zabrana bavljenja profesijom izvršitelja.

Inicijativu za razrešenje predsednika Komore podnosi najmanje jedna trećina od ukupnog broja članova Izvršnog odbora i Disciplinske komisije, odnosno najmanje jedna trećina od ukupnog broja svih izvršitelja sa spiska koji vodi Komora. *Predlog za razrešenje* predsednika Komore donosi Izvršni odbor, a *odluku o razrešenju* donosi Skupština Komore.

Odluka o razrešenju donosi se većinom glasova ukupnog broja svih izvršitelja i zamenika izvršitelja upisanih u spisak koji vodi Komora u trenutku donošenja predloga za razrešenje.

2.6. Nadzorni odbor

Nadzorni odbor stara se o zakonitosti rada i finansijskog poslovanja Komore i ima tri člana.

Model Statuta Komore izvršitelja detaljnije uređuje i druga pitanja u vezi funkcionisanja ovog organa:

Nadzorni odbor sastoji se od predsednika, dva člana i jednog zamenika koje bira i razrešava Skupština Komore iz redova svojih članova. Članovi Nadzornog odbora moraju imati pet godina iskustva na poslovima pravnika i ispunjavati uslove propisane Statutom.

Nadzorni odbor prati način na koji organi Komore primenjuju odredbe ovog Statuta i druge akte Komore i potvrđuje materijalno-finansijsko poslovanje Komore i korišćenje sredstava Komore.

Svi organi Komore dužni su da sarađuju sa Nadzornim odborom u cilju ostvarivanja njegovih nadzornih aktivnosti. Članovi Nadzornog odbora imaju pravo da prisustvuju sastancima Izvršnog odbora i zahtevaju objašnjenja o svim radnjama vezanim za nabavku i otuđenje imovine, kao i upravljanje imovinom, u vlasništvu Komore, bez obzira na to ko je takve radnje izvršio.

Ako Nadzorni odbor oceni da je došlo do kršenja zakona, propisa ili odluka Skupštine Komore ili Izvršnog odbora u vezi sa imovinom Komore, priprema izveštaj o tome i dostavlja ga Izvršnom odboru i Skupštini Komore.

Nadzorni odbor je u obavezi da najmanje jednom godišnje Skupštini Komore dostavi izveštaj o svom radu u skladu sa Statutom i drugim aktima Komore, kao i o materijalno-finansijskom položaju Komore, i to pri usvajanju izveštaja Komore o aktivnostima za prethodnu godinu i programa rada za narednu godinu na zasedanju Skupštine Komore.

Sastanke Nadzornog odbora saziva i njima predsedava predsednik Nadzornog odbora. O sastanku i izvršenoj radnji nadzora sačinjava se zapisnik koji potpisuju svi članovi Nadzornog odbora.

Pored navedenih aktivnosti, Nadzorni odbor vrši i druge aktivnosti koje mu poveri Skupština Komore.

2.7. Radna tela i odbori (model Statuta Komore)

Modelom Statuta Komore predviđeno je i to da Skupština Komore i Izvršni odbor mogu osnovati druge privremene ili stalne odbore i radna tela prema potrebama Komore, a prava i obaveze ovih odbora i radnih tela uređuju se aktom o njihovom osnivanju. Izuzetno, organ koji osniva odbor ili radno telo može urediti njegova prava i obaveze drugim opštim aktom.

2.8. Stručni i administrativni poslovi Komore i sekretar Komore (model Statuta Komore)

Unutrašnju organizaciju Komore zakonodavac je takođe prepustio Statutu Komore.

Prema modelu Statuta Komore, stručne i administrativne poslove Komore obavljaju zaposleni u Komori, a Komora ima sekretara koga bira Izvršni odbor, koji pomaže u radu Skupštine komore i organizuje rad zaposlenih.

3. AKTI I EVIDENCIJE KOMORE

Izuzev što Zakon o izvršenju i obezbeđenju određuje da Komora vodi evidenciju o pojedinim činjenicama⁹⁶, akti i evidencije Komore nisu detaljno uređeni Zakonom o izvršenju i obezbeđenju, već je to prepušteno samoj Komori.

Tekst koji sledi zasniva se na modelu Statuta Komore izvršitelja.

3.1. Akti Komore (model Statuta Komore)

Komora donosi sledeće akte:

- Statut;
- Pravilnik o profesionalnom postupanju izvršitelja;
- Pravilnik o nagradi za rad i naknadi troškova izvršitelja;
- Pravilnik o načinu opremanja i uređenja kancelarije izvršitelja;
- Pravilnik o vođenju evidencije i godišnjem izveštaju;
- Pravilnik o godišnjem izveštaju izvršitelja;
- Pravilnik o planu i programu stalnog stručnog usavršavanja izvršitelja, zamenika izvršitelja i pomoćnika izvršitelja;
- Poslovnik Skupštine;
- Poslovnik Izvršnog odbora, i
- druge poslovne i opšte akte od značaja za rad Komore i sprovođenje izvršenja.

Akti Komore moraju biti u skladu sa Ustavom Republike Srbije, Zakonom o izvršenju i obezbeđenju, drugim zakonima i potvrđenim međunarodnim ugovorima.

⁹⁶ Takva je, na primer, evidencija o pohađanju seminara iz čl. 324 st. 2 ZIO.

Inicijativu za izmenu i dopunu akta Komore podnose izvršitelj, Izvršni odbor, predsednik Komore i drugi organ Komore, a odluku o pokretanju postupka izmene i dopune donosi Izvršni odbor.

Po usvajanju odluke o pokretanju postupka izmene i dopune osniva se Odbor za izradu nacrtu izmena i dopuna akta, nakon čega se akt stavlja na javnu raspravu. Po okončanju javne rasprave predloženi akt se podnosi nadležnom organu na odlučivanje.

Postupak usvajanja akata Komore primenjuje se i na usvajanje njihovih izmena i dopuna.

3.2. Evidencije i registri koje vodi Komora (model Statuta Komore)

Komora izvršitelja vodi sledeće registre i evidencije:

- Registar izvršitelja;
- Registar zamenika izvršitelja,
- Knjigu uzoraka pečata i štambilja izvršitelja;
- Knjigu evidencije stalnog stručnog usavršavanja izvršitelja i zamenika izvršitelja, održanih seminara i predavanja, itd;
- Knjigu izrečenih disciplinskih mera;
- Knjigu evidencije stavova, odnosno odluka Skupštine Komore, Izvršnog odbora i Disciplinske komisije radi obezbeđivanja jedinstvene i dosledne primene zakona, podzakonskih akata i opštih akata Komore;
- Lične dosjee izvršitelja i zamenika izvršitelja;
- Knjigu nagrada i priznanja;
- Druge knjige evidencije saglasno Zakonu po odluci Izvršnog odbora.

Način i troškove vođenja i čuvanja registara i poslovnih knjiga Komore uređuje Izvršni odbor na predlog predsednika Komore.

4. FINANSIRANJE KOMORE (MODEL STATUTA KOMORE)

Pitanje finansiranja Komore izvršitelja takođe nije uređeno Zakonom o izvršenju i obezbeđenju, već je zakonodavac to prepustio autonomnom regulisanju od strane same Komore.

Prilikom izrade Statuta Komore ipak se mora imati u vidu ograničenje iz čl. 338 st. 1 ZIO, kojim je propisano da je Komora izvršitelja *neprofitna organizacija* – što ima uticaja i na ustanovljenje načina finansiranja.

U nastavku će biti izložen način na koji bi finansiranje Komore trebalo biti uređeno prema modelu Statuta komore.

Opšte pravilo. Komora se finansira iz članarine, donacija, sopstvenih prihoda ostvarenih svojom delatnošću i drugih izvora u skladu sa zakonom. Novčanim sredstvima Komore upravljaju njeni organi u skladu sa svojim nadležnostima i zakonom i aktima i odlukama Komore.

Članarina. Iznos članarine, način i rokove za njenu naplatu uređuje Izvršni odbor. Iznos se određuje u skladu sa potrebama Komore za novčanim sredstvima i u skladu sa godišnjim planom prihoda i rashoda.

Fondovi. Fondovi Komore su:

- Fond za osiguranje izvršitelja u slučaju štete;
- Fond solidarnosti za ekonomsku pomoć izvršiteljima;
- Fond za stalno stručno usavršavanje izvršitelja i
- Fond za pomoć licima koja se obučavaju za izvršitelja.

Komora može osnovati i druge fondove, odlukom Skupštine Komore na predlog Izvršnog odbora ili predsednika Komore. Raspored novčanih sredstava u fondove vrši se u skladu sa odlukama Skupštine Komore.

Osnovna sredstva i njihov popis. Popis osnovnih sredstava Komore i drugi popisi vrše se u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima. Popis vrše popisne komisije koje osniva predsednik Komore, pre kraja svake kalendarske godine. Popisne komisije rade u punom sastavu a popisna dokumentacija se po obavljenom popisu dostavlja zaposlenima u Komori, potpisana od svih članova popisnih komisija.

Knjigovodstvo. Komora vodi knjigovodstvo u skladu sa posebnim zakonom.

5. PRIZNANJA KOMORE (MODEL STATUTA KOMORE)

Priznanja Komore takođe nisu uređena Zakonom o izvršenju i obezbeđenju, već to treba da bude uređeno Statutom i drugim aktima Komore izvršitelja.

Prema modelu Statuta Komore izvršitelja, Komora dodeljuje izvršiteljima i fizičkim licima sledeća priznanja:

1. Plaketa izvršitelju koji je u obavljanju delatnosti pokazao naročitu efikasnost za uspešno sprovođenje izvršenja dodeljuje se izvršitelju koji je

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

obavljanjem svojih aktivnosti doprineo poboljšanju ugleda Komore izvršitelja;

2. Plaketa za poseban doprinos dodeljuje se fizičkom ili pravnom licu koje nije član Komore, za posebna dostignuća u razvoju i poboljšanju izvršenja;
3. Priznanje se dodeljuje izvršiteljima i fizičkim i pravnim licima za poseban doprinos izvršenju;
4. Priznanje za uspešnu saradnju dodeljuje se državnim organima, bankama, javnim preduzećima i drugim licima za izuzetan doprinos razvoju, poboljšanju i jačanju Komore.

Plaketu za uspešno sprovođenje izvršenja i Plaketu za posebna dostignuća dodeljuje skupština na predlog Izvršnog odbora, dok Priznanje za poseban doprinos izvršenju i Priznanje za uspešnu saradnju dodeljuje Izvršni odbor na predlog predsednika Komore.

GLAVA VI: NADZOR NAD RADOM I DISCIPLINSKA ODGOVORNOST IZVRŠITELJA

1. NADZOR NAD RADOM

Nadzor nad zakonitošću rada izvršitelja vrši Ministarstvo pravde, sud i Komora izvršitelja.

1.1. Nadzor od strane suda

Nadzor od strane suda ogleda se u mogućnosti stranaka i učesnika da od suda zahtevaju otklanjanje nepravilnosti učinjene u toku i povodom sprovođenja izvršenja⁹⁷. Ako sud nađe da je zahtev za otklanjanje nepravilnosti osnovan, rešenjem će utvrditi, a ako je to moguće otkloniti, odnosno naložiti otklanjanje nepravilnosti nastalih odlukama i radnjama izvršitelja. U slučaju postojanja značajnijih nepravilnosti o radu izvršitelja, sud će o tom obavestiti nadležno ministarstvo.

1.2 Nadzor od strane Ministarstva pravde

Ministarstvo pravde vrši nadzor nad zakonitošću rada izvršitelja po službenoj dužnosti ili na predlog predsednika suda za čije područje je izvršitelj imenovan, predsednika Komore, stranaka ili učesnika u postupku.

U vršenju nadzora Ministarstvo je ovlašćeno da:

- 1) izvrši uvid u poslovne knjige, evidenciju, spise i uskladištene stvari;
- 2) zahteva od izvršitelja sve neophodne podatke o njegovom poslovanju;
- 3) pribavi od nadležnih organa i organizacija podatke o poslovanju izvršitelja.

U okviru vršenja nadzora nad zakonitošću rada izvršitelja, službeno lice Ministarstva pravde može naložiti mere iz svoje nadležnosti i rok za primenu mera, i može podneti predlog za pokretanje disciplinskog postupka.

⁹⁷ Detaljnije o tom, ranije : „Zahtev za otklanjanje nepravilnosti”.

1.3. Nadzor od strane Komore izvršitelja

Nadzor nad radom izvršitelja i privremenog zamenika obavlja i Komora po službenoj dužnosti, najmanje jedanput godišnje, s tim da je ovlašćena da vrši i vanredni nadzor na osnovu pritužbi stranaka i učesnika u postupku.

U vršenju nadzora, Komora može da ostvari uvid u predmete, podatke i drugi arhivski materijal izvršitelja; raspolaganje uskladištenim stvarima i novcem uplaćenim na ime obezbeđenja; priznanice za naplaćene iznose na ime nagrade i naknade izvršitelja, kao i da preduzme sve druge radnje u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Komora je ovlašćena da naloži izvršitelju otklanjanje nedostataka u određenom roku i da pokrene disciplinski postupak.

Način vršenja nadzora detaljnije se uređuje aktima Komore izvršitelja.

2. DISCIPLINSKA ODGOVORNOST IZVRŠITELJA

2.1. Opšte pravilo o odgovornosti izvršitelja i odnos disciplinskog sa drugim kaznenim postupcima

Izvršitelj odgovara ako svojim postupcima u vršenju svoje delatnosti krši odredbe ovog zakona i drugih propisa, ako ne ispunjava svoje obaveze propisane Statutom i drugim aktima Komore i ako bilo kojim svojim postupkom vređa čast i ugled profesije izvršitelja.

Odgovornost za krivično delo ili prekršaj ne isključuje disciplinsku odgovornost izvršitelja.

2.2 Disciplinske povrede

Disciplinske povrede su taksativno određene:

- 1) svesno prikrivanje zakonske smetnje koja je uslov za imenovanje;
- 2) obavljanje delatnosti nespojivu sa ugledom, čašću i nezavisnošću izvršitelja;
- 3) ponavljanje disciplinskih povreda, pre brisanja izrečene mere iz evidencije;
- 4) preduzimanje radnji u postupku i pored postojanja razloga za isključenje;

- 5) povreda dužnost čuvanja službene tajne;
- 6) prekoračenje ovlašćenja poverenih zakonom;
- 7) naplata veće nagrade ili naknade troškova nego što je propisano;
- 8) nuđenje usluga;
- 9) neuredno vođenje knjiga i evidencija;
- 10) vođenje postupka na jeziku koji nije u službenoj upotrebi;
- 11) postupanje sa stvarima i novčanim sredstvima u postupku suprotno zakonu ili ovlašćenju stranaka;
- 12) odbijanje bez opravdanog razloga dužnosti privremenog zamenika određenog odlukom Komore;
- 13) javno iznošenje ličnih, porodičnih i materijalnih prilika stranaka do kojih je došao u vršenju delatnosti izvršitelja;
- 14) neplaćanje doprinosa Komori tri meseca uzastopno ili šest meseci sa prekidima u toku kalendarske godine;
- 15) odbijanje bez opravdanog razloga da se stručno usavršava;
- 16) povrede dužnosti utvrđenih drugim propisima.

2.3. Disciplinski organi

Disciplinski organ je Disciplinska komisija Komore.

Disciplinska komisija sprovodi disciplinski postupak radi utvrđivanja disciplinske odgovornosti izvršitelja i izriče disciplinske mere u skladu sa Zakonom o izvršenju i obezbeđenju i Statutom Komore. Čine je 5 članova koje imenuje ministar, i to dva člana iz reda izvršitelja, jedan član iz reda sudija sa iskustvom u postupcima izvršenja i dva člana iz reda državnih službenika Ministarstva.

Skupština komore može izabrati zamenike članova Disciplinske komisije:

- dva zamenika koji će menjati članove Disciplinske komisije u slučaju odsustva članova izabranih ispred komore, i
- jednog zamenika koji će menjati članove Disciplinske komisije u slučaju odsustva člana iz reda sudija.

Skupština bira predsednika komisije i zamenika predsednika, koji menja predsednika u njegovom odsustvu, većinom prisutnih članova.

2.4. Disciplinske mere

Disciplinske mere za disciplinske povrede su:

- 1) opomena;
- 2) javna opomena;
- 3) novčana kazna od 50.000 do 500.000 dinara;
- 4) zabrana obavljanja delatnosti u trajanju od tri meseca do jedne godine;
- 5) trajna zabrana obavljanja delatnosti izvršitelja.

Suspenzija. Za vreme trajanja disciplinskog postupka, Ministarstvo može izreći meru privremene zabrane obavljanja delatnosti izvršitelja.

Izricanje mere. Prilikom izricanja disciplinskih mera uzimaju se u obzir sve okolnosti koje mogu da utiču na vrstu mere i visinu novčane kazne, a naročito težina i posledice disciplinske povrede, učinjena šteta, stepen odgovornosti i ranije izrečene disciplinske mere.

Objavljivanje i evidencija. Podaci o disciplinskim postupcima i izrečenim merama upisuju se u imenik izvršitelja i zamenika, a podaci o meri opomene, javne opomene i novčane kazne se objavljuju i na internet stranici Ministarstva pravde.

2.5. Disciplinski postupak

Disciplinska komisija, njen sastav i nadležnost. Disciplinska komisija je organ disciplinskog postupka koji sprovodi postupak, utvrđuje disciplinsku odgovornost izvršitelja i izriče disciplinske mere. Čini je pet članova, koje imenuje ministar pravde: dva člana iz reda izvršitelja koje predlaže Komora izvršitelja, jedan član iz reda sudija sa iskustvom u postupcima izvršenja koga predlaže Visoki savet sudstva i dva člana iz reda državnih službenika Ministarstva pravde. Članovi se imenuju na četiri godine i mogu biti ponovo imenovani.

Predlog za pokretanje disciplinskog postupka mogu podneti Ministarstvo pravde, predsednik suda za čije područje je izvršitelj imenovan i predsednik Komore na osnovu izvršenog nadzora ili pritužbi stranaka u postupku.

Pravo na odbranu. Izvršitelju se mora omogućiti da se izjasni o navodima iz predloga za pokretanje disciplinskog postupka. To podrazumeva da mu predlog sa svim dokazima mora biti blagovremeno dostavljen, da mu mora biti ostavljeno dovoljno vremena da pripremi odbranu, da mu se mora pružiti mogućnost da se izjasni kao i da angažuje branioca.

Postupak. Disciplinski postupak nije detaljnije uređen odredbama ZIO, već je u čl. 355 st. 4 propisano da se on bliže uređuje aktom ministra pravde⁹⁸.

Konačnost odluke. Odluka Disciplinske komisije je konačna i protiv nje se može povesti upravni spor.

Zastarelost pokretanja i vođenja disciplinskog postupka i izvršenja disciplinske mere. Rok zastarelosti za *pokretanje* disciplinskog postupka je šest meseci od saznanja za povredu a najduže jednu godinu od dana kada je povreda učinjena. *Vođenje* disciplinskog postupka zastareva u roku od jedne godine od dana pokretanja disciplinskog postupka. Izrečena disciplinska mera ne može se *izvršiti* kada protekne jedna godina od dana konačnosti ili pravnosnažnosti⁹⁹ odluke o izrečenoj disciplinskoj meri.

Evidencija o izrečenim disciplinskim merama. Tekst ZIO ne sadrži odredbe o evidenciji o izrečenim disciplinskim merama izuzev što se te evidencije spominju u čl. 350 st. 1 t. 3 ZIO. Za vođenje ovih evidencija, prema tekstu Skice ZIO, trebala je biti nadležna Komora izvršitelja, budući da je Disciplinska komisija prema predlozima iz Skice ZIO trebala biti organ Komore. Iz ovog razloga, evidencija o izrečenim disciplinskim merama detaljnije je regulisana modelom Statuta Komore izvršitelja.

⁹⁸ U Skici ZIO, Disciplinska komisija bila je predviđena kao organ Komore izvršitelja, pa model Statuta Komore izvršitelja sadrži detaljnija pravila o disciplinskom postupku – o pokretanju, o odlukama povodom prethodnog ispitivanja predloga; o odluci da se pokreće disciplinski postupak i obaveznoj sadržini te odluke; o pravu na branioca; o toku rasprave pred Disciplinskom komisijom; o sadržini odluke kojom se utvrđuje disciplinska odgovornost i izriče disciplinska mera. Ovaj model može se upotrebiti kao primer prilikom donošenja akta ministra pravde iz čl. 355 st. 4 ZIO.

⁹⁹ U slučaju da je protiv te odluke vođen upravni spor.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Projekat za bolje uslove poslovanja
Business Enabling Project

RADNA GRUPA

Projekat USAID-BES izražava najdublju zahvalnost svim članovima dve zvanične Radne grupe koje je imenovalo Ministarstvo pravde na vremenu, entuzijazmu i trudu koje su posvetili izradi nacrtu Zakona o izvršenju i obezbeđenju a naročito sledećim pojedincima (imena članova Radne grupe za izradu nacrtu Zakona data su po abecednom redu):

Slobodan Spasić – predsednik druge Radne grupe za izradu nacrtu Zakona

Gordana Ajnšpiler Popović

Ranko Aleksić

Mirjana Dimitrijević

Vojka Janjić

Emir Jašarević

Vladimir Jkanović

Jovan Kordić

Miloš V. Milošević

Aleksandra Mirosavljević

Aleksandra Mitić

Vojkan Mitrović

Jasminka Obućina

Mirjana Pavlović

Dragan Rašić

Ranko Ratković

Vukašin Ristić

Strahinja Sekulić

Tanja Šobat

Aleksandra Vasiljković

Milorad Vlahović

Emica Zdravković

Branka Žerajić

BELEŠKA O AUTORU

Miloš V. Milošević je advokat sa velikim iskustvom u oblasti građanskog prava, građanskih sudskih postupaka i organizacije sudova. Pretežan deo svoje dosadašnje karijere posvetio je pravosuđu, a sudijsku karijeru okončao je kao sudija drugostepenog građanskog odeljenja Okružnog suda u Beogradu. Osim bavljenja praktičnom primenom prava, dugogodišnji je saradnik na katedri za Građansko procesno pravo Pravnog fakulteta Univerziteta "Union" u Beogradu. Završio je niz specijalističkih kurseva iz oblasti zaštite ljudskih prava, od kojih su najznačajniji *"International Human Rights Litigation with an emphasis on non-discrimination and minority rights and on the European Convention for Human Rights"* (Holandija, 2004) i *"Protection of human rights in democracy"* (Češka, 2004) i napisao više stručnih radova iz oblasti građanskog, građanskog procesnog, sudskog organizacionog i obligacionog prava. Učestvovao je u značajnim projektima u oblasti reforme pravosuđa, kao što su *Pravosudna statistika* (EAR i SCEPP, 2003), *Pripremanje izmena Zakona o parničnom postupku* (VSS i Društvo sudija Srbije, 2003-2004), *Osnovi strategije reforme sudstva* (Društvo sudija Srbije, 2004), *Sistem evidencije sudske prakse* (ABA CEELI, 2005), *Izmene i dopune Zakona o uređenju sudova* (vladina grupa, 2005), *E-learning* (ABA CEELI, 2007), *Zakonik o svojini i stvarnim pravima* (vladina grupa, 2008-2009), *Tehnike upravljanja predmetima* (USAID, 2009), *Zakon o izvršenju i obezbeđenju* (vladina grupa, 2009-2010.).